

gemeente

Oosterhout

JAARVERSLAG EN JAARREKENING 2019

gemeente

Oosterhout

Jaarstukken 2019

Gemeente Oosterhout

20

Programma's

90

Paragrafen

166

Jaarrekening (financieel)

Colofon

Jaarverslag en jaarrekening 2019
Gemeente Oosterhout

Samenstelling
Gemeente Oosterhout
Postbus 10150
4900 GB Oosterhout

Inlichtingen
Tel: (0162) 489911
Fax: (0162) 423174
E-mail: stadhuis@oosterhout.nl
Internet: www.oosterhout.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. INLEIDING	5
Leeswijzer	6
Infographic	9
2. Samenstelling College van Burgemeester & Wethouders	10
3. Financiële positie 2019	13
3.1. Overzicht van baten en lasten	13
3.2. Gewijzigde begroting 2019	15
3.3. Incidentele voor- en nadelen	15
3.4. Reserves en voorzieningen	16
3.5. Verloop vrije reserve	17
4. Programmaverantwoording	20
Programma 1 Burger en bestuur	24
Programma 2 Sociaal domein	31
Programma 3 Werkgelegenheid & economie	46
Programma 4 De levendige gemeente	56
Programma 5 Ruimte & ontwikkeling	66
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	82
5. Paragrafen	90
5.1 Lokale heffingen	91
5.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing	97
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen	119
5.4 Treasury	130
5.5.1. Bedrijfsvoering	134
5.5.2. Informatiebeveiliging & privacy	137
5.6 Verbonden partijen	139
5.7 Grondbeleid	143
5.8 Subsidies	152
5.9 EMU-saldo	154
5.10 Klachtenafhandeling	156
5.11 Interbestuurlijk toezicht	161
6. Jaarrekening (Financieel)	166
6.1. Inleiding	166
6.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	166
6.3. Overzicht van baten en lasten	170
6.4. Investerings	200
6.5. Balans	205
6.6. Toelichting op de balans	207
6.7. (Begrotings) Rechtmatigheid en SiSa	224
6.8. Publicatie Wet Normering Topinkomens	234
6.9. Gebeurtenissen na balansdatum	236
6.10. Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	237
Bijlagen	238
Bijlage 1 Kerngegevens	239
Bijlage 2 Personeelsterkte en – lasten 2019	241
Bijlage 3 Overzicht afgesloten investeringen	242
Bijlage 4 Investerings 2019: restantkredieten	244
Bijlage 5 Overzicht reserves & voorzieningen	248
Bijlage 6 Overzicht begrotingswijzingen 2019	249
Bijlage 7 Taakvelden	253

Bijlage 8 Kaderstellende beleidsnota's	255
Bijlage 9 Staat van gewaarborgde geldleningen	259
Bijlage 10 Afkortingenlijst	263

1. INLEIDING

In dit jaarverslag leggen we verantwoording af over de gemeentelijke inspanningen en de besteding van middelen in 2019. Per programma wordt verslag gedaan van belangrijke ontwikkelingen, financiële uitgaven en resultaten. De jaarstukken vormen daarmee de afronding van de cyclus coalitieakkoord, perspectiefnota, begroting en concernrapportages. De financiële analyses van de verschillen vindt u terug in paragraaf 6.3. Een kleine leeswijzer hierbij: een 'min' betekent een financieel voordeel voor de gemeente en een 'plus' een financieel nadeel. Een 'I' staat voor Incidenteel en de 'S' voor Structureel. De jaarstukken bestaan uit twee onderdelen, te weten het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag

In het jaarverslag kunt u lezen wat de gemeente in 2019 allemaal gedaan heeft. De activiteiten van de gemeente zijn over 6 programma's (thema's) verdeeld. Per programma worden de relevante ontwikkelingen geschetst en de mate van realisatie van de doelstellingen uit de begroting aangegeven.

Na de programma's volgen de paragrafen die we verplicht zijn om op te nemen in onze begroting en jaarstukken. Die onderdelen samen heten het jaarverslag.

De jaarrekening

Na het jaarverslag volgt de jaarrekening met een financiële analyse op hoofdlijnen en het rekeningresultaat per programma. Daarnaast geeft de rekening een beeld van de bezittingen en schulden van de gemeente, in de vorm van de balans met een uitgebreide toelichting daarbij, waaronder ook een overzicht van de reserves en voorzieningen. Ook de SiSa-verantwoording maakt weer deel uit van de jaarrekening. Hiermee kunnen we in één keer gebundeld verantwoording afleggen over een aantal verschillende uitkeringen richting het Rijk. Tot slot volgen nog enkele bijlagen met achtergrondinformatie, maar ook de verklaring van de accountant.

Financieel resultaat

Het financiële resultaat over het jaar 2019 bedraagt € 3.473.000 positief. De opbouw van dit resultaat wordt in de jaarrekening nader toegelicht.

Coronacrisis

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Oosterhout, mei 2020

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT

Leeswijzer

Jaarverslag

De jaarstukken van de gemeente Oosterhout bevatten een aantal verplichte elementen. Deze jaarrekening is opgesteld conform de opzet van de begroting.

Samenstelling college

Het tweede hoofdstuk geeft de samenstelling van het college en de bijbehorende portefeuillevverdeling aan.

Financiële positie 2019

In hoofdstuk 3 is op hoofdlijnen het financiële beeld voortkomend uit de jaarrekening geschetst. Ook wordt op basis van dit beeld een doorkijk gegeven naar de toekomstige financiële positie.

Programmaverantwoording

In hoofdstuk 4 zijn de programma's beschreven. Per programma wordt ingegaan op de vraag 'Wat willen we bereiken'. Vervolgens wordt verantwoording afgelegd over de geleverde resultaten (Wat hebben we ervoor gedaan?) en over metingen (indicatoren). Tot slot wordt per programma het financiële resultaat in beeld gebracht.

Paragrafen

De paragrafen geven gebundeld informatie over thema's, die anders te gefragmenteerd aan de orde zouden komen. Deze informatie wordt voor zowel bestuurders als toezichthouders van belang geacht om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen. Een achttal paragrafen is voorgeschreven door het BBV, namelijk Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Treasury (financiering), Bedrijfsvoering, Verbonden partijen, Grondbeleid en het EMU saldo. De paragrafen Subsidieverlening en Klachtenafhandeling zijn aanvullend opgenomen.

Jaarrekening

In hoofdstuk 6 is het financiële deel van de jaarverantwoording opgenomen met de toelichting van de afwijkingen per programma, de investeringen, de balans en bijzondere onderwerpen zoals de algemene uitkering. Ook cijfermatige onderdelen welke door de programma's heenlopen worden hier centraal toegelicht in plaats van in de programma's zelf.

Bijlagen

In de bijlagen is een aantal cijfermatige overzichten opgenomen.

UITGAVEN 2019

TOTAAL PER INWONER

Verbindend bestuur

	Gemeenteraad & college	€ 2.593.000	€ 46
	Regionale samenwerking	€ 418.000	7
	Dienstverlening & burgerzaken	€ 2.522.000	45

Sociaal domein

	Maatschappelijke zorg	€ 22.266.000	€ 398
	Sociaal beleid	€ 27.508.000	€ 491
	Jeugdzorg	€ 18.923.000	€ 338
	Veiligheid	€ 4.767.000	€ 85

Werkgelegenheid & economie

	Bruisende binnenstad	€ 339.000	€ 6
	Toerisme	€ 240.000	€ 4
	Ondernemen	€ 619.000	€ 11

De levendige gemeente

	Onderwijs & jeugd	€ 2.823.000	€ 50
	Cultuur & evenementen	€ 5.983.000	€ 107
	Sport	€ 6.083.000	€ 109

Ruimte & ontwikkeling

	Openbare ruimte	€ 10.588.000	€ 189
	Verkeer & mobiliteit	€ 2.726.000	€ 49
	Natuur, Milieu & afval	€ 12.584.000	€ 225
	Ruimtelijke ordening & wonen	€ 13.039.000	€ 233

Middelen

	Dekkingsmiddelen	€ 2.963.000	€ 53
	Overhead	€ 20.885.000	€ 373
	Onvoorzien	€ -	-
	Vennootschapsbelasting	€ -743.000	€ -13
	Resultaat (reserves)	€ 10.590.000	€ 189

INKOMSTEN 2019

Het grootste deel krijgen we van het Rijk
Dit deel halen we uit lokale heffingen
Dit komt uit overige inkomsten zoals grondverkoop
De totale inkomsten bedragen € 171,2 miljoen

Lokale heffingen

	Onroerend zaakbelasting	€ 11.871.000
	Afvalstoffenheffing	€ 6.461.000
	Rioolheffing	€ 5.286.000
	Toeristenbelasting	€ 368.000
	Leges burgerzaken	€ 783.000
	Parkeerbelasting	€ 1.819.000
	Bouwvergunningen	€ 919.000
	Hondenbelasting	€ 179.000
	Overig	€ 282.000

Overige inkomsten

	Grondexploitatie	€ 9.391.000
	Mutatie reserves	€ 13.766.000
	Overige inkomsten vanuit het Rijk	€ 17.277.000
	Overige inkomsten	€ 19.926.000

Rekeningsultaat 2019
€ 3.473.000 positief

2. Samenstelling College van Burgemeester & Wethouders

M. Buijs, Burgemeester

Portefeuille:

- Algemene bestuurlijke coördinatie
- Strategie (regie realisatie Toekomstvisie Oosterhout 2030)
- Openbare orde en veiligheid
- Externe veiligheid
- Toezicht en handhaving
- Overige wettelijke taken
- Bestuurlijke regionale samenwerking
- Communicatie en burgparticipatie
- Personeel en organisatie (inclusief proces organisatieontwikkeling)

C. Piena, Wethouder

Portefeuille:

- Zorg en welzijn (WMO, welzijn, volksgezondheid en ouderenbeleid)
- Integraal sociaal domein
- Wijkgericht werken
- Beheer openbare ruimte (buitenruimte en onderhoud groen)
- ICT, datamanagement (inclusief informatiegestuurd werken) en Equalit
- Cultuur en media (inclusief Pannehoef)
- Mobiliteit en verkeer

Drs. R.P. van der Helm, Wethouder

Portefeuille:

- Economische zaken (toerisme en recreatie, evenementenbeleid)
- Economische regionale samenwerking
- Branding en citymarketing
- Jeugd (inclusief jeugdzorg) en jongerenwerk
- Onderwijs
- Integrale veiligheid
- Project Binnenstad
- Project Galvanitas
- Project gebiedsvisie Slotjesveld

M.P.C. Willemsen, Wethouder

Portefeuille:

- Financiën
- Nutsbedrijven
- Duurzaamheid (inclusief afval), energietransitie, MEK
- Arbeidsmarkt en –participatie
- Sociale zaken
- Ruimtelijke ordening, bouwen en wonen
- Project Omgevingswet

A.B. Kastelijns, Wethouder

Portefeuille:

- Sport
- Dienstverlening, facilitaire zaken, overige aspecten bedrijfsvoering
- Inkoop en aanbesteding
- Vastgoed
- Natuur en milieu
- Water en riool (inclusief klimaatadaptatie)
- Grondzaken
- Agrarische zaken
- Project nieuwbouw gemeente

Financiële positie 2019

13	3.1. Overzicht baten en lasten
15	3.2. Gewijzigde begroting 2019
15	3.3. Incidentele voor- en nadelen
16	3.4. Reserves en voorzieningen
17	3.5. Verloop vrije reserve

3. Financiële positie 2019

Het resultaat van de jaarrekening is bepaald op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid en met inachtneming van de kaders, die in het meerjarenbeleidplan (perspectiefnota) en de begroting zijn vastgesteld. Voor zover besluitvorming over toevoeging c.q. onttrekking aan reserves al heeft plaatsgevonden is deze eveneens in de exploitatie verwerkt, echter wel zichtbaar gemaakt via een apart programma.

3.1. Overzicht van baten en lasten

De jaarrekening 2019 sluit met een **voordelig saldo van € 3.473.000**. In overeenstemming met het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is het resultaat afzonderlijk vermeld op de balans. In de onderstaande tabel zijn de rekeningcijfers vergeleken met de begroting 2019 na wijzigingen.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Rekening 2019	Begroting 2019 na wijzigingen	Verschil	V/ N
Lasten	157.127	161.712	-4.585	V
Baten	157.424	156.359	-1.065	V
Totaal saldo van baten en lasten	-297	5.353	-5.650	V
Storting in reserves	10.590	10.513	77	N
Onttrekking aan reserves	13.766	15.866	2.100	N
Resultaat	-3.473	0	-3.473	V

Samengevat bestaat het jaarrekeningsaldo uit een aantal mee- en tegenvallers. Onderstaand zijn de grootste afwijkingen weergegeven (> € 100.000).

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Belangrijke incidentele financiële voordelen	Bedrag
Dienstverlening	-212
Individuele voorzieningen WMO	-328
Algemene voorzieningen WMO	-155
Inkomen	-2.258
Werk	-377
Sociale regelingen	-114
Veiligheid	-355
Onderwijs	-168
Sporthallen en gymzalen	-523
Milieu	-203
Water en riolering	-219
Beleggingen	-715
Belastingen	-217
Gemeentelijke heffingen	-1.185
Algemene uitkering	-1.863

Sturing	-664
Interne dienstverlening	-805
Onvoorzien	-175
Vennootschapsbelasting	-908
Totaal grote incidentele voordelen	-11.144

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Belangrijke incidentele financiële nadelen	Bedrag
College	212
Beheerskosten sociaal domein	125
Transitie AWBZ	1.192
Transitie Jeugd	256
Ondernemen	100
Zwembad	269
Wegen	145
Verkeer	117
Afvalverwijdering	1.360
Ruimtelijke ordening	719
Huisvesting	179
Algemene baten en lasten	1.023
Ondersteuning	632
Administratieve doorbelastingen	197
Totaal grote incidentele nadelen	6.526

Daarnaast is er sprake van overige incidentele 'kleinere' voor- en nadelen (< € 100.000) die in totaal € 74.000 voordelig zijn.

Naast deze voor- en nadelen zijn vooral de volgende posten nog relevant:

- Bij de Afvalinzameling is er sprake van een nadeel van € 1.459.000. Dit bedrag is onttrokken uit de egalisatievoorziening Reiniging, conform het geldend beleid. De stand van deze egalisatievoorziening bedroeg per 1-1-2019 € 50.000. Om voor 2020 nog een bedrag in deze voorziening te hebben was er een extra storting in deze voorziening benodigd van € 1.459.000.
- Met betrekking tot de riolering is het jaar afgesloten met een voordeel van € 479.000. Dit saldo is gestort in de egalisatievoorziening riolering, conform het geldend beleid.
- Binnen het product parkeren is er sprake van een voordeel van € 41.000, welke in het parkeerfonds is gestort.
- In 2019 is € 168.000 aan extra inkomsten uit toeristenbelasting ontvangen. Dit bedrag is in de reserve Toeristenbelasting gestort.

Voor de toelichtingen op de financiële voor- en nadelen wordt verwezen naar paragraaf 6.3.

3.2. Gewijzigde begroting 2019

De programmabegroting 2019, zoals deze in november 2018 is vastgesteld door de gemeenteraad, sloot met een saldo van € 0. Op programmaniveau zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Vastgestelde begroting	Wijzigingen	Gewijzigde begroting
Burger en bestuur	4.310	7	4.317
Sociaal Domein	52.675	1.332	54.007
Werkgelegenheid & economie	828	21	849
De levendige gemeente	11.283	134	11.417
Ruimte & ontwikkeling	19.825	44	19.869
Algemene dekkingsmiddelen	-102.798	-1.224	-104.022
Overhead	18.675	-99	18.576
Onvoorzien	175	-	175
Heffing VPB	165	-	165
Saldo van baten en lasten	5.138	215	5.353
Storting in reserves	10.471	42	10.513
Onttrekking aan reserves	15.609	257	15.866
Resultaat	0	0	0

Voor een nadere toelichting van de wijzigingen wordt verwezen naar bijlage 6.

3.3. Incidentele voor- en nadelen

Om een goed beeld te geven van het structurele karakter van het rekeningresultaat, is onderstaand een analyse gemaakt van de incidentele voor- en nadelen. Hierbij zijn alleen de grotere incidentele posten (in principe > € 100.000) betrokken om op hoofdlijnen een goed beeld te geven. Door het rekeningresultaat te corrigeren voor incidentele voor- en nadelen ontstaat een zogenaamd resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering.

Door deze met name eenmalige voordelen ontstaat een té positief beeld van de jaarrekening. Het totale resultaat over 2019 bedraagt € 3.473.000 voordelig. Incidentele voordelen waren er voor een bedrag van afgerond € 11,2 miljoen en incidentele nadelen voor een bedrag van afgerond € 6,5 miljoen. Wanneer deze posten worden onttrokken uit het rekeningresultaat ontstaat er een nadelig resultaat uit reguliere bedrijfsvoering van € 1.219.000.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Totaal rekeningresultaat 2019		
Incidentele voordelen	-11.144	V
Incidentele nadelen	6.7526	N
Overige 'kleinere' voor- en nadelen	-74	V
Rekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	1.219	N

Voor een overzicht van de incidentele voor- en nadelen wordt verwezen naar paragraaf 6.7.

3.4 Reserves en voorzieningen

De reservepositie geeft het volgende beeld:

Bedragen * € 1.000		
Omschrijving	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
- Algemene reserves (kernreserves)	73.060	63.921
- Reserves grondexploitatie	17.928	24.017
- Bestemmingsreserves	8.681	13.834
- Reserve investeringsprojecten	43.795	45.125
- Voorzieningen	3.173	1.662
- Exploitatiesaldo	3.473	-258
Totaal	150.110	148.301

De reservepositie (incl. resultaat 2019) van de gemeente is in totaliteit gestegen met zo'n € 1,8 miljoen.

De vrije reserve is per saldo met ca. € 9,1 miljoen gestegen.

In 2019 is € 7 miljoen overgeheveld van de Algemene bedrijfsreserve naar de vrije reserve en is gelabeld voor de (ver)nieuwbouw stadhuis. Tevens is vanuit het rekeningresultaat 2018 € 2,9 toegevoegd aan de vrije reserve. Daarnaast is er voor diverse projecten in totaal € 792.000 onttrokken. Deze projecten staan benoemd in de paragraaf 3.5 Verloop vrije reserve.

Bij de reserves grondexploitatie is er vanuit de Algemene bedrijfsreserve € 7 miljoen overgeheveld naar de vrije reserve en heeft een storting plaatsgevonden inzake tussentijdse winstneming projecten Contreie, Heihoef en Beneluxweg (€ 825.000).

De bestemmingsreserves zijn per saldo met afgerond € 5,2 miljoen gedaald. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verlaging van de bestemmingsreserve sociaal domein (€ 5,6 miljoen), zijnde het rekeningresultaat 2018 (€ 3,3 miljoen) en overige onttrekkingen (€ 2,3 miljoen), voor onder andere de dekking van het begrotingstekort 2019, de taskforce Jeugd en pilots dagbestedingen.

De reserve investeringsprojecten is een 'administratieve' reserve, bedoeld om de kapitaallasten van investeringen die ooit vanuit de reserves zijn bekostigd, te onttrekken. De stortingen betreffen de uitgaven van deze investeringen ten laste van de reserves (veelal vrije reserve en reserve infrastructurele werken). Per saldo is deze reserve met € 1,3 miljoen gedaald.

Bij de voorzieningen is in 2019 een voorziening gevormd voor het te verwachten verlies van de gemeente Oosterhout in Just (€ 1,2 miljoen).

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans, onderdeel reserves en voorzieningen.

3.5. Verloop vrije reserve

De vrije reserve wordt in principe gevoed vanuit de winsten van de diverse grondexploitaties/ grondverkoop en gerealiseerde jaarrekeningresultaten.

Een belangrijk kader voor de vrije reserve is dat investeringen alleen voor dekking vanuit reserves in aanmerking komen indien wordt voldaan aan de volgende criteria:

- de kapitaallasten van de investering worden niet in de kostprijs of in een tarief verdisconteerd;
- de investering kent een lange afschrijftermijn en komt in principe niet in aanmerking om op termijn te worden vervangen;
- De vrije reserve kan en mag niet negatief worden;
- Bij tekorten binnen de vrije reserve is het geen optie om extra geldleningen af te sluiten, aangezien het hier gaat om een dekkingsprobleem (geen financieringsprobleem).

In onderstaande tabel zijn de werkelijke stortingen en onttrekkingen in 2019 en de verwachte onttrekkingen in meerjarenperspectief van de vrije reserve weergegeven. De beginstand (inclusief saldobestemming 2018) per 01-01-2019 bedraagt € 25,6 miljoen.

Vervolgens zijn respectievelijk de uitgaven weergegeven waar de gemeenteraad al toe heeft besloten en de uitgaven waarvan definitieve besluitvorming door de gemeenteraad nog moet plaatsvinden. De kolom 2019 geeft de werkelijke onttrekkingen in het jaar 2019 weer.

In de tweede tabel daaronder zijn de verwachte 'harde' inkomsten in de vrije reserve weergegeven. De inkomsten vanuit de grondexploitaties worden hier niet meer geprognoseerd; deze worden meegenomen in de ABR.

Stand per 01-01-2019	25.570				
Bedrag * € 1.000	Rekening 2019	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022	Jaar 2023 ev
Uitgaven reeds besloten	792	5.718	1.380	630	1.340
Slotjes Midden		0	800	600	1.340
Zwembadvoorzieningen		450			
Berekening Neerlandia	3				
OVV'67 tijdelijke units	44	46			
Leidingwerk Warande	68				
Vernieuwen overeenkomsten sport		45			
Renovatie kleedkamers SCO	10				
Revitalisering Weststad	26	30			
Opstellen sportaccommodatiebeleid		13			
Vrachtwagenparkeren Weststad	52	92			
Verbindend bestuur		25			
Productiehuis de Pannenhoeve		485			
Actualisatie mobiliteitsplan	21				
Rotonde Bromtol	16	956			
Digitale overheid	93	65			
Impulsgelden cultuur	15				
Toekomstscenario's binnensport				30	
Visie Heuvel					
Inrichting Heilige Driehoek (parkeren)	5				
ISV-gelden			550		
Brandweerkazerne Den Hout	2	21			
Onderzoek toezicht gemeenteraad	7				
Klijnsma-gelden		210			
Doorontwikkeling SBBO					

Deelname Biesbosch streeknetwerk					
Groenreconstructie Tulpenlaan - Blazoenhof	19				
Omgevingsvisie	71	29			
ORTS	46				
Bomen Slotpark		30			
Verduurzamen particulier woningbezit	7				
Geluidsschermdorst		165			
Vorbereidingskrediet Stadhuis	64	1.936			
Vorbereidingskrediet Arendspolein	29	46			
2e noodontsluiting Weststad	119	191			
Personen met een handicap		18			
Kwaliteitsimpuls binnenstad	21	54			
Woningbouwlocaties Den Hout en Oostend	3	97			
MEK	25				
Openbare ruimte rondom Mgr. Frenckencollege	26	224			
Gegevensmanagement		60			
Winterpakket		30	30		
Vrijliggend fietspad Bergse Baan		150			
Stadsafsluitingen/ Selectieve toegang binnenstad		150			
Arendspolein		100			
Nog te voteren	0	2.550	12.820	1.291	0
Verduurzaming & onderhoud stadhuis			11.820		
Sportaccommodatiebeleid				41	
De Contreie Ecozone		1.500			
Kleedaccommodaties sportverenigingen				350	
Dienstverlening		50			
Omgevingswet		600			
Organisatieontwikkeling		400			
Arendspolein			1.000	900	
	792	8.268	14.200	1.921	1.340
Over gehele periode	26.521				

Opvallende posten:

- Van het huidige saldo van € 25,6 miljoen is al een bedrag van € 9,9 miljoen bestemd voor uitgaven waartoe de gemeenteraad reeds heeft besloten. Daarnaast ligt er voor een bedrag van € 16,7 miljoen aan claims op de vrije reserve waar nog besluitvorming/kredietvoting door de gemeenteraad op plaats dient te vinden. De grootste post binnen deze laatste categorie betreft de reservering voor het stadhuis.
- Slotjes Midden: het bedrag is gebaseerd op de vastgestelde samenwerkings-overeenkomst en actuele grondexploitatie.
- Het nog gereserveerde bedrag bij zwembadvoorzieningen betreft het benodigd bedrag voor de sloop van Arkendonk.
- Voor het nieuwe stadhuis is inmiddels een voorbereidingskrediet gevoterd van € 2 miljoen. Daarnaast is ruim € 11,8 miljoen gereserveerd voor de nieuwbouw. Dit is inclusief de in de 2019 gerealiseerde overheveling van € 7 miljoen vanuit de ABR.

Verwachte inkomsten vrije reserve

In het inkomstenoverzicht vrije reserve worden met ingang van heden de geprognosticeerde winsten vanuit de GREX niet meer meegenomen. Conform de bestendige gedragslijn worden de genomen winsten vanuit de GREX'en toegevoegd aan de Algemene Bedrijfsreserve (ABR). Van daaruit zal op basis van de stand van de ABR en de openstaande risico's binnen de grondexploitaties van jaar tot jaar een voorstel gemaakt worden of dat het verantwoord is om een deel van de ABR vrij te laten vallen ten gunste van de vrije reserve. Voor een prognose van toekomstige winsten wordt dan ook verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Bedrag * € 1.000	Rekening 2019	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022
Inkomsten				
ABR	7.000			
Totaal	7.000	0	0	0
Over gehele periode	7.000			

In 2019 is € 7 miljoen overgeheveld van de ABR naar de vrije reserve en is gelabeld voor de (ver)nieuwbouw stadhuis.

Confrontatie beschikbare en benodigde middelen vrije reserve

Wanneer de geactualiseerde kosten, opbrengsten en risico's binnen de vrije reserve worden afgezet tegenover elkaar ontstaat het volgende beeld.

Bedrag * € 1.000	Rekening 2019	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022	Jaar 2023 ev
Stand per 1-1	25.570	31.778	23.510	9.310	7.389
Toekomstige uitgaven	792	8.268	14.200	1.921	1.340
Toekomstige inkomsten	7.000	0	0	0	0
Ontwikkeling vrije reserve	31.778	23.510	9.310	7.389	6.049

Uit het bovenstaande overzicht blijkt we de komende jaren blijven interen op onze vrije reserve. De omvang van de vrije reserve loopt op basis van de huidige inzichten in 2023 terug tot een hoogte van **zo'n € 6,0 miljoen**.

4. Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk presenteren we aan de hand van de 5 programma's en de onderdelen algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien de verantwoording van de gemeente Oosterhout. Onderstaand zijn de rekeningcijfers vergeleken met de bijgestelde begroting na wijzigingen in 2019.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Programma	Rekening 2019	Begroting 2019 na wijzigingen	Verschil
1. Verbindend bestuur	4.305	4.317	-12
2. Sociaal domein	52.835	54.007	-1.172
3. Werkgelegenheid & economie	985	849	136
4. De levendige gemeente	10.750	11.417	-667
5. Ruimte & ontwikkeling	20.873	19.869	1.004
Algemene dekkingsmiddelen	-106.980	-104.022	-2.958
Overhead	17.678	18.576	-898
Onvoorzien	0	175	-175
Heffing VPB	-743	165	-908
Saldo van baten en lasten programma's	-297	5.353	-5.650
Stortingen in reserves	10.590	10.513	77
Onttrekkingen aan reserves	13.766	15.866	2.100
Resultaat	-3.473	0	-3.473

In elk programma zijn drie kaderstellende kernvragen (W-vragen) uitgewerkt. De programma's kennen de volgende indeling:

- **Wat willen we bereiken?**
Geformuleerd in de algemene doelstelling en effectdoelstellingen.
- **Wat hebben we ervoor gedaan?**
Geformuleerd in de gerealiseerde activiteiten.
- **Metingen**
Geformuleerd in de outcome en output-indicatoren.
- **Wat heeft het gekost?**
Geformuleerd in de Kosten en Opbrengsten en Investeringskosten.

De resultaten zijn toegelicht in paragraaf 6.3 Overzicht van baten en lasten. In de financiële overzichten is in de kolom 'Begroting 2019' de geactualiseerde begroting na wijzigingen opgenomen. Voor een integraal overzicht van de begrotingswijzigingen per programma, verwijzen wij u naar bijlage 6.

Programma's

24	Verbindend bestuur
31	Sociaal domein
46	Werkgelegenheid & economie
56	De levendige gemeente
66	Ruimte & ontwikkeling
82	Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

Programma 1

Burger en bestuur

Portefeuillehouders: M.Buijs, C.Piena

Burger en bestuur

Wat willen we bereiken? (Effect)

Wat hebben we ervoor gedaan?

Verbonden partijen

Metingen

Wat heeft het gekost?

Relatie burger & bestuur

Wij willen de vorming en uitvoering van gemeentelijk beleid zoveel als mogelijk in samenspraak met burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen vormgeven. Daarbij willen wij optimaal gebruik maken van de kennis en kunde die in de Oosterhoutse samenleving aanwezig is. Ook willen we ruim baan bieden voor initiatieven vanuit de samenleving. Het doel: vergroting van draagvlak voor (uitvoering van) gemeentelijk beleid en meer ruimte voor nieuwe plannen en ideeën.

- Burgerbetrokkenheid middels burgerparticipatie (duurzaamheidsvisie, strategische woningbouwvisie en wijk- en buurtgericht werken);
- Betrokkenheid van de gemeenteraad in een vroegtijdig stadium waarbij de wijze waarop afhankelijk is van de inhoud en aanpak binnen een dossier;
- De start van het e-participatieplatform is afhankelijk van de keuze voor het systeem waarbinnen het platform wordt vormgegeven.

- Vertrouwen in de manier waarop gemeente wordt bestuurd

	lasten	baten	Saldo
Gemeenteraad	1.131	0	1.131
College	1.462	295	1.167
Totaal	2.593	295	2.298

Regionale samenwerking

Door bepaalde gemeentelijke taken in gezamenlijkheid op te pakken, kunnen deze taken efficiënter en/of effectiever worden uitgevoerd. Daarnaast is regionale samenwerking een middel om het belang van Oosterhout bij andere overheden beter over het voetlicht te krijgen.

- Versterking van de samenwerking met de regio Tilburg in het kader van de Ruimtelijk Economische Agenda:
 - eerste verkenning voor de samenwerking tussen gemeente Breda, Tilburg, Waalwijk en Oosterhout;
 - Regiodeal van de regio's Midden- en West Brabant ingediend bij het Rijk.

- Regio West Brabant : vaststelling Actieprogramma 2019-2023 en herziening vormgeving relatie met REWIN.

	lasten	baten	Saldo
Regionale samenwerking	418	0	418
Totaal	418	0	418

Dienstverlening

Procesoptimalisatie om effectiviteit en efficiency van de organisatie te verbeteren

- Individuele klantprocessen optimaliseren
- Digitaal en zaakgericht werken
- Invoer en beheer Basisregistraties

Gemeentelijke diensten en producten op excellente manier aan burgers, bedrijven en instellingen aanbieden.

- Inrichten van een platform voor het beheren van de kabels- en leidingketen.

- Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening
- Behandeling aan de telefoon
- Snelheid inhoudelijke afdoening brief
- Wachtijd balies in de publiekshal
- Behandeling in het stadhuis
- De huidige dag- en avondopenstelling van de balies in de publiekshal is voldoende
- Volgt lokale ontwikkelingen via sociale media
- Behandeling aan de balie/het loket
- Beoordeling gemeentelijke regels
- Waardering aanbod en kwaliteit van gemeentelijke info
- Waardering website gemeene
- Aantal elektronisch beschikbare producten
- Aantal klantcontacten aan de balie en digitaal
- % afdoening post binnen de afhandelingstermijn

	lasten	baten	Saldo
Publieke dienstverlening	2.522	933	1.589
Totaal	2.522	933	1.589

Wat willen we bereiken?

Relatie burger & bestuur
Wij willen de vorming en uitvoering van gemeentelijk beleid zoveel als mogelijk in samenspraak met burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen vormgeven. Daarbij willen wij optimaal gebruik maken van de kennis en kunde die in de Oosterhoutse samenleving aanwezig is. Ook willen we ruim baan bieden voor initiatieven vanuit de samenleving. Het doel: vergroting van draagvlak voor (uitvoering van) gemeentelijk beleid en meer ruimte voor nieuwe plannen en ideeën.
Regionale samenwerking
Door bepaalde gemeentelijke taken in gezamenlijkheid op te pakken, kunnen deze taken efficiënter en/of effectiever worden uitgevoerd. Daarnaast is regionale samenwerking een middel om het belang van Oosterhout bij andere overheden beter over het voetlicht te krijgen.
Dienstverlening
Procesoptimalisatie om effectiviteit en efficiency van de organisatie te verbeteren • Individuele klantprocessen optimaliseren • Digitaal en zaakgericht werken • Invoer en beheer Basisregistraties
Gemeentelijke diensten en producten op excellente manier aan burgers, bedrijven en instellingen aanbieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Relatie burger en bestuur

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Burgerbetrokkenheid

Hier geldt dat per dossier op de daartoe meest geëigende wijze vorm en inhoud wordt gegeven aan burgerparticipatie. Voor de in het bestuursakkoord met name genoemde onderwerpen geldt dat evenementenbeleid en toekomstvisie onderwijs in 2019 nog niet aan de orde zijn geweest. De discussie over de toekomst van het buitengebied wordt meegenomen in de op te stellen Omgevingsvisie. Bij het opstellen van de visie op duurzaamheid is met name een aantal maatschappelijke organisaties gevraagd om hun input te leveren. In de voorbereiding op de strategische woningbouwvisie zijn in 2019 nieuwe inwoners van onze gemeente bevraagd op hun motieven om voor Oosterhout te kiezen en zijn, via social media, jongeren gevraagd naar hun woonwensen. Ten slotte is, onder verantwoordelijkheid van de gemeenteraad, in het najaar van 2019 een brede conferentie over wijk- en buurgericht werken (het faciliteren en ondersteunen van burgerinitiatieven) gehouden.

Betrokkenheid van de gemeenteraad

Op dossierniveau is steeds in een vroegtijdig stadium stilgestaan bij de betrokkenheid van de gemeenteraad. Hiervoor is geen algemene richtlijn ontwikkeld, de wijze waarop de raad is geïnformeerd of geraadpleegd, is steeds afhankelijk van de inhoud van en de aanpak binnen het dossier. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de (financiële) ontwikkelingen binnen het sociaal domein, de voorbereidingen om te komen tot de invoering van een Omgevingsvisie, het mobiliteitsplan en het duurzaamheidsbeleid.

Overige ontwikkelingen

E-participatie

Het e-participatiefplatform is in 2019 (nog) niet van start gegaan, omdat nog een keuze moet worden gemaakt voor het systeem waarbinnen dit platform wordt vormgegeven.

Gemeentelijke indicatoren • Burgerindicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (in %)	86%	82%	75%	Burgerij-enq.

Regionale samenwerking

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Samenwerking met de gemeente Tilburg

In 2019 is een eerste ambtelijke en bestuurlijke verkenning geweest van de samenwerking tussen de gemeente Breda, Oosterhout, Tilburg en Waalwijk, hierbij is afgesproken om in 2020 te gaan werken aan een basisagenda voor verdere samenwerking.

Verder is in 2019 verder gewerkt aan de Regiodeal die de regio's Midden- en West-Brabant hebben ingediend bij het Rijk. Het Rijk heeft hier miljoenen voor toegekend aan onze regio's onder andere voor het Oosterhoutse project Sidestream Innovation Valley (€ 150.000). Ook hiermee is een versterking met de regio Tilburg tot stand gekomen. Voor Oosterhout zijn er geen andere projecten. De RWB heeft de raden geïnformeerd over alle projecten in de regio die in aanmerking zijn gekomen.

Regio West-Brabant gevestigd te Etten-Leur	
Doel (openbaar belang)	Het doel van de West-Brabantse samenwerking is om bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken een bijdrage te leveren aan het realiseren van gemeentelijke en regionale doelstellingen. Daarnaast heeft de RWB uitvoeringsgericht opgaven op gebied van Regionaal mobiliteitscentrum, Kleinschalig collectief vervoer, regioarcheologie en cultuurhistorie en Gebiedsgerichte aanpak verkeer & vervoer en routebureau West-Brabant.
Financiële bijdrage 2019	Apparaatskosten € 353.533 Programma- en uitvoeringskosten € 1.017.557
Ontwikkelingen 2019 Jaarrekening	In 2019 is het Actieprogramma 2019-2023 vastgesteld, waarin de ambities staan om binnen de kerntaken te werken aan een sterke regio. Het actieprogramma moet binnen bestaande middelen uitgevoerd worden. Aan het eind van 2019 heeft het Algemeen Bestuur na

Regio West-Brabant gevestigd te Etten-Leur

onderzoek besloten om Creatieve Dienstverlening toe te voegen aan de bestaande speerpuntsectoren (Logistiek, Agrofood/Biobased en Maintenance). Vrijtijdseconomie wordt opgenomen als strategische opgave binnen het programma Economie.

Daarnaast is in 2019 de vormgeving van de relatie met REWIN herzien, er zal voortaan sprake zijn van een subsidierelatie met de RWB. Dat betekent ook dat het jaarverslag en de begroting van REWIN op een ander moment aangeboden worden dan jaarstukken en begroting van de RWB.

Dienstverlening

2019

Overige ontwikkelingen

Beheerssysteem kabels en leidingen

In 2019 is een platform voor het beheren van de kabels- en leidingenketen ingericht. Dit ondersteunt de gemeente Oosterhout bij de processen die te maken hebben met het plannen, vergunnen, uitvoeren en administratief afhandelen van werkzaamheden aan de ondergrondse infrastructuur. Hiermee worden meer werkzaamheden gestandaardiseerd en geautomatiseerd, terwijl ook de voortgang van werkzaamheden in het veld worden gemonitord.

Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
• Burgerindicatoren					
Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening (score 1-10)		7,3	6,9	6,9	Burgerij-enq.
Behandeling aan de telefoon		7,3	7,1	7,3	Burgerij-enq.
Snelheid inhoudelijke afdoening brief		6,8	7,4	6,7	Burgerij-enq.
Wachttijd balies in de publiekshal		8,0	7,7	7,8	Burgerij-enq.
Behandeling in het stadhuis		8,9	8,7	8,2	Burgerij-enq.
De huidige dagopenstelling van de balies in de publiekshal zijn voldoende.		8,3	8,4	8,0	Burgerij-enq.
De huidige avondopenstelling van de balies in de publiekshal is voldoende.		8,9	8,8	9,0	Burgerij-enq.
Volgt lokale ontwikkelingen via social media (zoals Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat)		46%	57%	72%	Burgerij-enq.
Behandeling aan de balie / het loket		7,9	7,7	7,4	Burgerij-enq.
Beoordeling gemeentelijke regels		6,2	6,3	7,4	Burgerij-enq.
Waardering aanbod en kwaliteit van gemeentelijke info		7,7	7,3	7,5	Burgerij-enq.
Waardering website gemeente		7,4	7,5	7,5	Burgerij-enq.
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Aantal elektronisch beschikbare					Eigen gegevens

producten /diensten: *	42	41	60	38	
- gebruikt					
- aangeboden					
Aantal klantcontacten					
• Balie	34.000	20.231	30.000	20.000	Eigen gegevens
• Digitaal (= digitale aanvragen)	20.342	21.419	17.000	21.500	
% afdoening post binnen de afhandelingstermijn**	--	--	--	--	Eigen gegevens

* De prognose was te hoog ingeschat, een aantal producten zijn procesmatig niet haalbaar of nog in ontwikkeling.

**In verband met het geleidelijk toewerken van documentgericht naar zaakgericht werken, zijn deze gegevens niet meer onderling vergelijkbaar.

Wat heeft het gekost?

Kosten en opbrengsten

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

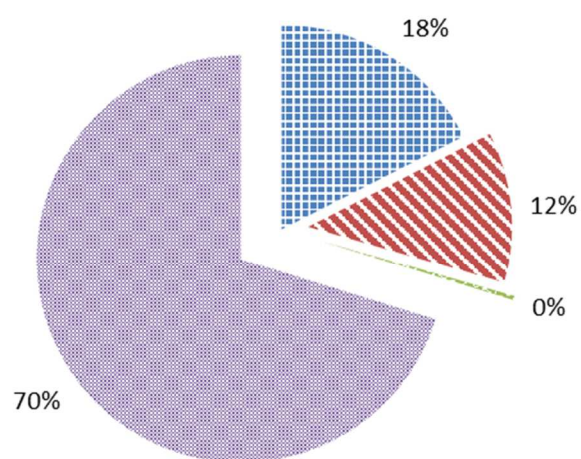
Exploitatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Lasten	6.048	5.296	5.533	237
Baten	1.298	979	1.228	-249
Saldo baten & lasten	4.750	4.317	4.305	-12
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	49	180	12	168
Resultaat	4.701	4.137	4.293	156
Specificatie lasten per thema				
Relatie burger en bestuur	3.319	2.050	2.593	543
Regionale samenwerking	424	465	418	-47
Dienstverlening	2.305	2.781	2.522	-259
Specificatie baten per thema				
Relatie burger en bestuur	116	0	295	-295
Regionale samenwerking	0	0	0	0
Dienstverlening	1.182	979	933	46
Mutaties reserve(s)				
Vrije reserve	-30	-7	-7	0
Investeringsprojecten	-19	-173	-5	168

Voor de toelichting op resultaten van de exploitatie wordt verwezen naar paragraaf 6.3
Overzicht van baten en lasten.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Investerings	Investerings plan 2019	Gevoteerd 2019	Saldo 2019
Vrije reserve:			
Dienstverlening	50	0	50
Totaal	50	0	50

Voor de toelichting op de investeringen wordt verwezen naar paragrafen 3.5 Verloop vrije reserve.

■ Kosten der den ■ Inkomensoverdrachten ■ Kapitaallasten ■ Apparaatskosten

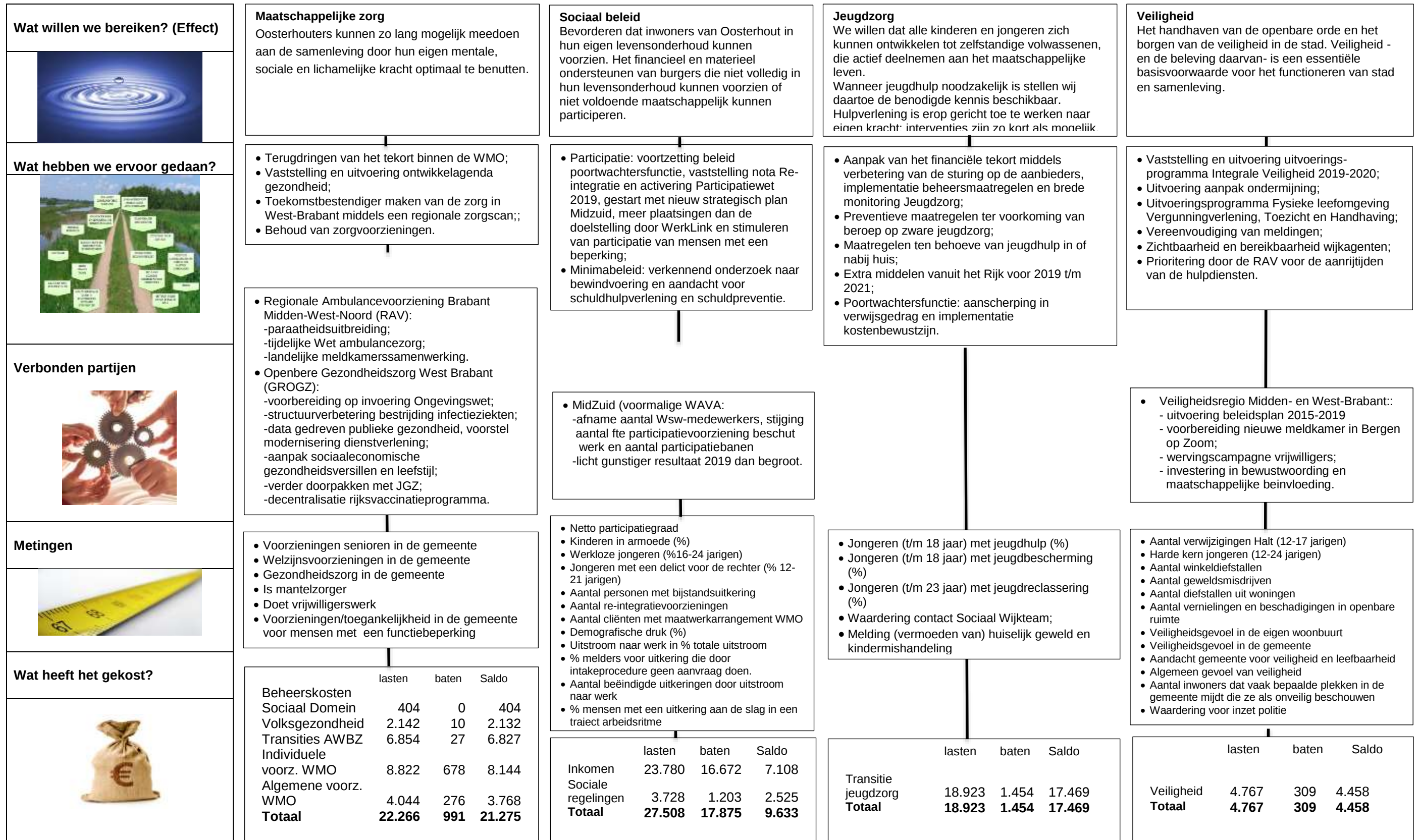

Programma 2

Sociaal domein

Portefeuillehouders: M.Buijs,, C.Piena, R. van der Helm, M.Willemsen

Sociaal domein

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijke zorg

Oosterhouters kunnen zo lang mogelijk meedoen aan de samenleving door hun eigen mentale, sociale en lichamelijke kracht optimaal te benutten.

Dit willen wij bereiken door naast een breed aanbod van maatschappelijke voorzieningen wijkgericht samenwerken te regisseren. Hiermee wordt bedoeld dat de burger in zijn directe

omgeving wordt gestimuleerd om eerst zelf een oplossing te vinden voor de problemen en beperkingen die hij ondervindt in het dagelijks leven. De gemeente Oosterhout regisseert het wijkgericht samenwerken om de mentale, sociale en lichamelijke kracht van mensen en hun sociale netwerk te stimuleren. Bij maatschappelijke zorg wordt het fundament gevormd door drie pijlers:

1. Het bevorderen van een sterke samenleving
2. Vergroten van de maatschappelijke vaardigheden
3. Het bieden van zorg en ondersteuning.

Binnen de maatschappelijke zorg wordt met volksgezondheidsbeleid tevens een gezonde leefstijl van de inwoners van Oosterhout bevorderd.

Sociaal beleid

Bevorderen dat inwoners van Oosterhout in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, door het (terug)leiden van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt. Het financieel en materieel ondersteunen van burgers die niet volledig in hun levensonderhoud kunnen voorzien of niet voldoende maatschappelijk kunnen participeren.

Jeugdzorg

We willen dat alle kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen, die actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. We willen als gemeente een gunstig opgroei-klimaat voor jeugdigen bevorderen door het versterken van eigen kracht van ouders, opvoeders en jeugdigen en hun sociale netwerk. Het vergroten van kansen en het voorkomen van uitval zijn daarbij leidend. Wanneer jeugdhulp noodzakelijk is stellen wij daartoe de benodigde kennis beschikbaar. Hulpverlening is erop gericht toe te werken naar eigen kracht: interventies zijn zo kort als mogelijk.

Veiligheid

Het handhaven van de openbare orde en het borgen van de veiligheid in de stad. Veiligheid - en de beleving daarvan - is een essentiële basisvoorwaarde voor het functioneren van stad en samenleving.

Het leveren van een bijdrage aan een goed geordende, veilige, rustige en aantrekkelijke openbare ruimte mede door het oppakken van een coördinerende en regisserende rol. Hierbij wordt inzet op preventie voortgezet en zal daar waar nodig actief en repressief opgetreden worden

Wat hebben we ervoor gedaan?

Maatschappelijke zorg

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Wmo

Voor de eerste fase van de opdracht Wmo budgetneutraal is direct een besparing gerealiseerd door een vermindering op een aantal begrotingsposten toe te passen. Zo zijn er begrote subsidies en uitvoeringsbudgetten bijgesteld op basis van eerder verantwoorde bedragen. Een ander deel van de besparing van € 6 ton komt door een gerealiseerde vermindering op de medische adviezen ten behoeve van gehandicaptenparkeerkaarten en op begeleiding. In 2019, onder meer door een vernieuwd uitvoeringsbesluit en de strakke sturing op het daarin beschreven afwegingskader, is een halt toegeroepen aan de stijging van indicaties voor individuele begeleiding. Daarnaast is er strakker gestuurd op de overgang Wmo naar Wet langdurige zorg. In 2019 is er zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek gedaan naar de effecten van de lopende pilots van algemene voorzieningen voor begeleiding (dagbesteding). Dit om te bezien of de beweging van individueel naar algemeen ook daadwerkelijk kan leiden tot een kostenbesparing. Dit onderzoek heeft onder andere geleid tot het structureel aanbieden van algemene voorzieningen zoals Floralia en De Pastorie. Fase I is reeds gerealiseerd.

In mei 2019 heeft de gemeenteraad de volgende kostenbeheersingsmaatregelen vastgesteld voor fase II van de opdracht Wmo budgetneutraal (te realiseren in 2020)

- HbH opnieuw aanbesteden per (nieuw contract 2020);
- Scootmobielpool uitbreiden, individuele scootmobielen algemeen gebruikelijk;
- Mantelzorgwaardering omzetten van een geldbedrag naar een dienst of product;
- Afgestemd cursusaanbod kwetsbare groepen gecoördineerd en eenduidig aanbieden;
- De kosten voor onafhankelijke cliëntondersteuning beperken door een andere financiering;
- Taakstelling OPC Surplus Welzijn.

Eind 2019 is de aanbesteding HbH zo goed als afgerond en het nieuwe contract zal per 1 april 2020 ingaan. Met Surplus Welzijn is eind 2019 na een collegebesluit het takenpakket herijkt en zijn bezuinigingsafspraken vastgelegd voor 2020. Eind 2019 is het Mantelzorgbeleid gemeente Oosterhout (2020-2014) vastgesteld door het college. Met MEE Plus zijn hernieuwde afspraken gemaakt over de inzet en bekostiging van trajecten cliëntondersteuning en voorliggende voorzieningen. Ook is het cursusaanbod voor kwetsbare groepen met verschillende aanbieders samengebracht en op elkaar afgestemd. Het nieuwe scootmobielbeleid wordt voorbereid.

In 2019 is de Wmo-monitor uitgebreid met een nieuw deel 'statistieken', zodat direct inzichtelijk is hoe de nieuwe en de hervoorzieningen zich ontwikkelen en hoe de uitstroom verloopt. Dit gekoppeld aan demografische gegevens zoals leeftijd en geslacht. Er is een onderzoek gestart naar het integreren van de drie bestaande monitors binnen het sociaal domein.

In 2019 is regelmatig overleg met de Adviesraad sociaal domein geweest. Zij zijn betrokken bij het tot stand komen van de kostenbeheersingsmaatregelen van fase II en hebben o.a input gegeven op het Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning 2019.

Bevorderen gezonde leefstijl bij sportverenigingen en evenementen

In september 2019 heeft de raad de ontwikkelagenda gezondheid vastgesteld, genaamd Vitaal Oosterhout. In de bijbehorende werkagenda zijn projecten en activiteiten opgenomen om aan het beleid uitvoering te geven. In 2019 zijn er bijvoorbeeld al openbare drinkwaterpunten aangelegd bij schoolpleinen en zijn de voorbereidingen getroffen om in 2020 alle schoolpleinen en openbare speelplaatsen rookvrij te maken. Bij een aantal sportverenigingen is er een start gemaakt met gezondere sportkantines. Dit in het kader van gezonde leefomgeving voor kinderen.

Verbonden in de zorg

In samenwerking met CZ en het regionaal zorgkantoor is er voor West-Brabant in 2019 een regionaal zorg scan gemaakt. Op basis van zorgvraag, demografische ontwikkelingen en cliëntervaringen zijn uitdagingen in beeld gebracht. Door de toenemende samenwerking tussen het medische en sociale domein en de regionale financiers, ontstaan er inzichten en mooie kansen om adequaat te anticiperen op deze uitdagingen.

Behoud van zorgvoorzieningen

Het college heeft eind 2019 besloten de samenwerking binnen het ANIMO traject voort te zetten. De in de afgelopen jaren ontwikkelde interventies en innovaties vinden hun weg naar reguliere uitvoering, zoals de mantelzorgondersteuning en preventieve gezondheidsinterventies. Ook de bestuurlijke samenwerking in 2019 met Amphia, Zorroo huisartsen, GGD en Surplus heeft gezorgd voor nieuwe verbindingen tussen welzijn en zorg. Ontwikkelingen die bijdragen aan het dichtbij organiseren van zorg, waarbij eerste en tweede lijn professionals elkaar steeds beter weten te vinden. Inwoners kunnen hierdoor langer zelfstandig thuis wonen. Ook draagt het in de eerste lijn organiseren van zorg bij aan het beheersen van stijgende zorgkosten.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord gevestigd te Tilburg (RAV)	
Doel (openbaar belang)	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg
Financiële bijdrage 2019	€ 0
Ontwikkelingen 2019	<u>Paraatheidsuitbreiding</u> In 2019 steeg in onze regio het overschrijdingspercentage op de ritten met urgentie A1 in vergelijking met 2018. Met zorgverzekeraars was een overschrijding van maximaal 6,5% afgesproken, maar dit is 7,6% geworden. Het achterblijven van de prestaties, ondanks de uitgevoerde paraatheidsuitbreidingen, is vooral te wijten aan de aanhoudende productiestijging die zich in 2018 en 2019 voordeed, nadat deze in 2017 even leek te stabiliseren. Het rittenaanbod van declarabele en EHGV-ritten steeg in de regio met 2,8% ten opzichte van 2018. <u>Tijdelijke Wet ambulancezorg</u> In juni 2019 informeerde de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Tweede Kamer over de contouren van de toekomstige wetgeving rondom ambulancezorg. Hij is voornemens de vergunning tot ambulancezorg te verlenen aan de huidige aanbieders, onder strakke overheidsregulering. Door de ambulancezorg wettelijk aan te merken als NEDAB (niet-economische dienst van algemeen belang) wordt voorkomen dat Europese aanbesteding plaats dient te vinden. Hiermee gaat een eind komen aan de jaren lange onzekerheid over de invulling

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord gevestigd te Tilburg (RAV)	
	van de ambulancezorg. Deze duidelijkheid helpt de RAV MWN in het continueren van haar bedrijfsvoering. De nieuwe Wet ambulancezorg zal per 1 januari 2021 van kracht worden. <u>Landelijke meldkamersamenwerking (LMS)</u> Een langlopende landelijke ontwikkeling is de LMS. Alle meldkamers in Nederland moeten conform de nieuwe regio-indeling worden samengebracht in maximaal 10 meldkamerlocaties. De nieuwbouw van de meldkamer in Bergen op Zoom werd eind 2019 afgerond. De centralisten van de Meldkamer Ambulancezorg Midden- en West-Brabant en Zeeland zullen in juli 2020 hun intrek nemen in het nieuwe gebouw.

Openbare Gezondheidszorg West Brabant (GROGZ) gevestigd te Breda	
Doel (openbaar belang)	Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg
Financiële bijdrage 2019	€ 1.831.161
Ontwikkelingen 2019	<u>Gezonde en Veilige leefomgeving</u> De GGD heeft zich verder voorbereidt op de invoering van de omgevingswet. In steeds meer gemeenten is sprake van goede samenwerking en levert de GGD, met name vanuit het Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid, haar deskundigheid op het snijvlak van gezondheid – ruimtelijke ordening - milieu. Gezondheid als een alle domeinen en disciplines overstijgend aandachtsveld. Intensieve betrokkenheid bij het sociaal en zorgdomein krijgt hiermee verbreding naar het ruimtelijk-fysieke domein. De omgevingswet fungeert hierbij als een vliegwiel om elkaar steeds beter te kunnen vinden. De dienstverlening van de GGD in relatie tot de omgevingswet wordt nader uitgewerkt in een business case. <u>Verdere structuurverbetering Bestrijding infectieziekten</u> 2019 was het tweede jaar van de extra investering van € 250.000,- in infectieziekten bestrijding. Door de veranderende maatschappij en de antibioticaresistentie is de complexiteit van infectieziektebestrijding in de loop der jaren enorm toegenomen. De extra gelden zijn geïnvesteerd in uitbreiding van infectiepreventie in thuiszorg, gehandicaptenzorg en kindercentra. Investeren in infectiepreventie in het publieke domein en een goede samenwerking tussen de verschillende zorgprofessionals is van belang om verspreiding van infectieziekten en antibioticaresistentie te voorkomen. <u>Data-gedreven Publieke gezondheid</u> Door op een slimme manier van alle (dus niet alleen van de GGD) beschikbare informatie gebruik te maken, kan de GGD gemeenten adviseren ten behoeve van beleid en bouwstenen leveren voor het treffen van maatregelen die een positief effect hebben op de gezondheid van inwoners. In 2019 heeft de GGD geïnventariseerd welke kansen en uitdagingen er liggen om de dienstverlening te moderniseren, het gebruik van voorspellende data en het vergroten van kennis op dit terrein. Dit heeft geleid tot een voorstel modernisering dienstverlening als bijlage bij de begroting 2021. <u>Aanpak sociaaleconomische gezondheidsverschillen en leefstijl</u>

Openbare Gezondheidszorg West Brabant (GROGZ) gevestigd te Breda

In 2019 heeft de GGD de aanpak van gezondheidsverschillen meer richting geven door preventie als structurele oplossing in te zetten. Met als doel om gezondheidsachterstanden duurzaam terug te dringen. Enkele voorbeelden van de vangnetfunctie zijn de zorg en preventieve betrokkenheid bij campingbewoners in verschillende gemeenten, het opnieuw ingevoerde zorg voor dak- en thuislozen en de rol van de GGD binnen het uitstapprogramma voor prostituees (RUPS).

Verder doorpakken met JGZ

In de zomer van 2019 constateerden de GGD dat er een inhaalslag nodig was om alle geplande consultaties uit te kunnen voeren. Het implementeren van minder vaste momenten naar meer tijd voor zorg op maat moet worden gepland en ingeregeld. Daarnaast had de JGZ in 2019 te maken met vacatures die moeilijk in te vullen zijn en was het ziekteverzuim hoger dan ze gewend zijn. In het 2^e deel van 2019 is een inhaalslag gemaakt naar de gewenste doorontwikkeling.

Decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

De uitvoering van het RVP is per 1 januari 2019 gedecentraliseerd naar de gemeenten. Naast de GGD voerden ook Careyn en Thuiszorg West-Brabant een deel van de werkzaamheden uit in het kader van het RVP. Vanaf 16 december is ook de maternale kinkhoestvaccinatie opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma. Vanaf die datum kunnen zwangeren bij de jeugdgezondheidszorg terecht om de vaccinatie te halen. Met de invoering van de maternale kinkhoestvaccinatie is ook het vaccinatieschema voor baby's veranderd.

Gemeentelijke indicatoren • Burgerindicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Voorzieningen voor senioren in de gemeente.	6,4	6,4	6,6	Burgerij-enq.
Welzijnsvoorzieningen in de gemeente	6,9	6,9	n.b.	Burgerij-enq
Gezondheidszorg in de gemeente	7,3	7,3	7,4	Burgerij-enq
Is mantelzorger (zorgt voor een familielid of bekende)	20%	26%	27%	Burgerij-enq
Doet vrijwilligerswerk	26%	16%	20%	Burgerij-enq
Voorzieningen / toegankelijkheid in de gemeente voor mensen met een functiebeperking	6,3	6,4	6,5	Burgerij-enq

Sociaal beleid

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Participatie

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

De wijze waarop de poortwachtersfunctie is vormgegeven bewijst nog steeds zijn waarde. Omdat zowel het werkgeversservicepunt als uitzendbureaus hierbij betrokken worden, vinden werkzoekenden eerder de weg terug naar de arbeidsmarkt. Hierdoor ligt het percentage uitkeringsaanvragen lager dan het landelijk gemiddelde.

Over de begeleiding van personen, die bijna de maximale WW-duur bereiken, is overleg gevoerd met het UWV. Door de huidige situatie op de arbeidsmarkt is het aantal personen dat na de maximale WW-uitkering een beroep moet doen op een gemeentelijke uitkering echter

zo gering dat er op dit moment weinig meerwaarde is van een gezamenlijke aanpak van deze groep.

Tegenprestatie

In de raad van 23 april 2019 is de nota Re-integratie en activering Participatiewet 2019 vastgesteld. Vooruitlopend op de vaststelling van deze nota was al een start gemaakt met het spreken van de groep uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Van deze doelgroep zijn in 2019 ruim 150 personen actief geweest in vrijwilligerswerk of op een activeringsplek. Uiteindelijk zijn 16 personen hiervan doorgestroomd naar betaald werk.

Beschut werk

In 2019 is binnen MidZuid gestart met het opstellen van een nieuw strategisch plan. Daarnaast is in 2020 gestart met het onderzoek naar de huisvestingssituatie van MidZuid.

WerkLink

Met ingang van 2019 is de naam WerkLink gewijzigd in WergeverServicePunt MidZuid. Voor Oosterhout had WSP MidZuid voor het jaar 2019 een doelstelling van 96 plaatsingen. Met de realisatie van 130 plaatsingen is deze doelstelling ruimschoots gehaald.

Een uitgebreide evaluatie van de samenwerking met WSP MidZuid vindt niet plaats, maar er vindt periodiek overleg plaats over de samenwerking en de eventuele bijstelling hierin. Dit heeft er onder ander toe geleid dat er een wekelijks matchingoverleg tussen de accountmanagers van WSP MidZuid en de klantmanagers van de gemeente plaatsvindt. De samenwerking is hierdoor verbeterd en hierdoor zijn ook meer plaatsingen dan de doelstelling gerealiseerd.

Participatie van mensen met een beperking

In 2019 zijn afspraken gemaakt met vrijwilligers uit de doelgroep om hen als gemeente te faciliteren door een klankbordgroep fysieke toegankelijkheid op te richten. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de sociale onderneming 'Ongehinderd' om de fysieke toegankelijkheid van negen gemeentelijke gebouwen te keuren in 2020 en de klankbordgroep fysieke toegankelijkheid van een digitaal platform te voorzien en de samenwerking met hen aan te gaan.

Minimabeleid

Aanpak financieel tekort minimabeleid

De aangekondigde wetswijziging met betrekking tot het adviesrecht in de gerechtelijke procedure rondom schuldbewind is nog steeds niet doorgevoerd. Na een internetconsultering heeft de Raad van State een advies aan het kabinet uitgebracht. Het is niet bekend wanneer de wetswijziging in behandeling wordt genomen. Zolang deze wet niet is ingevoerd heeft de gemeente geen invloed op toekenning van bewindvoering door de rechter. Er is een eerste verkennend onderzoek naar bewindvoering binnen Oosterhout afgerond, dit onderzoek geeft handvatten om alternatieve mogelijkheden voor het terugdringen van de kosten van bewindvoering te gaan verkennen.

Vormgeving van de dienstverlening

Op het beleidsterrein van de schuldhulp wordt het onderscheid gemaakt tussen schuldhulpverlening (coaching, trajectbegeleiding, schuldregeling) en schuldpreventie (beleid, voorlichting, coaching). Het afgelopen jaar hebben we veel aandacht besteed aan de voorlichting binnen de interne organisatie.

MidZuid (voormalige (WAVA) gevestigd te Oosterhout	
Doel (openbaar belang)	Het schap heeft tot doel in haar rechtsgebied de Wet sociale werkvoorziening uit te voeren door op zo doelmatige mogelijke wijze de taken en bevoegdheden op het terrein van de gesubsidieerde arbeid en arbeidsintegratie te behartigen.
Financiële bijdrage 2019	€ 807.194 (excl. verrekening resultaat 2019)
Ontwikkelingen 2019	Het jaar 2019 ging van start met een nieuwe naam voor het uitvoeringsbedrijf. Er werd afscheid genomen van de naam GO B.V. en sinds 1 januari 2019 heet het uitvoeringsbedrijf van de GR WAVA MidZuid B.V. Omdat er geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk is, is het aantal Wsw-medewerkers verder afgenomen. Dit aantal ging van 474,9 fte eind 2018 naar 456,7 fte eind 2019. Het aantal fte in de participatievoorziening beschut werk is gestegen van 22,9 eind 2018 naar 39,3 eind 2019. Ook het aantal Participatiebanen liet een stijging zien van 29,8 fte naar 41,9 fte. Het resultaat over het jaar 2019 was iets gunstiger dan begroot. Dit wordt voor het belangrijkste deel veroorzaakt door een lager subsidietekort door het hogere Rijksbijdrage voor de Wsw. Hier staat echter tegenover dat het operationeel resultaat minder was dan begroot. Per saldo is er sprake van een beperkt voordeel ten opzichte van de begroting. Als gevolg hiervan vindt een gedeeltelijke terugbetaling van de door de gemeente betaalde aanvullende bijdrage plaats. Voor de gemeente Oosterhout betreft deze terugbetaling een bedrag van € 143.471 in 2020.

Landelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Netto participatiegraad (% tussen 15-67 jaar dat een baan heeft)		n.b.	n.b.	n.b.	CBS
Kinderen in armoede (%)		n.b.	n.b.	n.b.	Verwey Jonker Instituut- Kinderen in tel
Werkloze jongeren (% 16 t/m 24 jarigen)		1%.	1%	n.b.	CBS
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)		1%.	1%	n.b.	CBS
Aantal personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)		159,2	148,7	131,1	Eigen gegevens
Aantal reïntegratie voorzieningen (per 1.000 inwoners 15-65 jaar)		23,5*	25,0	28,5	CBS
Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO (per 10.000 inwoners)		545	n.b.	n.b.	Eigen gegevens
Demografische druk (%)		58,7%	59,1%	59,6%	CBS
Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron Afd
Uitstroom naar werk in % van de totale uitstroom uit de uitkering	44%	42%	40%	40	Suites sociaal domein
% melders voor uitkering die door intakeprocedure geen aanvraag doen	62%	n.b.	60%	n.b.	Suites sociaal domein

**Aantal beëindigde uitkeringen door uitstroom naar werk.	-	112	120	117	Suites sociaal domein
**% mensen met een uitkering aan de slag in een traject arbeidsritme	-	-	90	20	Suites sociaal domein

* Cijfers 1^e half jaar 2017

** aansluitend bij het Bestuursakkoord 2018-2022

Jeugdzorg

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Aanpak financieel tekort jeugdzorg / taskforce Jeugdzorg

In 2019 is de taskforce aan de slag gegaan met de aanbevelingen uit het extern uitgevoerd onderzoek naar beheersmaatregelen binnen de Jeugdzorg. Dit betreft onder andere het verbeteren van de sturing op aanbieders, de toegang en de controle op rechtmatigheid. Daarnaast zijn aanvullende beheersmaatregelen geformuleerd, waar eerst businesscases van zijn gemaakt alvorens te worden geïmplementeerd. Voorbeelden van geïmplementeerde beheersmaatregelen zijn: inzet van een informatiestandaard Jeugdwet-medewerker, inzet praktijkondersteuner Jeugd bij de huisartsen, inzet van een standaard verwijfsbrief bij huisartsen en de aanscherping van tarieven. Deze beheersmaatregelen worden structureel gemonitord.

We zien dat deze maatregelen ook effect sorteren. De kosten Jeugdzorg zijn met ruim 10% gedaald ten opzichte van 2018. De kosten Jeugdzorg 2019 blijven dan ook ruim binnen de begroting. Hiermee is ook de taakstelling van € 1 miljoen in 2019 ruimschoots gehaald en is ook de aanvullende taakstelling van € 1 miljoen in 2020 al grotendeels gerealiseerd. De verwachting is ook dat de in 2019 getroffen beheersmaatregelen nog sterker zullen doorwerken in 2020.

Daarnaast is ook een flinke slag gemaakt in de brede monitoring van de Jeugdzorg. In 2019 zijn met Breda afspraken gemaakt over de levering van de bronbestanden uit het zorgportaal aan Oosterhout. Hierdoor is Oosterhout voor de monitoring niet meer afhankelijk van Breda.

Door de focus op de beheersmaatregelen is besloten om de ontwikkelagenda Jeugdhulp een jaar uit te stellen. Wel is er in 2019 een regionaal beleidskader ontwikkeld dat als basis zal dienen voor de lokale ontwikkelagenda.

Preventieve maatregelen ter voorkoming van beroep op zware jeugdzorg

In het jaar 2019 is een divers aanbod van preventieve activiteiten uitgevoerd. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om cursussen en trainingen (o.a. gericht op weerbaarheid, positief opvoeden en kinderen van ouders met psychiatrische problematiek), opvoedondersteuning, een waakvlamfunctie en integrale vroeghulp. Het aanbod van preventieve zorgvormen is in 2019 tevens verder doorontwikkeld. Zo is er een aangescherpte opdracht voor het jongerenwerk geformuleerd, waarin er meer focus op het individu is en er een meer out-reachende benadering van het jongerenwerk wordt gevraagd. Ook zijn er een aantal ontwikkelingen in gang gezet waar we in 2020 de effecten van gaan zien, namelijk: het positioneren van jeugdmaatschappelijk werkers op voortgezet onderwijs scholen en de start van het jongeren preventie team. Daarnaast zien we dat het aantal kinderen die gebruik maken van de praktijkondersteuners bij de huisartsen (POH-jeugd) toenemen.

Jeugdhulp in of nabij huis

Er wordt zowel lokaal als regionaal blijvend gewerkt aan het organiseren van de jeugdhulp in/dichtbij de leefwereld van de jeugdige. Op lokaal niveau is er geïnvesteerd in laagdrempelige opgroei- en opvoedondersteuning, om te voorkomen dat de jeugdige en zijn ouders op een later tijdstip meer gespecialiseerde, duurdere vormen van jeugdhulp of jeugdbescherming nodig hebben. In 2019 is er een start gemaakt met de inkoop van de niet vrij toegankelijke jeugdhulp. Hierin is ook aandacht voor de ontwikkeling van effectieve zorgvormen die uithuisplaatsing kunnen voorkomen. Daarnaast is de jeugdzorg plus opnieuw gecontracteerd, waarbij er meer nadruk is komen te liggen op de transformatie. Doordat er maar een partij is overgebleven, kunnen we hier strakker op sturen.

In 2019 hebben we aandacht besteed aan de werving en versterking van pleegzorg. Zo is de nieuwe landelijke campagne lokaal onder de aandacht gebracht, is er een informatie avond georganiseerd en zijn tijdens de week van de pleegzorg alle Oosterhoutse pleegkinderen vanaf 15 jaar uitgenodigd voor een etentje met de wethouder.

Rijksbudget

In 2019 is naast de implementatie van beheersmaatregelen ook volop gelobbyd richting het Rijk om de middelen voor de jeugdzorg te verhogen. Onder druk van deze lobby heeft het Rijk in 2019 extra middelen vrijgemaakt voor Jeugdzorg voor de jaren 2019 tot en met 2021. Voor Oosterhout betekent dit een extra uitkering in het gemeentefonds ten behoeve van de jeugdzorg van € 1.222.000 in 2019, € 922.000 in 2020 en € 925.000 in 2021.

Poortwachtersfunctie

We zijn strakker gaan sturen op de toegang door aanscherping van het afwegingskader en het verwijsgedrag. Met het Sociaal Wijkteam werken we intensief samen om de aanscherping in verwijsgedrag te implementeren en kostenbewustzijn bij de medewerkers van het wijkteam te creëren. Ook is in het medisch domein de verwijfsbrief bij de huisartsen ingevoerd, waardoor er spiegel- en sturingsinformatie ontstaat om met de aanbieders in gesprek te gaan.

Juzt

In mei 2019 werd bekend dat de jeugdinstantie Juzt in zwaar financieel weer verkeerde. Gemeenten in West Brabant West (WBW) en West Brabant Oost (WBO) hebben toen, om de continuïteit van zorg te waarborgen, een eerste lening aan Juzt verstrekt. Het ministerie van VWS, de WBO- en WBW-gemeenten en de stichting Juzt hebben in de maanden erna bestuurlijke afspraken gemaakt gericht op de overdracht van zorg door Juzt aan andere zorgpartijen. De WBO-gemeenten en Juzt hebben hiertoe een taskforce opgericht op dit te bewerkstelligen. Op 1 april 2020 is de feitelijke zorgoverdracht van Stichting Juzt naar 5 aanbieders gerealiseerd. Vanaf 1 april zijn de voorbereiden gestart om te komen tot ontbinding en vereffening van stichting Juzt, de verwachting is dat deze (laatste) fase 1 september 2020 gereed is.

Landelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp (%)		8,25%	9,7%	9,8%	CBS *
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming (%)		0,9%	0,9%	0,8%	CBS *
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering (%)		0,5%	0,5%	0,4%	CBS *
Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
• Burgerindicatoren					
Waardering contact Sociaal Wijkteam		7,5	7,5	7,3	Burgerij-enq.
Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron Afd
Melding (vermoeden van) huiselijk geweld en kindermishandeling	768	617	700	n.n.b.	Veilig Thuis

* Gebaseerd op de cijfers eerste halfjaar 2019

Veiligheid

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2019-2022 (MJPIV)

In juni 2019 is, vanuit de visie die neergelegd is in het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2019-2022, het uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2019-2020 door het college vastgesteld met de titel: Samenwerken aan een veilig Oosterhout. Daarna is direct gestart met de uitvoering van dit programma. De uitvoering van het programma is in 2019 volgens planning verlopen.

Ondermijning 2019-2021

De aanpak op ondermijning is in 2019 onverminderd doorgegaan. De Carrousel acties leveren nagenoeg elke keer resultaten op (denk hier bv ook aan illegale bewoning / kamerverhuur, uitkeringsfraude, controle BRP, vervuilde woningen en overlast situaties) hetzelfde geldt voor de BIT (Baronie Interventie Team). Het buitengebied van Oosterhout komt goed in beeld en door ook daar gerichte acties uit te voeren wordt verder gewerkt aan de bewustwording van onze inwoners. Contacten worden gelegd en netwerken uitgebreid. Specifieke aandacht is er in 2019 geweest voor de genoemde indicatoren als gebruik (leegstaande) panden en personen van wie de leefstijl en uitgavenpatroon niet corresponderen met het inkomen. Dit heeft geleid tot enkele gerichte acties samen met de partners.

Uitvoeringsprogramma Fysieke leefomgeving Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Jaarlijks wordt in januari een uitvoeringsprogramma vastgesteld voor dat jaar en het voorafgaande jaar geëvalueerd. Op basis van een toegepaste risicomatrix, bestuurlijke prioriteiten en de actualiteit van de dag vindt inzet plaats door de medewerkers bouwtoezicht - en bouwhandhaving en door de boa's. Op alle bovengenoemde onderwerpen is inzet gepleegd. De samenwerking van de boa's met politie en buurtpreventieteams is geïntensiveerd door meer gezamenlijk overleg en gezamenlijke acties in de wijk en uitbreiding van het wijkspreekuur van de boa en de wijkagent. (Drank- en) horecacontroles in de breedste zin hebben plaatsgevonden. Social media wordt gebruikt om ook jongeren te bereiken, aan te spreken, te informeren en waar mogelijk te helpen.

De boa's hebben nauwe contacten met de medewerkers van SSiB (Samen Sterk in Brabant) om zo gezamenlijk het afval, stroperij en wildcrossen aan te pakken, waarbij met name afval, chemisch afval, een link heeft met ondermijning. Wat betreft de handhaving op recreatieparken wordt een zorgvuldig traject doorlopen in samenwerking met de parkeigenaren en betreft het een meerjarenproject wat in 2018 gestart is. Er is gestart met één park en het project heeft zich in 2019 uitgebreid naar een ander park. Inzet is mede gericht op veiligheid in de breedste zin. Zo heeft in 2019 een scan plaatsgevonden van de bouw- en brandveiligheid van de aanwezige woonvoorzieningen.

Vereenvoudiging van meldingen

Dit is een continue proces dat in 2019 is doorgezet. Zo zijn bijvoorbeeld de buurtpreventie teams voorzien van een mini toolkit met allerlei relevante informatie die te gebruiken is bij hun inzet. De Waaksamen-app wordt goed gebruikt en ook de meldingen bij Meld Misdaad Anoniem tonen een constante lijn.

Zichtbaarheid en bereikbaarheid wijkagenten

In 2019 is door de politie gestart met een nieuwe visie die uitgaat van clustergericht, wijkgericht en context gedreven werken. Hiermee komt het wijkwerk nog meer centraal te staan. Verdergaande samenwerking met de boa's maakt hier ook onderdeel van uit. Steeds is en blijft gekeken worden waar bestuursrechtelijke maatregelen bij de aanpak van criminaliteit en overlast ingezet kan worden.

Aanrijtiden hulpdiensten

De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord heeft ingezet op het bevorderen van de instroom van nieuwe medewerkers door het starten van een eigen opleiding waardoor HBO-V'ers worden opgeleid tot ambulanceverpleegkundige en het inzetten van BMH-ers (Bachelor Medische Hulpverlening). Voor zittende medewerkers is er ingezet op functie differentiatie.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant gevestigd te Tilburg	
Doel (openbaar belang)	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (Veiligheidsregio MWB) is een samenwerkingsverband tussen de 26 gemeenten in de regio en de hulpdiensten. Om de fysieke veiligheid in de regio Midden- en West-Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, werken de 26 gemeenten, de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), de brandweer en de politie intensief samen op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid. Het centrale doel van de Veiligheidsregio Midden en West-Brabant is de fysieke veiligheid te vergroten en de kwaliteit van de rampenbestrijding /crisisbeheersing te verbeteren. Dit gebeurt door een goede samenwerking tussen alle betrokken hulpverleningsdiensten en gemeenten en een integrale bestuurlijke aansturing. Op deze manier wordt samengewerkt om het niveau van de rampenbestrijding/ crisisbeheersing (zowel preventief, preparatief als repressief) te vergroten.
Financiële bijdrage 2019	€ 3.083.475
Ontwikkelingen 2019	In 2019 is verder uitvoering gegeven aan het beleidsplan 2015-2019 waarin een 40-tal actiepunten zijn beschreven die zich met name richten op continuïteit van beleid en kwaliteit. In 2019 heeft zich voorts gekenmerkt door 11 GRIP incidenten (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure). De boerenprotesten van december zijn een voorbeeld van een bijzonder GRIP2 situatie. Op het gebied van risicobeheersing is er onder andere succesvol advies gegeven bij grote bouwprojecten zoals het Amphibia ziekenhuis in Breda en de LocHal in Tilburg. <u>Gemeenschappelijke meldkamer</u> De ontwikkelingen om in 2020 vanuit een nieuwe meldkamer in Bergen op Zoom te kunnen werken verlopen volgens planning en in goede samenwerking. <u>Vrijwilligers</u> De organisatie werkt continu met ongeveer 60 vrijwilligers onder de sterkte. Dit is een landelijk probleem. De wervingscampagne Parttime Hero waarbij via verschillende social media potentiële kandidaten worden bereikt, lijkt succesvol. <u>Bewustwording & maatschappelijke beïnvloeding</u> In het kader van bewustwording & maatschappelijke beïnvloeding heeft de organisatie geïnvesteerd in bestaande maatschappelijke netwerken

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant gevestigd te Tilburg

	om het onderwerp 'brandveiligheid' meer bekendheid te geven in het domein 'woonomgeving'. Dit wordt o.a. gedaan door het trainen en opleiden van ambassadeurs-netwerken, Thuis-Zorg-medewerkers, Rode Kruisvrijwilligers, medewerkers van onderwijsinstellingen en KBO-leden. Het netwerk is uitgebreid met Steffie.nl, GGN Gerechtsdeurwaarders, Interpolis en woningcorporaties ten behoeve van uitwisseling van kennis en ervaring op het gebied van brandveilig leven.
--	--

Landelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron	
Aantal verwijzingen Halt lft 12-17 (per 10.000 inwoners)		24	18,6	16,3	Bureau Halt	
Harde kern jongeren lft 12 -24(aantal per 10.000 inwoners)		n.b.	n.b.	n.b.	KLPD	
Aantal winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)		1,4	1,51	1,45	CBS	
Aantal geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)		5,5	5,3	4,27	CBS	
Aantal diefstallen uit woningen (per 1.000 inwoners)		3,2	2,3	2,54	CBS	
Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (per 1.000 inwoners)		5,4	5,5	4,93	CBS	
Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron	
• Burgerindicatoren						
Veiligheidsgevoel in de eigen woonbuurt		7,3	7,6	7,8	Burgerij-enq	
Aandacht gemeente voor leefbaarheid en veiligheid		77%	76%	78%	Burgerij-enq	
Algemeen gevoel van veiligheid		7,3	7,3	7,3	Burgerij-enq	
Aandeel inwoners dat vaak bepaalde plekken in de gemeente mijdt die ze als onveilig beschouwen		7,5%	3,6%	nb	Burgerij-enq	
Waardering voor inzet politie		6,8	--	6,8	Burgerij-enq	
• Overige gemeentelijke indicatoren*		Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron

* De gemeentelijke indicatoren krijgen later invulling in samenhang met het Uitvoeringsplan.

Wat heeft het gekost?

Kosten en opbrengsten

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Lasten	72.360	73.402	73.464	62
Baten	21.193	19.395	20.629	-1.234
Saldo baten & lasten	51.167	54.007	52.835	-1.172
Storting in reserves	913	0	171	171
Onttrekking aan reserves	2.234	2.928	2.813	115
Resultaat	49.846	51.079	50.193	-886

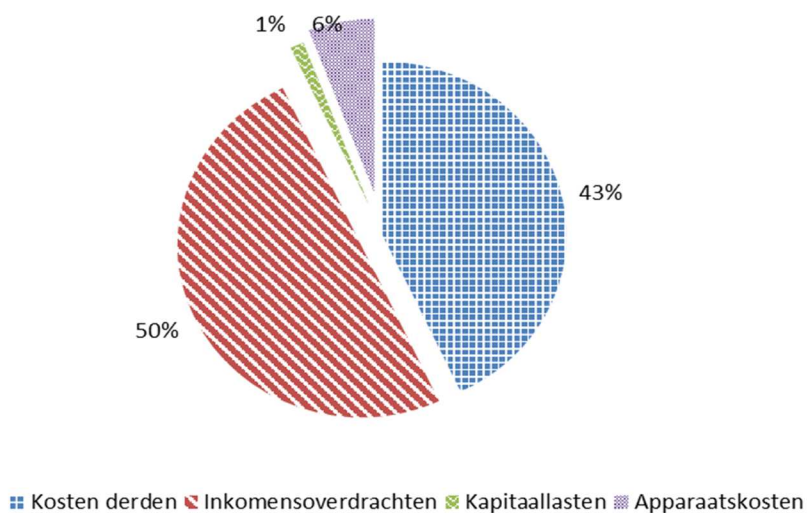
Specificatie lasten per thema				
Beheerskosten sociaal domein	356	278	404	126
Maatschappelijke zorg	21.462	20.278	21.862	1.584
Sociaal beleid	28.462	29.334	27.508	-1.826

Jeugdzorg	17.925	18.601	18.923	322
Veiligheid	4.155	4.911	4.767	-144
Specificatie baten per thema				
Beheerskosten sociaal domein	0	0	0	0
Maatschappelijke zorg	2.139	958	991	-33
Sociaal beleid	18.790	16.952	17.875	-923
Jeugdzorg	49	1.387	1.454	-67
Veiligheid	215	98	309	-211
Mutaties reserve(s)				
Vrije reserve	-621	0	-1	-1
Reserve investeringsprojecten	361	-536	-345	191
Bestemmingsreserve regiotaxi	-3	0	0	0
Bestemmingsreserve sociaal domein	-1.057	-2.392	-2.296	96

Voor de toelichting op resultaten van de exploitatie wordt verwezen naar paragraaf 6.3
Overzicht van baten en lasten.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel			
Investerings-	plan 2019	Gevoteerd	Saldo
Maatschappelijke zorg:			
Activiteitencentra en buurt- en wijkhuizen	65	0	65
Totaal	65	0	65

Voor de toelichting op de investeringen wordt verwezen naar paragraaf 6.4 Investerings.

Programma 3

Werkgelegenheid & economie

Portefeuillehouders: R. van der Helm, M. Willemsen

Werkgelegenheid en economie

Wat willen we bereiken? (Effect)

Wat hebben we ervoor gedaan?

Verbonden partijen

Metingen

Wat heeft het gekost?

Bedrijventerreinen

Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het faciliteren van nieuw vestiging of uitbreiding van bedrijven en het bevorderen van een goed ondernemersklimaat.

- Weststad: gestart met de aanleg 2^e ontsluiting, afronding in 2020;
- Aandacht voor de verbetering bereikbaarheid bedrijventerreinen in de bestuurlijke kopgroep OV regio West-Brabant;
- Faciliteren particuliere initiatieven voor starterscentrum/start-ups;
- Verzamelen van kennis en informatie over bio-based producten en terugdringen eindige grondstoffen in weg- en waterbouw;
- Everdenberg-Oost: onherroepelijk bestemmingsplan, opstellen conceptaktes voor oprichting CV/BV, inrichtingsplan, aankoop van gronden en realisatie 1^e fase N629;
- Heihoef: verkoop van de laatste kavels;
- herontwikkeling van het voormalige Galvanitas terrein: aangepast plan is ingediend en vrijgegeven voor de omgevingsdialoog.

- Vestiging van bedrijven
- Aantal banen
- Waardering vestigingsklimaat gemeente
- Waardering ondernemersklimaat gemeente
- Aantal hectare direct uitgeefbare bedrijventerrein
- Organisatiegraad bedrijven op bedrijven-terreinen.
- Bereikbaarheid bedrijventerreinen.

Bruisende binnenstad

Versterken aantrekkelijkheid van het stadshart tot een bruisende, ondernemende binnenstad.

- Faciliteren in het transformatieproces op bankenlokatie en Rulstraat;
- Verbeteren kwaliteit openbare ruimte in centrumgebied: vergroenen binnenstad en planvorming Schapendries;
- Reconstructie Heuvel; op hoofdlijnen overeenstemming over ontwerp, uitvoering 2020/2021;
- Op basis van onderzoek geen verplaatsing van het MEK;
- Citybranding; (concept-)rapport met de mogelijkheden voor de inrichting van een citymarketing-organisatie in onze gemeente.
- Herontwikkeling Arendsplein (bankenlokatie): uitwerking intentieovereenkomst en stedenbouwkundige visie en uitvoering onderzoeken.

- Winkelaanbod in de gemeente
- Waardering winkels voor dagelijks boodschappen in de woonbuurt
- Waardering afhandeling melding openbare ruimte
- Gemiddeld aantal passanten in binnenstad per week

	lasten	baten	Saldo
Middenstand	339	89	250
Totaal	339	89	250

Toerisme

Een goed toeristisch recreatief klimaat, waarbij de ligging van Oosterhout optimaal benut wordt.

- Doorontwikkeling recreatie-oord De Warande (inhoudelijk en bedrijfsmatig).

	lasten	baten	Saldo
Toerisme	241	2	239
Totaal	241	2	239

Ondernemen

Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het stimuleren van een duurzame economie, door het bevorderen van een goed ondernemersklimaat en door een goed relatiebeheer.

- Gestart met opstellen programma Economie en Arbeidsmarkt;
- Logistiek Platform Amerstreek: website met marketingplan voor bereiken van potentiële werknemers voor de logistiek in de regio;
- Statushouders op de arbeidsmarkt middels duale trajecten;
- Bijstandsgerechtigden aan het werk: vaststelling nota Re-integratie en activering Participatiewet 2019;
- Winkelcentrum Zuiderhout: uitwerking vijftal scenario's;
- Toekomstvisie Arkendonk: informatiebijeenkomsten en opstellen visie

- Fuctiemenging (%)
- Werkgelegenheid in de gemeente
- Aantal oprichtingen van ondernemingen
- Aantal opheffingen van ondernemingen
- Werkloosheidspercentage
- Leegstandsindicatoren
- Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening
- Krapte indicator arbeidsmarkt
- Aantal vacatures.

	lasten	baten	Saldo
Ondernemen	616	123	493
Nutsvoor- zieningen	3	0	3
Totaal	619	123	496

Wat willen we bereiken?

Bedrijventerreinen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het faciliteren van nieuwvestiging of uitbreiding van bedrijven en het bevorderen van een goed ondernemersklimaat.
Bruisende binnenstad / Citybranding
Versterken aantrekkelijkheid van het stadshart tot een bruisende, ondernemende binnenstad.
Toerisme & recreatie
Een goed toeristisch recreatief klimaat, waarbij de ligging van Oosterhout optimaal benut wordt.
Ondernemen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het stimuleren van een duurzame economie, door het bevorderen van een goed ondernemersklimaat en door een goed relatiebeheer.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bedrijventerreinen

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Weststad

De werkzaamheden inzake de aanleg van een 2e ontsluiting zijn een heel eind gereed echter vanwege het slechte weer in 2019 is een deel van de werkzaamheden noodgedwongen doorgeschoven naar het 2e kwartaal van 2020. Vanwege de PFAS problematiek zijn er extra kosten voor de opslag en afvoer van de grond. Ondanks dat ligt het project financieel goed op de rit.

Er is gestart met de voorbereiding van de onderhouds- en/of verbeteringsmaatregelen aan de Koperslagerijweg, 2e gedeelte Rederijweg, Touwslagerijweg en Zeilmakerijweg. Voor 15 maart 2020 worden de bomen gerooid. De uitvoering van de werkzaamheden (aanleg wadi's en asfalt werken) start na de bouwvak 2020 tot eind 2020.

Door de economische groei is de leegstand afgenomen op het bedrijventerrein, een onderzoek naar de ruimtewinst heeft daardoor geen prioriteit gehad in 2019.

Verbetering bereikbaarheid bedrijventerreinen

In de bestuurlijke kopgroep OV van de regio West-Brabant, die de provincie adviseert in het kader van de nieuwe openbaar vervoer concessie voor West – Brabant in 2020, is aandacht gevraagd voor de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen.

In samenwerking met BIZ Weststad is een enquête uitgezet onder de bedrijven over de behoefte voor het plaatsen van fietskluizen of leenfietsen bij de haltes van de buurtbus op het bedrijventerrein. De resultaten zullen als input kunnen dienen voor de bestuurlijke kopgroep OV.

Starterscentra

Initiatieven vanuit de markt zullen daar waar mogelijk zoveel mogelijk worden ondersteund en gefaciliteerd door de gemeente.

Vanuit de Regio West- Brabant heeft Rewin de opdracht gekregen om kansrijke, innovatieve start-ups te ondersteunen op het gebied van kennis, financiering en netwerkontwikkeling.

Bio-based

De ontwikkelingen in de markt van bio-based producten en het terugdringen van het gebruik van eindige grondstoffen in de weg- en waterbouw is enorm in ontwikkeling. In 2019 hebben we ons bezig gehouden met het verzamelen van kennis en informatie met als doel om de komende jaren dit ook daadwerkelijk te kunnen gaan toepassen in de projecten in de openbare ruimte. Ook wordt vanaf 2019 bij de voorbereiding van een bestek eerst gekeken of er materialen op de gemeentewerf staan, die hergebruikt kunnen worden, in plaats van deze nieuw aan te schaffen.

Overige ontwikkelingen

Everdenberg Oost

In 2019 is het bestemmingsplan Everdenberg Oost onherroepelijk geworden. Er is ook begonnen met het opstellen van de conceptaktes voor de oprichting van de CV/BV, het inrichtingsplan, de aankoop van gronden en de realisatie van de 1e fase N629. In 2020 wordt de CV/BV feitelijk opgericht, het gebied bouwrijp gemaakt en worden de bedrijfskavels toegewezen.

Heihoef

Totaal uitgeefbaar in 2019 was de laatste kavel van 1.500 m². Deze is geleverd en het gebouw is eerste kwartaal 2020 in gebruik genomen. Hiermee is heel het terrein uitgegeven.

Herontwikkeling voormalig Galvanitas terrein

Op 26 februari 2018 heeft het college zich in beginsel positief uitgesproken over de voorgenomen ontwikkeling van het Galvanitasterrein. De ontwikkeling betreft het realiseren van leisure/vrijtijdseconomie/cultuur in de bestaande hallen en nieuwbouw van in totaal circa 130 appartementen bovenop deze hallen. In 2018/2019 zijn door de initiatiefnemer diverse onderzoeken uitgevoerd, o.a. naar de haalbaarheid van leisure/vrijtijdseconomie/cultuur en woningbehoefte op te locatie. Ook is gekeken naar een aantal inhoudelijke aspecten zoals verkeer, bodem, flora en fauna etc. Begin november 2019 heeft de initiatiefnemer een aangepast plan, rekening houdend met de onderzoeksresultaten, bij de gemeente ingediend. Op 16 december 2019 heeft het college besloten het plan vrijgeven voor de omgevingsdialoog. Na afronding hiervan kan gestart worden met de opstelling van het ontwerp bestemmingsplan.

Landelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Vestiging van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)*	136,6	142,8	-	Waar staat je gemeente.nl
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)*	758,2	-	-	Waar staat je gemeente.nl
Vestiging van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar)*	113,5	118,3	n.b.	Waar staat je gemeente.nl
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar)*	663,2	671,7	n.b.	Waar staat je gemeente.nl

Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Waardering vestigingsklimaat gemeente (score 1-10)**	-	7,1	6,3	-	Bedrijven enquête
Waardering ondernemersklimaat gemeenten (score 1-10)**	-	6,8	6,3	-	Bedrijven enquête
Aantal hectare direct uitgeefbare bedrijventerrein	1,0	0	16,2	18,2	Eigen gegevens
Organisatiegraad bedrijven op *** bedrijventerreinen. (Aangesloten bij bedrijventerreinvereniging of vallend onder BIZ)	-	32%	5	-	Bedrijven enquête
Bereikbaarheid bedrijventerreinen**: Per auto (score 1-10) Per OV (score 1-10)	-	7,4 5,9	6 ...	- -	Bedrijven enquête
Aantal werkzame personen	27.635	28.105	-	28.952	www.oosterhout.nl , O&S informatieblad

* Nieuwe categorie-indeling

** De bedrijven-enquête wordt 1x in de 2 jaar gehouden, laatste in oktober 2018.

*** Nieuw opgenomen indicatoren vanaf 2018.

Bruisende binnenstad / Citybranding

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Faciliteren in het transformatieproces

De grootste externe ontwikkeling in de transformatie van winkels is in 2019 gefaciliteerd op de bankenlocatie (zie herontwikkeling Arendsplein-bankenlocatie). Daarnaast is medewerking verleend aan het proces van transformatie van winkels naar wonen aan de Rulstraat.

Verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte van het centrumgebied

Naast de reiniging van het straatwerk begin 2019 in het kernwinkelgebied zijn ook de afvalbakken medio 2019 vervangen. Dit in het kader van 'schoon, heel en veilig'.

Met het project 'samen maken we de binnenstad groen' zijn samen met ondernemers geveltuinen gerealiseerd. De gemeente heeft in 2019 8 plantvakken aangelegd, de ondernemer legt de beplanting aan en onderhoudt deze.

In 2019 heeft de planvorming van Schapendries plaatsgevonden en samen met bewoners en ondernemers is het ontwerp verder uitgewerkt. Het parkeerplein wordt door het planten van bomen en het aanleggen van plantvakken kwalitatief groener. De aanbesteding vindt juni 2020 plaats, en de uitvoering vanaf oktober 2020.

De actualisatie van het Groenfonds is gepland in 2020.

Reconstructie Heuvel

Het opstellen van het ontwerp-inrichtingsplan is vertraagd, omdat meer tijd voor gestructureerd overleg met de Heuvelkring benodigd was. De gesprekken in 2019 hebben er toe geleid dat nu op hoofdlijnen overeenstemming is over het ontwerp. Begin 2020 worden de laatste puntjes op de i gezet.

Door de raad is bij de behandeling van de begroting 2020 een amendement aangenomen waarbij de raad zich nadrukkelijk wil uitspreken over het ontwerp en pas daarna het geld voor de herinrichting beschikbaar wilt stellen. De planning is het ontwerp in het 2^e kwartaal 2020 aan de raad voor te leggen.

Het geheel betekent dat de start van de uitvoeringswerkzaamheden doorgeschoven wordt naar eind 2020 of wellicht begin 2021 (overigens mede afhankelijk van een aantal evenementen die dan wellicht al gepland staan voor de Heuvel).

Onderzoek naar verplaatsing Milieu Educatief Centrum en Kinderboerderij (MEK)

Het onderzoek naar verplaatsing heeft in 2019 plaatsgevonden. Voorgesteld is om het MEK te handhaven op de huidige locatie aan de Veerseweg, en niet over te gaan naar verplaatsing naar stadsparken / Slotjesveld. Van belang is hierbij dat het MEK op een juiste locatie is gesitueerd en de onderzochte locatie te klein is voor huisvesting van het MEK. Daarnaast zijn ook van belang de financiële, ruimtelijke en milieuaspecten, waarbij ook het vooruitlopen op het uitvoeren van een stedenbouwkundige verkenning voor het Slotjesveld ongewenst is. Dit heeft geresulteerd in een collegebesluit van 2 mei 2019, waarbij besloten is dat het MEK op de huidige locatie mag blijven. De raad is hierover per brief geïnformeerd.

Citybranding

In opdracht van de gemeente heeft een extern bureau in 2019 een (concept-)rapport opgesteld waarin de mogelijkheden worden verkend voor de inrichting van een citymarketingorganisatie in onze gemeente. Het concept vormt de basis voor gesprekken met maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden over de verdere uitwerking hiervan. De vormgeving van de citymarketingorganisatie krijgt vorm en inhoud binnen het op te stellen actieplan Arbeidsmarkt en Economie.

Overige ontwikkelingen

Herontwikkeling Arendsplein-Bankenlokatie

In 2019 is conform de afspraken uit de in november 2018 gesloten intentieovereenkomst tussen de betrokken ontwikkelende partijen en de gemeente verdere uitwerking gegeven aan de door de raad in februari 2018 vastgestelde visie. Er zijn diverse onderzoeken op het gebied van bodem, verkeer, parkeren en groen uitgevoerd om de ruimtelijke en financieel-economische haalbaarheid van de voorgenomen herontwikkeling nader te onderbouwen. De stedenbouwkundige visie is verder uitgewerkt op detailniveau en er hebben tussen partijen gesprekken plaats gevonden over de kostenverdeling. Na vaststelling van de aangepaste visie (raad april 2020) zal gestart worden met het opstellen van het ontwerp bestemmingsplan worden opgesteld.

Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
• Burgerindicatoren					
Winkelaanbod in de gemeente		6,8	6,8	7,0	Burgerij-enq.
Waardering winkels voor dagelijkse boodschappen in de woonbuurt		7,9	7,9	8,0	Burgerij-enq
Waardering afhandeling melding openbare ruimte		6,5	6,2	6,5	Burgerij-enq
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Gemiddeld aantal passanten in binnenstad per week*	113.300	108.000	110.000	101.100	Centrum monitor

*Sinds 2019 andere manier van meten

Toerisme

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Doorontwikkeling recreatieoord De Warande (inhoudelijk en bedrijfsmatig)

Met de keuze om de afgelopen jaren meer aandacht te besteden aan de maatschappelijke programmering van De Warande is een duidelijke koers ingezet. Deze koers zal de komende jaren worden vervolgd. Doel van deze lijn is ervoor te zorgen dat de Warande een passende voorziening is voor álle inwoners en bezoekers van Oosterhout.

De naamsbekendheid van De Warande in Oosterhout en de regio heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld. Grote evenementen en sporters van naam hebben inmiddels hun weg naar de Warande weten te vinden. Dit alles stelt steeds meer eisen aan de bedrijfsvoering van het Sportbedrijf. Het is dan ook van belang dat het Sportbedrijf zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht blijft meegroeien met de veranderende omgeving.

Om die reden zijn al in 2018 een aantal verbeterpunten geformuleerd:

- Sommige mensen hebben wat hulp nodig om zelfstandig te kunnen werken. Die hulp moeten we ook bieden;
- De communicatie kan beter;
- We zijn trots en zullen dat ook uitdragen
- We denken in kansen i.p.v. belemmeringen

In 2019 is van alle medewerkers een Insights profiel opgesteld. Dit geeft inzicht in zichzelf en anderen en helpt bij een meer effectieve samenwerking (door herkenning, afstemming en verbinding met de ander).

Verantwoordelijkheden zijn inmiddels lager in de organisatie belegd. Dit betekent dat we gaan werken binnen 6 domeinen (doelgroepen, zwemlessen, receptie, schoonmaak, technische dienst en sociaal).

In 2020 zal dit proces van doorontwikkeling worden voortgezet onder het motto 'Wij maken het mogelijk'.

Ruimte om te ondernemen

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

In de Toekomstvisie Oosterhout 2030 is economie en arbeidsmarkt benoemd tot één van de drie strategische kerndossiers. In 2019 is gestart met het opstellen van het programma Economie en arbeidsmarkt waarin de aanbevelingen uit het Ecorys rapport met betrekking tot de versterking van de arbeidsmarkt worden uitgewerkt. Het programma heeft vertraging opgelopen door het vroegtijdig vertrek van de programmamanager. De nieuwe opgaveleider Economie en arbeidsmarkt zal het programma gaan afronden ten behoeve van besluitvorming in de raad in 2020.

Logistiek Platform Amerstreek (LPA)

Het LPA is door aan het pakken naar een professionelere aanpak. Hiertoe is in opdracht van het LPA door een adviesbureau een site met het marketingplan opgezet onder de naam

CONNECTED people. Voor dit project is samenwerking met REWIN West-Brabant opgezocht.

Het doel is het verbeteren van het imago van de logistieke sector door het gericht verstrekken van informatie van aan verschillende (jonge) doelgroepen. Het initiatief van LPA wordt regionaal ondersteunt om deze website 'gereed' te maken om komende jaren regionaal op te kunnen schalen. Deze website wordt het startpunt voor het bereiken van potentiële werknemers voor de logistiek in de regio.

In het bestuursakkoord 2018-2022 is aangegeven dat het college de samenwerking, zoals die door het LPA is opgezet, ook wil gaan beproeven in andere, voor Oosterhout onderscheidende sectoren zoals food- en biobased-industrie. De aanpak en opzet van de website CONNECTED People kan in de toekomst ook uitgerold worden over de andere sectoren. In 2020 wordt de website verder uitgewerkt.

Statushouders op de arbeidsmarkt

In 2019 zijn we gestart met een pilot duale trajecten. Hiermee wordt de inburgering efficiënter en effectiever voor vergunninghouders georganiseerd. Bij het duale traject gaan taalonderwijs en participatie/werken hand in hand in een integraal programma, dat zich richt op activering. Duale trajecten passen geheel in de gewenste ontwikkeling.

Bijstandsgerechtigden aan het werk

In de raad van 23 april 2019 is de nota Re-integratie en activering Participatiewet 2019 vastgesteld. Deze nota vormde de basis om extra in te zetten op de groep uitkeringsgerechtigden die al langer aan de kant staat. Deze aanpak heeft er toe geleid dat in 2019 ruim 150 personen actief geweest in vrijwilligerswerk of op een activeringsplek. Voor een aantal personen heeft dit zelfs geleid tot de stap naar betaald werk. Verder is de samenwerking met WSP MidZuid (voorheen WerkLink) verder ontwikkeld. Met deze samenwerking lukt het steeds beter om uitkeringsgerechtigden aan betaald werk te helpen.

Winkelcentrum Zuiderhout

Om het parkeerterrein Zuidzijde op te knappen en de parkeerdruk te verminderen is deze herinrichtingsopgave toegevoegd aan het JOR-project reconstructie Burgemeester Holtroplan. In het voorjaar 2019 zijn een vijftal scenario's uitgewerkt en het college heeft een voorkeursscenario benoemd. De uitwerking van deze variant is aan de bewoners gepresenteerd in december 2019. De inbreng van de bewoners wordt verwerkt zodat het college in 2020 een besluit kan nemen.

Toekomstvisie Arkendonk

In 2019 hebben er informatiebijeenkomsten plaatsgevonden met onder andere bewoners, ondernemers en eigenaren van winkelpanden om te komen tot een concept Toekomstvisie Arkendonk. Vervolgens wordt de visie uitgewerkt tot concrete plannen die uitgevoerd kunnen gaan worden. Begin 2020 wordt de visie door de raad vastgesteld.

Landelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Functiemenging (%)	52,9%	53,3%	n.b.	Waar staat je gemeente.nl
Gemeentelijke indicatoren • Burgerindicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron

Werkgelegenheid in de gemeente		6,9	6,9	7,2	Burgerij-enq.
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Aantal oprichtingen van ondernemingen (per 1.000 vestigingen).	89	94,8	n.b.	n.b.	Waar staat je gemeente.nl
Aantal opheffingen van ondernemingen (per 1.000 vestigingen)	59,7	62,5	n.b.	n.b.	Waar staat je gemeente.nl
Werkloosheidspercentage	4,6%	3,5%	4,2%	3,1%	CBS
Leegstandsindicatoren					Leegstands - monitor
Kantoren (m2)	19.600	12.400	12.500	17.900	
Bedrijven (m2)	63.700	48.000	45.000	35.100	
Winkelruimte/horeca (percentage)	15,4%	15,6%	15,8%	6,5%	
Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (score 1-10)*	-	6,6	6,3	-	Bedrijven-enquete
Krapte indicator Arbeidsmarkt **	-				UWV
- Technische beroepen;		Krap	1,40	3,95	
- Commerciële beroepen		Krap	3,25	1,98	
- ICT beroepen;		Krap	2,36	4,99	
- Transport & Logistiek		Krap	2,02	2,45	
Aantal vacatures ***	-				UWV
- Technische beroepen;		3.200	1.100	3.200	
- Commerciële beroepen		1.100	1.100	1.200	
- ICT beroepen;		300	300	400	
- Transport & Logistiek		1.400	1.100	1.200	

* De bedrijven-enquête wordt 1x in de 2 jaar gehouden, laatste in oktober 2018.

** Spanningsindicator arbeidsmarkt (score in derde kwartaal): 0 tot 0,25 zeer ruim aanbod, 0,25 tot 0,67 ruim aanbod, 0,67 tot 1,50 gemiddeld aanbod, 1,50 tot 4,00 krap aanbod, 4,00 of meer zeer krap.

*** Aantal openstaande vacatures bij UWV (in derde kwartaal) in de regio West-Brabant.

Wat heeft het gekost?

Kosten en opbrengsten

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Lasten	2.943	1.069	1.199	130
Baten	1.987	220	214	6
Saldo baten & lasten	956	849	985	136
Storting in reserves	858	160	0	-160
Onttrekking aan reserves	897	185	181	4
Resultaat	917	824	804	-20
Specificatie lasten per thema				
De bruisende binnenstad	254	334	339	5
Toerisme en recreatie	241	223	241	18
Ruimte om te ondernemen	2.448	512	619	107
Specificatie baten per thema				

De bruisende binnenstad	139	101	89	12
Toerisme en recreatie	0	0	2	-2
Ruimte om te ondernemen	1.848	119	123	-4

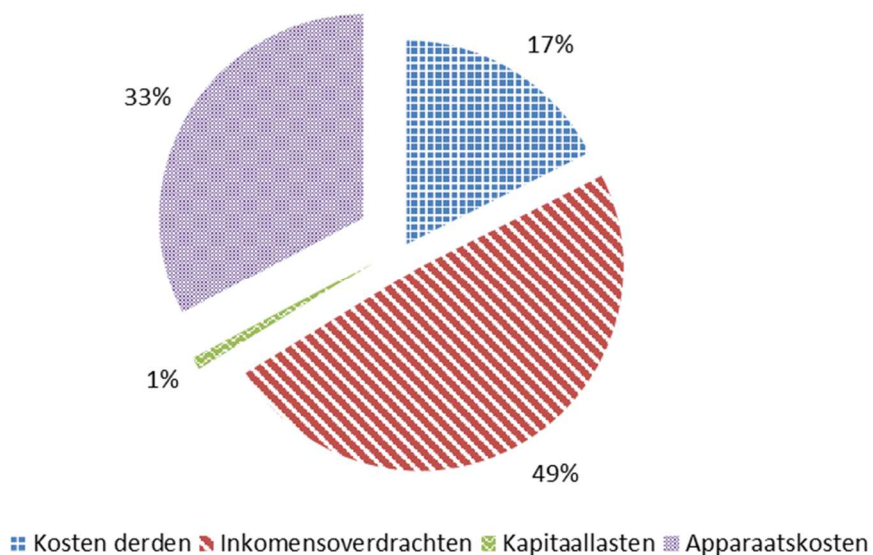
Mutaties reserve(s)				
Vrije reserve	788	-21	-21	0
Reserve investeringsprojecten	0	-4	0	4
Bestemmingsreserve Intergas	-850	0	0	0
Bestemmingsreserve Toerisme fonds	23	0	-160	-160

Voor de toelichting op resultaten van de exploitatie wordt verwezen naar paragraaf 6.3
Overzicht van baten en lasten.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Investerings	Investerings plan 2019	Gevoteerd 2019	Saldo 2019
Investerings binnenstad	200	200	0

Voor de toelichting op de investeringen wordt verwezen naar paragraaf 6.4 Investerings.

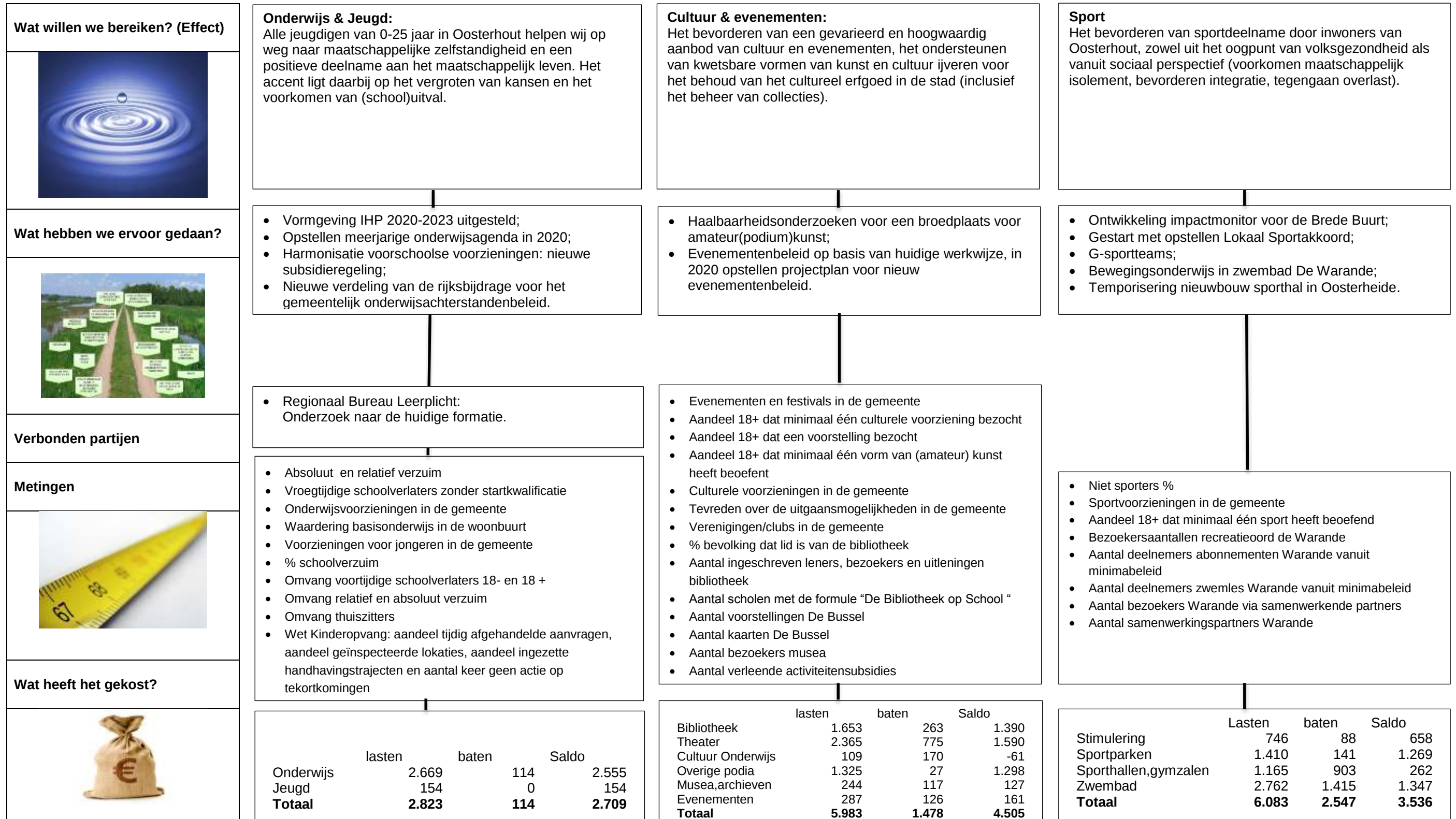

Programma 4

De levendige gemeente

Portefeuillehouders: R.van der Helm, C.Piena, A.Kastelijns

De levendige gemeente

Wat willen we bereiken?

Onderwijs & jeugd
Alle jeugdigen van 0-25 jaar in Oosterhout helpen wij op weg naar maatschappelijke zelfstandigheid en een positieve deelname aan het maatschappelijk leven. Het accent ligt daarbij op het vergroten van kansen en het voorkomen van (school)uitval.
Cultuur & evenementen
Het bevorderen van een gevarieerd en hoogwaardig aanbod van cultuur en evenementen, het ondersteunen van kwetsbare vormen van kunst en cultuur en ijveren voor het behoud van het cultureel erfgoed in de stad (inclusief het beheer van collecties).
Sport
Het bevorderen van sportdeelname door inwoners van Oosterhout, zowel uit het oogpunt van volksgezondheid als vanuit sociaal perspectief (voorkomen maatschappelijk isolement, bevorderen integratie, tegengaan overlast).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onderwijs en jeugd

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Integraal huisvestingsplan (IHP)

In 2019 is samen met de schoolbesturen vastgesteld dat de landelijke ontwikkelingen dusdanig (financieel en inhoudelijk) onduidelijk zijn dat het opstellen van een IHP voor de korte termijn niet verstandig is. Al enkele jaren is de VNG voornemens om de verordening te wijzigen gezien landelijke ontwikkelingen rondom thema's als definitie van renovatie, kwaliteit van onderwijs, duur van IHP en duurzaamheid. De VNG en regering lijken daar nog niet uit te komen. Daarnaast is het lokaal ook gewenst om meer inhoudelijk met elkaar te spreken over de ontwikkelingen van en rondom onderwijs, zodoende daarna de vraag over ondersteuning vanuit huisvesting te kunnen beantwoorden. Een nieuw IHP zal derhalve meer tijd vergen. Het zou wenselijk zijn dit rondom de nieuwe coalitie op te starten, maar is mede afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen op terrein van onderwijshuisvesting.

Actuele acute zaken die geen uitstel dulden, zullen in reguliere jaarprogramma's worden verwerkt. E.e.a. conform de Verordening Huisvesting Onderwijs Oosterhout. De lopende huisvestingvraagstukken van de scholen in Oosterheide en het Oelbert zullen dan ook in 2020 worden opgepakt.

In 2019 zijn de landelijke normvergoedingen op basis van het advies van de VNG met ruim 40% stijging geactualiseerd. De normkosten bleven uit ervaring ver achter op de prijsontwikkelingen in de bouw. De gemeente Oosterhout heeft zoals gebruikelijk deze normvergoeding over genomen. Dit heeft gevolgen voor de nieuwe voorzieningen (vnl. uitbreiding/nieuwbouw) van 2020 en verder.

Het stimuleren van scholen om hun huisvesting beschikbaar te stellen voor andere (maatschappelijk) partners heeft de continue aandacht. Meest recente voorbeeld zijn de afspraken rondom medegebruik van de hockeyvereniging in de sporthal van Het Mgr. Frenckencollege. Verdere samenwerking op gebied van onderwijs en bijvoorbeeld kinderopvang zou in het nieuwe IHP een onderwerp kunnen zijn.

Versterking van de positie van het Oosterhoutse onderwijs

Er is in 2019 niet gestart met de meerjarige onderwijsagenda. In 2020 worden hiervoor de eerste stappen gezet. De meerjarige onderwijsagenda hangt inhoudelijk samen met enerzijds het arbeidsmarktbeleid, anderzijds met het bredere jeugd(hulp) beleid van gemeente Oosterhout. Voor beide beleidsterreinen wordt in de eerste helft van 2020 nieuw beleid ontwikkeld dat input levert voor de meerjarige onderwijsagenda. De verwachting is dat de meerjarige onderwijsagenda in de tweede helft van 2020 wordt vastgesteld.

Overige ontwikkelingen

Harmonisatie voorschoolse voorzieningen (voorscholen en kinderopvang)

Op 30 mei 2017 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk aangenomen door de Eerste Kamer. Deze wet zorgt ervoor dat ouders vanaf 2018 ook voor peuterspeelzaalwerk een beroep kunnen doen op de kinderopvangtoeslagregeling van de Belastingdienst. Omdat het Rijk daarmee een deel van de bekostiging van de peuterspeelzalen overneemt, wijzigt door deze wetswijziging ook de subsidieregeling met de aanbieders van het peuterspeelzaalwerk in de gemeente.

In 2019 is gewerkt volgens de nieuwe subsidieregeling, die door bureau Buitenhek, samen met de aanbieders van voorschoolse educatie is opgesteld. Om het hoge bereik van de voorscholen te behouden is ervoor gekozen de ouderbijdrage zoveel mogelijk te dempen. De financiering van de voorschoolse voorzieningen heeft plaatsgevonden vanuit de specifieke uitkering onderwijs achterstanden van het Rijk. Daarnaast is in 2019 gestart met overleg met de aanbieders over de invulling van de nieuwe taakstelling om van 10 uur naar 16 uur voorschoolse educatie te gaan voor doelgroepkinderen. Samen met bureau Buitenhek is de subsidieregeling geëvalueerd en is een start gemaakt met een nieuwe subsidieregeling.

Specifieke uitkering onderwijsachterstanden

De gemeente Oosterhout is een van de gemeenten die in de periode 2019-2023 meer Rijksmiddelen heeft ontvangen via de specifieke uitkering onderwijsachterstanden. Het definitieve bedrag voor 2019 is vastgesteld. Voor de komende jaren is een indicatie gegeven. Aan de verhoging van de bijdrage is wel de verplichting gekoppeld om het VVE aanbod aan de doelgroep kinderen qua volume met 60% uit te breiden (van 10 naar 16 uur). Een dergelijke verhoging van het aantal uren heeft gevolgen voor het aanbod aan de niet-VVE-kinderen op de voorscholen aangezien de peuters in gemengde groepen zitten. Een groot deel van de achterstandsmiddelen is gebruikt om aanbieders te subsidiëren voor het aanbieden van voorschoolse educatie aan doelgroep en niet-doelgroep peuters. Ook de NAZ (niet aanspreekbare zij-instromers) is vanuit deze middelen gesubsidieerd. De restantmiddelen van 2019 van € 516.000 zijn geoormerkt en mogen worden doorgeschoven naar 2020. Hiervoor is een balanspost opgenomen.

Over de besteding van de resterende onderwijsachterstandsmiddelen zal overleg met aanbieders van kinderopvang en schoolbesturen in Oosterhout plaatsvinden.

Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) te Breda	
Doel (openbaar belang)	De samenwerking tussen de West-Brabantse gemeenten in het RBL West-Brabant zal de kwaliteit van dienstverlening verbeteren. De bundeling van mensen en middelen zal leiden tot een verdere verhoging van de deskundigheid van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders en tot meer continuïteit in de dienstverlening naar kinderen, jongeren, ouders en scholen. Het hogere doel is duidelijk: een impuls voor het voorkomen en terugdringen van verzuim en schooluitval; een ambitie waar gemeenten, onderwijs en andere ketenpartners samen voor staan.
Financiële bijdrage 2019	€ 192.716
Ontwikkelingen 2019	In de tweede helft van 2019 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de huidige formatie. Het onderzoek is in het bestuurlijk overleg besproken en naar aanleiding van de bespreking hebben binnen de begroting enkele wijzigingen plaatsgevonden waardoor de formatie leerplicht en administratie kan worden vergroot. Ook zijn de mogelijkheden verkend voor een regionaal projectmedewerker die een deel van de beleidstaken die nu binnen de individuele gemeenten worden uitgevoerd kan overnemen. Er heeft nog geen besluitvorming over plaatsgevonden. Er is hiervoor een extra bijdrage vanuit de gemeenten nodig en dat leidt mogelijk tot een begrotingswijziging voor 2021.

Landelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)		4.	n.b.	2	DUO/RBL
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)		27	n.b.	24	DUO/RBL
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers, % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)		1,4	2,1	n.b.	DUO/RBL
Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
• Burgerindicatoren					
Onderwijsvoorzieningen in de gemeente		7,7	7,6	7,7	Burgerij-enq
Waardering basisonderwijs in de woonbuurt		7,6	7,4	7,7	Burgerij-enq
Voorzieningen voor jongeren in de gemeente		5,7	5,8	6,0	Burgerij-enq
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
% schoolverzuim	2,6 %	3,3 %	3,0 %	3,5%	Jaarverslag RBL*
Verzuimpercentage RBL	3,6%	4,5%		4,8%	Jaarverslag RBL*
Omvang voortijdig schoolverlaters 18-	7	10	9	20	VSV verkenner
Omvang voortijdig schoolverlaters 18+	55	79	60	70	VSV verkenner
Omvang relatief verzuim (aantal meldingen)	279	351	300	368	Jaarverslag RBL
Omvang absoluut verzuim (aantal meldingen)*	37	37	25	25	Jaarverslag RBL
Omvang thuiszitters (aantal meldingen)	13	12	10	18	Jaarverslag RBL
<u>Wet kinderopvang</u>					
- Aandeel tijdig afgehandelde aanvragen	97%	100%	96%	n.b.	DUO**
- Aandeel geïnspecteerde locaties (KDV-BSO-GOB-PSZ)	100%	100%	98%	n.b.	DUO**

- Aandeel geïnspecteerde locaties (VGO nieuw)	100%	100%	100%	n.b.	DUO**
- Aandeel geïnspecteerde locaties (VGO bestaand)	15%	8,2%	5%	n.b.	DUO**
- Aandeel ingezette handhavingstrajecten	100%	100%	100%	n.b.	DUO**
- Aantal keer geen actie op tekortkomingen	0	0	0	n.b.	DUO**

* Vanaf de start van de samenwerking in het RBL berekenen we voor Oosterhout ons “oude” verzuimpercentage. Dat was tot vorig jaar nodig voor de vergelijking met vorige schooljaren. Dat kan nu ook vanuit de cijfers van het RBL. Met ingang van volgend jaar zullen we de cijfers van het RBL als indicator gebruiken. Het RBL hanteert de volgende definitie: het % verzuim van het aantal werkprocessen verzuim. In bovenstaande tabel zijn voor dit jaar beide cijfers nog aangegeven.

Cultuur en evenementen

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Ontwikkeling van een broedplaats voor amateur(podium)kunst bij voormalig zwembad Arkendonk

Van voormalig zwembad Arkendonk is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd om dit opnieuw in gebruik te nemen voor een – niet zwembad – functie. Hiertoe heeft een eerste bouwkundige en installatie technische nul meting plaats gevonden.

Eind 2018 is vanwege de hoge investeringskosten besloten het zwembad Arkendonk niet geschikt te maken ten behoeve van de huisvesting van een broedplaats voor (amateur)podiumkunsten. Besloten is toen ook om de mogelijkheden te verkennen voor het onderbrengen van deze functie in de herontwikkeling van de Galvanitasfabriek.

Begin 2019 is in gezamenlijkheid met de ontwikkelaar van de Galvanitasfabriek een opdracht geformuleerd om de haalbaarheid hiervan te onderzoeken. Dit onderzoek is eind 2019 afgerond. In dit onderzoek is de haalbaarheid aangetoond. De volgende stap is om dit nader uit te werken in een businessplan op basis waarvan een definitieve Go or No Go gegeven kan worden.

Evenementenbeleid

Evenementen leveren een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van de gemeente Oosterhout. We willen daarom voor evenementenorganisatoren zo weinig mogelijk drempels opwerpen, om ervoor te zorgen dat er binnen de gemeente, “altijd wat te doen is”. Leuke evenementen in het stadscentrum zorgen voor een goed imago. Een aantrekkelijke evenementenkalender creëert stadspromotie en economische ontwikkeling.

De evenementencoördinator heeft nauwe contacten met de organisatoren en faciliteert daarbij zoveel als mogelijk, zodat er zo min mogelijk drempels worden ervaren.

De gemeente ondersteunt sommige evenementen met subsidie of met diensten zoals afzetten van wegen. Politie en brandweer hebben een belangrijke rol bij het veilig laten verlopen van evenementen, vooral ook door advies vooraf.

De gemeente heeft daarnaast een taak bij het toezicht op evenementen en handhaaft regels als dat nodig is.

Het huidige evenementenbeleid vormt geen belemmering voor de huidige werkwijze. Er is in de programmabegroting 2020 toegezegd eind 2020 te starten met het opstellen van een projectplan, wat als startpunt dient om te komen tot nieuw evenementenbeleid. Medio 2020 wordt een collegenota opgesteld, waarin wij een afweging gaan maken over de benodigde actualisatie van het beleid, de beschikbare capaciteit en middelen en de efficiency ervan in relatie tot de Omgevingswet.

Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
• Burgerindicatoren					
Evenementen en festivals in de gemeente		7,2	7,3	7,4	Burgerij-enq
Aandeel 18-plussers dat in de afgelopen 12 maanden minimaal één culturele voorziening in Oosterhout heeft bezocht		30%	n.b.	n.b.	Burgerij-enq
Aandeel 18-plussers dat in de afgelopen 12 maanden een voorstelling heeft bezocht in Oosterhout		36%	38%	36%	Burgerij-enq
Aandeel 18-plussers dat in de afgelopen 12 maanden minimaal één vorm van (amateur) kunst heeft beoefend		n.b.	n.b.	n.b.	Burgerij-enq
Culturele voorzieningen in de gemeente		7,1	7,2	7,5	Burgerij-enq
Tevreden over de uitgaansmogelijkheden in de gemeente		7,0	7,1	7,3	Burgerij-enq
Verenigingen/clubs in de gemeente		7,6	7,7	7,7	Burgerij-enq
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Percentage bevolking dat lid is van de bibliotheek	26,67%	26,3%	25%	23,7 %	Theek 5
Aantal ingeschreven leners	14.713	13.817	14.000	13.284	
Aantal bezoekers	243.764	235.289	240.000	244.567	
Aantal uitleningen	361.651	316.988	300.000	298.460	
Aantal scholen met de formule "De Bibliotheek op School"	12	10	12	10	
Aantal voorstellingen de Bussel:					Theater de Bussel
- Professioneel	111	118	110	126	
- Amateur	37	44	50	51	
Aantal kaarten	29.180	29.618	29.000	35.832	Musea
Aantal bezoekers musea:					
- Speelgoed- en carnavalsmuseum	13.028	12.926	14.000	15.249	
- Brabant Museum Oud Oosterhout	11.305	12.280	12.000	12.455	Subsidie monitor
Aantal verleende activiteitsubsidies binnen dit programma*	37	28	30	29	

*In 2018 is er een wijziging in de subsidieregelingen geweest. Voor activiteiten en evenementen die al meer dan drie jaar activiteitsubsidie hebben ontvangen is een nieuwe structurele subsidieregeling in het leven geroepen. Deze vallen vanaf 2018 dus niet meer onder de activiteitsubsidies.

Sport 2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Informatiegestuurde inzet van sportcoaches MOOVE

In samenwerking met Kunstbalie is er in 2019 een impactmonitor ontwikkeld voor de Brede Buurt. De opzet van de monitor is echter zo dat deze ook kan worden gebruikt voor projecten buiten de Brede Buurt. De focus ligt echter in eerste instantie op Brede Buurt projecten. De eerste ervaringen met de impactmonitor zijn positief, maar hebben ook geleid tot een aantal gewenste aanpassingen. De monitor meet impact op de volgende gebieden: Persoonlijke ontwikkeling, Maatschappelijke participatie, Sociale cohesie, Publieke beeldvorming, Leefbaarheid en Gezondheid.

Maatschappelijke inzet van sportverenigingen

In 2019 is gestart met het opstellen van een Lokaal Sportakkoord in de gemeente Oosterhout. Dit sportakkoord wordt opgesteld in samenwerking met de sportverenigingen. In het sportakkoord is aandacht voor maatschappelijke thema's zoals een duurzame sportinfrastructuur, gezonde sportomgeving en inclusief sporten en bewegen. In 2020 wordt het sportakkoord afgerond en hiermee wordt duidelijk welke acties en afspraken volgen uit het lokaal sportakkoord.

G-sportteams

In 2019 is de gemeente Oosterhout aangesloten gebleven bij het sportloket Uniek Sporten West-Brabant. Dit heeft onder andere geleid tot de oprichting van een G-honkbal team bij Twins.

Bewegingsonderwijs

Eind 2019 is vanuit het college besloten om vanaf september 2020 het bewegingsonderwijs in het zwembad op de Warande voor een jaar uit te voeren. In de programmering van het sportbedrijf is voor 2020-2021 opgenomen dat scholen aanvullend op het reguliere bewegingsonderwijs gedurende 5 lessen naar de Warande kunnen komen voor bewegingsonderwijs in het water.

Het college heeft ingestemd om het gebruik van het bad tijdens deze activiteit zonder huurkosten beschikbaar te stellen in het kader van zwemveiligheid en akkoord te gaan met inkomstenderving van de Warande.

Vanuit het onderwijs is er voldoende draagvlak voor bewegingsonderwijs in het zwembad. Er is een programma uitgewerkt dat past in het lesprogramma van de basisscholen. Per jaar zal de planning met de scholen worden besproken. Meedoen aan de gymlessen in het zwembad is geen verplichting voor de scholen. We zullen in overleg met de scholen beslissen na het 1e schooljaar 2020-2021 of de activiteit structureel zal worden aangeboden.

Toekomstscenario Oosterheidehal

In 2019 heeft het college een principebesluit genomen voor nieuwbouw van een solitaire sporthal aan de Lodewijk Napoleonlaan. Daarnaast heeft het college besloten om het dossier te temporiseren en de financiële uitwerking door te schuiven naar de volgende bestuursperiode 2022-2026. Dit vanwege de financiële positie van de gemeente en de beperkte ruimte in de begroting. Daarnaast is nieuwbouw van de sporthal op korte termijn niet direct noodzakelijk vanwege geen acute noodzakelijke investeringen. De raad is hierover door middel van een brief geïnformeerd. In 2020 wordt, op verzoek van het college (maart 2020), nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor de teruglevering van energie en woningbouw in aanvulling op de nieuwbouw van de sporthal.

Landelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Niet sporters (%)		n.b.	n.b.	n.b.	RIVM
Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
• Burgerindicatoren					
Sportvoorzieningen in de gemeente		7,9	7,7	7,8	Burgerij-enq
Aandeel 18-plussers dat in afgelopen 12 maanden minimaal één sport heeft beoefend		56%	51%	55%	Burgerij-enq
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Bezoekersaantallen zwembad *	243.307	297.830	278.000	261.379	Eigen gegevens
Aantal deelnemers (abbonnementen) vanuit minimabeleid	510	649	600	655	Eigen gegevens
Zwemles vanuit minimabeleid	50	54	50	57	Eigen gegevens
Aantal bezoekers recreatieoord via samenwerkende partners. **	2.580	5.100	3.000	6.200	Eigen gegevens
Aantal samenwerkingspartners recreatieoord	5	5	20	22	Eigen gegevens

* In 2019 17.000 bezoekers segment zomer minder ten opzichte van raming in verband met matig zwemseizoen.

** In 2019 stijging aantal bezoeker samenwerkende partners door meer bezoek Gibbonsport..

Wat heeft het gekost?

Kosten en opbrengsten

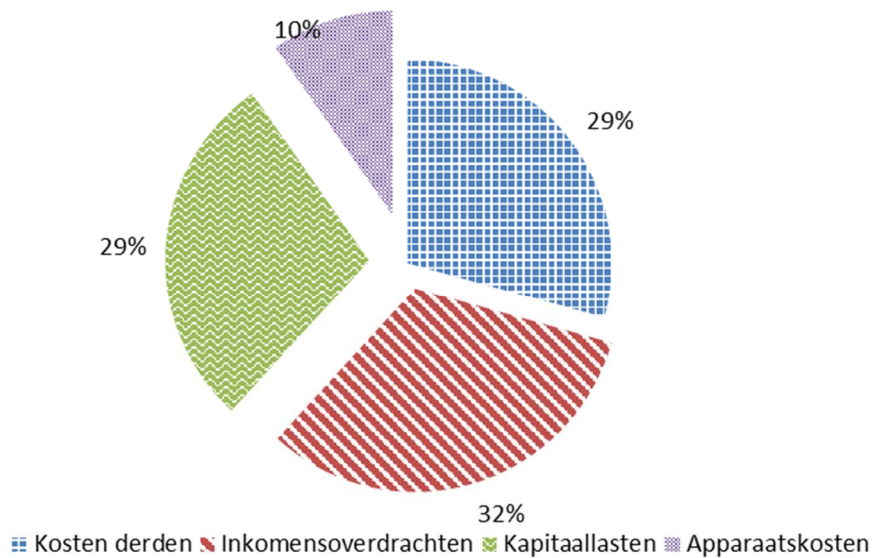
Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Lasten	15.023	14.705	14.889	184
Baten	3.616	3.288	4.139	-851
Saldo baten & lasten	11.407	11.417	10.750	-667
Storting in reserves	6.048	391	115	-276
Onttrekking aan reserves	8.313	2.202	1.960	242
Resultaat	9.142	9.606	8.905	-701
Specificatie lasten per thema				
Onderwijs en jeugd	3.182	2.947	2.823	-124
Cultuur en evenementen	6.056	6.248	5.983	-265
Sport	5.785	5.510	6.083	573
Specificatie baten per thema				
Onderwijs en jeugd	117	92	114	-22
Cultuur en evenementen	1.449	1.469	1.478	-9
Sport	2.050	1.727	2.547	-820
Mutaties reserve(s)				
Vrije reserve	-6.146	-462	-187	275
Reserve investeringsprojecten	3.916	-1.319	-1.628	-309
Bestemmingsreserve Sociaal domein	-35	-30	-30	0

Voor de toelichting op resultaten van de exploitatie wordt verwezen naar paragraaf 6.3 Overzicht van baten en lasten.

Investerings	Investerings plan 2019	Gevoteerd 2019	Saldo 2019
Onderwijs en jeugd:			
IHP 2016-2019	164	0	164
Sport:			
Buitensportaccommodaties	799	537	262
Sporthallen	115	0	115
Vrije reserve:			
- Sportaccommodatiebeleid	41	0	41
- Kleedaccommodaties sportverenigingen	350	0	350
Totaal	1.469	537	932

Voor de toelichting op de investeringen wordt verwezen naar paragrafen 3.5 Verloop vrije reserve en 6.4 Investerings.

Programma 5

Ruimte & ontwikkeling

Portefeuillehouders: C.Piena, R. van der Helm, M.Willemsen, A.Kastelijns

Ruimte & Ontwikkeling

Wat willen we bereiken? (Effect)

Openbare Ruimte

Schone, hele en veilige buurten waarin het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te recreëren. Bewoners willen veilig en rustig wonen in een goed verzorgde, groene omgeving. Bedrijven vragen om kwaliteit in winkelcentra en op bedrijfsterreinen. Het bereiken van deze doelstelling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, burgers en ondernemers.

Verkeer & Mobiliteit

Het bereikbaar maken en houden van woningen, winkels en bedrijven (voor alle doelgroepen) op een zo efficiënt en veilig mogelijke wijze. Op deze manier de kwaliteiten van "Oosterhout Familiestad" als woon- en werkstad minimaal waarborgen en waar mogelijk verbeteren.

Natuur, Milieu & Afval

Het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het langs deze weg leveren van een bijdrage aan een veilige en mensvriendelijke leefomgeving. In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd.

Ruimtelijke ordening & Wonen

Via een gevarieerd aanbod van woningen en het creëren van ruimte voor bedrijven, ondersteunen van de ambities van "Oosterhout Familiestad". Op die manier wordt ervoor gezorgd dat Oosterhout een aantrekkelijke woon- en werkgemeente is en blijft voor alle categorieën inwoners.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Temporisering van projecten in de openbare ruimte middels een tweejarig Jaarprogramma Openbare Ruimte 2019-2020;
- Buurtinitiatieven voor zelfwerkzaamheid in de openbare ruimte;
- Experimenteren om te komen tot nieuwe vorm van buurtschouw met bewonersgroepen;
- Voorbereidingen voor beleidsvoorstel voor velvergunning bomen in openbare ruimte;
- Privatisering van beheer van openbaar groen;
- Voorbereiding van plaatsing van walstroomkasten.

- Voorbereiding ombuigingsrichtingen parkeren;
- Vaststelling mobiliteitsvisie "Oosterhout vooruit" en gestart met opstellen uitvoeringsagenda;
- Voorbereiding vernieuwend hoogwaardig openbaar vervoer concept voor verbinding Breda-Utrecht;
- Fietsverkeer: voorbereidingen snelfiets-routes Breda-Tilburg en Oosterhout-Dongen-Tilburg en vaststelling fietsnetwerk;
- Openbaar vervoer: voorbereiding van de aanbesteding van nieuwe openbaar vervoerconcessie, ondertekening intentieovereenkomst gedeelde mobiliteit, lobby beperkingen brugopeningen;
- Onderzoek beweegbare brug tussen eiland en vast wal Zwaaiomgebied afgerond..

- Duurzaamheid: verduurzamen gemeentelijk vastgoed, duurzaamheid (ver)nieuwbouw stadhuis, duurzame inkoop gemeentelijke producten/ diensten, vaststelling nota Ambities voor de energietransitie Oosterhout 2030 en Routekaart Energietransitie 2019-2022;
- Zonne-energie: realisatie zonnepanelen op bedrijfsdaken, verstrekking duurzaamheidsleningen en onderzoek naar zonneweiden;
- Windenergie: samenwerking voor ontwikkeling windturbines en onderzoek naar op te richten duurzaamheidsfondsen;
- Voorbereiding opstellen transitievisie warmte;
- Verhoging budget duurzaamheidsleningen;
- Plaatsing elektrische laadpalen;
- Onderzoeken naar andere vormen afvalscheiding (PDM bij restafval) ;
- Voorbereidingen luchtkwaliteitsmetingen;
- Inventarisatie leidinggegevens rioolhuisaansluitingen en kolkleidingen (WIBON).

- Prestatie afspraken over "Wonen in Oosterhout";
- Behoud van groene en open woonomgeving;
- Voorbereiding actualisatie groenstructuurplan;
- Vormgeving wijze huisvesting arbeidsmigranten;
- Aanvang opstellen Omgevingsplan, deelprojectplannen en Omgevingsvisie;
- De Contreie: bebouwing, woonrijpmaken en deel Ecologische Verbinding Zone aangelegd;
- Zwaaiom: bestemmingsplan onherroepelijk, baggerwerkzaamheden, bouwrijpmaken en planvoorbereiding aansluiting Korenbocht;
- Slotjes Midden: bouw en oplevering woningen, woonrijpmaken, vaststelling bestemmingsplan "Slotjes, herziening 6";
- Santrijn; inrichting Santrijnpark, bouwrijpmaken, bouw woningen en planvoorbereiding woonrijpmaken;
- Zandooij: koopovereenkomst met ontwikkelaar en definitief ontwerp;
- Klimaatadaptatie: samenwerking met gemeenten en waterschappen
- Voorbereiding actualisatie monumentenbeleid.

Verbonden partijen

Metingen

- Waardering groenvoorzieningen woonbuurt
- Waardering onderhoud groen woonbuurt
- Waardering schoonhouden woonbuurt
- Waardering onderhoud wegen en fietspaden woonbuurt
- Waardering straatverlichting in woonbuurt
- Waardering speelplekken voor kinderen in de woonbuurt en gemeente
- Waardering maatregelen regenwater-verwerking
- Aantal klachten en meldingen openbare ruimte
- Gemiddelde actietijd gladheidsbestrijding
- Aantal buurtbeheerprojecten

- Waardering openbaar vervoer in de woonbuurt
- Openbaar vervoer in de gemeente
- Waardering verkeersveiligheid en parkeergelegenheid in woonbuurt
- Parkeer- en fietsmogelijkheden in gemeente
- Verkeersveiligheid in de gemeente
- Parkeertarieven (hoog tarief en dagtarief)

- Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB): project Intensivering Toezicht Veehouderijen, gevolgen PAS, aanvang risicogerichte controles
- Nazorg Gesloten stortplaatsen Bavel-dorst en Zevenbergen: initiatief Provincie anders beleggen van gelden voor meer rendement.

- Omvang huishoudelijk restafval
- Hernieuwbare elektriciteit
- Waardering inzamelen huisafval in de woonbuurt
- Waardering gemeentelijke milieustraat

- Aantal nieuw gebouwde woningen
- Waardering eigen woning
- Verhouding aantal koop- en huurwoningen
- Aantal nieuw toe te voegen woningen
- Aantal aanvragen tegemoetkoming en gehonoreerde aanvragen planschade
- Aantal anterieure overeenkomsten
- Taakstelling verblijfsgerechtigden en aantal daadwerkelijk gehuisveste verblijfsgerechtigden

Wat heeft het gekost?

	lasten	baten	Saldo
Wegen	6.638	714	5.924
Openbaar groen	3.609	133	3.476
Buurt- en wijkbeheer	340	0	340
Totaal	10.587	847	9.740

	lasten	baten	Saldo
Verkeer	1.216	76	1.140
Openbaar vervoer	100	10	90
Parkeren	1.410	1.820	-410
Totaal	2.726	1.906	820

	lasten	baten	Saldo
Milieu	2.200	681	1.519
Afvalverwijdering	6.211	1.896	4.315
Water en riolering	4.173	478	3.695
Totaal	12.584	3.055	9.529

	lasten	baten	Saldo
Ruimtelijke ordening	2.538	692	1.846
Huisvesting	884	951	-67
Grondexploitatie	9.617	10.612	-995
Totaal	13.039	12.255	784

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte
Schone, hele en veilige buurten waarin het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te recreëren. Bewoners willen veilig en rustig wonen in een goed verzorgde, groene omgeving. Bedrijven vragen om kwaliteit in winkelcentra en op bedrijfsterreinen. Het bereiken van deze doelstelling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, burgers en ondernemers.
Verkeer & mobiliteit
Het bereikbaar maken en houden van woningen, winkels en bedrijven (voor alle doelgroepen) op een zo efficiënt en veilig mogelijke wijze. Op deze manier de kwaliteiten van "Oosterhout Familiestad" als woon- en werkstad minimaal waarborgen en waar mogelijk verbeteren.
Natuur, milieu & afval
Het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het langs deze weg leveren van een bijdrage aan een veilige en mensvriendelijke leefomgeving. In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd.
Ruimtelijke ordening & wonen
Via een gevarieerd aanbod van woningen en het creëren van ruimte voor bedrijven de ambities van "Oosterhout Familiestad" ondersteunen. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat Oosterhout een aantrekkelijke woon- en werkgemeente is en blijft voor alle categorieën inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Openbare ruimte

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Temporiseren en herprioriteren binnen het programma openbare ruimte

In 2019 hebben gewerkt met een tweejarige Jaarprogramma Openbare Ruimte (JOR) 2019-2020, dit in tegenstelling tot eerdere jaren waarbij we telkens met een éénjarig JOR werkten. Aanleiding voor een tweejarige JOR was de grote hoeveelheid projecten binnen het JOR die uit de planning waren gelopen. Uitgangspunt in het JOR 2019-2020 was om een inhaalslag te maken. In 2019 is deze inhaalslag nog niet gerealiseerd doordat er nieuwe prioriteiten bij zijn gekomen en temporiseren nog niet mogelijk was. Bij het opstellen van het JOR 2021 zal gekeken worden naar het temporiseren en herprioriteren in combinatie met wijkgericht werken en bewonersinitiatieven.

Zelfwerkzaamheid in de openbare ruimte

In 2019 zijn we gestart met buurtinitiatieven. De gemeente stimuleert inwoners om samen met hun buurtgenoten met hun leefomgeving aan de slag te gaan. Inmiddels zijn al verschillende projecten in de openbare ruimte gestart en ook gerealiseerd (zoals bloembakken, bosschages, hondenloopkooi en speeltuinen), waarbij vooral bewoners zelf aan de slag gaan in de openbare ruimte.

Looproutes vanuit de wijk naar de wijkvoorzieningen

De gemeente is aan het experimenteren om te komen tot een nieuwe vorm van een buurtschouw samen met bewonersgroepen. Hierbij wordt regulier klein onderhoud, ook op de looproutes naar wijkvoorzieningen, in wijken en buurten opgepakt. Daarnaast wordt er uitleg gegeven over het gemeentelijke onderhoudsniveau (gehanteerde CROW-normering) en de mogelijkheden om bij de gemeente te melden.

Velvergunning voor bomen in de openbare ruimte

Bij verschillende gemeenten is afgelopen jaar kennis opgedaan of en hoe deze gemeenten een velvergunning hanteren, welke overwegingen daaraan ten grondslag liggen en welke ervaringen zij daarmee hebben. Deze verkenning zal eerste helft 2020 leiden tot een beleidsvoorstel.

Privatisering van beheer van openbaar groen

De BIZ Weststad heeft aangegeven een deel van het dagelijks onderhoud van de openbare ruimten over te willen nemen van de gemeente. In een gezamenlijke verkenning wordt nagegaan of dit mogelijk is, met welke uitgangspunten en onder welke voorwaarden. Dit wordt gezien als een pilot voor dit onderwerp.

Overige ontwikkelingen

Walstroom

Er worden 10 walstroomkasten op de afmeerplekken aan het Wilhelminakanaal geplaatst. Hiervoor is een omgevingsvergunning nodig van het Waterschap en Rijkswaterstaat. Zodra deze vergunning is verleend zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd. De planning is voorjaar 2020 zodra de werkzaamheden in het dijklichaam weer uitgevoerd kunnen worden.

Gemeentelijke indicatoren • Burgerindicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Waardering groenvoorzieningen in de woonbuurt.	7,7	7,7	7,6	Burgerij-enq
Waarderen onderhoud groen in de woonbuurt	6,2	6,6	6,6	Burgerij-enq
Waardering schoonhouden van de woonbuurt	6,6	6,7	6,7	Burgerij-enq
Waardering onderhoud wegen en fietspaden in de woonbuurt	6,0	7,0	7,1	Burgerij-enq
Waardering straatverlichting in de woonbuurt	7,6	7,7	7,8	Burgerij-enq
Waardering speelplekken voor kinderen in woonbuurt	6,9	7,0	6,8	Burgerij-enq
Speelplekken voor kinderen in de gemeente	6,9	7,0	7,1	Burgerij-enq
Waardering voor maatregelen tbv regenwaterverwerking	7	7,2	7,1	Burgerij-enq

• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Aantal klachten en meldingen openbare ruimte					Zaaksysteem
- product wegen/verhardingen	1.249	1.371	1.250	1.305	
- product openbaar groen*	1.969	2.040	2.000	2.680	
- product speelvoorzieningen (zie diversen)	54	55	60	73	
- product afval / ongedierte**	2.292	2.340	2.100	2.740	
- product verkeer (straatmeubilair, verkeerslichten, parkeerautomaten, stadsafsluitingen)***	519	500	500	604	
- product openbare verlichting	245	335	400	312	
- diversen (reiniging en onderhoud, speelvoorzieningen riolering en water, gladheidsbestrijding, evenementen)****	1.914	2.285	2.100	2.574	
Gemiddelde actietijd gladheidsbestrijding	3 uur	3 uur	3 uur	3 uur	Eigen gegevens
Aantal buurtbeheerprojecten (incl. buurtpreventie)	20	22	20	22	Eigen gegevens

* Er waren in 2019 veel meldingen over de eikenprocessierups.

** De laagdrempeligheid van melden wordt steeds groter. In de openbare ruimte zien we geen toename van zwerfvuil. Het wijzigen van de inzamelroutes heeft ook tot wat onrust geleid.

*** Diverse malen stroomstoring bij Enexis heeft geleid tot meer meldingen dan verwacht.

****Extreme buien leiden tot meer klachten over kolken en riolering.

Verkeer en mobiliteit

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Parkeren

Binnen de parkeerexploitatie dient een bedrag in de orde van grootte € 300.000,- te worden omgebogen, hetzij door op kosten te besparen, hetzij door extra inkomsten te genereren. In de perspectiefnota 2020 zijn 5 ombuigingsrichtingen (bewaakte fietsenstallingen, parkeerautomaten, handhaving/digitalisering, kraskaarten en parkeervergunningen bewoners) benoemd. Deze zijn doorvertaald naar 18 mogelijke maatregelen, waarbij per maatregel een inschatting is gemaakt van het financieel effect, de gevolgen voor bewoners, bezoekers en ondernemers en de implementatietermijn. In 2020 dienen college en raad een keuze te maken uit deze maatregelen.

Mobiliteitsplan

De mobiliteitsvisie ("Oosterhout Vooruit") is in mei 2019 vastgesteld door de raad. De vertaling van het beleid en de prioritaire opgaven uit de mobiliteitsvisie naar concrete maatregelen en activiteiten, inclusief bijbehorende kosten, vindt plaats in een uitvoeringsagenda. Deze vertaling vindt plaats in 3 stappen, te weten: inventariseren, prioriteren en programmeren. In het najaar 2019 is daarmee gestart met een brede inventarisatie van mogelijke maatregelen en activiteiten. De concept groslijsten die daaruit voortkwamen zijn in november 2019 besproken met de samenleving. In de volgende fase, de prioriteringsfase, wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten effecten en kosten van

activiteiten en maatregelen en op basis daarvan de kansrijkheid van maatregelen. Dit moet resulteren in een concept prioriteitenlijst van de meest kansrijke activiteiten en maatregelen die in 2020 met de samenleving en de raad wordt besproken.

Voor één prioritaire opgave uit de mobiliteitsvisie wordt een afwijkend traject doorlopen. Dit betreft opgave B4, de regionale bereikbaarheid Breda – Oosterhout, vanwege een amendement dat de raad daarover heeft aangenomen bij de vaststelling van de mobiliteitsvisie. Over het traject dat voor deze opgave wordt doorlopen, is de raad eind 2019 geïnformeerd.

Hoogwaardige busverbinding Breda-Utrecht (met tussenstop in Oosterhout)

Dat het openbaar vervoer tussen Breda en Utrecht verbetering behoeft, wordt onderkend in het landelijk toekomstbeeld OV 2040 dat in 2019 is vastgesteld. Daarin is ook opgenomen dat voor de verbinding Breda – Utrecht een vernieuwend HOV-concept wordt uitgewerkt. Het initiatief hiertoe ligt bij het rijk, de provincies en de gemeente Breda.

In 2019 hebben hierover werkbijeenkomsten en -conferenties plaatsgevonden waar ook Oosterhout aan heeft deelgenomen. De gedachte gaat nu uit naar een snelle, innovatieve busachtige verbinding via/langs de A27. Via een nieuwe “hub” (openbaar vervoerknooppunt) in de omgeving van de aansluiting Oosterhout / Dongen op de A27 zou ook Oosterhout hierop kunnen worden aangehaakt.

Fietsverkeer

- Realisatie snelfietsroute Breda-Tilburg (via Dorst):
In 2018 is er een bestuursovereenkomst tussen de provincie Noord-Brabant en de gemeenten Breda, Oosterhout, Gilze en Rijen en Tilburg ten behoeve van de totstandkoming van de Snelfietsroute Tilburg-Breda ondertekend. In 2019 is er gestart met de voorbereidingen voor de snelfietsroute Breda-Tilburg.
Het tracé uit de bestuursovereenkomst is verder uitgewerkt naar een voorlopig ontwerp. Tevens is er gestart met het voorbereiden van de nieuwe aansluiting Broekstraat/ Rijksweg. Snelfietsroute is hier een onderdeel van.
- Snelfietsroute Oosterhout – Dongen – Tilburg:
Het tracé is in 2019 als schetsontwerp uitgewerkt en de kosten zijn op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt. In 2020 zal het ontwerp uitgewerkt worden naar een voorlopig ontwerp met een aangescherpte kostenraming. 3e kwartaal 2020 zal de bestuursovereenkomst worden getekend.
- Stedelijk fietsnetwerk:
In de in 2019 vastgestelde mobiliteitsvisie is het fietsnetwerk vastgelegd en is ook aangegeven welke opgaven er met betrekking tot de fiets liggen. Vertaling van deze opgaven naar concrete maatregelen en activiteiten vindt plaats in de uitvoeringsagenda van de mobiliteitsvisie. Met het opstellen van deze uitvoeringsagenda is in het najaar 2019 gestart.

Openbaar vervoer

In 2023 gaat de nieuwe openbaar vervoerconcessie voor West Brabant in. De nieuwe openbaar vervoerconcessie gaat naar verwachting voorzien in een veel breder aanbod aan vervoerdiensten dan uitsluitend het reguliere openbaar vervoer. Met de voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe openbaar vervoerconcessie is in 2019 gestart. In dat kader is door Oosterhout ook aandacht gevraagd voor de bereikbaarheid van Vrachelen en de bedrijventerreinen. Dit is ook als opgave benoemd in de transitiestrategie gedeelde mobiliteit West Brabant behorende bij de intentieovereenkomst gedeelde mobiliteit die eind 2019 ondertekend is door de provincie, de regio en de gemeenten in West Brabant.

Met Rijkswaterstaat, de provincie, Arriva en vertegenwoordigers van de binnenvaart is in 2019 overleg geweest over de beweegbare bruggen en de mogelijkheid om brugopeningen af te stemmen op het openbaar vervoer. Ondanks dat Rijkswaterstaat hier geen voorstander van lijkt te zijn, heeft men aangegeven te zullen kijken of en wat voor soort systemen er elders in Nederland worden benut en wat de ervaringen daarmee zijn.

Beweegbare brug tussen het eiland en de vaste wal van het Zwaaiкомgebied

Het onderzoek is uitgevoerd. Het onderzoek laat zien dat de aanleg van een beweegbare brug ongeveer 2 miljoen meer kost dan die van een vaste brug. Daarnaast brengt een beweegbare brug hogere jaarlijkse kosten met zich mee ten behoeve van beheer, onderhoud en bediening. Het college heeft op basis hiervan besloten om geen beweegbare brug aan te leggen.

Gemeentelijke indicatoren • Burgerindicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Waardering openbaar vervoer in de woonbuurt		6,8	6,7	6,8	Burgerij-enq
Openbaar vervoer in de gemeente		6,7	6,5	6,5	Burgerij-enq
Waardering verkeersveiligheid in de woonbuurt		6,7	6,9	6,9	Burgerij-enq
Waardering parkeergelegenheid in de woonbuurt		6,8	6,7	6,6	Burgerij-enq
Parkeermogelijkheden in de gemeente		6,5	6,5	6,4	Burgerij-enq
Fietsmogelijkheden in de gemeente		7,9	7,9	8,0	Burgerij-enq
Verkeersveiligheid in de gemeente		6,6	6,5	6,7	Burgerij-enq
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Parkeertarieven:					Verordening parkeerbelas- tingen 2019
- Hoog tarief (per uur)	€ 1,90	€ 1,90	€ 1,50*	€ 1,50	
- Dagtarief op diverse locaties	€ 3,80	€ 3,80	€ 3,00	€ 3,00	

* conform bestuursakkoord 2018-2022

Natuur, milieu en afval

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Duurzaamheid

Duurzaamheid binnen de gemeentelijk organisatie

- Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed:

In de uitvoering van het onderhoud en beheer van de vastgoedportefeuille is duurzaamheid als controlepunt toegevoegd. Zo zijn bijvoorbeeld bij de vervanging van installatietechnische onderdelen in 2019 duurzame materialen toegepast. In de gymzalen zijn de gasketels vervangen door hybride ketels. In de gemeentelijke accommodaties is defecte verlichting vervangen door LED-lampen. Het activiteitencentrum Bunthoef is voorzien van luchtbehandeling middels warmte terugwinning. Het dak van de gemeentewerf is in 2019 beschikbaar gesteld voor 1.427 zonnepanelen. Inwoners uit Oosterhout kregen daardoor de mogelijkheid te investeren in deze panelen en zo mee te profiteren van de zon. De accommodatie van de voetbalvereniging vv Neerlandia '31 is duurzaam gebouwd, gasloos en voorzien van lucht water warmtepompen.

- Duurzaamheid (ver)nieuwbouw stadhuis:
In 2019 is nader onderzoek gedaan naar het niveau van duurzaamheid bij de realisatie van het nieuwe stadhuis. Naast de wettelijke eisen is het wenselijk om met de nieuwbouw van het stadhuis een voorbeeld te stellen naar de inwoners en bedrijven in Oosterhout. De gemeenteraad zal in 2020 een concreet voorstel worden voorgelegd ter besluitvorming.
- Duurzame inkoop van gemeentelijke diensten en producten:
Bij de uitvoering van de Routekaart 2019-2022 wordt bij aanvraag van middelen per project een afweging gemaakt tussen economisch belangen (euro's) en duurzaamheidsbelangen.
- Uitvoeringsprogramma duurzaamheid incl. financiële consequenties
In oktober 2019 heeft de raad de nota Ambities voor de energietransitie Oosterhout 2030 en de Routekaart Energietransitie 2019-2022 vastgesteld. Daarin is een indicatief overzicht van de kosten per onderdeel opgenomen. Bij de verdere uitwerking zullen per project de kosten gedetailleerder in beeld worden gebracht waarbij ook naar synergie met rijks- en provinciale subsidieregelingen wordt gekeken.

Zonne-energie

- Project realisatie zonnepanelen op bedrijfsdaken:
In 2018 is er een start gemaakt met het project Zon op bedrijfsdaken. Al op 50 daken van bedrijven liggen zonnepanelen. Eind 2019 is een tweede actie gestart voor meer zonnepanelen op bedrijfsdaken. De gemeente is een samenwerking aangegaan met een onafhankelijke adviesbureau voor duurzame energie. Dit bureau gaat met de ondernemers in gesprek over energie besparen en opwekken middels zonnepanelen.
- Stimuleren huisbezitters door middel van de duurzaamheidslening:
In 2019 zijn in totaal 72 duurzaamheidsleningen verstrekt voor een totaalbedrag van circa € 550.000 (gemiddelde lening € 7.673).
- Zonneweiden:
In de Routekaart 2019-2022 zijn twee locaties benoemd voor de realisatie van zonneweiden namelijk Energiepark A59 en nabij de Bavelberg. Uitgangspunt is dat de focus eerst moet liggen op het plaatsen van zonnepanelen op geschikte daken van bedrijven en woningen en dat initiatieven tot aanleg van grootschalige zonneweiden niet ten koste mogen gaan van goede landbouwgrond en niet beperkend mogen zijn voor ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector.

Windenergie

In 2019 is een scenario onderzocht waarin met de verschillende grondeigenaren een aantal windturbines in de Oranjepolder zou worden gerealiseerd. Eén van de grondeigenaren meldde zich samen met Shell en Eneco met het initiatief om binnen de Oranjepolder een energiepark te realiseren. Wij hebben aan afspraken gewerkt met Shell en Eneco ten aanzien van dit initiatief waaronder een financiële bijdrage in een op te richten duurzaamheidsfonds. Dit moet leiden tot een aanvraag voor de realisatie van het energiepark A59. Het duurzaamheidsfonds wordt eerste helft 2020 nader uitgewerkt.

Woningen/bouwprojecten

Eind 2019 is opdracht gegeven voor het opstellen van de transitievisie warmte. In de visie (verplicht per 2021) wordt bepaald welke wijk op welke manier het best verwarmd kan worden zonder gebruik van aardgas en op welke termijn. Met Thuisvester wordt verkend of het mogelijk is om een aardgasvrije proeftuin in de gemeente te starten. Dit is een initiatief vanuit het ministerie van BZK. Daarnaast biedt de provincie procesondersteuning aan. Gesprekken hierover worden gevoerd.

Duurzaamheidslening

De gemeenteraad heeft op 22 oktober 2019 het budget van de drie leningen met in totaal €2.000.000 aangevuld. Dit budget is verdeeld over de drie revolverende fondsen. Op 31 december 2019 was het restbedrag voor:

- de duurzaamheidslening circa € 1.030.000
- de starterslening circa € 870.000.
- de blijverslening circa € 265.000

De gemeenteraad wordt per kwartaal geïnformeerd over de voortgang van de drie leningen.

Laadpalen voor elektrische auto's

In 2019 zijn er op diverse plaatsen door de gemeente laadpalen geplaatst. Daarnaast zijn er, vanuit het principe dat er laadpalen worden geplaatst op aanvraag van de gebruikers, meerdere palen geplaatst. In 2020 doet Oosterhout mee aan de aanbesteding van de Provincie Noord Brabant. In deze nieuwe aanbesteding is opgenomen dat de gemeente moet bekijken waar er gemeentebreed behoefte is aan laadpalen. Dit wordt uitgevoerd.

Afvalinzameling

Onderzoek andere vormen van afvalscheiding (PDM bij restafval) en beleidsmatige keuzes uitgevoerde onderzoeken uit 2018.

Een overgang van bronscheiding van PMD naar nascheiding van PMD is een grote stap. Voor de afvoer van restafval participeert de gemeente Oosterhout samen met een groot aantal Brabantse gemeenten in een langdurig contract. Inmiddels is bekend dat de huidige verwerker zich redelijk soepel opstelt als het gaat om veranderingen in de samenstelling van het restafval.

Het stoppen van bronscheiding is een vrij definitieve keuze voor de lange termijn waarbij sprake kan zijn van desinvesteringen en veranderingen in materiele en personele inzet. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat vergoedingen van het Afvalfonds een onzeker karakter kunnen hebben. De hoogte van de vergoeding voor bronscheiding is inmiddels bekend. De vergoeding voor nascheiding is nog onzeker. De verwachting is dat de vergoeding voor nascheiding de handelingskosten van het nascheiden kunnen bekostigen maar dat er onder aan de streep niets overblijft aan extra inkomsten. Dit is bij bronscheiding wel het geval.

Hoofdvraag in het onderzoek: Is nascheiding voor gemeente Oosterhout een beter systeem, gelet op bestaand beleid, circulariteit, kosten, milieudruk en serviceniveau?

De resultaten van de onderzoeken worden uitgewerkt in een doorrekening die de huidige en de eventuele nieuwe situatie weergeeft. Deze resultaten worden gedeeld met het college en de raad, resp. in mei 2020 en juni 2020.

Attero

Voor een toelichting op de stand van zaken Attero wordt verwezen naar de risicoparagraaf.

Overige ontwikkelingen

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteitsmetingen zijn in 2019 niet uitgevoerd, wel zijn er voorbereidingen getroffen om dit in 2020 te doen. De trillingsonderzoeken langs het spoor in Dorst zijn uitgevoerd.

Wet informatie boven en ondergrondse netten (WIBON)

Er is in 2019 een inventarisatie gedaan naar de beschikbare leidinggegevens. Deze gegevens hebben een diversiteit aan verschijningsvormen en veelal is de kwaliteit van de gegevens niet te achterhalen. Voor de eerste fase is besloten om de beschikbare digitale leidinggegevens uit de aangeleverde revisies te verzamelen in één bestand met een

eenduidige indeling. Via de bestekken voor aanbestedingen van rioolwerken wordt de generieke aanlevering nu afgedwongen.

Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	
Doel (openbaar belang)	Deze gemeenschappelijke regeling (GR) is de afgeslankte vorm van de gemeenschappelijke regeling Milieu Afval Regio Breda. Enerzijds is deze regeling opgenomen in de gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant in de vorm van het thema Ecologie / Duurzaamheid, anderzijds is de GR Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen blijven bestaan.
Financiële bijdrage 2019	€ € 79.349
Ontwikkelingen 2019	Geen inhoudelijke ontwikkelingen. De provincie Noord-Brabant heeft in 2019 het initiatief genomen om de te beleggen gelden anders in te zetten zodat deze meer rendement op moeten gaan leveren. Effect hiervan is pas in 2020 zichtbaar.

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant te Tilburg (OMWB)	
Doel (openbaar belang)	In 2009 zijn landelijke afspraken gemaakt over de vorming van een dertigtal Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) voor de uitvoering van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) op het gebied van milieu. De hoofdreden voor het oprichten deze omgevingsdiensten, zoals de OMWB, is dat de overheid wil investeren in de kwaliteit van de processen die van belang zijn voor de veiligheid van de leefomgeving. Overige doelstellingen zijn: - Verminderen van versnippering in de uitvoering van de VTH-taken om eenduidiger en effectiever op te kunnen treden tegen slecht naleefgedrag; - Versterken van de kritische massa, expertise en deskundigheid voor de taakuitvoering door het bundelen van personeel in één organisatie; - Creëren van een 'level playing field' voor burgers en bedrijven met een gelijke benadering en behandeling; Een centraal punt met milieu-informatie die uitwisseling en afstemming verzorgt tussen bestuursrecht en strafrecht (politie, openbaar ministerie).
Financiële bijdrage 2019	€ 869.603 (incl. resultaat 2019)
Ontwikkelingen 2019	-In 2019 lag er een flinke uitdaging om gezien de druk en achterstand in de afhandelingen van activiteiten meldingen en het project Intensivering Toezicht Veehouderijen waarin extra controles moeten worden uitgevoerd om binnen de geplande 3 jaren termijn te blijven. Hiervoor is met een creatieve aanpak op de arbeidsmarkt en aandacht om jongeren te enthousiasmeren een flinke inhaalslag gekomen, waardoor deze werkzaamheden goed en adequaat zijn uitgevoerd. -Door het halverwege 2019 vernietigen van de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) door de Raad van State heeft dit direct impact gehad voor het indienen en de behandeling van vergunningaanvragen (Wabo en Wet Natuurbescherming). Ook bij de OMWB waren de gevolgen zichtbaar en kost de beoordeling van vergunning aanvragen in veel gevallen extra tijd.

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant te Tilburg (OMWB)

-Buiten de aanpak op niet inrichting gebonden taken en het keten gerichte onderzoek is er een aanvang gemaakt om het risico gericht controles uitvoeren voor te bereiden. Dit gebeurt met gebruikmaking van uniforme digitale checklists. Het doel van het gebruik van digitale checklists is om bevindingen en informatie uit controles uniform vast te leggen. En met de resultaten een score lijst samen te stellen waaruit de risico's op diverse sporen in waarde opgesomd kunnen worden. Hierdoor kunnen er afwegingen gemaakt worden welke branche, en welke onderdelen er het meeste aandacht gaan krijgen, en welke minder.

Landelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	68,5	72,5	n.b.	Waar staat je gemeente.nl
Hernieuwbare elektriciteit (%)	8,1%	8,8%	n.b.	Waar staat je gemeente.nl
Gemeentelijke indicatoren • Burgerindicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Waardering inzamelen huisafval in de woonbuurt	7,3	7,2	7,5	Burgerij-enq
Waardering gemeentelijke milieustraat	-	7,8	7,8	Burgerij-enq

Ruimtelijke ordening en wonen

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Integrale visie op "Wonen in Oosterhout"

De prestatieafspraken met Thuisvester en de Huurdersvereniging zijn ook voor 2019 weer door alle drie de partijen ondertekend. Er zijn afspraken gemaakt over:

- Samenwerking;
- Beschikbaarheid;
- Betaalbaarheid;
- Duurzaamheid en woningkwaliteit;
- Huisvesting specifieke doelgroepen;
- Leefbaarheid.

De raad is per van de inhoud van de afspraken op de hoogte gebracht.

Behoud van groene en open woonomgeving bij inbreidingslokaties

In de richtlijn bomencompensatie is een analyse gemaakt van de hoeveelheid openbaar groen die gemiddeld per woning in Oosterhout aanwezig is in de directe woonomgeving. Vervolgens is het gemiddeld aantal bomen als streefwaarde opgenomen, om het groene karakter van Oosterhout te waarborgen. Het uitvoeren van de richtlijn leidt tot kosten waarin niet is voorzien, waardoor uitvoering getemporeerd wordt. De lijst monumentale bomen in de openbare ruimte wordt steeds in het kader van actualisatie bestemmingsplannen ook geactualiseerd.

Groenstructuurplan

In het kader van het opstellen van de omgevingsvisie wordt ook het groenstructuurplan geactualiseerd. Dit plan is onderdeel van de omgevingsvisie en zal in de 2^e helft 2020 aan de raad ter vaststelling worden aangeboden.

Huisvesting arbeidsmigranten

In mei 2019 heeft het college zich uitgesproken over de wijze waarop zij, met de externe partners, de huisvesting van deze doelgroep vorm wil gaan geven. De bestaande beleidsregels zijn – vooralsnog – bestendigd en via een tweetal pilots (Katjeskelder en oud pand Oranjewoud Beneluxweg) wordt vormgegeven aan en ervaring opgedaan met een meer grootschaliger huisvestingsvorm voor deze doelgroep. Eind 2019 waren voor beide pilots de aanvragen omgevingsvergunning tijdelijke strijdig gebruik ingediend.

Omgevingswet/Omgevingsvisie

De Omgevingswet zal niet per 1 januari 2021 in werking treden. Het uitstel is nodig omdat het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) niet op tijd gereed is en door de coronacrisis de implementatie van de Omgevingswet vertraagt. In de loop van april 2020 wordt naar verwachting een nieuwe datum voor de inwerkingtreding bekend gemaakt, wij rekenen op een half jaar tot een jaar uitstel.

In aanloop naar deze nieuwe wet worden gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving vereenvoudigd en geïntegreerd in een Omgevingsplan. Eind 2019 is een aanvang gemaakt om te komen tot een handboek voor het opstellen van een Omgevingsplan. Conform de oorspronkelijke planning zullen deze werkzaamheden in 2020 worden voortgezet en voor de inwerkingtreding van de wet zijn afgerond.

De doelstelling om eind 2019 de raad te vragen een Omgevingsvisie vast te stellen is niet gehaald. De werkzaamheden worden in 2020 voortgezet, met als doel eind 2021 de raad te adviseren de Omgevingsvisie vast te stellen.

Conform het Projectplan Implementatie Omgevingsplan zijn enkele deelprojectenplannen opgesteld (o.a. Opleiding en Functieprofielen) die conform planning in 2020 worden uitgevoerd. De resterende deelprojectplannen (o.a. DSO, Ketenpartners, en Processen en Procedures) worden begin 2020 opgesteld. Reden voor het verlaat opstellen van deze resterende deelprojecten is gelegen de in ontwikkeling zijnde onderdelen van de wetswijziging, waardoor niet concreet inzichtelijk is wat de gevolgen zijn van de nieuwe wet en dus ook geen aanpak kan worden bepaald. Daarnaast is het jaar 2019 benut voor interne bewustwording en interne en externe afstemming over hoe invulling te geven aan de Omgevingswet. Vanuit ICT zijn er voorbereidingen getroffen voor de aansluiting op het digitaal stelsel omgevingswet. Deze werkzaamheden worden in 2020 voortgezet.

Overige ontwikkelingen

De Contreie

Ook in 2019 is net als in voorgaande jaren veel gebouwd in de Contreie. Alle woningen van de Kreeklocatie en de Slotlocatie zijn in 2019 opgeleverd en de buitenruimte is definitief ingericht. Hiermee zijn alle werkzaamheden in deze deelgebieden afgerond. Ook de inrichting van het wandelgebied nabij de Sluislocatie is afgerond. Met name op de zuidwestlocatie is gedurende 2019 druk gebouwd door verschillende projectontwikkelaars en particulieren, waarbij al een deel van de woningen zijn opgeleverd. Door verwerving van de laatste percelen grond is afgerond. Na sloop zullen deze gronden ook aan een projectontwikkelaar worden geleverd. In 2019 is gestart met de verkoop van de woonwerkkavels ten noorden van de Contreie. In totaal zijn in 2019 twee kavels verkocht. Gestart is met het woonrijp maken van de openbare ruimte in het zuidwestelijke deel nabij de vrije kavels.

Er zijn nog twee locaties in de Contreie die ontwikkeld moeten worden, namelijk het Vrachelsplein en de locatie Schapenwei/Landspunt. Voor beide locaties is een ontwikkelovereenkomst met een externe partij gesloten. In 2020 wordt hier nader invulling aangegeven.

De Ecologische Verbinding Zone is inmiddels aangelegd aan de noordkant. In 2020 wordt gestart met de voorbereidingen om te komen tot de aanleg van het zuidwestelijke deel. Onderdeel van dit gebied is de aanleg van het compensatiebos.

Zwaaikom

Het bestemmingsplan Zwaaikom is in september 2019 onherroepelijk geworden. De bagger werkzaamheden in de dode tak zijn uitgevoerd, Wilhelminakanaal Oost is bouwrijp gemaakt ten behoeve van de bouw van de woningen van de Laverie en er is gestart met het inpakken van de voormalige vuilstort. Daarnaast zijn de planvoorbereidingen opgestart voor de aansluiting van de Korenbocht, deels aanleggen van groen en natuur eiland, en de verplaatsing van de Handboog.

Slotjes Midden

In het Loevepark is gestart met de bouw van de laatste woningen. Aan de Thorbeckestraat zijn 13 grondgebonden woningen opgeleverd en is gestart met de bouw van 30 grondgebonden woningen aan de Loevensteinlaan en een complex met 40 appartementen aan het Wilhelminakanaal-noord. Het woonrijpmaken van het parkeerterrein achter de nieuwe woningen aan de Thorbeckestraat en de bestaande woningen aan de Van Hogendorpstraat is afgerond.

Voor de ontwikkeling van het resterende gebied aan de zuidzijde van Slotjes Midden (deelplan 4 t/m 7) is in september 2019 een aanvullende overeenkomst gesloten met Thuisvester. De gemeenteraad heeft in oktober 2019 het bestemmingsplan "Slotjes, herziening 6" vastgesteld, dit bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk.

De Dr. Janssenslaan is onder- en bovengronds heringericht.

Santrijngebied

Er is gestart met het kappen van de bomen in het toekomstige Santrijnpark en er is gestart met de aanleg van het Santrijnpark inclusief de Rutselboslaan. In deze werkzaamheden is ook opgenomen het bouwrijp maken van de locatie voor de geplande parkappartementen, welke gronden in 2020 worden geleverd aan de ontwikkelaar. Daarnaast is gestart met de bouw van de 13 grondgebonden woningen aan het Santrijnhof en zijn de planvoorbereidingen opgestart voor het woonrijp maken van het Santrijnhof en het ontwerp van het Waterlooplein.

't Zandoogje

In 2019 is de intentieovereenkomst met ontwikkelaar omgezet naar een koopovereenkomst. Er is een definitief ontwerp voor zowel de appartementen als de buitenruimte vastgesteld. Een aanvraag omgevingsvergunning kan worden ingediend zodra het archeologisch onderzoek op de locatie is afgerond. Naar verwachting zal tweede kwartaal 2020 kunnen worden gestart met het bouwrijp maken van de locatie. De bouw van de appartementen volgt daarop.

Klimaatadaptatie

In samenwerking met gemeenten en waterschappen is in het samenwerkingsverband Werkeenheid 4 van "samenwerken aan water in midden en west Brabant (SWWB)" een aanvulling gemaakt op de in 2018 opgestelde Klimaatatlas. Ook het stedelijk gebied is in kaart gebracht voor wat betreft de aspecten hittestress, droogte, wateroverlast en

bodemdaling. Daarmee is voldaan aan de wettelijke eis om een klimaatstresstest uit te voeren. Op basis van te voeren risicodialogen met stakeholders zal een lokale klimaatstrategie opgesteld worden dat mede aansluit op de Toekomstvisie 2030. Deze klimaatstrategie zal begin 2021 worden vastgesteld.

Monumentenbeleid

Er zijn stappen gezet om de relevante onderdelen van de Erfgoedverordening over te kunnen zetten naar het Omgevingsplan. Verdere actualisatie van het beleid heeft nog niet plaatsgevonden, omdat dit onderdeel wordt van de omgevingsvergunning. Hierbij zal de volledige beleidsnota tegen het licht worden gehouden en indien nog van toepassing worden geupdate en overgenomen in de omgevingsvisie. Voorbeeld is het archeologiebeleid met de archeologische beleidskaart, waarbij op basis van onderzoeksgegevens van de afgelopen 10 jaar de archeologische verwachting worden bijgesteld naar lager dan op de vigerende kaart staat. Deze werkzaamheden starten in tweede helft 2020.

Landelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Aantal nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 inwoners)		6,06	5,67	n.b.	Waar staat je gemeente.nl
Gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
• Burgerindicatoren					
Waardering eigen woning		8,1	8,1	8,3	Burgerij-enq
• Overige gemeentelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Verhouding aantal koop- en huurwoningen	59-41	58-42	58-42	58-42	Woonmonitor 2015
Aantal nieuw toe te voegen woningen	336	315	300	275	CBS/eigen MJWOPR
Aantal aanvragen tegemoetkoming planschade	2	2	5	0	Inschatting, gerelateerd aan voorliggende BP
Aantal gehonoreerde aanvragen tegemoetkoming planschade	2	2	5	3	Inschatting, gerelateerd aan voorliggende BP
Aantal anterieure overeenkomsten	5	4	10	3	Eigen gegevens
Taakstelling en daadwerkelijke gehuisveste verblijfsgerechtigden per jaar	108	76	38	37	Circulaire ministerie/COA

Wat heeft het gekost?

Kosten en opbrengsten

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Lasten	38.934	43.118	38.936	-4.182
Baten	20.199	23.249	18.063	5.186
Saldo baten & lasten	18.735	19.869	20.873	1.004
Storting in reserves	2.906	9.248	8.924	-324

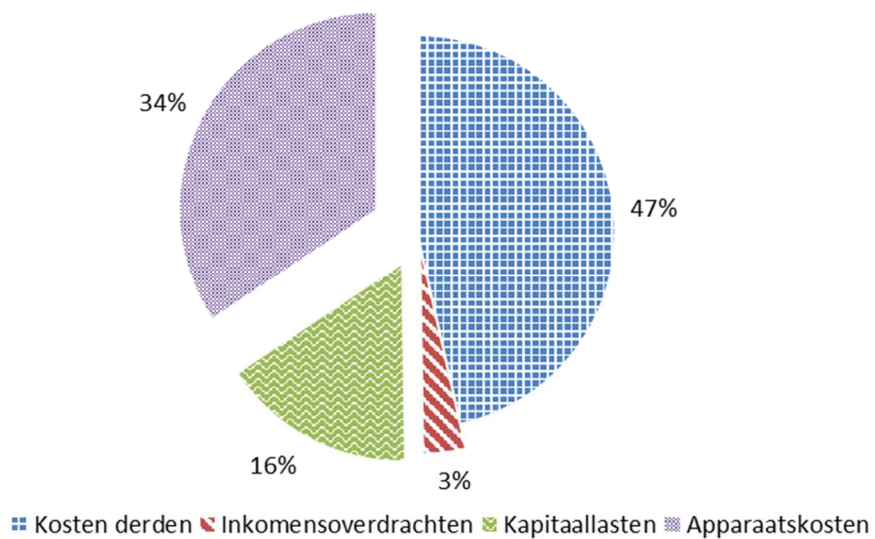
Ottrekking aan reserves	3.660	10.121	8.286	1.835
Resultaat	17.981	18.996	21.511	2.515
Specificatie lasten per thema				
Openbare ruimte	9.321	9.719	10.587	868
Verkeer en mobiliteit	2.785	2.744	2.726	-18
Natuur, milieu en afval	10.610	10.699	12.584	1.885
Ruimtelijke ordening en wonen	16.218	19.956	13.039	-6.917
Specificatie baten per thema				
Openbare ruimte	368	266	847	-581
Verkeer en mobiliteit	2.089	1.800	1.906	-106
Natuur, milieu en afval	2.513	2.108	3.055	-947
Ruimtelijke ordening en wonen	15.229	19.075	12.255	6.820
Mutaties reserve(s)				
Vrije reserve	-657	5.936	6.580	644
Reserve investeringsprojecten	1.776	1.814	219	-1.595
Bestemmingsreserve NHG	-193	-192	-192	0
Bestemmingsreserve groenfonds	106	0	79	79
Bestemmingsreserve Infrastructurele Werken	-1.002	-1.105	86	1.191
Bestemmingsreserve Parkeerfonds	-64	-161	41	202
Bestemmingsreserve Algemene Bedrijfsreserve	-720	-7.165	-6.175	990

Voor de toelichting op resultaten van de exploitatie wordt verwezen naar paragraaf 6.3 Overzicht van baten en lasten.

Investerings (* € 1.000)	Investerings plan 2019	Gevoteerd 2019	Saldo 2019
Openbare ruimte:			
Prio-buurt	1.455	339	1.116
Wijken en buurt	411	263	148
Hoofdwegenstructuur en verkeersveiligheid	1.554	1.094	450
Openbare verlichting	277	210	67
Openbaar groen	429	269	160
Speeltoestellen	155	187	-32
Verkeer en mobiliteit			
Snelfietsroutes	230	230	0
Walstroom voor schepen	150	150	0
Natuur, milieu en afval:			
Cyclische vervanging ondergrondse containers	110	97	13
Vervanging vrij verval afvalwaterriolen	550	431	119
Vervanging vrij verval hemelwaterriolen	150	174	-24
Rioolrenovatie afvalwaterriolen	250	277	-27
Vervanging gemalen en pompuntis	202	152	50
Investerings riool en water nieuwe voorzieningen	375	164	211
Vrije reserve:			
- Slotlaan nieuwbouw Mgr. Frenckencollege	0	250	-250
- 2e noodontsluiting Weststad	0	310	-310
- Geluidsscherm Boswachterij Dorst	0	165	-165
- Voorbereidingskrediet Toekomstvisie Arendshof	0	75	-75
- Studie naar woningbouwlocatie Den Hout en Oosteind	0	100	-100
Infrastructurele werken:			

Aanpassing infrastructuur particuliere ontwikkelingen	145	0	145
Ontsluiting Dorst West N282	560	35	525
Mobiliteitsplan	400	0	400
Totaal	7.403	4.972	2.431

Voor de toelichting op de investeringen wordt verwezen naar de paragrafen 3.5 Verloop vrije reserve en 6.4 Investerings.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Portefeuillehouders: M. Buijs, M. Willemsen, C.Piena, A. Kastelijns

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Wat willen we bereiken? (Effect)

Wat hebben we ervoor gedaan?

Verbonden partijen

Metingen

Wat heeft het gekost?

Algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel is met name een aantal belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen opgenomen, zoals de algemene uitkering gemeentefonds, algemene belastingen, rente-inkomsten en –uitgave. Ook worden in dit onderdeel stelposten opgenomen voor toekomstige gemeentebrede kostenposten als kapitaallasten e.d. die (nog) niet exact toe te delen zijn naar de overige programma's.

- Plan van aanpak voor de transformatie van de waardering van de onroerende zaken in het kader van de Wet WOZ;
- Tarief hondenbelasting naar 'kostendekkend' niveau.

- Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB): invoering Wet normalisering rechtspositie ambtenaren, uitvoering project overgang van de WOZ van m3 naar m2 gebruiksoppervlakte, bestuurlijke opdracht uniformering en harmonisering verordeningen, voorbereiding nieuwe belastingsoftware, herziening kostenverdeelstaat, deel WOZ-taken van Breda bij de BWB.

- Gemiddelde WOZ-waarde
- Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens
- Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens

	lasten	baten	Saldo
Beleggingen	1	2.035	-2.034
Belastingen	828	12.419	-11.591
Gemeentelijke heffingen	698	12.635	-11.937
Algemene uitkering	0	82.824	-82.824
Algemene baten en lasten	1.436	30	1.406
Totaal	2.963	109.943	-106.980

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Het zo effectief en efficiënt mogelijk en pro-actief (intern) faciliteren van de gemeentelijke bedrijfsvoering.

- Informatie-gestuurd werken: versterking team Gegevensmanagement, eerst aanzet ontwikkeling datafundament en normenkader, onderzoek t.b.v. Jeugd en strategische woningbouwvisie,
- Besluitvorming nieuw stadhuis op Slotjesveld, gestart met opstellen Programma van Eisen en Visie & Uitgangspunten;
- Wet normalisering rechtspositie Ambtenaren (Wnra); opleidingen, vakliteratuur, omzetting lokale rechtspositionele regelingen;
- Functioneel beheer; Zaaksysteem en Lucom;
- Communicatie; uitbreiding formatie en werkbudget ingezet voor de ambities in het bestuursakkoord.

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overhead (%)
- Ziekteverzuim
- Percentage bezwaarschriften tijdig afgedaan
- Percentage (on)gegronde bezwaar- en beroepschriften Awb
- Realisatie Businesscase 60+
- Toetsen en evalueren kwaliteitssysteem archiefbestanden
- % te bewaren en geregistreerde archiefbestanden
- Aanwezigheid veilige opslag papier en digitaal
- % geregisteerde bewaartermijn archiefbestanden
- Toepassing vervangingsbesluit archiefbestanden
- % tijdig overgebrachte archiefbestanden naar RAT
- Voldoen aan eisen Archiefbesluit- en regeling
- Correcte toepassing openbaarheidsbeperkingen gemeenteachivaris

	lasten	baten	Saldo
Overhead	20.885	3.207	17.678
Vennootschapsbelasting	-743	0	-743
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	20.142	3.207	16.935

Resultaat

Dit onderdeel bevat de stortingen en onttrekkingen aan reserves en het begrote resultaat van de gemeente.

	lasten	baten	Saldo
Resultaat			
Reserves	10.590	13.766	-3.176
Totaal	10.590	13.766	-3.176

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Wat willen we bereiken?

Algemene dekkingsmiddelen
In dit onderdeel is met name een aantal belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen opgenomen, zoals de algemene uitkering gemeentefonds, algemene belastingen, rente-inkomsten en –uitgave. Ook worden in dit onderdeel stelposten opgenomen voor toekomstige gemeentebrede kostenposten als kapitaallasten e.d. die (nog) niet exact toe te delen zijn naar de overige programma's
Gemeentelijke organisatie/overhead
Het zo effectief en efficiënt mogelijk en pro-actief (intern) faciliteren van de gemeentelijke bedrijfsvoering.
Onvoorzien
Het budget onvoorzien wordt ingezet voor uitgaven die als onuitstelbaar en onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting verder geen raming is opgenomen
Resultaat
Dit onderdeel bevat de stortingen en onttrekkingen aan reserves en het begrote resultaat van de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Algemene dekkingsmiddelen

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Vanaf 2022 zijn gemeenten verplicht om de WOZ-waarde van woningen te waarderen op basis van oppervlakte. Hiervoor is nieuwe data benodigd en de BWB heeft hiertoe – op basis van een pilot voor 1 gemeente - een plan van aanpak voor waardering onroerende zaken gemaakt voor de 10 deelnemende gemeente. Voor de uitvoering hiervan zijn ook extra middelen door de deelnemers beschikbaar gesteld in 2019 en 2020. Eind 2019 was voor ruim 88% van alle objecten in deze gemeenten de gebruiksoppervlakte gevuld in de systemen van de BWB. Hierna gaat de fase van het daadwerkelijk waarderen van deze objecten in. Uit de ervaring met de pilotgemeente blijkt onder andere dat de eerste keer waarderen op gebruiksoppervlak meer tijd kost dan de gewone jaarlijkse waardering. De extra tijd wordt vooral veroorzaakt, doordat er meer objecten zijn die een hogere of lagere waarde krijgen dan verwacht. Er zijn meer controles nodig die per object meer tijd kosten. Vooralsnog is de verwachting dat het project binnen de beschikbare tijd en middelen uitgevoerd kan worden.

Hondenbelasting

Hoewel hondenbelasting een algemene belasting is, en geen bestemmingsheffing, is op verzoek van de raad het tarief van de hondenbelasting verlaagd naar een 'kostendekkend niveau'. Het tarief in 2019 (zijnde € 34,08 voor de 1^e hond) was hierdoor bijna 50% lager dan in 2018. In 2019 kende 201 van de 355 gemeenten hondenbelasting. In deze gemeenten was het gemiddelde tarief in 2019 € 76,07 per hond.

Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) gevestigd te Etten-Leur	
Doel (openbaar belang)	De BWB verzorgt voor burgers en deelnemers de heffing en inning van gemeentelijke en waterschapsbelastingen en de uitvoering van de Wet WOZ. Tevens worden onder andere bezwaar- en beroepschriften behandeld en wordt de informatieverstrekking aan de betreffende burgers/bedrijven verzorgd.
Financiële bijdrage 2019	€ 933.400(excl. compensabele BTW) € 85.600 project Transitie waarden naar grondoppervlak
Ontwikkelingen 2019	Het jaar 2019 kan worden gezien als een jaar waarin vooral veel voorbereidend werk is gedaan om klaar te zijn voor toekomstige ontwikkelingen die op de BWB afkomen. - Veel energie richtte zich in 2019 op de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (hierna: Wnra). Eind 2019 is de BWB in verband met de inwerkingtreding van de Wnra aangesloten bij de cao sgo, de werkgeversvereniging voor gemeenschappelijke regelingen. Vooralsnog zijn de cao sgo en cao gemeenten gelijk. - Het project overgang van de WOZ van m³ naar m² gebruiksoppervlakte verloopt nog steeds volgens planning (in 2019 is voor bijna 90% van de woningen het gebruiksoppervlak bepaald) en binnen de financiële kaders. - In 2019 is een bestuurlijke opdracht geformuleerd om tot uniformering en harmonisering van verordeningen te komen. Met deze uniformering en harmonisering wordt beoogd een verdere efficiëncyslag in de werkzaamheden van de BWB mogelijk te maken. - Verder zijn de aanbestedingen voor de nieuwe belastingsoftware afgerond (belasting- en waarderingsapplicatie; financieel pakket) en de implementatie hiervan wordt in 2020 afgerond. - In 2018 is een plan van aanpak voor de herziening van de kostenverdeelstaat opgesteld. In 2019 is uitvoering gegeven aan dit plan om te komen tot een nieuwe herijkte kostenverdeelssystematiek. De nieuwe uitgangspunten zijn in de ambtelijke werkgroep gedeeld en gedragen. Conform planning kan in 2020 meer in detail uitgewerkt worden wat effecten van de nieuwe verdeelsystematiek al dan niet zijn. - 2019 is het eerste jaar waarin gemeente Breda een deel van de WOZ-taken bij de BWB heeft belegd.

Landelijke indicatoren	Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron
Gemiddelde WOZ –waarde (x € 1.000)	217	230	244	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens (€)	626	627	674	COELO

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (€)	750	693	749	COELO
---	-----	-----	-----	-------

Gemeentelijke organisatie / Overhead

2019

Bestuursakkoord 2018-2022

Informatiegestuurd werken

In 2019 is verder gebouwd aan het team gegevensmanagement en Informatie gestuurd werken in Oosterhout. Uit een evaluatie na het eerste jaar bleek dat het team gegevensmanagement bij medewerkers goed bekend was en de contacten worden als positief ervaren. De toegevoegde waarde van het team wordt gezien en veel afdelingen verwachten in de toekomst ondersteuning nodig te hebben van het team gegevensmanagement.

Om aan veel kleine vragen uit de organisatie te voldoen, wil het team gegevensmanagement doormiddel van een datafundament gegevens eenvoudig toegankelijk maken voor medewerkers. Een datafundament is een platform waarop alle gegevens die in de organisatie aanwezig zijn worden opgeslagen. In 2019 zijn de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van het datafundament.

Daarnaast is er doormiddel van vraagverhelderingsworkshops en gesprekken de behoeften opgehaald bij het team Jeugd. Samen met team Jeugd is vervolgens hard gewerkt aan een goede informatievoorziening van de niet vrij toegankelijke Jeugdzorg. Er zijn een aantal analyses uitgewerkt en gepresenteerd en parallel daaraan is de ontwikkeling van een monitor gestart. In het kader van Aantrekkelijk Oosterhout en de strategische woningbouwvisie is onderzoek gedaan naar verhuisstromen in en uit Oosterhout en de bijbehorende motieven. Vervolgens wordt onderzocht of dit in de toekomst op een meer structurele manier kan worden vormgegeven. Dit onderzoek loopt nog. Voor het slagen van Informatie gestuurd werken is het van groot belang dat de datakwaliteit op orde is. Middels een normenkader wordt de kwaliteit van verschillende databronnen in kaart gebracht en verbeteracties uitgezet. In 2019 is hiervoor een eerste aanzet gedaan.

In 2020 wordt bredere samenwerking gezocht in het kader van Informatie gestuurd werken met andere Equalit gemeenten middels een pilot project.

Toekomstbestendige huisvesting van de gemeentelijke organisatie

In 2019 is na de besluitvorming van de gemeenteraad om een nieuw stadhuis te bouwen op het Slotjesveld, gestart met werkzaamheden welke leiden tot realisatie van het Programma van Eisen (gereed zomer 2020). Naast de inkoop van externe ondersteuning is in diverse interne werkgroepen een achttal thema's gewerkt aan de Visie & Uitgangspunten voor het nieuwe stadhuis. Dit wordt het eerste kwartaal van 2020 afgerond.

Overige ontwikkelingen

Wet normalisering rechtspositie Ambtenaren (Wnra)

Ten aanzien van het beleidsonderwerp Wnra zijn in 2019 de volgende acties ondernomen. Diverse functionarissen zijn in meer of mindere mate opgeleid in het arbeidsrecht. Er is nieuwe vakliteratuur aangeschaft en met behulp van een extern bureau zijn de lokale rechtspositionele regelingen technisch omgezet (BW-proof gemaakt). Dat wil zeggen dat de lokale rechtspositionele regelingen in overeenstemming zijn gebracht met de spelregels in het Burgerlijk Wetboek. Dit alles is gedaan tegen kosten die in totaliteit ruimschoots binnen het beschikbare budget zijn gebleven.

Functioneel beheer (FB)

In 2019 is zwaar ingezet op de verdere uitrol van het Zaaksysteem (inclusief koppelingen) en de uitrol van Lucom. Hiervoor is gebruik gemaakt van inhuur om bij een eventuele herverdeling van taken de juiste keuze te kunnen maken voor de invulling van de extra capaciteit.

Het werkbudget is met name ingezet om FB naar een hoger en professioneler niveau te brengen.

Communicatie

De formatiuitbreiding is ingevuld met een junior en senior communicatieadviseur. Hiermee is structurele (dure) inhuur omgezet naar vaste formatie. Het werkbudget is benut om de ambities van het bestuursakkoord te ondersteunen door middel van bijvoorbeeld productie van fotografie, video's en benodigde communicatiemiddelen voor de overstijgende strategische communicatiethema's.

Landelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Score 2019	Bron	
Formatie (per 1.000 inwoners)		7,02	7,13	7,28	workforce	
Bezetting (per 1.000 inwoners)		6,49	6,42	6,49	workforce	
Apparaatskosten (kosten per inwoner)		€ 462	€ 491	€ 514	Eigen begroting	
Externe inhuur (kosten per inwoner)		€101,26	€ 41,99	€ 35,32	Eigen begroting	
Overhead (%)		12,6%	12,6%	13,2%	Eigen begroting	
Overige gemeentelijke indicatoren		Score 2017	Score 2018	Prognose 2019	Score 2019	Bron
Ziekteverzuim gemeente Oosterhout		5,83%	5,6%	5,9%	4,78%	workforce
Percentage bezwaarschriften dat binnen 18 weken na afloop van de termijn voor het indienen van bezwaar is afgedaan (binnen wettelijke termijn)*		79%	77%	90%	49,8%	Eigen registratie
Percentage gegronde bezwaar –en beroepschriften Awb**: - het aantal zaken dat echt dit dictum heeft gekregen - het aantal zaken dat in bezwaar en beroep vóór het eindoordeel ‘gegrond’ door het college is hersteld (gereviseerd, maar waarin de bezwaarmaker dus wel gewoon gelijk had) wordt meegeteld.		6,58% 28,29%	10% 20%	10% 20%	19,3% 26,1%	Eigen registratie
Toetsen en evalueren kwaliteitssysteem voor het bewaren van archiefbescheiden, voor het laatst uitgevoerd in het jaar (verantwoording wordt tweejaarlijks opgesteld).		2016	2018	2018	2019	KPI rapportage ***
% van de te bewaren archiefbescheiden dat is opgenomen in het overzicht (papier & digitaal).		Papier: 100% Digitaal: 100%	Papier: 100% Digitaal: 100%	Papier: 100% Digitaal: 100%	Papier: 100% Digitaal: 100%	KPI rapportage ***
% van de archiefbescheiden dat is geregistreerd op basis van het metadatasysteem (papier en digitaal)		Papier: 100% Digitaal: 100%	Papier: 100% Digitaal: 100%	Papier: 100% Digitaal: 100%	Papier: 100% Digitaal: 80%	KPI rapportage ***
Aanwezigheid veilige opslag papier en digitaal (criteria?)		Papier: ja	Papier: ja	Papier: 100%	Papier: 100%	KPI rapportage

	Digitaal: ja	Digitaal: ja	Digitaal: 100%	Digitaal: 80%	***
% van alle archiefbescheiden waarvan de bewaartermijn is geregistreerd obv Selectielijst gemeentelijke en intergemeentelijke organen	100%	100%	100%	98%	KPI rapportage ***
Toepassing van vervangingsbesluit van papieren door digitale archiefbescheiden. Is het besluit (college) aanwezig. Is de werkwijze conform besluit?	Ja Ja Ja	Ja Ja Ja	Ja Ja Ja	Ja Ja Deels	KPI rapportage ***
% van archiefbescheiden dat tijdig is overgebracht naar de archiefdienst (RAT)	100%	100%	100%	100%	KPI rapportage ***
Aanwijzing archief bewaarplaats die aan de eisen voldoet van de Archiefbesluit- en regeling (RAT): JA/NEE	Ja	Ja	Ja	Ja	KPI rapportage ***
In hoeverre voldoet de aangewezen archief bewaarplaats aan de eisen van Archiefbesluit- en regeling (RAT): %	100%	100%	100%	100%	KPI rapportage ***
Correcte toepassing van openbaarheidsbeperkingen door gemeente archivaris: ja / nee	Ja	Ja	Ja	Ja	KPI rapportage ***

* De prognose van 90% is een percentage dat als wenselijk wordt gezien. Het gerealiseerde percentage is lager doordat in het geval van de Adviescommissie Awb met name 34 bezwaarschriften tegen één besluit 6 dagen te laat zijn afgehandeld, door een grote toename van het aantal bezwaar- en beroepszaken aan de kant van de sociale zekerheid en door minder beschikbare capaciteit.

** De verdubbeling van gegrond verklaarde bezwaren vindt zijn oorsprong m.n. aan de Awb-kant waar in één specifieke zaak 22 bezwaarschriften tegen één besluit gegrond zijn verklaard.

*** Bron van de indicatoren is het "verslag ten behoeve van horizontale verantwoording archieven – uitvoering Archiefwet 1995 op grond van de VNG archief KPI's – KPI rapportage gemeente Oosterhout 2016". Dit verslag wordt 2 jaarlijks opgesteld door de gemeente archivaris van de gemeente Oosterhout.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 zijn alle overheidsondernemingen belastingplichtig geworden voor de Vennootschapsbelasting ('Vpb'). Doel hiervan is om economische activiteiten van de gemeente waarmee in concurrentie wordt getreden met marktpartijen in de heffing te betrekken om zo (mogelijk) oneerlijke concurrentie tegen te gaan.

Uit de door de gemeente Oosterhout uitgevoerde inventarisatie blijkt dat de grondexploitaties, de verkoop van afvalstromen en Equalit onder de Vpb-plicht vallen. Het fiscale resultaat van Equalit is – na overleg met de Belastingdienst - vrijgesteld van Vpb op basis van de samenwerkingsvrijstelling. In 2019 is door de gemeente aangifte gedaan over het belastingjaar 2016 en 2017. Hier is door de belastingdienst inmiddels een afrekening over ontvangen. In 2019 is tevens gestart met het proces rondom de Vpb-aangifte over het jaar 2018. Dit proces loopt nog, vanwege gesprekken met de belastingdienst omtrent de waardering van de nieuw geopende grondexploitatie de Zwaaiakom.

Onvoorzien

Het budget onvoorzien wordt ingezet voor uitgaven die als onuitstelbaar en onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting verder geen raming is opgenomen. In 2019 is geen aanspraak gedaan op de post onvoorzien.

Wat heeft het gekost?

Kosten en opbrengsten

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Rekening	Begroting	Rekening	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	2018	2019	2019	2019
Lasten	2.199	2.700	2.963	263
Baten	103.287	106.722	109.943	-3.221
Saldo baten & lasten	-101.088	-104.022	-106.980	-2.958
Storting in reserves	1.181	714	1.381	667
Onttrekking aan reserves	586	249	513	-264
Resultaat	-100.493	-103.557	-106.112	-2.555
Specificatie lasten per thema				
Dekkingsmiddelen	2.199	2.700	2.963	263
Specificatie baten per thema				
Dekkingsmiddelen	103.287	106.722	109.943	-3.221
Mutaties reserve(s)				
Vrije reserve	-143	0	-157	-157
Reserve investeringsprojecten	-157	-207	-157	50
Mutatie rente reserve	618	672	587	-85
Bestemmingsreserve Social Domein	-133	0	0	0
Bestemmingsreserve SSC	206	0	427	427
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	42	42	0
Bestemmingsreserve Doorontwikkeling	0	-42	-42	0
Bestemmingsreserve Toeristenfonds	204	0	168	168

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	Rekening	Begroting	Rekening	Saldo
Overhead	2018	2019	2019	2019
Lasten	21.618	21.082	20.885	-197
Baten	3.453	2.506	3.207	-701
Saldo baten & lasten	18.165	18.576	17.678	-898
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Resultaat	18.165	18.576	17.678	-898
Specificatie lasten per thema				
Gemeentelijke organisatie	21.848	21.820	21.397	-423
Administratieve doorbelastingen	-230	-738	-512	226
Specificatie baten per thema				
Gemeentelijke organisatie	3.453	2.506	3.179	-673
Administratieve doorbelastingen	0	0	28	-28
Mutaties reserve(s)				
n.v.t.				

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie Onvoorzien	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Lasten	0	175	0	-175
Baten	0	0	0	0
Saldo baten & lasten	0	175	0	-175
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Resultaat	0	175	0	-175
Onvoorzien	0	175	0	-175
Specificatie baten per thema				
Onvoorzien	0	0	0	0
Mutaties reserve(s)				

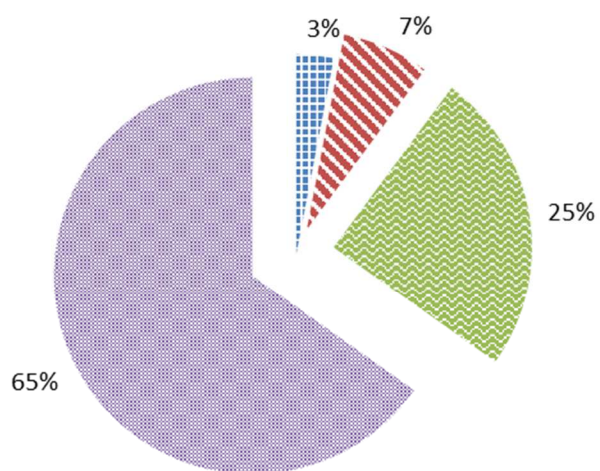
Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie Vennootschapsbelasting	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Lasten	0	165	-743	-908
Baten	0	0	0	0
Saldo baten & lasten	0	165	-743	-908
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Resultaat	0	165	-743	-908
Specificatie lasten per thema				
Vennootschapsbelasting	0	165	-743	-908
Specificatie baten per thema				
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Mutaties reserve(s)				
n.v.t.				

Voor de toelichting op resultaten van de exploitatie wordt verwezen naar paragraaf 6.3 Overzicht van baten en lasten.

Investerings (* € 1.000)	Investerings plan 2019	Gevoteerd 2019	Saldo 2019
Overhead:			
- Projecten informatieplan	245	245	0
- Tractiemiddelen	425	305	120
- Migratie corsa fase 3	90	90	0
- Gemeentelijke accommodaties (excl. stadhuis)	65	25	40
Stadhuis:	55	55	0
- Noodzakelijke investeringen tot (ver)nieuwbouw			
Vrije reserve:			
- Voorbereidingskrediet nieuwbouw stadhuis Oosterhout	0	2.000	-2.000
- Werkbudget gegevensmanagement	0	60	-60
Totaal	880	2.780	-1.900

Voor de toelichting op de investeringen wordt verwezen naar de paragrafen 3.5 Verloop vrije resserve en 6.4 Investerings.

■ Kosten derden ■ Inkomensoverdrachten ■ Kapitaallasten ■ Apparaatskosten

5. Paragrafen

91	5.1 Lokale heffingen
97	5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
119	5.3 Onderhoud kapitaalgoederen
130	5.4 Treasury (financiering)
134	5.5.1 Bedrijfsvoering
137	5.5.2 Informatiebeveiliging & privacy
139	5.6 Verbonden partijen
143	5.7 Grondbeleid
152	5.8 Subsidies
154	5.9 EMU-saldo
156	5.10 Klachtafhandeling
161	5.11 Interbestuurlijk Toezicht

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Gezien het belang van de betrokken onderwerpen en vanwege het feit dat de raad in het duale stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en voor die onderwerpen een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren.

5.1 Lokale heffingen

Overzicht gemeentelijke heffingen

Er zijn diverse gemeentelijke heffingen. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste gemeentelijke heffingen weergegeven.

bedragen * € 1.000

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Onroerende zaakbelasting	11.832	11.665	11.871
Afvalstoffenheffing	4.218	5.499	6.461
Rioolheffing	4.779	5.599	5.285
Hondenbelasting	330	149	179
Toeristenbelasting	543	360	368
Precario	154	86	214
Leges vergunningverlening openbare orde en veiligheid	24	12	20
Leges burgerzaken	1.022	839	783
Leges bouwvergunningen	1.505	1.233	919
Marktgeden	44	47	48
Parkeeropbrengsten (parkeerautomaat, vergunning en naheffing)	1.970	1.731	1.819
Totaal	26.421	27.210	27.967

Onroerende zaakbelasting

Bij het opstellen van de begroting werden de volgende uitgangspunten vastgesteld ten aanzien van de belastingopbrengsten OZB:

- de opbrengsten te verhogen voor inflatie met 2,3%.

De belangrijkste ontwikkelingen voor de onroerende zaakbelastingen in 2019 is de herwaardering per 1 januari 2019 naar de waarde per peildatum 1 januari 2018.

Bedragen * € 1 - = voordeel

	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil
Niet-woning	5.304	5.237	67
Woning	6.351	6.634	-283
Totaal	11.655	11.871	-216

Afvalstoffenheffing

Het beleid is gericht op 100% kostendekkendheid. De afvalstoffenheffing moet dus zowel in de begroting als de rekening kostendekkend worden opgenomen. Als de baten de lasten overtreffen of andersom wordt er respectievelijk een bedrag gestort dan wel onttrokken aan de voorziening egalisatie-rekening reiniging.

Het jaar 2019 werd voor de rioolheffing afgesloten met een negatief saldo van € 1.458.795. Dit saldo is onttrokken aan de voorzieningen egalisatie-rekening riolering, conform het geldend beleid.

Bedragen * € 1 - = voordeel

	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil
(Meer) jarenplan afvalverwijdering	46.635	59.914	13.279
Inzamelen Huisvuil	3.244.342	4.121.447	877.105
Inzameling via Milieustraat	1.100.078	1.261.537	161.459
Inkomsten droge componenten, milieustraat en bedrijfsafval	-1.952.462	-1.807.591	144.871
Veegkosten	232.818	232.240	-578
Totale kosten activiteiten	2.671.411	3.867.547	1.196.136
Kapitaallasten	405.959	394.615	-11.344
Kosten van aanslagoplegging en -inning	145.621	148.705	3.084
Concernoverhead	1.403.631	1.403.631	-
Kosten van kwijtschelding	279.000	258.907	-20.093
Kosten van oninbaarheid	19.000	22.981	3.981
BCF (compensabele BTW)	593.723	823.299	229.576
Totale kosten	5.518.345	6.919.685	1.401.340
Netto opbrengst	5.518.345	5.460.890	57.455
Mutatie voorziening	-	1.458.795	1.458.795

In de onderstaande grafiek wordt een beeld gegeven van de mate van kostendekkend zijn van de afvalstoffenheffing in de jaren 2010 tot en met 2019, hierbij wordt het percentage aangegeven bij de begroting en de jaarrekening. Percentages kleiner dan 100% betekenen dat de lasten de baten overstijgen, terwijl percentage hoger dan 100% inhouden dat de baten hoger zijn dan de lasten.

Kostendekkendheidspercentage

Rioolheffing

Het beleid is gericht op 100% kostendekkendheid. De rioolheffing moet dus zowel in de begroting als de rekening kostendekkend worden opgenomen. Als de baten de lasten overtreffen of andersom wordt er respectievelijk een bedrag gestort dan wel onttrokken aan de voorziening riolering.

Het jaar 2019 werd voor de rioolheffing afgesloten met een positief saldo van € 479.173.

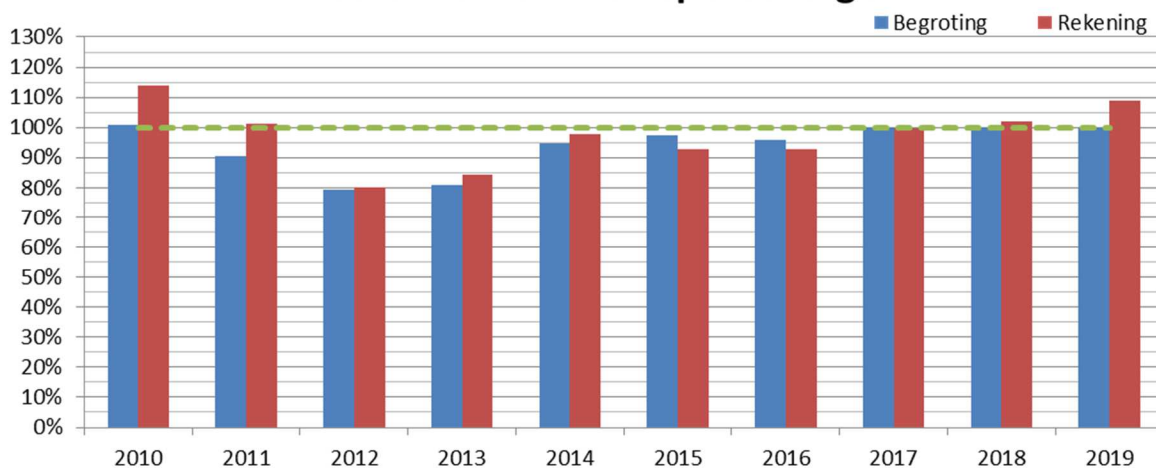
Dit saldo is gestort in de voorzieningen egalisatie-rekening reiniging, conform het geldend beleid.

Bedragen * € 1 - = voordeel

	Begroting 2019	Rekening 2019	Vershil
Jaarplan riolering en water	607.242	543.843	-63.399
Verzamelen rioolbeheergegevens	37.000	18.005	-18.995
Monitoring en telemetrie	52.000	2.353	-49.647
Onderhoud pompen en gemalen	267.614	254.051	-13.563
Reiniging riolering	206.551	155.913	-50.638
Onderhoud riolering	147.928	180.143	32.215
Veegkosten	232.818	232.240	-578
Kosten van water	309.641	307.372	-2.269
Totale kosten activiteiten	1.860.794	1.693.920	-166.874
Kapitaallasten	2.048.782	1.959.692	-89.090
Concernoeverhead	733.227	733.227	-
Zakelijke lasten CWA	19.500	22.710	3.210
Kosten van aanslag opleggingen-inning	68.471	69.920	1.449
Kosten van kwijtschelding	350.000	320.665	-29.335
Kosten van oninbaarheid	12.000	25.981	13.981
BCF(compensabele BTW)	507.047	458.750	-48.297
Totale kosten	5.599.821	5.284.865	-314.956
Netto opbrengst	5.599.821	5.764.038	-164.217
Mutatie voorziening	-	-479.173	-479.173

In de onderstaande grafiek wordt een beeld gegeven van de mate van kostendekkend zijn van het rioolrecht in de jaren 2010 tot en met 2019, hierbij wordt het percentage aangegeven bij de begroting en de jaarrekening. Percentages kleiner dan 100% betekenen dat de lasten de baten overstijgen, terwijl percentage hoger dan 100% inhouden dat de baten hoger zijn dan de lasten.

Kostendekkendheidspercentage

Afvalverwijdering en riolering in relatie tot BTW compensatiefonds (BCF)

Zoals op meerdere onderdelen binnen onze gemeentelijke exploitatie is binnen afvalverwijdering en riolering vanaf 2003 de BTW door ons terug te krijgen bij het BCF. Hiermee worden onze lasten netto verantwoord en ontstaat een positief saldo op de producten, aangezien de BTW wel in rekening wordt gebracht (bruto lasten worden in rekening gebracht). De wetgever heeft deze uitzondering in haar regelgeving opgenomen, daar er anders een aanzienlijk gat in de gemeentelijke exploitatie zou ontstaan. Immers ten einde de BTW te kunnen terugvragen heeft er een uitname uit de algemene uitkering plaatsgevonden. Het niet meer in rekening mogen brengen van de BTW op afvalstoffenheffing en rioolrecht zou daardoor een dubbel nadeel inhouden.

Hondenbelasting

Voor het houden van honden zijn inwoners van Oosterhout hondenbelasting verschuldigd voor het aantal maanden dat de honden gehouden worden.

Bedragen * € 1 - = voordeel

	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil
Netto opbrengst	161.890	179.335	-17.445

Toeristenbelasting

Voor het houden van verblijf door personen in Oosterhout die niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie staan ingeschreven wordt toeristenbelasting geheven. Deze belasting wordt geheven aan campings, bungalowparken en hotels, die gevestigd zijn in Oosterhout.

Bedragen * € 1 - = voordeel

	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil
Netto opbrengst	360.000	368.341	-8.341

Kwijtschelding

Voor mensen uit de lagere inkomensgroepen, die te maken hebben met bijzondere omstandigheden, bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding aan te vragen van het Rioolrecht, de Afvalstoffenheffing, de Onroerende zaakbelastingen of de Hondenbelasting voor de eerste hond.

De gemeenteraad heeft (evenals verreweg de meeste gemeenten) besloten dat bij de beoordeling de 100%-bijstandsnorm wordt gehanteerd. Dit in afwijking van de landelijke norm van 90%. Hierdoor kan iemand met nagenoeg geen vermogen en een inkomen op bijstandsniveau volledige kwijtschelding krijgen van de gemeentelijke heffingen.

Mensen, die een uitkering ontvangen, worden automatisch kwijtgescholden. Zij ontvangen dan ook geen aanslagbiljet.

Bedragen * € 1

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	269.167	279.000	258.907
Kwijtschelding rioolheffing	342.173	350.000	320.665
Kwijtschelding hondenbelasting	17.295	6.000	8.961
Totaal	628.635	635.000	588.533

Gemeentelijke belastingcapaciteit in %

Met ingang van de begroting 2016 dienen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en het jaarverslag een aantal kengetallen opgenomen te worden. Deze kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Eén van deze kengetallen betreft de belastingcapaciteit van de gemeente. De berekening hiervan is onderstaand opgenomen.

	Gemeentelijke belastingcapaciteit (in %)	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	252,87	248,87	254,59	264,50
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	204,00	204,00	210,00	210,00
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	192,00	199,00	229,00	217,00
D	Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	648,87	651,87	693,59	691,50
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in T-1	723,00	723,00	711,00	711,00
	Belastingcapaciteit (E/F) x 100%	89,7%	90,0%	97,6%	97,2%

Kostendeckendheid overige leges

Legesverordening titel 1		Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	Dekking
hfst 1	Burgerlijke stand	416.975	156.260	573.235	94.917	28,5%
hfst 2	Reisdocumenten	217.702	40.329	258.031	264.318	98,5%
hfst 3	Rijbewijzen	214.347	64.758	279.105	290.513	138,5%
hfst 4	Verstrekkingsbasisregistratie personen	165.642	39.441	205.083	25.122	26,5%
hfst 8	Vastgoedinformatie	187.957	73.699	261.656	-	0,4%
hfst 9	Overige publiekszaken	225.501	83.724	309.225	73.334	31,6%
hfst 10	Gemeentearchief	69.617	-	69.617	-	0,0%
hfst 11	Huisvestingswet	2.133	1.767	3.900	705	87,6%
hfst 12	Leegstandswet	1.655	1.472	3.127	-	0,0%
hfst 16	Kansspelen	2.897	2.897	5.794	-	25,4%
hfst 17	Telecommunicatie	185.773	59.676	245.449	123.917	103,0%
hfst 19	Verkeer en vervoer	30.094	27.094	57.188	29.721	42,7%
	Totaal titel 1	1.720.294	551.117	2.271.411	902.547	39,7%

Legesverordening titel 2		Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	Dekking
hfst 2	Vooroverleg, beoordelen conceptaanvraag	-	-	-	-	-
hfst 3	Omgevingsvergunning	1.130.036	669.813	1.799.849	916.286	90,4%
hfst 5	Afwijkende tarieven	-	-	-	-	-
hfst 7	Wijziging omgevingsvergunning	-	-	-	-	-
hfst 8	Bestemmingswijziging zonder activiteit	62.493	28.272	90.765	-	0,0%
hfst 10	In deze titel niet benoemde beschikking	-	-	-	2.040	0,0%
	Totaal titel 2	1.192.529	698.085	1.890.614	918.325	48,6%
Legesverordening titel 3		Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	Dekking
hfst 1	Horeca	32.733	32.733	65.466	-	12,4%
hfst 2	Organiseren evenementen	233.793	107.391	341.184	-	7,9%
hfst 3	Prostitutiebedrijven	-	-	-	-	-
hfst 6	Brandbeveiligingsverordening	-	-	-	-	-
hfst 7	Archeologie	17.697	11.780	29.477	6.521	88,0%
hfst 8	Diversen	14.966	14.966	29.932	-	7,4%
	Totaal titel 3	299.189	166.870	466.059	6.521	1,4%
	Totaal legesverordening	3.212.013	1.416.072	4.628.085	1.827.394	39,5%
Marktgelden		Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	Dekking
	Marktgelden	245.198	104.934	350.132	48.172	18,8%

5.2. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt de financiële robuustheid weergegeven. Onder weerstandsvermogen wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. De paragraaf weerstandsvermogen dient volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ten minste de volgende inhoud te bevatten:

- A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- B. Een inventarisatie van risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie;
- C. Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

A. Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld de aanwezige middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. De beleidslijn voor het bepalen van de weerstandscapaciteit is vastgelegd in de nota risicomangementbeleid. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele weerstandscapaciteit. Met het eerste worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. Met de incidentele weerstandscapaciteit wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

1. De post onvoorzien. Deze bedraagt € 100.000;
2. De onbenutte belastingcapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende onderdelen:

3. Het vrije deel van de algemene reserve, de vrije reserve en de bestemmingsreserves;
4. Eventuele stille reserves.

De post onvoorzien

In de begroting is jaarlijks een post onvoorzien opgenomen van € 100.000.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden, die een gemeente heeft om haar inkomsten via extra belastingopbrengsten te verhogen. De belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente Oosterhout zijn OZB-inkomsten, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

De afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn beiden begroot op een kostendekkend niveau. Dit betekent dat hierin geen onbenutte capaciteit aanwezig is.

In het bestuursakkoord tussen de regering en de VNG is meegenomen dat met ingang van 2008 de verhoging van de OZB-tarieven niet meer is gemaximeerd. Het vervallen van de limitering OZB mag echter niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. Het instellen van een macronorm moet dat voorkomen. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Binnen de OZB is er dus wel sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Onderstaand is berekend dat er een onbenutte belastingcapaciteit is van circa € 4,8 miljoen. Dit is de ruimte ten opzichte van de tarieven die landelijk vastgesteld zijn om te kunnen worden toegelaten als artikel 12 gemeente.

Bedragen * € 1.000

	Waarde 2019	Tarief 2019	Tarief artikel 12 (2020)	Bruto Opbrengst 2019*	Bruto opbrengst tarief art 12	Onbenutte capaciteit
- woningen eigenaar	6.068.863	0,1084%	0,1853%	6.351	11.245	4.894
- niet woningen eigenaar	1.564.930	0,2031%	0,1853%	3.090	2.900	-190
- niet woningen gebruiker	1.250.536	0,1775%	0,1853%	2.214	2.317	103
Totaal				11.655	16.463	4.807

* Op basis van begroting 2019

Uiteraard is het goed om te beseffen dat het gebruiken van de onbenutte belastingcapaciteit echt een noodmaatregel is in geval de gemeente in financieel zwaar weer terecht komt. Het gebruik van deze onbenutte belastingcapaciteit betekent namelijk een zeer forse verhoging van de huidige OZB voor woningen.

Het vrije deel van de algemene reserve, de vrije reserve en de bestemmingsreserves

Algemene reserve

De doelstelling van de algemene reserve is:

1. het tijdelijk opvangen van negatieve exploitatieresultaten. De benodigde omvang is sterk afhankelijk van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen. Als de planning- en controlcyclus goed functioneert dan zullen via bijsturing tekorten/overschotten in de uitvoering van de begroting met behulp van een aanpassingsproces in uiterlijk 2 à 3 jaar weer worden gecorrigeerd.
2. onvoorzienbare externe ontwikkelingen op te vangen.

Vrije reserve / bestemmingsreserves

De vrije reserves en bestemmingsreserves (m.u.v. reserve investeringsprojecten) zijn allen vrij te besteden voor de diverse doeleinden. De bestemmingsreserves zijn wel gelabeld voor bepaalde doeleinden, maar de raad kan te allen tijde besluiten hier een ander doel aan te geven. De ontwikkeling van de vrije reserve is beschreven in het hoofdstuk investeringen van de financiële begroting. De reserves hebben zich als volgt ontwikkeld cq. gaan zich naar verwachting als volgt ontwikkelen:

Bedragen * € 1.000

Incidentele weerstandscapaciteit	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Algemene reserves	5.283	5.283	5.283	5.283
Vrije reserve	28.992	22.638	24.942	31.777
Reserves grondexploitatie	25.739	24.017	15.587	17.927
Overige bestemmingsreserves*	12.716	9.441	5.652	3.861
Totaal	72.730	61.379	51.464	58.849

* De reserve investeringsprojecten en SSC/ICT worden bij de bepaling van het weerstandsvermogen buiten beschouwing gelaten.

In bovenstaande berekening van de weerstandscapaciteit worden vrijwel alle reserves meegenomen. Dit is ook toegestaan bij het bepalen van het weerstandsvermogen; de raad kan immers bepalen de reserves voor een andere doel in te zetten. Het is echter zo dat er reeds bestedingsdoelen aan de bestemmingsreserves hangen en dat geldt ook voor een groot deel van de vrije reserve. Als de incidentele weerstandscapaciteit wordt gezuiverd van deze 'claims' ontstaat het volgende beeld:

Bedragen * € 1.000	
Incidentele weerstandscapaciteit	Ultimo 2019
Algemene reserves	5.283
Vrije reserve*	6.049
Reserve grondexploitatie**	12.114
Overige bestemmingsreserves***	25
Totaal	23.471

* Binnen de vrije reserve is alleen het gedeelte waar nog geen claim op ligt meegenomen.

** Betreft de algemene bedrijfsreserve van de GREX en het niet-geclaimde deel van reserve infrastructurele werken.

*** Betreft bestemmingsreserve sociaal domein, welke in karakter een risicoreserve is.

Conclusie weerstandscapaciteit

Bedragen * € 1.000	
Post	
Structurele weerstandscapaciteit	4.807
Incidentele weerstandscapaciteit	23.471
Totale weerstandscapaciteit	28.278

De gemeente Oosterhout beschikt hiermee over een weerstandscapaciteit van € 28,3 miljoen.

B. Risico's

Tegenover de hierboven geïnventariseerde weerstandscapaciteit staan de risico's die de gemeente loopt. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd. De risicoparagraaf geeft een inventarisatie van de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Mogelijke voor- of nadelen op exploitatieposten worden hier niet als risico gedefinieerd.

De onderstaande risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. Onder dergelijke risico's verstaan wij derhalve: alle redelijk voorzienbare onzekerheden die niet direct vooraf kwantificeerbaar zijn. Daarom kunnen er geen voorzieningen voor worden gevormd.

Het gaat om de volgende zaken:

Covid-19 (Coronacrisis)	
Omschrijving:	Nadat het Coronavirus in eerste instantie vooral een Chinees probleem leek, is de laatste weken gebleken dat dit virus wereldwijd is verspreid. De in de afgelopen weken genomen maatregelen in diverse landen zijn immens. Daarnaast heeft de landelijke overheid een ongekend pakket aan hulpmaatregelen afgekondigd.
Impact:	De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Naar rechtstreekse kosten die de gemeente op korte termijn maakt, dient ook rekening gehouden te worden met het niet of beperkt kunnen realiseren van de doelstellingen van de gemeente en haar partners. Daarnaast kan

	deze crisis leiden tot een verschuiving in de prioriteiten van de gemeente.
Financiële impact:	Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. Naast directe uitgaven die niet begroot zijn, heeft deze crisis mogelijk financieel effect op de beleidsterreinen: lokale heffingen (ozb, rioolheffing, precario, marktgelden, BIZ, toeristenbelasting), huurinkomsten, schuldhulpverlening, kwijtscheldingen, bouwleges, reclame-inkomsten. Daarnaast brengt deze crisis nog risico's op het gebied van de door de gemeente verleende garantstellingen, afzet van bedrijventerreinen, voortgang van projecten, realiseren van gemeentelijke doelstellingen, etc. Deze crisis raakt velen in de stad; inwoners, instellingen en bedrijven. De impact op sociaal, maatschappelijk en economisch gebied is enorm. De gevolgen van bijvoorbeeld inwoners die hun baan kwijtraken, ondernemers die mogelijk failliet gaan, gesubsidieerde en culturele instellingen die het moeilijk hebben, zorgaanbieders die zorg niet goed kunnen continueren, etc. raken direct of indirect ook onze gemeentelijke organisatie.
Maatregelen:	We beschikken over een robuuste weerstandscapaciteit en financiële positie, maar wat deze crisis in termen van extra kosten en risico's voor onze gemeente gaat betekenen, o.a. ook vanuit de genomen kabinetsmaatregelen en steun vanuit het Rijk, is bij het opmaken van deze jaarstukken nog niet te kwantificeren.

Algemene uitkering	
Omschrijving:	Momenteel buigt een ambtelijke begeleidingscommissie zich over de (nog vertrouwelijke) voorstellen voor de herijking van het gemeentefonds die op basis van voorstellen van Cebeon en AEF zijn gemaakt. Duidelijk is dat er werk wordt gemaakt van de gewenste vereenvoudiging van het stelsel. In de nieuwe verdeling is het aantal verdeelmaatstaven flink teruggebracht. Diverse specificaties van maatstaven in de huidige verdeling zijn in de nieuwe verdeling vervangen door één globaal werkende maatstaf. Echter elke verandering heeft herverdeeleffecten tot gevolg. Momenteel wordt hier meer onderzoek naar verricht en is de invoering van de nieuwe herverdeling met één jaar uitgesteld tot 2022.
Impact:	Voorlopige berekeningen laten zien dat vooral de grote steden vanaf 2022 meer rijksgeld gaan krijgen. Tweederde van de gemeenten gaat er juist op achteruit. Met name de regio en middelgrote steden zouden moeten 'bloeden' voor de grote steden.
Financiële impact:	Als maximaal nadelig scenario voor gemeenten is door een expert een nadeel van € 100 per inwoner genoemd, dat zich volgens de vermoedelijke overgangsregeling opbouwt met € 25 per inwoner per jaar vanaf 2022. Aangezien dit traject nog met veel vraagtekens omkleed is, gaan wij voorlopig uit van de helft van dit bedrag, wat voor Oosterhout neerkomt op € 2,8 miljoen.
Maatregelen:	De gemeente Oosterhout volgt (voornamelijk via de M50) de ontwikkeling van de verdeelmodellen en laat zich hierover periodiek informeren en draagt via deze groep haar mening uit richting VNG / Rijk. De M50 is ook (ambtelijk en bestuurlijk) vertegenwoordigt in de werkgroepen die over de verdeelmodellen nadenken.

Taakstelling jeugdzorg & WMO	
Omschrijving:	Per 1 januari 2015 zijn er taken op het gebied van jeugdzorg, AWBZ en de participatiewet overgeheveld van het Rijk naar de gemeenten. Deze overheveling zijn gepaard gegaan met gelijktijdige budgetverlagingen vanuit het Rijk. In 2017 zijn grote tekorten op gebied van jeugd en WMO zichtbaar geworden. Deze lijn zet zich door naar toekomstige jaren. In de begroting 2019 zijn de budgetten voor jeugd en WMO daarom met resp. € 4,5 miljoen en € 1,8 miljoen opgehoogd. Gelijktijdig is echter een taakstelling opgelegd van resp. € 1.000.000 en € 600.000 op deze beleidsterreinen. Hiertoe zijn projectorganisaties opgericht en projectopdrachten vastgesteld.
Impact:	WMO In de begroting 2019 is voor de Wmo netto € 1,8 miljoen extra budget opgenomen. Op gebied van de WMO wordt desondanks in 2019 (peildatum augustus 2019) een kostenoverschrijding van € 2,9 miljoen verwacht. In de begroting 2020 is daarom nog eens ruim € 2,0 miljoen extra budget voor WMO meegenomen. Hier ligt voor 2020 nog een taakstelling van € 600.000 op. Meerjarig (vanaf 2021) loopt deze taakstelling op naar € 1,2 miljoen. Jeugdzorg In de begroting 2019 is voor jeugd netto € 3,5 miljoen extra budget opgenomen. Dit is inclusief een taakstelling van € 1 miljoen. Naar verwachting blijft het jaar 2019 (peildatum augustus 2019) binnen het vastgestelde budget en is de taakstelling dus ook gerealiseerd. Meerjarig is er voor 2020 wederom een taakstelling van € 1 miljoen te realiseren. Zonder maatregelen komt de houdbaarheid van ons zorgstelsel en onze financiële positie als gemeente in het gedrang. In de meerjarenbegroting is vastgesteld dat het tekort in de periode 2019-2020 met telkens € 1,6 miljoen per jaar moet worden teruggedrongen. Dit realiseren we door het sturen op de transformatie en het nemen van beheersmaatregelen in de toegang en de specialistische jeugdhulp. Er is daartoe voor zowel jeugd als WMO een taskforce opgericht die deze maatregelen moet gaan uitwerken en doorvoeren met als uitgangspunt om betere zorg voor minder geld te organiseren. Risico blijft echter dat door het geheel aan wet- en regelgeving, de ontwikkelingen in de samenleving (ook binnen andere domeinen) en de vraag naar en noodzaak van de inzet van hulp een tekort onvermijdbaar blijft.
Financiële impact:	€ 2.200.000
Maatregelen:	Met ingang van de begroting 2019 is de jeugdzorg en de WMO niet meer budgetneutraal opgenomen, maar is hier reëel geraamd conform de verwachte kosten. Er vinden maandelijks voortgangsgesprekken en –rapportages plaats op de ombuigingen, waardoor snel bijgestuurd kan worden.

Verbonden partijen / Gemeenschappelijke regelingen	
Omschrijving:	In de paragraaf verbonden partijen wordt inzicht gegeven in de aard, omvang en betekenis van de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente Oosterhout een bestuurlijk en/of financieel belang heeft en daarmee ook risico's loopt.
Impact:	Verbonden partijen zijn verplicht om in hun begroting en jaarstukken een risicoparagraaf op te nemen waarin de door de verbonden partij onderkende risico's zijn opgenomen. Over het algemeen is de

	afpraak gemaakt dat verbonden partijen er geen eigen reserves op na houden, maar dat men zich, in geval een risico zich daadwerkelijk voor doet, wendt tot de deelnemende gemeenten om dit op te vangen. Hiermee loopt de gemeente Oosterhout een direct financieel risico.
Financiële impact:	Voor een overzicht van de verbonden partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (paragraaf 5.6). De verbonden partijen hebben in hun begroting (vanaf 2019) weliswaar risico's benoemd, maar deze zijn veelal niet gekwantificeerd. Hierdoor is het niet mogelijk voor de gemeente Oosterhout om te bepalen hoe hoog het financiële risico is dat wij vanuit de verbonden partijen lopen. De totale bijdrage van de gemeente Oosterhout in 2019 aan de verbonden partijen bedraagt ruim € 9,3 miljoen. Omdat de GR'en de risico's veelal nog niet hebben gekwantificeerd wordt nu 5% (€ 465.000) van dit begrotingstotaal als risicopost opgenomen.
Maatregelen:	De ontwikkeling van de risicoparagraaf van alle verbonden partijen zal worden gemonitord via vertegenwoordiging in het AB/DB. Gedurende het kalenderjaar zijn er verschillende momenten (bestuursrapportage) om (bij) te sturen op een verbonden partij.

Risico aansprakelijkheid brand Moerdijk	
Omschrijving:	Gemeente Moerdijk en de Veiligheidsregio MWB worden door omliggende bedrijven van Chemie Pack in Moerdijk verantwoordelijk gehouden voor de schade die ze zeggen te hebben geleden als gevolg van de brand op 5 januari 2011. Er is nog steeds geen dagvaarding inzake aansprakelijkstelling uitgebracht, maar de mogelijkheid is nog steeds aanwezig; er is nog geen sprake van de verjaringstermijn. Het kan hier gaan om een claim die in de (tientallen) miljoenen loopt.
Impact:	Het risico van de brand in Moerdijk is niet financieel vertaald in het weerstandsvermogen van de veiligheidsregio. Daarom worden de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling geadviseerd met dit risico zelf rekening te houden.
Financiële impact:	Voor Oosterhout kan dit neerkomen op een risico van ruim 300.000. (aandeel 4,8 %)
Maatregelen:	n.v.t

Ontwikkeling WSW bedrijf WAVA/ MidZuid	
Omschrijving:	Het budget dat wij van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) maakt vanaf 2015 onderdeel uit van de integratie-uitkering sociaal domein. De middelen die hierin zitten voor uitvoering van de Wsw zijn onvoldoende om de uitvoering hiervan door WAVA te dekken. Dit betekent dat er sprake is van een aanvullende gemeentelijke bijdrage. Door verbetering van het bedrijfsresultaat bij WAVA is deze gemeentelijke bijdrage de afgelopen jaren gedaald. Het is echter de vraag of deze verbetering van het bedrijfsresultaat de komende jaren gehandhaafd kan blijven. De meerjarenraming 2020-2023 van WAVA, zoals WAVA deze heeft opgenomen in de WAVA-begroting 2020, laat tot en met 2020 een stijging van de gemeentelijke bijdrage zien, vanaf 2021 is de verwachting dat de gemeentelijke bijdrage gaat dalen. In

	de meerjarenraming zoals deze is opgenomen in het bedrijfsplan 2020 is deze daling echter minder dan in een eerder stadium was gedacht. De Participatiewet kent de participatievoorziening beschut werk. Op dit moment is WAVA hiervoor onze belangrijkste uitvoerder. Via het BUIG-budget en het participatiebudget ontvangen wij hiervoor middelen van het Rijk die voor de uitvoering aan WAVA beschikbaar gesteld worden. Het Rijk bepaalt jaarlijks een aantal plaatsen beschut werk dat de gemeente moet realiseren voor zover er personen een indicatie hebben. Het is op dit moment nog onvoldoende duidelijk in hoeverre die middelen die het Rijk voor beschut werk beschikbaar stelt op langere termijn voldoende zijn om de kosten te dekken. Daarnaast hoeft het niet te betekenen dat ieder plaatsing in het kader van de participatievoorziening beschut werk bij WAVA/MidZuid plaatsvindt. Uitgangspunt bij plaatsing is dat er een werkplek wordt gezocht die het best bij de kandidaat past. Dit kan dus ook betekenen dat dit bij een andere organisatie is.
Impact:	Groot
Financiële impact:	€ 857.071 (gemeentelijke bijdrage 2020)
Maatregelen:	De ontwikkelingen bij WAVA krijgen continu aandacht. Hierbij blijft er aandacht voor de vraag welke taken weggelegd dienen te worden bij WAVA. Ook de bedrijfsvoering binnen WAVA heeft blijvende aandacht. In 2020 zal een nieuw strategisch plan worden vastgesteld. Hierin zullen keuzes worden gemaakt over de toekomstige rol van WAVA/MidZuid. Tevens kunnen op basis van dit strategisch plan keuzes gemaakt worden ten aanzien van de huisvesting.

Attero	
Omschrijving:	De gewesten in de provincie Noord-Brabant hadden met Attero Zuid B.V. aanbiedingscontracten afgesloten die liepen tot 1 februari 2017 voor wat betreft het brandbaar huishoudelijk restafval. Attero dient aan de verwerker een minimale hoeveelheid restafval van 510 kTon aan te leveren. Vanaf 2011 is deze hoeveelheid niet meer in totaal aangeleverd door de gewesten. De rekeningen over de jaren 2011 tot en met 2014 zijn na gerechtelijke uitspraken definitief van tafel. Attero heeft (ondanks deze uitspraken) nieuwe procedures aangespannen over het jaar 2015 . Inmiddels hebben de arbiters een eindvonnis gegeven en zijn de facturen over de naheffing 2016 en januari 2017 toegevoegd aan de lopende arbitragezaak. Uit het eindvonnis blijkt dat Attero in het gelijk is gesteld en dat de gewesten een naheffing over 2015, 2016 en januari 2017 zullen moeten gaan betalen aan Attero. Momenteel wordt een vernietigingsprocedure opgestart om dit eindvonnis aan te vechten en daarmee kan dit dossier nog niet worden gesloten. Op dit moment is nog niet te zeggen wanneer deze procedure zal eindigen. Gaande deze procedure zal binnen de gewesten gesproken moeten worden over de onderlinge verdeling. Vervolgens zal er een verdeling moeten komen tussen de gemeenten in deze gewesten.

	De vereniging van contractanten (VvC) heeft besloten dat het verdelingsvraagstuk, na de vernietigingsprocedure, wordt voorgelegd aan een externe adviseur die een bindend advies zal uitbrengen. De verdeling tussen de gemeenten in de gewesten is geparkeerd tot er een afspraak is over de verdeling tussen de gewesten.
Impact:	De arbiters hebben in het eindvonnis gesteld dat de facturen voor de naheffing 2015, 2016 en januari 2017 door de gewesten betaald moeten worden. De vernietigingsprocedure heeft geen opschortende werking. Er is echter geen uitspraak gedaan over de verdeling. De gewesten zullen een vooruitbetaling moeten verrichten. Deze vooruitbetaling is gebaseerd op de facturen van Attero. Achteraf, als is vastgesteld hoe de verdeling tussen de gewesten en binnen het gewest plaats gaat vinden zal deze gecorrigeerd gaan worden.
Financiële impact:	Oosterhout heeft in 2019 de vooruitbetaling verricht van € 663.000. Deze betaling is verwerkt in de cijfers van deze jaarrekening. Het risico wordt daarom nu op 0 gezet.
Maatregelen:	De Brabantse gewesten blijven gezamenlijk handelen richting Attero in deze zaak. In de nieuwe contracten per 1 februari 2017 is geen aanlever- of volumeplicht opgenomen.

Afval algemeen	
Omschrijving	De afvalbegroting is geen statische begroting. Veel is afhankelijk van niet of moeilijk beïnvloedbare factoren zoals de afvalverbrandingsbelasting, kwantitatieve en kwalitatieve afvalscheiding door bewoners (afvalgedrag), marktwerking van verwerkingstarieven of prijzen voor de inname van waardevolle recyclebare producten (papier, blik, textiel, etc.). Doorlopend zullen nieuwe contracten afgesloten moeten worden voor de verwerking van verschillende afvalstromen. De verwerkingstarieven zijn aan marktwerking onderhevig. Er kan dus moeilijk een betrouwbare inschatting worden gegeven over de daadwerkelijke toekomstige tarieven. De huidige tendens is wel dat de inkomsten uit grondstoffen zullen dalen en de kosten voor afvoer zullen stijgen.
Impact:	Het risico is interen op de egalisatievoorziening en een hogere afvalstoffenheffing. Onverwachtse prijswijzigingen zetten de egalisatievoorziening verder onder druk. De voorziening mag niet negatief zijn, in dat geval moet worden bijgestort uit de algemene middelen. Dit is in 2019 daadwerkelijk nodig gebleken.
Financiële impact:	Aan inkomsten uit recyclebare stromen is in de begroting 2019 zo'n € 1,892 miljoen opgenomen. Het totale risico van deze post wordt ingeschat op zo'n 10% hiervan. Daarnaast zijn de afgelopen jaren de kosten voor kwietschelding en oninbaar fors gestegen, en kunnen ook niet alle ledigingen daadwerkelijk opgelegd worden bij inwoners. Hierin bestaat echter momenteel nog weinig inzicht. Deze effecten worden totaal ingeschat op zo'n € 230.000 per jaar.
Maatregelen:	- Meedoen aan grote aanbestedingen om gunstige tarieven in contracten vast te leggen - Geen eenmalige tariefsmatiging - Afvalscheiding zowel kwalitatief als kwantitatief bevorderen - Grip op bedrijfsvoering houden (efficiency verbetering continue opgave)

Rente / treasury	
Omschrijving:	De gemeente Oosterhout heeft geld vanuit de markt aangetrokken om de gewenste investeringen te kunnen realiseren. Momenteel is deze rente erg laag. Hier wordt in de begroting rekening mee gehouden en hierdoor ontstaat ieder jaar extra financiële ruimte binnen de exploitatie. Indien de rente stijgt dan kan dit tot meerjarige budgettaire consequenties (lees extra bezuinigingen) leiden. Per 31 december 2019 is er totaal € 76,0 miljoen aan vreemd vermogen aanwezig. Een rentestijging van 1% betekent dus al een extra rentebetaling van € 760.000 op jaarbasis.
Impact:	Jaarlijks wordt in de begroting een inschatting gemaakt van het budgettair effect van de rente. Met ingang van 2017 mag de gemeente (vanwege een wijziging in het BBV) niet meer dan de werkelijk betaalde externe rente doorrekenen naar de gemeentelijke producten, waar voorheen een meerjarig (hoger) gemiddelde werd gehanteerd. Hiermee wordt de gevoeligheid van de begroting voor renteschommelingen ook aanzienlijk vergroot. Voor de beeldvorming: een rentewijziging van 0,1% heeft al direct een budgettair effect van € 76.000. Aangezien de rente momenteel historisch laag staat, is het te verwachten dat deze de komende jaren weer gaat stijgen; de eerste tekenen hiervan zijn nu al zichtbaar. Dit betekent dat er dan nadelen ontstaat in de exploitatie.
Financiële impact:	€ 300.000
Maatregelen:	Er zijn intern maatregelen genomen om deze risico's te beheersen en te mitigeren. Deze zijn veelal vastgelegd in het treasurystatuut. Deze risico's worden beperkt door de renteontwikkeling voortdurend te volgen en verschillende rentevisies naast elkaar te leggen. Daarnaast zorgen we in de leningenportefeuille voor een goede spreiding in looptijd van de leningen.

Achtervang gewaarborgde geldleningen	
Omschrijving:	De gemeente staat – via een achtervangconstructie – samen met het rijk borg / garant voor de betaling van rente en aflossing van een afgesloten geldlening voor woningbouw die aan corporaties zijn verstrekt via het waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast staan gemeente en Rijk garant voor hypotheekleningen die aan particulieren zijn verstrekt via het Nationaal Hypotheek Garantiefonds (NHG). Het primaire risico ligt bij de betreffende corporaties c.q. de particulieren zelf. Met betrekking tot de WSW betreft het een getrappt systeem waarbij de eerste lijn is: als een corporatie niet langer beschikt over voldoende geld, en dus niet meer aan rente- en aflossingsverplichting kan voldoen, kan deze een beroep doen op het saneringsfonds van Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) al dan niet met extra geborgde financiering via WSW. Daarna (tweede lijn) kan de corporatie een beroep doen op aanvullende steun vanuit de buffers van het WSW en de gezamenlijke corporaties. Als deze tweede lijn ook niet toereikend is, kunnen rijk en de gezamenlijke gemeenten worden aangesproken op hun achtervangfunctie (derde lijn). Deze achtervangfunctie bestaat uit het verstrekken van renteloze leningen aan het WSW. Het WSW zal deze leningen te zijner tijd terugbetalen. Daarbij geldt de volgende verdeelsleutel: 50% voor rekening van het rijk, 25% voor rekening van de schadegemeenten en 25% voor rekening van de gezamenlijke Nederlandse Gemeenten. Het verlies blijft door deze

	constructie beperkt tot een klein aandeel in de rente van de extra geldleningen. Ten aanzien van per 1 januari 2011 afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld. Bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten kan het WEW een beroep doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%).
Impact:	Het totaal aan gewaarborgde geldleningen met achtervangconstructie bedraagt € 371,9 miljoen (per 31 december 2019). Dit bestaat voornamelijk uit leningen geborgd door Waarborgfonds Sociale Woningbouw en waarbij de gemeente een achtervangfunctie vervuld (372 miljoen). Over dit bedrag staat de gemeente voor 50% (€ 186 miljoen) borg.
Financiële impact:	€ 1.860.000
Maatregelen:	Het WSW heeft ten doel woningbouwcorporaties tegen een zo laag mogelijke rente geld te laten lenen op de kapitaalmarkt, om zo de kosten van sociale woningbouw te kunnen drukken. Door het risico met andere gemeenten te delen, wordt hierbij het risico van individuele gemeenten beperkt. Bij opzegging van de overeenkomst met WSW zal de gemeente Oosterhout of zelf leningen moeten gaan verstrekken of zelf direct garant moeten gaan staan in de richting van (vooral) Thuisvester dat het risico vergroot. De claim op WSW dient nauwlettend te worden gemonitord. Gezien het feit dat er sprake is van een getrapt systeem is het risico niet theoretisch, maar ook niet groot.

Garantstellingen	
Omschrijving:	De gemeente staat garant voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen aan instellingen, stichtingen of verenigingen die een doel nastreven met een maatschappelijk belang. In alle gevallen geldt dat er sprake moet zijn van bijzondere omstandigheden. Die bijzondere omstandigheid bestaat veelal daarin dat de instelling geen of onvoldoende zekerheid aan de bank kan verstrekken. Daar waar mogelijk vestigt de gemeente zekerheidsrechten. Veel van onze garantstellingen betreft sportinstellingen. Zij missen door de Coronacrisis een groot deel van hun inkomsten. De kans dat de gemeente wordt aangesproken op haar rol als borgsteller is daardoor groter geworden.
Impact:	Samenstelling van de gewaarborgde geldleningen bestaat uit de volgende hoofdposten: ▪ Zorgsector: ▪ Volkshuisvesting particulieren (door langdurige aflossing op geldleningen en stijging huizenprijzen risico nagenoeg nihil) ▪ Volkshuisvesting Thuisvester; ▪ Milieu ▪ Sport/ Welzijn Tezamen vertegenwoordigen deze (31 december 2019) een waarde van € 8,4 miljoen.
Financiële impact	€ 84.000
Maatregelen:	Aan elke garantstelling gaat een draagkrachtoets vooraf en worden waar mogelijk zekerheidsrechten gevestigd. Voorts wordt bedongen dat op leningen wordt afgelost waardoor het risico voor de gemeente geleidelijk afneemt.

Informatiebeveiliging & privacy	
Omschrijving:	Als gemeente werken we veel met waardevolle en privacygevoelige informatie. Informatiebeveiliging en dus ook het nemen van allerlei beveiligingsmaatregelen om de risico's te beperken, wordt daarom steeds belangrijker. Tot eind vorig jaar hanteerde gemeenten de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) als normenkader. Het rijk, de waterschappen en de provincies hanteerden hun eigen respectievelijke normen. Deze normen zijn sinds 1 januari 2020 samen met de BIG gebundeld in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De nieuwe baseline is, sinds 1 januari 2020, het nieuwe normenkader voor alle overheden geworden en dus ook voor de gemeente Oosterhout. Naast beschikbaarheid en integriteit speelt ook de vertrouwelijkheid van gegevens een rol. Binnen de gemeente Oosterhout maken we veelvuldig gebruik van gewone en bijzondere persoonsgegevens. Het zorgvuldig omgaan met deze persoonsgegevens staat hoog in het vaandel bij zowel de organisatie als de medewerkers. Met de komst van de AVG is het nog duidelijker omschreven welke plichten wij hebben als gemeente en welke rechten onze burgers hebben. Daarnaast biedt de AVG een omschrijving van een set aan maatregelen om onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens te voorkomen, of in ieder geval te verkleinen.
Impact:	Het neerzetten van een betrouwbare informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en de basis voor het beschermen van rechten van burgers en bedrijven. Als er inbreuk plaatsvindt op de beschikbaarheid, integriteit of vertrouwelijkheid van informatie kan de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komen en bedrijfsprocessen kunnen uitvallen. Zo kan een beveiligingsincident grote impact hebben op de diensten die de gemeente levert aan inwoners en bedrijven. Ook kan de veiligheid en privacy van burgers in gevaar komen op het moment dat de gemeente geen betrouwbare informatievoorziening kan neerzetten. Als gemeente verwerken wij veelal gevoelige informatie (zoals de verwerkingen in het kader van het Sociaal Domein en/of Veiligheid). Als er zich een incident voordoet waarbij (persoons)gegevens onrechtmatig worden verwerkt (bv gelekt of verloren) kan dit lijden tot imago schade van de gemeente. Daarnaast kan een incident ernstige nadelige gevolgen hebben voor de privacy van een inwoner.
Financiële impact	Wanneer de gemeente aantoonbaar onvoldoende oog heeft voor informatieveiligheid en privacy kan de Autoriteit Persoonsgegevens een maximale boete opleggen van € 10.000.000 bij een inbreuk op de privacy van een betrokkenen (bv bij een datalek). Bij aanwijsbaar niet naleven van de eisen uit de AVG kan de boete zelfs oplopen tot € 20.000.000. Hiernaast kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor schade die is opgelopen door individuen als gegevens onrechtmatig verwerkt worden. Tevens kunnen technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen, die nodig zijn om risico af te dekken of incidenten op te lossen, onverwachte kosten met zich meebrengen. Tenslotte zijn er ook structurele kosten zoals

	personeelskosten voor beveiligingsbeheerders en kosten voor bewustwording en concernbrede technische en fysieke maatregelen.
Maatregelen:	Op het gebied van informatiebeveiliging en privacy nemen we een aantal maatregelen. Zo zijn we bezig met een bewustwordingstraject voor de hele organisatie, hierin komen de verschillende onderwerpen van omgaan met en beveiligen van informatie aan de orde. Zowel de fysieke als de digitale (werk)omgeving zijn hierin behandeld. Bewustwording is een continue proces, dit doen we niet eenmalig. Zo kunnen we als organisatie groeien op de volwassenheidsladder omdat onze medewerkers steeds beter worden in het zorgvuldig omgaan met (persoons)gegevens en het beveiligen van de informatie. Daarnaast is er een jaarplan voor informatiebeveiliging opgesteld. De activiteiten beschreven in het jaarplan zijn gebaseerd op een uitgevoerde gap- en risicoanalyse. Enkele activiteiten uit dit jaarplan zijn inmiddels al opgepakt. Zo zijn alle applicaties binnen de gemeente geclassificeerd en is er een data classificatiebeleid opgesteld. Ook op het gebied van logische toegangsbeveiliging worden stappen gezet door het opstellen van autorisatiematrices en tevens wordt er gewerkt aan een continuïteitsplan. In 2020 zal de focus liggen op het verder uitvoeren van de activiteiten beschreven in het jaarplan. Ook op het gebied van privacy is er een GAP-analyse uitgevoerd. De bevindingen en speerpunten zijn uitgewerkt in het jaarplan privacy. Waarbij de focus voornamelijk ligt op het uitvoeren van de DPIA's op de bestaande processen van het register van verwerkingen als nieuwe verwerkingen en het goed borgen van de privacy organisatie. Voor zowel informatiebeveiliging als privacy geldt dat dit thema's zijn die nooit gereed zijn. Het is een groeiproces dat we met elkaar doormaken, waarbij we steeds volwassener worden. Vandaar dat we voor beide thema's een volwassenheidsladder doorlopen. Waarbij gezegd moet worden dat 100% veiligheid een illusie is en zal blijven.

BTW verbonden partijen	
Omschrijving:	De koepelvrijstelling voor BTW wordt verder ingeperkt. Kern van de nieuwe aanpassing is dat de koepelvrijstelling alleen nog geldt voor die samenwerkingsverbanden die zich bezighouden met activiteiten van algemeen belang. Hierbij moet worden gedacht aan maatschappelijk werk en sociale zekerheid, onderwijs en medische verzorging. Welke samenwerkingsverbanden onder het algemeen belang vallen, is momenteel echter nog niet duidelijk. Bijvoorbeeld het heffen van belastingen is een overheidstaak, maar geen activiteit van algemeen belang die is genoemd in de Europese btw-richtlijn. Dit risico geldt voor alle GR's waarvan de activiteiten niet van algemeen belang zijn. Een ander voorbeeld hiervan zijn de Regionale Uitvoeringsdiensten (voorheen milieudiensten).
Impact:	Gemeenten zullen hierdoor meer btw gaan compenseren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Het plafond van het BCF wordt dan overschreden. Dat leidt tot korting van het gemeentefonds. Op basis van de huidige informatie lijkt het erop dat dit in ieder geval voor de BWB gaat gelden. De BTW voor deze regeling bedraagt ruim € 90.000.
Financiële impact:	€ 90.000

Maatregelen:	Landelijk wordt een lobby gestart die zich gaat inzetten voor het structureel verhogen van de het uitgavenplafond van het BCF.
---------------------	--

BTW Sportaccommodaties (SPUK)	
Omschrijving:	Vanaf 1 januari 2019 is de aftrek op de BTW sport komen te vervallen. De budgetten zijn in de begroting 2020 geraamd inclusief BTW. Via de specifieke uitkering sport (SPUK) kan de gemeente subsidie ontvangen vanuit het Rijk voor de BTW verhogingen. Gezien het grote aantal aanvragen bij het Rijk door gemeenten, zien we dat er meer is aangevraagd dan er beschikbaar is gesteld (€ 228 miljoen ingediend, € 152 miljoen beschikbaar).
Impact:	Aangezien er landelijk meer geld is aangevraagd door gemeenten, dan dat er beschikbaar is, is het niet duidelijk of het totaal ingediende bedrag ook daadwerkelijk uitbetaald wordt. Hierdoor heeft de gemeente een financieel nadeel op de uitgaven op gebied van sport.
Financiële impact:	€ 237.000
Maatregelen:	Gezien het feit dat er aan de voorkant meer is aangevraagd dan er beschikbaar is gesteld bij het Rijk, waren wij voorzichtigheidshalve uitgegaan van 70% teruggave van de BTW. Oosterhout heeft over 2019 ruim € 736.000 aangevraagd. In 2019 is een voorschot ontvangen van € 601.000, zijnde ruim 80%. De definitieve afrekening dient nog via de Sisa-verklaring goedgekeurd te worden en komt neer op € 600.000. Rekening houdend met 80% komt dit neer op € 480.000. De aanvraag voor 2020 is ingediend voor een bedrag van € 587.000. Met de kennis van de huidige percentages wordt in dat jaar een nadeel van € 117.000 verwacht.

Onderhoud kapitaalgoederen	
Omschrijving:	Een groot deel van de groenrenovaties zijn in 2019 vertraagd vanwege de PFAS-problematiek. Ook hebben personele omstandigheden en de veelheid aan ambities en opgaven voor vertraging gezorgd in de realisatie van renovaties groen, wegen en riolering. De in 2018 opgelopen vertraging van de rioleringswerkzaamheden (door personele wisselingen in dat jaar) zijn in 2019 niet ingelopen. Door de extra ureninzet die nodig was voor andere beleidsvelden is was het niet mogelijk om deze achterstand weg te werken. Zo zijn onder andere een monitoringsplan, rioolberekeningen en afkoppelplannen niet uitgevoerd en is de actualisering van het rioolbeheersysteem vertraagd.
Impact:	De tendens dat onderhoud vertraagd of uitgesteld wordt, heeft tot gevolg dat er achterstalligheid in onderhoud ontstaat. In praktijk is het zo dat je achterstallig onderhoud pas waarneemt als het een behoorlijke omvang heeft bereikt en dat je achterstalligheid normaal gesproken niet meer kunt inhalen anders dan met extra investeringen.
Financiële impact:	Nog niet te bepalen
Maatregelen:	Bij het opstellen van het JOR 2019 bleek dat er meer projecten en opgaven waren dan financiën en capaciteit en dat prioritering nauwelijks mogelijk was, omdat er ook veel capaciteit nodig is voor de langlopende ruimtelijke projecten. In het voorjaar van 2019 heeft het

	college besloten om de projecten te verdelen over twee jaar. Dit is uitgewerkt in de begrotingen 2019 en 2020. Ook voor de begroting 2021 is de werkvoorraad bepalend voor de omvang van het investeringsplafond.
--	---

Conjuncturele ontwikkelingen bouwkosten	
Omschrijving:	De economie blijft aantrekken, waardoor een stijging van de kosten voor bouw- en onderhoudsprojecten zichtbaar blijft. De afgelopen jaren zijn van drie voetbalverenigingen de accommodaties vernieuwd en de nieuwbouw van Neerlandia '31 wordt eind 2019 opgeleverd. Voor de renovatie of nieuwbouw van de kleedruimten van Irene '58 en OVV '67 wordt eerst onderzoek gedaan naar de locatie van de eventuele nieuwbouw, vanuit de toekomstige woningbouwopgave in beide dorpen. De hoogte van de investeringen voor de nieuwbouw van de sportaccommodaties zijn hier van afhankelijk. Over de toekomst van het stadhuis is voorjaar 2019 een besluit genomen. Er is door de raad een voorbereidingskrediet van € 2 miljoen beschikbaar gesteld, onder andere om het programma van eisen voor het nieuwe gemeentehuis en de toekomstvisie Slotjesveld verder uit te werken.
Impact:	Mede vanwege de uit te voeren variantenstudies ten aanzien van de sportaccommodaties, wordt er komend jaar geen nieuwbouwproject opgestart. Vervangende nieuwbouw van de Oosterheide sporthal is enkel jaren vooruit geschoven. Voor het stadhuis is een variantenstudie uitgewerkt waarbij de investeringen om te komen tot een voorstel voor vervangende nieuwbouw geraamd tot een maximum van ca. 25 miljoen. Uitstel over de toekomst van het stadhuis leidt zeer mogelijk tot hogere lasten. Vanaf 2017 wordt reeds ervaren dat schaarste van aanbieders toeneemt. Daarnaast neemt de prijsstijging van materialen exponentiele vormen aan.
Financiële impact:	Een kostenstijging van zo'n 20% betekent € 5,0 miljoen aanvullend benodigd krediet. De steeds lager wordende rentestand biedt daarentegen aantrekkelijke financieringsmogelijkheden.
Maatregelen:	De kostenontwikkelingen scherp blijven monitoren aan de hand van aanbestedingen in het land.

Grondexploitaties algemeen	
Omschrijving:	Via scenarioanalyses en het periodiek doorrekenen van alle grondexploitaties projecten ontstaat er goed inzicht in de risico's. Daarnaast wordt in het MPG per project en totaal specifieke berekeningen gemaakt inzake risico's en weerstandsvermogen. Everdenberg Oost is financieel het grootste project binnen onze gemeente met een boekwaarde (geïnvesteed bedrag per 31-12-2019) van € 7,3 miljoen. Van de overige projecten zijn met name de projecten Santrijn, de Contreie en Zwaai kom risicovol, waarbij hier ook een belangrijke component ligt in het risico van afzet van de gronden en bij Zwaai kom ook in de verdere ontwikkeling van het plan. Tenslotte is er ook voor Slotjes Midden een toelichting opgenomen. In dit project zijn alle inkomsten ontvangen maar moeten de komende jaren nog grote investeringen worden gedaan in het openbaar gebied. Het risico dat de inkomsten uit grondverkoop onder druk komen te staan is ver afgenomen, door het aangaan van overeenkomsten van uitgifte binnen de projecten Santrijn en de Contreie. Alle projecten worden hieronder specifiek toegelicht

Impact:	Het benodigde weerstandsvermogen is berekend op basis van de zogenoemde IFLO-methode. Op basis van de actualisatie uit het Meerjaren Perspectief Grondexploitatie (MPG) van september 2019 en actualisatie van de grondexploitatie blijkt de volgende marges van het benodigde weerstandsvermogen: IFLO methode :€ 3,91 miljoen
Financiële impact:	€ 3.910.000 (risico grondexploitatie totaal)
Maatregelen:	De plannen worden periodiek doorgerekend op basis van actuele inzichten, waarbij meerdere scenario's in beeld worden gebracht. Thans is niet de afzet van gronden het meest kritieke in de totale grondexploitatie, maar de planning. Binnen de vrije reserve worden de bedragen binnen de P&C cyclus steeds geactualiseerd, wat zorgt voor de periodiek afstemmingsmoment tussen de uitgaven en inkomsten. Daarnaast is er binnen de grondexploitatie een algemene bedrijfsreserve beschikbaar ter hoogte van circa € 9,5 miljoen.

De Contreie	
Omschrijving:	Qua financiën en planning vormt de verkoop van de woonwerkkavels een risico. De verkoop van deze kavels verloopt qua tempo naar verwachting maar aangezien het hier om een bijzonder product in de markt gaat, valt moeilijk te voorspellen wanneer alle kavels daadwerkelijk verkocht zijn. Begin 2020 waren twee kavels definitief verkocht en vier kavels onder optie (in totaal acht kavels te verkopen). Een risico vormt de nog steeds doorgaande stijging van de bouwkosten. Bij de vrije kavels hebben enkele kandidaat kopers hierdoor van aankoop moeten afzien. Met projectontwikkelaars leidt de kostenstijging in sommige gevallen tot uitstel van bouwactiviteiten omdat plannen worden bijgesteld om e.e.a. financieel haalbaar te maken. Dit speelt op het Vrachelsplein. Er moeten nog een aantal werken bouw- en woonrijp maken worden aanbesteed/uitgevoerd. Het risico bestaat dat prijzen stijgen ten opzichte van wat eerder is geraamd in de grondexploitatie. Het moment van grondoverdracht voor projectbouw is afhankelijk is van de verkoop van woningen. Dit leidt in sommige gevallen tot vertraging (Zuid West locatie).
Impact:	Het tempo van realisatie, zowel projectbouw als vrije bouw, is hoog. De markt is echter nooit te voorspellen. Wat betreft de afzet van woningen blijft een risico bestaan. Een vertraging in de afzet heeft latere grondopbrengsten tot gevolg. Daarnaast loopt de grondexploitatie dan langer door omdat het project niet kan worden afgerond. Ook qua uitvoeringsplanning vormt dit een risico. Zolang de kavels niet bebouwd zijn, kan de buitenruimte niet definitief worden ingericht. Dit brengt extra kosten met zich mee omdat tijdelijke maatregelen getroffen moeten worden getroffen.
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitatie totaal
Maatregelen:	Verkoop van de vrije kavels en woonwerkkavels wordt goed gemonitord zodat wanneer nodig direct passende maatregelen kunnen worden genomen om verkoop waar mogelijk te bespoedigen. Om de verkoop van de woonwerkkavels meer onder de aandacht te brengen, zijn de kavels op funda in business geplaatst. Met projectontwikkelaars is regulier overleg om o.a. de voortgang in projecten met elkaar te bespreken.

Everdenberg Oost	
Omschrijving:	In 2019 is het bestemmingsplan Everdenberg Oost onherroepelijk geworden. Er is een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en de ontwikkelaar die een deel van de gronden in bezit heeft. In 2019 is een start gemaakt om de samenwerking in de vorm van een CV/BV te effectueren. Dit onder andere ten behoeve van de uitgften van de bedrijfskavels. Het bedrijventerrein dient te ontsluiten op het "project vernieuwing N629". De eerste fase van dat project moet zijn opgeleverd, voordat bedrijven op Everdenberg-Oost hun deuren kunnen openen. Oplevering van de eerste fase van de N629 is gepland juni 2020. Daarnaast dient er een (tijdelijke) aansluiting aangelegd te worden tussen Everdenberg Oost en de N629. Hiervoor dienen nog gronden aangekocht te worden.
Impact:	De oplevering van de eerste fase van de N629 ligt op schema, de aansluiting van de (tijdelijke) weg ligt vooralsnog ook op schema, maar het kan zijn dat niet alle gronden ten behoeve van de tijdelijke weg op tijd zijn verworven. Op deze te verwerven gronden dient ook nog nader onderzoek te worden verricht in het kader van Flora- en Faunawetgeving. Daarnaast zijn er nog vergunning trajecten bij de Provincie en Rijkswaterstaat die doorlopen moeten worden om het bedrijventerrein op tijd bouwrijp te krijgen. Dit loopt stroef. Al deze zaken kunnen leiden tot vertraging. Mocht dit zo zijn, dan heeft dit consequenties voor het niet voor het eind van 2020 uitgeven van de bedrijfskavels en heeft dus direct financiële gevolgen (langere afzet periode). In de grondexploitatie is wel ruimte voor uitloop, maar dat gaat ten koste van de opbrengst.
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal.
Maatregelen:	Nauw overleg met de provincie over de voortgang van de N629 en overleg met alle betrokken in het kader van het draagvlak voor het project.

Ontwikkeling Santrijgebied excl. parkeergarage	
Omschrijving:	<i>Uitgifte grond voor woningbouw:</i> Verwachte risico's zijn beperkt doordat er een inschrijving is afgerond. - Moment van uitgifte is gewijzigd. - De grond dient in bouwrijpe staat opgeleverd te worden. <i>Start bouw van de woningen</i> <i>Voor het openbaar gebied geldt:</i> Verwachte risico kan met name zijn de hogere kosten voor aanleg openbaar gebied.
Impact:	Voor het openbaar gebied geldt dat onder andere door bodemverontreiniging de kosten voor aanleg van openbaar gebied hoger kunnen worden.
Financiële impact	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal
Maatregelen:	<i>Uitgifte grond voor woningbouw</i> - Levering parkappartementen zo snel mogelijk, verwachting is tweede kwartaal 2020. <i>Aanleg openbaar gebied</i> -Er heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor het Santrijnpark, zodat er concurrerend is ingeschreven.

Zwaaikom	
Omschrijving:	De belangrijkste risico's binnen het project Zwaaikom zijn: 1. Subsidie: vervallen van provinciale subsidie. 2. Verplaatsen handboogvereniging 3. Verkoop woningen 4. Looptijd totale project 5. Pfas Daarnaast dienen er nog voor diverse onderdelen nader onderzoek plaats te vinden, hetgeen afhankelijk van de bevindingen kan leiden tot andere kosten..
Impact:	1. Mogelijke planschadeclaims en vertragingsprocedures. 2. Het niet tijdig verplaatsen kan zorgen voor extra kosten voor de gemeente vanwege de vertraging die wordt opgelopen door de ontwikkelaar. 3. Binnen het project de Laverie (vaste wal) gaat de verkoop minder snel dan in eerste instantie verwacht. Naar aanleiding hiervan wordt het stedenbouwkundig plan per fase opnieuw bekeken of het voldoende aansluit bij de huidige vraag en zonodig aangepast. 4. De totale looptijd van het project loopt langer door, waardoor de totale kosten hoger zullen zijn. 5. Er dienen extra onderzoeken plaats te vinden voor de Pfas, dit werkt vertragend en kostenverhogend
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal
Maatregelen:	Intensief overleg met alle betrokken partijen (onder meer ontwikkelaars, provincie, organisaties, belanghebbenden, verenigingen en bewoners). De voorziening is verhoogd, gezien feit dat de eindwaarde negatiever is geworden, doordat er enkele nieuwe onderdelen zijn opgenomen.

Herontwikkeling Slotjes Midden	
Omschrijving:	De herontwikkeling van Slotjes Midden is in volle gang. Er wordt een deel van het bestaande woningbestand gesloopt, er worden nieuwe woningen gebouwd en het openbaar gebied wordt heringericht en gerevitaliseerd. Met de herstructurering, die in nauwe samenwerking met woningbouwcorporatie Thuisvester wordt vorm gegeven, wordt de toekomstwaarde van het gebied voor de (toekomstige) bewoners veilig gesteld.
Impact	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal
Financiële impact	- Hogere prijzen inrichting kanaalzone door te kiezen voor invulling hiervan met projecten rondom klimaatadaptatie. - Hogere prijzen bouwproducten door toenemende vraag en tekorten aan aanbodkant. Dit kan de planning van het bouwproces vertragen. - Inrichten openbare ruimte is (met name voor deelplan 4 t/m 7) nog niet concreet. Kostenraming hiervan is nog redelijk abstract
Maatregelen:	Regelmatig overleg en afstemming met Thuisvester en ontwikkelaar ten aanzien van de planning en de gemaakte afspraken vastleggen. - Goed inzicht in en zo nodig bijstellen van hoogte en moment van uitgaven voor herinrichting openbaar gebied. - In nauw overleg met de buurtcoördinator de leefbaarheid van de wijk blijven volgen en zo nodig aanvullende maatregelen treffen.

- Zoeken naar subsidiemogelijkheden, bijvoorbeeld via de provincie, om de kosten van projecten rondom klimaatadaptatie te verlagen.

Totaaloverzicht van onderkende risico's:

Het risico wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet. Voor de beoordeling is de onderstaande schaalindeling gehanteerd.

Kans	Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid zal voor doen
Zeër klein	Zeër onwaarschijnlijk	1%
Klein	Onwaarschijnlijk	10%
Gemiddeld	Aannemelijk	50%
Groot	Waarschijnlijk	80%

In onderstaande tabel zijn de onderkende risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd en ingedeeld per type risico.

Nr	Item	Maximaal risico	Kans	I/S	Impact
1	Covid-19 (Corona)	3.000.000	Groot	S/I	2.400.000
2	Algemene uitkering	2.850.000	Groot	S	2.280.000
3	Taakstelling jeugd en WMO	2.200.000	Groot	S	1.760.000
4	Verbonden partijen	465.000	Gemiddeld	S/I	232.500
5	Brand Moerdijk	300.000	Gemiddeld	I	150.000
6	WAVA / Go	340.000	Groot	S/I	272.000
7	Attero	0	Groot	I	0
8	Afvalverwijdering	230.000	Groot	S	184.000
9	Rente / treasury	300.000	Gemiddeld	S	150.000
10	Achternvang gewaarborgde geldleningen	186.000.000	Zeër klein	I	1.860.000
11	Garantstellingen	8.400.000	Klein	I	840.000
12	Informatiebeveiliging & privacy	500.000	Gemiddeld	I	250.000
13	Koepelvrijstelling BTW	90.000	Groot	S	72.000
15	BTW sportaccommodaties	117.000	Groot	S	94.000
16	Onderhoud kapitaalgoederen	0	-	-	0
17	Conjuncturele ontwikkelingen bouwkosten	5.000.000	Groot	I	4.000.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit excl. grondexploitaties					14.544.500
Risico grondexploitaties					3.910.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					18.454.500

Wanneer de risico's maal de kans berekend wordt ontstaat er een benodigd weerstands-vermogen van € 18,5 miljoen om de onderkende risico's af te dekken. Dit benodigd vermogen is groter geworden. Dat heeft voornamelijk te maken met de invloed van de Coronacrisis. Hoewel de impact hiervan op vele beleidsterreinen nog onduidelijk is, is het verstandig om nu reeds voldoende weerstandscapaciteit aan te houden om de gevolgen hiervan op te kunnen vangen.

C. Confrontatie weerstandsvermogen en risico's

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie wordt weergegeven in onderstaand figuur.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortkomt, zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Bij de vaststelling van de beleidsnota risicomanagement 2016 – 2019 is vastgesteld dat deze zogenoemde ratio weerstandsvermogen minimaal 1,5 moet zijn.

	Beschikbare weerstandscapaciteit	Benodigde weerstandscapaciteit	Weerstand- ratio
Netto weerstandsvermogen	28,3 mln	18,5 mln	1,5

We kunnen concluderen dat we momenteel met dit ratio over voldoende weerstandscapaciteit beschikken. Het is echter wel zo dat er een aantal risico's benoemd zijn welke een structurele doorwerking hebben en ook is er sprake van risico welke nog niet is doorgerekend in financiële zin. Wanneer we er, indien deze risico's zich voordoen, niet in slagen deze snel genoeg door te vertalen in beleid drukken de structurele risico's langer op het weerstandsvermogen. Het moge ook duidelijk zijn dat de keuze om geld vanuit de reserves in te zetten om te investeren in de stad op termijn leidt tot een kleinere reservepositie en dus een lagere weerstandscapaciteit.

D. Kengetallen

Onderstaande kengetallen behoren tot een set die landelijk verplicht is gesteld in het BBV. Deze set maakt het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente (zowel in ontwikkeling over de tijd, alsook – zij het beperkter - in vergelijking met andere gemeenten). In de tabel is tevens aangegeven in welke paragraaf een nadere berekening van deze kengetallen is opgenomen.

	Paragraaf	JR 2018	Begr 2019	JR 2019	Begr 2020	Begr 2021	Begr 2022	Begr 2023
Netto schuldquote	5.4. Treasury	39,6%	35,9%	36,5%	36,6%	48,1%	51,4%	58,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	5.4. Treasury	39,7%	36,1%	36,7%	36,8%	48,3%	51,6%	58,9%
Solvabiliteitsratio	5.4. Treasury	57,4%	57,2%	58,6%	58,7%	55,9%	53,9%	51,5%
Structurele exploitatieruimte	6.3.5. structurele toev. en onttrek.	-1,0%	-1,4%	-1,4%	0,0%	-1,5%	-2,3%	-1,9%
Grondexploitatie	5.7. Grondbeleid	12,6%	8,5%	9,8%	8,1%	6,1%	4,7%	2,7%
Belastingcapaciteit	5.1. Lokale heffingen	90,0%	97,6%	97,2%	95,6%	95,6%	95,6%	95,6%

- **De netto schuldquote** wordt berekend door het vreemd vermogen te delen door het begrotingstotaal. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een schuld lager is dan het begrotingstotaal (<100%) dit als 'normaal' kan worden beschouwd en boven de 100% is voorzichtigheid geboden.

- **De solvabiliteitsratio** wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Dit geeft de mate aan waarmee het bezit van de gemeente is gefinancierd met eigen vermogen. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio tussen 30 en 80% ligt wordt dit als normaal beschouwd. Bij een ratio onder de 30% is voorzichtigheid geboden.
- **De structurele exploitatieruimte** is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met inachtneming de dotaties aan de reserves. Dit kengetal geeft aan hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Er is geen norm aanwezig voor het niveau van dit kengetal.
- **Grondexploitatie.** Dit percentage geeft informatie over de boekwaarde van de GREX in verhouding tot de totale gemeentelijke inkomsten. Er is geen norm voor de hoogte van deze ratio. Hoe lager de ratio hoe minder de relevantie van negatieve waardeontwikkeling van de GREX voor de begroting en daarmee een lager risico voor de gemeente.
- **De belastingcapaciteit** geeft de gemiddelde lasten uit hoofde van OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing weer ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Hier is geen norm voor. Een ratio hoger dan 100% betekent dat de lasten hoger zijn dan landelijk gemiddeld.

De financiële kengetallen m.b.t. de schuldquote en de solvabiliteit liggen ruim binnen de norm van de VNG.

De beoordeling van de structurele exploitatieruimte heeft vooral waarde in meerjarig perspectief. Hier is zichtbaar dat dit percentage een dalend verloop kent, hetgeen betekent dat er steeds minder 'vrije' ruimte binnen de begroting aanwezig is. Vanaf 2017 is dit kengetal negatief geworden. Dit is voornamelijk te verklaren door de tekorten op gebied van jeugd en WMO in die jaren; een deel van deze kosten is structureel en werkt ook door naar komende jaren. Hiervoor zijn maatregelen genomen, door het ophogen van deze budgetten en het realiseren van taakstellingen hierop. Voorzichtigheid hier blijft echter geboden.

Het kengetal grondexploitatie kent in meerjarenperspectief een dalende trend. Dit is een positieve ontwikkeling, omdat dit betekent dat de totale boekwaarde van de grondexploitatie verder afneemt, waardoor de risico's voor de gemeente lager worden. Nieuwe grondexploitatie's zullen echter weer voor een stijgende lijn gaan zorgen.

Op basis van de huidige cijfers kan geconcludeerd worden dat de gemeente Oosterhout een robuuste financiële positie heeft. Echter kengetallen kunnen vooral in onderlinge samenhang waardevolle informatie geven. Van belang is om te kijken naar de ontwikkelingen van deze kengetallen onderling en over de jaren heen. Met name het feit dat de structurele exploitatieruimte negatief is geworden geeft de noodzaak aan om de komende tijd alert te blijven op (met name) de structurele uitgaven van de gemeente.

Overige financiële kengetallen

In dit overzicht zijn verschillende indicatoren / elementen toegelicht die iets zeggen over de balanspositie van de gemeente Oosterhout op basis van de jaarrekening 2019. Cijfers van vergelijkende gemeenten waren op moment van vervaardiging van de cijfers nog niet voorhanden. Er is derhalve uitsluitend een vergelijking met andere jaren te maken.

Weerstandsratio

	2016	2017	2018	2019
Netto weerstandsvermogen	38.733.000	41.200.000	28.683.000	28.278.000
Risicoprofiel	16.135.000	16.991.500	15.596.500	18.454.500
Netto Weerstandsratio	2,4	2,4	1,8	1,5

Onder weerstandsvermogen wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. In bovenstaand overzicht zijn bij het netto weerstandsvermogen de claims die reeds gelegd zijn op de reserves al in mindering gebracht. Het weerstandsvermogen geeft zo een zuiverder beeld in de bepaling of er voldoende ruimte is voor overige risicovolle posten. Er wordt voldaan aan de norm om een ratio van minimaal 1,5 te hebben. Hierbij wordt wel opgemerkt dat er een aantal risico's zijn met een structureel karakter.

Balanscijfers

Garantstellingen	2016	2017	2018	2019
Gewaarborgde geldleningen	416.109.000	408.829.117	397.003.000	380.284.000
Reserves	2016	2017	2018	2019
Algemene reserves	66.798.000	70.276.000	63.921.000	73.060.000
Reserve Grex	26.439.000	25.739.000	24.017.000	17.927.000
Bestemmingsreserve	54.095.000	55.533.000	58.960.000	52.476.000
Exploitatiesaldo	7.249.000	-816.000	-258.000	3.473.000
Totaal eigen vermogen	154.581.000	150.732.000	146.640.000	146.937.000
Eigen vermogen in % van de balans	57%	59.4%	57,4%	58,6%
Eigen vermogen in % van de exploitatie	90%	89.3%	85,7%	87,6%
Balanstotaal	270.067.000	253.859.000	255.560.000	250.876.000
Totaal exploitatie (incl storting reserves)	172.519.000	168.781.000	171.030.000	167.717.000

Uit het overzicht blijkt dat de algemene reserve het afgelopen jaren is gestegen. Dit wordt m.n. verklaard door de geplande toevoeging van € 7 miljoen aan de vrije reserve vanuit de ABR. De afname van de reserve Grex is hier dan ook met name het gevolg van. Het totaal eigen vermogen van de gemeente Oosterhout is nagenoeg gelijk gebleven.

Leningen

Leningen	2016	2017	2018	2019
Uitstaande geldleningen	18.214.000	17.821.000	17.866.000	18.161.000
Aangetrokken leningen	96.119.000	79.764.000	72.406.000	76.044.000
Uitstaande geldleningen in % van langlopende aangetrokken leningen	19%	22%	25%	24%
Netto-schuld per inwoner	€ 1.788	€ 1.446	€ 1.304	€ 1.358

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de totale leningportefeuille in 2019 is gestegen, net als de portefeuille uitstaande geldleningen licht is gestegen. Hierdoor is ook de schuld per inwoner licht gestegen. Qua renterisico is dit, na twee jaren van daling, een minder gunstige ontwikkeling voor de gemeente.

Voorzieningen

Voorzieningen	2016	2017	2018	2019
Voorzieningen per 31-12	652.000	821.000	1.662.000	3.174.000
Egalisatierekeningen reiniging en riolering	546.000	722.000	587.000	1.067.000
(overige) voorzieningen	106.000	99.000	1.075.000	2.107.000

Ten opzichte van 2018 is de hoogte van de voorzieningen gestegen. Dit wordt veroorzaakt door de nieuw opgenomen voorziening Jutz. Ten opzichte van het balans totaal is de omvang van de voorzieningen laag. Er wordt ook geen voorziening voor onderhoud kapitaalgoederen gevormd, te maken kosten worden opgenomen in de begroting.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat in op de onderhoudstoestand en de kosten van groen, wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken, etc. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. Achtereenvolgens zal worden ingegaan op de kapitaalgoederen:

- o Groen
- o Wegen
- o Riolering
- o Water
- o Speelvoorzieningen
- o Openbare verlichting
- o Verkeersregelininstallaties
- o Gebouwen
- o Civieltechnische kunstwerken

De hieronder genoemde bedragen zijn de in de exploitatie opgenomen bedragen. Deze zijn exclusief de in de investeringsplanning opgenomen bedragen.

Kapitaalgoed	Groen		
Areaal		<i>binnen de kom</i>	<i>buiten de kom</i>
	bomen	26.000	4.700
	beplantingen	117 ha	122 ha
	gras	204 ha	71 ha
Begroting onderhoud 2019	€ 2.119.015		
Werkelijke kosten 2019	€ 2.177.027		
Doelstelling			
Het zorgen voor een aantrekkelijke en overzichtelijke, groene leefomgeving en het bieden van recreatieve gebruiksmogelijkheden.			
Beleidskader			
▪ Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte ▪ Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte ▪ Groenbeheerplan c.q. groenbeheersysteem ▪ Groenstructuurplan ▪ Ecologische visies GroenBlauw en GroenGoud ▪ Landschapsbeleidsplan ▪ Richtlijn Bomencompensatie ▪ Prioriteit voor de Renovatie van de Inrichting van de Openbare ruimte in de directe woonomgeving (PRIO) ▪ Meerjarenperspectief 2016-2026 cyclisch onderhoud openbare ruimte ▪ Rapport “Bezuinigingsmogelijkheden door verlaging onderhoudsniveau”			
Financiële consequenties beleidskader			
Dagelijks onderhoud van openbaar groen heeft grotendeels plaats gevonden op basis van onderhoudsbestekken. Het onderhoud zoals dat is beschreven in bovengenoemde beleidskaders, is direct of indirect vertaald in onderhoudsmaatregelen en bijbehorende onderhoudsintensiteit in het beheersysteem en aansluitend in de bestekken. Structureel onderhoud van gazons heeft in eigen beheer plaats gevonden. Onderhoud aan bomen, maaien van bermen en sloten en de inboet is aanbesteed (meervoudig onderhands). Al het overige onderhoudswerk is ondergebracht bij Mid Zuid			

Incidenteel onderhoudswerk heeft plaats gevonden door aannemers, Mid Zuid in eigen beheer (klachten, meldingen van burgers, etc.).

In de begroting 2018 is voor de periode van 2016 tot en met 2019 extra budget beschikbaar gesteld voor het renoveren van versleten gazons en speelterreinen.

Stand van zaken

Het inrichtings- en onderhoudsniveau is sober, maar voldoende. Het budget voor inboet en renovaties is beperkt en biedt weinig extra ruimte voor aanvullende verbeteringsmaatregelen. Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door de werkvoorziening. Dit lukt goed bij het standaard werk, maar er is onvoldoende specifieke capaciteit om verbijzonderingen en beplantingen tot ontwikkeling te brengen en op peil te houden. Om dit te compenseren wordt het eerste jaar onderhoud van groenrenovaties bij een aannemer in de markt belegd. De kosten daarvan zijn overigens wel hoger.

Een groot deel van de renovaties zijn in 2019 vertraagd vanwege de PFAS-problematiek. De werkzaamheden zijn daardoor doorgeschoven naar het voorjaar van 2020 en sommige naar het najaar. De hoeveelheid aan ambities zorgt wel voor een vertraging in de realisatie van renovaties.

Kapitaalgoed	Wegen
Areaal	Verharde rijbanen 361 km ¹
	Fietspaden 104 km ¹
	Andere verharde oppervlakken zoals pleinen, bushavens, voetpaden etc. 394.841 m ²
Begroting onderhoud 2019	€ 1.994.847
Werkelijke kosten 2019	€ 1.825.660 * * alleen de onderhoudslasten exclusief de belastingen, verzekeringen, kapitaallasten, energiekosten en opbrengsten meegenomen als lasten. In de begroting zijn deze wel meegenomen.
Doelstelling	
Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van wegen, paden en pleinen voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.	
Beleidskader	
Gemeente Oosterhout streeft een duurzame ontwikkeling en instandhouding van wegen en paden na, zodat een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen wordt gegarandeerd, die bijdraagt aan een aantrekkelijke en functionele leefomgeving. De marges voor beleid op dit product worden bepaald door de volgende nota's, wetten en regelingen: - Beheerplan Wegen; - Gladheidbestrijdingsplan; - Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte - Prioriteit voor de Renovatie van de Inrichting van de Openbare ruimte in de directe woonomgeving (PRIO) - Meerjarenperspectief 2016-2026 cyclisch onderhoud openbare ruimte	
Financiële consequenties beleidskader	
Op basis van de vastgestelde schadebeelden en de kennis en ervaring van de beheerder worden jaarlijks de noodzakelijke groot onderhoudsmaatregelen gepland. Deze planning wordt zoveel mogelijk afgestemd op het groot onderhoud aan de onderliggende rioleringen,	

aanpassingen aan de inrichting in het kader van bijvoorbeeld Verkeersveiligheid en het beschikbare budget.

Aanvullend op het groot onderhoud heeft de gemeente waar nodig tussentijds kleine herstelwerkzaamheden uitgevoerd, zoals het verhelpen van plaatselijke verzakkingen, en problemen met wortelopdruk. Dit wordt zoveel mogelijk gedaan door de eigen gemeentelijke onderhoudsploeg. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats op basis van inspecties, eigen waarnemingen en meldingen van burgers.

Eén van de resultaten uit de inventarisatie van de Zero Based Budgetting 2020 is het korten van € 300.000 op het jaarlijkse budget voor onderhoud aan wegen met ingang van begroting 2020. Deze korting zal effect hebben op de onderhoudstoestand van de wegen. Om te voorkomen dat de kwaliteit van de woonbuurten te veel wordt aangetast, blijven wegen en straten in woonbuurten bij deze operatie buiten schot.

Stand van zaken

Bij het opstellen van het JOR 2019 bleek dat er meer projecten en opgaven waren dan financiën en capaciteit en dat prioritering nauwelijks mogelijk was, omdat er ook veel capaciteit nodig is voor de langlopende ruimtelijke projecten. In het voorjaar van 2019 heeft het college besloten om de projecten te verdelen over twee jaar. Dit is uitgewerkt in de begrotingen 2019 en 2020.

Bij de verdere uitwerking hiervan (verdeling over 2 jaar) bleek dat door verschuivingen van de voortgang van diverse projecten als gevolg van bijvoorbeeld procedures en besluitvorming er uiteindelijk toch twee vrijwel volledige jaarplannen gerealiseerd moeten worden in 2019 en 2020.

In de analyse van de gemiddelde onderhoudsbehoefte van de openbare ruimte in Oosterhout (PRIO 2011 en 2015) blijkt dat voor het sober onderhoud van wegen jaarlijks € 3,1 miljoen afgerond noodzakelijk is. Daarnaast is voor verbeteringen gekoppeld aan onderhoud in de woonbuurten en op de hoofdwegen elk structureel € 500.000 opgenomen. Van deze verbeteringsbudgetten is € 150.000 overgeheveld naar een budget ten behoeve van buurtinitiatieven (niet onderhoud gerelateerd). In het kader van ZeroBasedBudgetting is de bestedingsruimte € 300.000 verlaagd.

Vanwege een veelheid aan ambities en opgaven is de omvang van het jaarprogramma 2019 en 2020 verkleind. De onderhouds- en investeringsmiddelen zijn daarom in de programmering van 2019 reeds niet volledig benut (ca. 80%). Voor het onderhoud van wegen is totaal ca. € 2,7 miljoen gereserveerd in 2019.

Het geprogrammeerde budget is vrijwel geheel gevoteerd met uitzondering van de verbeteringsmaatregelen op de Heuvel, die in 2020 worden uitgevoerd. Van dit investeringsbudget is echter een beperkt deel gerealiseerd (55%). Het resterende deel zal in de toekomst nog worden besteed, dat zijn immers openstaande kredieten. In 2019 is in totaal ca. € 2 miljoen besteed aan onderhoud wegen (investering en exploitatie). Dat is ongeveer 2/3 deel van het benodigde budget.

Kapitaalgoed	Riolering
Areaal	Ca. 206 km gemengde riolering Ca. 59 km vuilwaterriool Ca. 93 km regenwaterriool Ca. 9 km infiltratieriool Ca. 53 km drukriolering Ca. 22 km persleiding 223 drukrioleringspompen

	58 rioolgemalen 6 bergbezinkbassins 19 vuilwater overstorten naar oppervlaktewater 71 regenwater overstorten naar oppervlaktewater
Begroting onderhoud 2019	€ 541.308
Werkelijke kosten 2019	€ 505.126
Doelstelling	
In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd. Om de burger te beschermen tegen de gevolgen van overvloedige regenval wordt er naar gestreefd om geen overlast te laten optreden met een financieel gevolg. Er wordt met de waterpartners samengewerkt om, met een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen, een schone en veilige leefomgeving te behouden.	
Beleidskader	
In oktober 2016 is het water- en rioleringsplan 2017-2021 (WRP) vastgesteld. Daarin is de ambitie vastgesteld waarmee de wettelijke gemeentelijke zorgplichten wordt ingevuld. Betrof het voorheen slechts de zorg voor afvalwater (afvalwaterzorgplicht), tegenwoordig dient de gemeente, vanwege de verbrede watertaken, tevens zorg te dragen voor afvloeiend hemelwater (hemelwaterzorgplicht) en grondwater (grondwaterzorgplicht). In het WRP wordt per waterstroom aandacht gegeven aan thema's als techniek, overlast, veiligheid en imago. Een toekomstgerichte aanpak bij de verwerking van regenwater blijft de belangrijkste ambitie binnen dit WRP.	
Financiële consequenties beleidskader	
Het beheer van openbare voorzieningen voor de inzameling, berging en het transport van (afval)water vergt steeds meer aandacht dan in het verleden. Dit komt omdat de systemen die we aanleggen ten opzichte van het verleden complexer van karakter zijn. Het beheerproces in onze gemeente bestaat uit de volgende vijf (herhalende stappen): • Onderzoek (inventarisatie, inspectie, berekenen en controle); • Beoordelen van de onderzoeksresultaten; • Planvorming onderhoudsmaatregelen; • Uitvoering van de maatregelen; • Meten van het resultaat van de maatregel. Een belangrijke voorwaarde voor een goed beheerproces is een efficiënt gegevensbeheer in combinatie met gestructureerde planvorming. Daarnaast wordt vanaf 2017 de monitoring van het functioneren van de watersystemen geoptimaliseerd of uitgebreid. Doel hierbij is het beter benutten van de bestaande voorzieningen zodat nieuwe investeringen voor capaciteitsuitbreiding worden beperkt. Voor de verwerking van hemelwater zal ingezet worden op het verminderen van verharding zodat de rioolstelsels minder belast worden. Afkoppelen van regenwater is daarbij geen doel op zich, investeringen worden met name daar gepleegd waar zich kansen voordoen bij overige werkzaamheden (herinrichtingen). Onderhoud en beheer van het rioolstelsel wordt in onze gemeente al sinds jaren op basis van een onderhoudsplan gedaan. Dit onderhoudsplan is er steeds meer op gericht om investeringen uit te stellen. In het WRP is een budget gereserveerd voor kleinschalige onderhoudsmaatregelen waardoor vervangingen uitgesteld kunnen worden.	

Met een interactief beheersysteem voor pompen en gemalen kan de onderhoudstoestand voor de mechanische onderdelen beter gemonitord worden. Dit moet leiden naar een efficiëntere onderhoudsstrategie waardoor de kosten gereduceerd worden.

Stand van zaken t.o.v. doelstelling

De verschillende overleggen met Provincie, waterschap en/of RWS over besparingskansen binnen de rioleringssector, zijn voorgezet. De uitgevoerde pilot om de efficiëntie van maatregelen binnen het grondwaterbeschermingsgebied van Oosterhout te bepalen heeft geleid tot aanpassingen van regels in de Interim Omgevingsverordening van de Provincie. Hierdoor zijn er goedkopere maatregelen mogelijk met bescherming van de drinkwaterwinningen.

In 2018 is er vertraging in de werkzaamheden opgelopen. Door de inzet in 2019 is het niet gelukt om deze in te lopen. Een aantal werkzaamheden (monitoringsplan, rioolberekeningen, afkoppelplannen en actualisering rioolbeheersysteem) zijn hierdoor vertraagd.

Kapitaalgoed	Water
Areaal	• Lengte watergangen stedelijk gebied 22 km; • Lengte watergangen buitengebied 53 km; • Waterlopen (niet watervoerend) in gemeentelijk beheer 76,5 hectare; • Waterlopen in beheer Waterschap 83,3 ha; • Waterlopen (watervoerend) in gemeentelijk beheer langs spoorlijn Weststad 7.800 m;
Begroting onderhoud 2019	€ 255.454
Werkelijke kosten 2019	€ 239.195
Doelstelling	
Gemeente Oosterhout beschouwt oppervlaktewater als belangrijke pijler om de klimaatsverandering te kunnen ondergaan. Het waarborgen van een goede afwatering en doorstroming en het handhaven van een minimum waterkwaliteit is van groot belang. Daarnaast is water een drager van de kwaliteit van de openbare ruimte omdat water bijdraagt aan de identiteit en sfeer van parken, straten en wijken. Samen met de waterpartners wordt gewerkt aan schoon en veilig oppervlaktewater met genoeg bergend vermogen voor de toenemende regenval.	
Beleidskader	
Water(management) heeft op de verschillende bestuursniveaus de laatste jaren steeds meer aandacht gekregen. Het taakveld is op alle niveaus nog volop in ontwikkeling. De gemeente Oosterhout benadert het watersysteem en de waterketen vanuit Europese en nationale wet- en regelgeving steeds integraler. Gemeente Oosterhout beschikt over een water- en rioleringsplan 2017-2021 (WRP) waarin de gemeentelijke wettelijke zorgplichten zijn uitgewerkt. Oppervlaktewater is hieraan toegevoegd omdat dit een belangrijke rol speelt in de gehele waterhuishouding. In het WRP is de wijze waarop de gemeente Oosterhout met water om zou willen gaan aangegeven. Hierin speelt ook "waterkwaliteit" een belangrijke rol. Gezien de doorzettende klimaatsverandering wordt verwacht dat hittestress in de toekomst een belangrijke factor kan worden. Door nu de ontwikkelingen te volgen kan adequaat ingespeeld worden op zaken die op dit gebied een rol kunnen gaan spelen.	

In 2019 zijn steeds maar strategieën vanuit andere beleidskaders (o.a. klimaatadaptatie, energietransitie en woningbouw) bekend geworden die sterke relaties hebben met het vakgebied water

Financiële consequenties beleidskader

In zijn algemeenheid zijn watervoorzieningen met een functie in de waterafvoer in beheer en onderhoud van het Waterschap met uitzondering van het constructieve deel van de duikers. Alle overige waterpartijen zijn in beheer en onderhoud bij de Gemeente. Dit zijn met name vijvers in parken of sloten in het buitengebied.

Watergangen moeten periodiek uitgebaggerd worden om de afvoercapaciteit te waarborgen. De gemeentelijke sloten worden op voldoende kwaliteitsniveau gehouden. Hierdoor is de waterafvoer en/of –berging gegarandeerd.

Als het Waterschap deze baggerwerkzaamheden uitvoert dan heeft de gemeente de financiële verplichting om de storkosten van de uitkomende bagger voor zijn rekening te nemen.

Voor de infiltrerende voorzieningen (zoals wadi's) zijn, vaak in overleg met Provincie, beheer- en monitoringsplannen opgezet omdat deze grotendeels in het beschermingsgebied van de drinkwaterwinning liggen.

Stand van zaken t.o.v. doelstelling

Elk jaar worden de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd, het betreft:

- Maaien van waterpartijen/bermsloten
- Maaien van taluds
- Opschonen van watergangen

Doordat we nog niet beschikken over een volledig beheersysteem voor de watergangen, bestaat de kans dat een enkele sloot geen of nauwelijks onderhoud krijgt. In 2019 heeft de grote vraag vanuit projecten ervoor gezorgd dat de inventarisatie en vastlegging van relevante gegevens voor het watersysteem is vertraagd.

Door het verder kleinschalig afkoppelen van verhardingen is verder invulling gegeven aan de klimaatadaptatie. Hierdoor wordt het mogelijk om schoonwater gescheiden in te zamelen en af te voeren waardoor er ook minder overstorten plaatsvinden vanuit het gemeentelijke rioolstelsel. Dit heeft ook tot gevolg dat de kwaliteit van het oppervlaktewater toeneemt.

De overleggen met Provincie, waterschap en/of RWS over besparingskansen binnen de watersector, zijn voortgezet:

- voor het gezamenlijk opzetten van databeheer voor aan water gerelateerde zaken zijn de gesprekken hervat.
- het maken van een toekomstvisie voor het Wilhelminakanaal in relatie tot waterproblematieken in de steden.
- Voortgezet is het een overleg over de gemeentelijke overname van het oude spuikanaal van RWS.

Kapitaalgoed	Speelvoorzieningen
Areaal	In totaal 139 speel- en sportplekken, • 22 ballenvangers, 69 voetbaldoelen, 14 tafeltennistafels, 7 pannaveldjes, 19 overige sporttoestellen • 7 jeu de boulesbanen

	• 10 asfaltvloeren en 14 betontegelvloeren tbv sporten • 1 Cruyff Court en 1 voetbalkooi • 2 JOP's • 4 skateterreinen met 25 skatetoestellen • 11 rubbertegelvloeren, 4 rubbergietvloeren, 2 kunstgrasvloer en 139 zandvloeren tbv spelen • 449 speeltoestellen
Begroting onderhoud 2019	€ 182.623
Werkelijke kosten 2019	€ 196.377
Doelstelling	
Het aanbieden van gevarieerde en veilige speelvoorzieningen met als doel dat kinderen en jeugd zich sociaal en fysiek kunnen ontwikkelen en ontspannen.	
Beleidskader	
In september 2016 is de beleidsnota Buiten spelen in Oosterhout, actualisatie 2016 vastgesteld. Gestreefd wordt overal in de stad een voldoende gevarieerd en gespreid aanbod in stand te houden. Daarnaast worden verbeteringen en kwaliteitsimpulsen doorgevoerd.	
Financiële consequenties beleidskader	
De gemeente kent een beleidsplan buitenspeelvoorzieningen. Bij de uitvoering van het beleid blijkt dat de omwonenden niet gelukkig zijn met het verwijderen van speeltoestellen. De omvormingskosten in het beleidsplan zijn niet toereikend om de betreffende plekken om te vormen tot aantrekkelijke speelruimte conform het beleid. De raad heeft bij vaststelling van het beleid een hoger ambitieniveau bepaald dan op basis van de beschikbare financiële ruimte haalbaar is. De veronderstelling dat een deel van de benodigde middelen kan worden gevonden in sponsoring of externe financiering is vooralsnog onjuist gebleken. In de loop van 2020 zal een evaluatie van het speelbeleid worden uitgevoerd, waarbij dit duidelijk zal worden.	
Stand van zaken t.o.v. doelstelling	
In 2019 stonden de volgende speelplekken op de planning om gerenoveerd te worden: Nassaustraat (uitgevoerd), Ganzendonk (eerste schets wordt maart 2020 met bewoners besproken en geplande uitvoering najaar 2020, Basielhof (uitgevoerd), Herendam (april 2020 ontwerp afgerond. uitvoering werkzaamheden rondom zomer 2020), Dennenlaan (verschoven naar 2020 is gecombineerd met school Marcoen). Naast de planning zijn de volgende speelplekken opnieuw ingericht: speelplek Rutselboslaan / Valkenplein (Santrijnpark), Jan Steenlaan, Sirius en Het Perk. Westerbeemd, Distelbeemd, Lissebeemd en Speelplek Berlaar / Butselaar zijn speelplekken die zijn omgevormd naar informeel spelen. Daarmee ligt de uitvoering van het beleidsprogramma, inclusief de daarin benoemde impulsen en wensen, vrijwel op schema. In 2019 zijn ook de volgende speelplaatsen afgerond die op de planning stonden voor het jaar 2018, namelijk: Generaal Maczekstraat, Taxisstraat, Burgemeester Hallungiusstraat en de Wolfslaar. De inrichting van de Monseigneur Frenckenstraat is met de omwonenden besproken. De uitvoer is gepland na de zomer 2020.	

Kapitaalgoed	Openbare verlichting
Areaal	12.700 masten
Begroting onderhoud 2019	€ 241.276 * *exclusief raming schademeldingen € 60.000
Werkelijke kosten 2019	€ 325.777 ** ** inclusief schademeldingen € 32.000
Doelstelling	
Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van openbare verlichting voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.	
Beleidskader	
• Beleidsplan openbare verlichting (onder meer gebaseerd op richtlijnen Nederlandse Stichting van Verlichtingskunde); • Beleidsplan Veilige Elektrotechnische Bedrijfsvoering. • Doelstellingen van het SER- energieakkoord van 2013 om tot een besparing van energie te komen van 20% in 2020.	
Financiële consequenties beleidskader	
Doelstelling is om steeds meer CO2-besparing te realiseren en de kosten van energie terug te dringen. De inkoop van energie wordt aan het einde van 2015 weer aanbesteed binnen het samenwerkingsverband West-Brabant. Het onderhoud van de lichtmasten en armaturen is per juni 2018 voor een periode van 4 jaar aanbesteed. Het beheersysteem openbare verlichting wordt continu geüpdatet en aangevuld en de beschikbare informatie wordt aangewend voor beheer- en onderhoudsplannen.	
Stand van zaken	
Er wordt continu geïnvesteerd in de verbetering en onderhoud van de verlichting in de buurten en het buitengebied. Daar waar mogelijk is wordt dimbare verlichting toegepast. Dit om de belasting van de natuur in het kader van Flora en Faunawet zo laag mogelijk te houden. Door de ontwikkelingen op het gebied van LED-technologie is de keuze gemaakt om deze technieken standaard toe te passen in projecten. Door goed schilderonderhoud te plegen kan de gestelde levensduur op 40 jaar voor masten worden gehandhaafd. Het areaal is technisch goed op orde.	

Kapitaalgoed	Verkeerstechnische installaties
Areaal	• 47 parkeerautomaten in functie in de openbare ruimte; 3 automaten op voorraad op de gemeentewerf • 24 Verkeersregelinstallaties in eigendom en beheer van de gemeente • 3 VRI's in beheer van de provincie waaraan de gemeente een financiële bijdrage levert voor verbruiks- en onderhoudskosten • 5 geregelde oversteekplaatsen (GOP) in 2019 toename van 1 (locatie Heistraat). • LED lights/ dynamische markering bij 2 fietsoversteken en 1 rotonde • 14 Dynamische Route Informatie Displays (DRIS) bij de bushaltes • 3 Dynamische Route Informatie Displays t.b.v. routevewijzing als de sluizen open staan.. • 1 Dynamisch parkeerverwijssysteem met 10 dynamische displays
Begroting onderhoud 2019	€ 291.271

Werkelijke kosten 2019	€ 333.695
Doelstelling	
Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van verkeerstechnische installaties voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.	
Beleidskader	
• Verkeersregelininstallaties: Mobiliteitsnota 2007-2015, Sturingsstrategie Oosterhout. • Openbaar vervoer: Kwaliteitsslag openbaar vervoer (Provinciaal beleid) • Parkeerverordening en bijbehorende aanwijzingsbesluiten 2018	
Financiële consequenties beleidskader	
Het onderhoud van de technische installaties is in handen van gespecialiseerde bedrijven. Er zijn onderhoudscontracten met de leveranciers van de automaten. Aan de parkeerautomaten wordt structureel en incidenteel klein onderhoud gedaan door de eigen dienst. In geval van calamiteiten zijn daardoor de automaten snel weer in werking te brengen.	
Stand van zaken t.o.v. doelstelling	
Parkeerautomaten In 2020 wordt het aantal parkeerautomaten op straat verminderd van 47 automaten naar 33. In de loop van 2020 wordt gestart met de test voor het invoeren van kentekensparkeren binnen het parkeervergunningensysteem. Hiervoor is het noodzakelijk dat er een scanvoertuig (auto of scooter) ingezet wordt. We zoeken hierbij samenwerking met gemeente Breda in de directe omgeving. Daadwerkelijk doorvoering van digitale handhaving vindt plaats vanaf 2021. Direct daarna wordt onderzocht of voor het parkeren, via de parkeerautomaat ook kentekensparkeren kan worden ingevoerd. Verkeersregelininstallaties De technische levensduur van verkeersregelininstallatie is ca 12 tot 15 jaar. In het investeringsprogramma openbare ruimte is structureel ruimte gereserveerd voor groot onderhoud en vervanging van de VRI's. In 2020 zal de verkeersregelininstallatie op het kruispunt Slotlaan/Europaweg/Burg. Holtropaan/Paterserf vervangen worden door een nieuwe installatie. Dit is gekoppeld aan het project onderhoud Burg. Holtropaan. In 2020 is voorzien in de aanschaf van een beheersysteem de VRI's, hiervoor zullen investeringen nodig zijn in aanleg van communicatielijnen (glasvezel). Met de reconstructie van de aansluiting Ekelstraat op de A27 tot een kluifrotonde is de VRI installatie op deze locatie verwijderd (begin 2020). In fase 1 van de aanpak Heistraat wordt in 2020 een nieuwe een VRI geplaatst bij de aansluiting van de Heistraat/Provinciale weg Oosteind. Mogelijk wordt in 2020 ook een tijdelijke VRI geplaatst bij de nog te realiseren aansluiting Heistraat/Everdenberg Oost. Bewegwijzering In 2019 is gestart met het opstellen van een nieuw beleidsplan voor de lokale bewegwijzering. Met het opstellen van de begroting 2019 zijn middelen beschikbaar gesteld in de uitvoeringsplanning 2021 ad € 90.000. In 2020 zullen geen aanpassingen aan het huidige bewegwijzeringssysteem plaatsvinden. Palenplan (selectieve stadsafsluiting) Het systeem voor de selectieve stadsafsluiting d.m.v. dynamische verzinkbare palen is Begin 2020 uit gebruik genomen. In 2020 wordt overgegaan naar camerahandhaving. In de 2e helft van 2020 worden 9 camera's geplaatst. Voor deze camera's inclusief het benodigde backofficesysteem sluit de gemeente een leaseovereenkomst af. DRIS (openbaar vervoer)	

Het technisch onderhoud van de dynamische OV reisinformatie (DRIS) is contractueel geregeld met de provincie. Gemeente Oosterhout draagt daartoe financieel bij. Het contract met de provincie eindigt eind 2019. Voor de periode 2020 tot 2026 is een nieuwe beheerovereenkomst tussen provincie en gemeenten opgesteld. De afspraken zijn ongewijzigd.

Kapitaalgoed	Civieltechnische kunstwerken
Areaal	3 tunnels 8 bruggen 2 viaducten 3 geluidschermen 39 kleine bruggen
Begroting onderhoud 2019	€ 73.500
Werkelijke kosten 2019	€ 83.328
Doelstelling	
Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van civieltechnische kunstwerken voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.	
Beleidskader	
Op basis van inspectieresultaten worden de onderhoudsmaatregelen in volgorde van urgentie uitgevoerd.	
Financiële consequenties beleidskader	
De kosten voor onderhoud bestaan grotendeels uit klein herstel (oorzaak vandalisme en slijtage), schilderen, graffiti bestrijding, etc.	
Stand van zaken t.o.v. doelstelling	
In 2019 hebben we inspecties uitgevoerd aan de kunstwerken. Daaruit zijn twee nadere inspecties uitgevoerd in verband met de veiligheidsstatus. Aan de hand van deze inspecties is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld met een doorkijk van 10 jaren. Uit deze meerjarenonderhoudsplanung blijkt dat de huidige middelen voldoende zijn. Daarnaast is er onderhoud gedaan aan meerdere kleine kunstwerken waarbij er diverse delen zijn vervangen. Verder zijn in 2019 onderzoeken uitgevoerd aan de Oosterheidebrug.	

Kapitaalgoed	Gebouwen
Areaal	200 vastgoedobjecten ¹
Begroting onderhoud 2019	€ 967.456
Doelstelling	
Het beheren en onderhouden van accommodaties gemeentelijk vastgoed	
Beleidskader	
Sinds 2010 wordt gewerkt volgens het plan van aanpak "Vastgoed ge(re)organiseerd". Het beleidskader is uitgewerkt in een stappenplan. Onder regie van de stuurgroep is met de invulling van het stappenplan begonnen. Onder het gemeentelijk vastgoed vallen de gebouwen voor de eigen dienst, kunst- en cultuur, monumenten, binnensport, zwembaden en kunstwerken. Het gemeentelijk vastgoed raakt veel afdelingen. Trekker is Team Vastgoed, als onderdeel van Team Beleid Binnen.	
Financiële consequenties beleidskader	

¹ Het hier genoemde areaal en de onderhoudsbegroting hebben betrekking op de panden die onder de centrale budgetten vallen. Dit betreft zo'n 200 objecten met een verzekerde waarde van 300 miljoen euro. De gebouwen van buitensport, grondexploitatie, onderwijs en asielwoningen zijn separaat begroot op betreffende programma's, zo'n 112 objecten.

De gebouwen worden zowel op bouwkundig als installatietechnisch gebied onderhouden op basis van meerjaren onderhoudsplanningen. Hieronder vallen ook vervangingen en renovatie van gebouwonderdelen en/of installatiecomponenten. Kunstwerken worden op basis van schouwingen onderhouden.

De diverse gebouwbudgetten zijn geactualiseerd en worden op een goede manier beheerd. Aan de opbrengstenkant wordt steeds gestreefd naar een kostprijs dekkende huur.

Stand van zaken t.o.v. doelstelling

Team Vastgoed heeft zich de laatste jaren verder geprofessionaliseerd en ook komend jaar zal deze ontwikkeling zich voortzetten, waarbij een nog intensievere samenwerking met de overige betrokken teams heeft plaatsgevonden. In 2017 is het vastgoed beheer systeem 'VBS' volledig in gebruik genomen. Van alle gemeentelijke vastgoed objecten met een maatschappelijk functie is alle pand- en contract gerelateerde informatie geregistreerd. Dit biedt de mogelijkheid om met een druk op de knop vastgoed management beschikbaar te hebben op gebruikers - of pand niveau. Controle en sturing op zowel de financiële- als de gebruikers component is hiermee sterk vereenvoudigd. De taakgroep is nadrukkelijker en in een eerder stadium aanwezig c.q. initiatiefnemer van diverse vastgoedprojecten (verbouw / nieuwbouw / huisvesting maatschappelijke organisaties) De onderhoudsbudgetten worden op een goede manier beheerst en beheerd, waarbij op basis van het gewenste conditie niveau, onderhoud plaats vindt. Dit houdt in dat met reserveringen van onderhoudsbudgetten wordt gewerkt om hiermee op basis van de gewenste onderhoudsstatus tot uitvoer over te kunnen gaan, los van het geplande jaar van onderhoud en idem reservering. Bouwkundige inspecties vinden in eigen beheer plaats om een adequaat beeld te houden van de staat van onderhoud van het vastgoed. Van de grotere complexen (o.a. stadhuis, De Bussel, sporthallen) wordt door externe partijen periodiek een gebouw gebonden nulmeting uitgevoerd. Hierdoor ontstaat een duidelijk beeld van de gehele portfolio en komt er actuele managementinformatie beschikbaar over contractbeheer en het onderhoudsniveau. Dit alles zorgt ervoor dat we onze gemeentelijke gebouwen op een meer pro-actieve manier kunnen blijven beheren met een zo optimaal mogelijk rendement. Vastgoed dat door herontwikkeling c.q. verbouwing van bestaand vastgoed overtuigend raakt, wordt gesloopt of afgestoten. Team Vastgoed is steeds nadrukkelijker betrokken bij de herontwikkeling van grote projecten, zoals de toekomstvisie Slotjesveld, waar diverse gemeentelijke panden, inclusief het Stadhuis, onderdeel van uit maken. Alsmede de toekomstvisie van Arkendonk, waar het voormalig zwembad, de sporthal, de voormalige bibliotheek en het activiteitscentrum in de herontwikkeling wordt meegenomen. Ten aanzien van het duurzaam inzetten van de vastgoedportefeuille is er niet alleen sprake van het in stand houden door bestaand vastgoed te verduurzamen, maar is tevens gekozen voor sloop en (duurzame) nieuwbouw indien dat tot een beter functioneel en duurzaam resultaat kan leiden. Een voorbeeld hiervan is de nieuwbouw van de sportaccommodatie Neerlandia '31 te Dorst in 2019.

Team vastgoed heeft een sterkere adviserende rol op zich genomen in het duurzaam toekomstig gebruik van het vastgoed dat passend is bij de behoefte vanuit de beleidsafdeling. Het team is hier in een vroeg stadium bij betrokken, om vooral haar invloed op ontwikkeling en de beheerfase, na gereed komen ver-/ nieuwbouw te kunnen uitoefenen. Door continue verkoop en herontwikkeling van gemeentelijk vastgoed wordt de geformuleerde doelstelling, om het vastgoedbezit te beperken tot slechts het bezit waarvan het gebruik tot de gemeentelijke kerntaken behoort, optimaal opgevolgd. Voor het in het verleden aangekocht strategisch object Zandheuvel 49 is in 2019 is een start gemaakt met de voorbereidende werkzaamheden voor verkoop van het pand, dat in 2020 gaat plaatsvinden.

5.4 Treasury

De uitgaven en de inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. De gemeente leent soms geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen.

De gemeente Oosterhout hanteert een systeem van centrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentelasten en rentebaten worden verzameld en daarna toegekend aan de gemeentelijke producten op basis van een zogenoemde omslagrente. In de begroting 2019 is gerekend met een omslagrente van 1,6%. Alle geldstromen van de gemeente lopen via de centrale treasuryfunctie. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de gemeentelijke rentelasten zo laag mogelijk blijven.

Rentebeeld 2019

De rente percentages voor kortlopende leningen zijn onveranderd laag gebleven. De percentages voor langlopende leningen zijn zelfs nog verder gedaald. Hierdoor hebben we ook in 2019 weer kunnen profiteren van uitzonderlijk gunstige rentes. In 2019 hebben we een aantal nieuwe langlopende leningen afgesloten. Het betrof hier grotendeels herfinanciering, waaronder een oude lening. De nieuwe leningen hebben we tegen een gunstiger percentage aan kunnen.

Looptijd:	1 januari 2019	1 juni 2019	31 december 2019
één maand	-/- 0,4 %	-/- 0,4 %	-/- 0,4 %
drie maanden	-/- 0,3 %	-/- 0,4 %	-/- 0,3 %
zes maanden	-/- 0,2 %	-/- 0,4 %	-/- 0,3 %

Looptijd:	1 januari 2019	1 juni 2019	31 december 2019
vijf jaar	0,2 %	-/- 0,3 %	-/- 0,2 %
tien jaar	0,7 %	0,0 %	0,3 %
vijftien jaar	1,1 %	0,3 %	0,6 %

De hierboven genoemde percentage zijn advies percentages. In 2019 waren de rentepercentage het gehele jaar weer erg laag. Voor kortlopende kasgeldleningen gelden al meerdere jaren negatieve rentepercentages en dit geldt nu ook voor leningen met een middellange looptijd.

Rentetoerekening en -resultaat

In de paragraaf financiering (treasury) dient inzicht gegeven te worden in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Door onderstaand schema in de begroting en de rekening op te nemen wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

	Renteschema	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.763.926	1.172.944
b.	Externe rentebaten	-563.706	-578.480
	<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>	<i>1.200.220</i>	<i>594.464</i>
c.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-216.248	-176.220
	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-	-

	Saldo door te rekenen rente	983.972	418.244
d1.	Rente over eigen vermogen	1.892.405	2.035.269
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-	-
	De aan taakvelden toe te rekenen rente	2.876.377	2.453.513
e.	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.979.598	2.481.336
f.	Renteresultaat	103.221	-27.823
	Rekenrente	1,30%	1,30%

De rentelasten voor 2019 waren (voor de korte en de lange financiering) begroot op € 1,8 miljoen. De gerealiseerde rentelast bedraagt € 1,2 miljoen. Een voordeel van € 0,6 miljoen. Dit voordeel is enerzijds toe te schrijven aan de verlaging van de totale portefeuille leningen (lang en kort samen) en anderzijds aan de lagere rentevergoedingen op leningen ten opzichte van de begroting.

Financieringsrisico's

Bij het risicobeheer op de gemeentelijke financiering wordt onderscheid gemaakt in kortlopende financiering en langlopende financiering. Kortlopende financiering (ook wel vlottende schuld genoemd) heeft betrekking op leningen met een looptijd korter dan één jaar. Leningen met een looptijd van langer dan één jaar vallen onder de langlopende financiering.

Renterisico's op korte financiering (kasgeldlimiet)

Het renterisico op kortlopende financiering wordt beperkt door de kasgeldlimiet. De totale omvang van de kortlopende schuld mag maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bedragen. De kasgeldlimiet voor Oosterhout bedroeg voor 2019 €13,5 miljoen (8,5% van € 159 miljoen).

Gemiddeld per kwartaal mag de gemeente geen grotere (kortlopende) schuld hebben dan deze kasgeldlimiet. In onderstaand overzicht wordt de stand van de korte schuld weergegeven ten opzichte van de kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet 2019	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1. Vlottende schuld	6,6	-	-	3,3
2. Vlottende middelen	3,7	7,2	5,6	3,1
3. Netto vlottende schuld (1-2)	2,9	-/- 7,2	-/- 5,6	0,2
4. Kasgeldlimiet	13,5	13,5	13,5	13,5
5. Onder- of overschrijding	-/- 10,6	-/- 20,7	-/- 19,1	-/- 13,7

Artikel 4.2. van de wet Fido schrijft voor dat bij het derde achtereenvolgende kwartaal overschrijding van de kasgeldlimiet de toezichthouder op de hoogte wordt gesteld. De gemeente Oosterhout voldoet hieraan.

Renterisico's op lange financiering (renterisiconorm)

De maximale toegestane omvang van langlopende financiering is gekoppeld aan de renterisiconorm. De renterisiconorm geeft het maximale geleende bedrag aan dat per jaar onderhevig mag zijn aan rentewijzigingen. De renterisiconorm bevordert de spreiding van de afloop van aangegane leningen en daarmee de renterisico's over de jaren. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal. Voor 2019 bedroeg de renterisiconorm voor Oosterhout € 31,7 miljoen.

Renterisiconorm	JR 2018	BEGR 2019	JR 2019	BEGR 2020
1. Begrotingstotaal	155	158	158	154

2. Percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1*2)/100	31,0	31,7	31,7	30,8
4. Renteherziening	-	-	-	-
5. Aflossingen	7,4	21,4	21,4	15,4
6. Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (4+5)	7,4	21,4	21,4	15,4
7. Ruimte onder renterisiconorm (3-6)	23,6	10,3	10,3	15,4

Lening portefeuille

Onderstaand overzicht laat het verloop zien van de aangetrokken lange financieringen.

Leningportefeuille	2018	2019	2020
Saldo 1 januari	79,8	72,4	76,0
-/- aflossingen	7,4	21,4	15,4
+/- nieuwe leningen	-	25,0	25,0
Saldo 31 december	72,4	76,0	85,6

Nadat een aantal jaren lang de hoogte van onze lening portefeuille fors is gedaald neemt het totaal aan langlopende leningen sinds dit jaar weer licht toe. Voor volgend jaar wordt een verdere stijging verwacht, dit vanwege een aantal grote investeringen in verband met aankopen gronden voor projecten Everdenberg Oost en Lievenshoeve.

Verantwoord schuldenniveau

Om te sturen op een verantwoord schuldenniveau kan het kengetal schuldratio gehanteerd worden. Dit kengetal geeft de netto schuld weer als aandeel van de exploitatie. Bij het bepalen van de exploitatie zijn de baten exclusief de inzet van reserves het uitgangspunt. Een schuldratio kleiner dan 100% is wenselijk.

Schuldratio • * € 1 miljoen	JR 2018	Begr 2019	JR 2019	Begr 2020
A. Vaste schulden	72,4	71,0	76,0	75,4
B. Vlottende schulden	21,9	8,5	16,0	8,5
C. Overlopende passiva	12,8	12,0	9,0	12,0
D. Financiële vaste activa	18,2	17,6	18,5	18,1
D. Financiële vaste activa m.u.v. kapitaalverstrekkingen	17,9	17,3	18,2	17,7
E. Kortlopende uitzettingen	11,7	6,3	12,4	8,0
F. Liquide middelen	4,7	0,5	0,4	0,5
G. Overlopende activa	11,2	11,0	12,3	11,0
H. Saldo baten	155,0	156,4	157,4	159,5
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%	39,6%	35,9%	36,5%	36,6%
Netto schuldquote Gecorrigeerd voor kapitaalverstrekkingen	39,7%	36,1%	36,7%	36,8%

Hieruit blijkt dat de netto schuldquote van de gemeente Oosterhout in het jaar 2019 iets lager is geworden. Hoewel de langlopende leningen zijn opgelopen in 2019, is de afname van de netto schuldquote voornamelijk te verklaren uit een lager saldo kortlopende schulden (met € 5 miljoen gedaald) en een gedaald crediteursaldo eind 2019 (€ 4 miljoen lager dan in 2018).

Solvabiliteitsratio

Een ander verplicht kengetal betreft de solvabiliteitsratio. Dit kengetal geeft de mate aan waarin het bezit van de gemeente gefinancierd is met eigen vermogen. In de VNG-publicatie ‘Houdbare gemeentefinanciën’ is aangegeven wanneer deze ratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld. Lager dan 20% is onvoldoende.

Solvabiliteitsratio * € 1 miljoen	JR 2018	Begr 2019	JR 2019	Begr 2020
A. Eigen vermogen	146.640	143.243	146.936	142.407
B. Passiva (balanstotaal)	255.560	250.385	250.716	242.664
Solvabiliteitsratio (A/B)*100%	57,4%	57,2%	58,6%	58,7%

Kredietrisico's

De gemeente heeft in het verleden leningen en garanties aan derden verstrekt.

Verstrekte leningen

Begin 2019 was er voor € 18,2 miljoen aan leningen verstrekt. In 2019 is dit gestegen naar € 18,5 miljoen. De stijging komt door nieuw verstrekte startersleningen en duurzaamheidsleningen.

Verstrekte geldleningen	Stand per 1-1-2019	Aflossing 2019	Stand per 31-12-2019
Woningbouwcorporaties	15.405	361	15.044
Overige langlopende leningen	2.417		3.091
1/3 regelingen	23	17	6
Overig	20	0	20

Gegarandeerde leningen

De gemeente heeft in het verleden – onder voorwaarden – geldleningen gegarandeerd van derden, met name voor woningbouw door corporaties of het kopen van woningen door particulieren. De leningen van woningcorporaties worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De leningen van particulieren worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Samen met het Rijk en andere gemeenten zit Oosterhout in de zogenoemde achtervang. Dit betekent dat de gemeente pas wordt aangesproken als de genoemde waarborgfondsen hun verplichtingen niet kunnen nakomen. In de praktijk is dit nog niet voorgekomen. Een overzicht van de gewaarborgde geldleningen is opgenomen in de toelichting op de balans.

Schatkistbankieren

Wanneer de gemeente een (tijdelijk) overschot heeft aan liquide middelen is zij verplicht deze tegoeden te storten op een rekening bij de Nederlandse schatkist. In 2019 is er regelmatig sprake geweest van een overschot aan liquide middelen. Het saldo bij de Nederlandse schatkist per 31 december 2019 bedroeg € 5,0 miljoen. Dit saldo wordt in 2020 gebruikt om een kortlopende kasgeldlening af te lossen.

5.5.1. Bedrijfsvoering

In het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) is bepaald dat in de begroting paragrafen worden opgenomen waarin de beleidslijnen worden vastgesteld voor beheersmatige aspecten. Doel van de paragraaf is dat informatie die anders versnipperd in de begroting is opgenomen op één plek gebundeld staat. Hierdoor krijgt de raad voldoende inzicht in de betreffende onderwerpen.

Personeel & Organisatie

Wat willen we bereiken:

We willen dat onze medewerkers betrokken zijn bij onze stad en met trots voor deze stad werken, zij zijn hierbij dienstverlenend en resultaatgericht. Zij voelen zich verantwoordelijk voor hun werk en zijn hierop aanspreekbaar. De stad Oosterhout en haar burgers staat in hun werken voor de gemeente centraal.

Hierbij is het belangrijk te beschikken over een personeelsbestand dat zowel kwantitatief als kwalitatief op orde is. Een personeelsbestand waarmee we de wettelijke taken en ambities van de organisatie kunnen realiseren.

En minstens zo belangrijk: tevreden medewerkers die blij zijn met hun baan bij de gemeente Oosterhout en met plezier naar het werk komen.

Wat hebben we ervoor gedaan:

We hebben in 2019 een visie ontwikkelt op onze organisatie samen met medewerkers, externe stakeholders, fractievoorzitters van de raad, collegeleden, OR, directie en management. De uitkomst daarvan was dat we een flexibele en wendbare organisatie willen worden die samen met inwoners en ondernemers werkt aan de realisatie van Oosterhout 2030. Dat doen we door 'de klant' als uitgangspunt te nemen, open te staan voor ideeën en initiatieven van inwoners en ondernemers en mensen met elkaar te verbinden binnen en buiten de organisatie. Onze medewerkers hebben de ruimte om vanuit hun professionaliteit, deskundigheid en betrokkenheid kansen te pakken. Dat doen ze met vertrouwen in elkaar en waardering voor elkaar. Als organisatie ondersteunen we onze medewerkers om zich daarin te blijven ontwikkelen in balans met hun privéleven.

We hebben in 2019 dan ook een proces uitgewerkt om in 2020 te kunnen experimenteren met de gewenste manier van werken. Hiervoor is een voorlopige organisatiestructuur vastgesteld en een ontwikkelprogramma gemaakt voor zowel leidinggevendenden, teams als medewerkers om zich te ontwikkelen naar de nieuwe manier van werken. In dit proces wordt nauw afgestemd/samengewerkt met raad, bestuur, OR en LO waarbij regelmatig wordt geëvalueerd over de stappen die zijn gezet en wordt gekeken naar de stappen die nog moeten worden genomen.

Belangrijke thema's hierbij zijn:

- De 'klant is ons uitgangspunt'
- Ruimte voor de professional (zelforganisatie)
- Balans tussen sturing en ruimte
- Open en netwerkgericht
- Samen verbeteren
- Vertrouwen en waardering voor elkaar
- Goed werkgeverschap en werkplezier
- Integraal en opgavegericht

Kengetallen

Omschrijving	Realisatie 2018	Prognose 2019	Realisatie 2019
Ziekteverzuimpercentage Oosterhout	5,6%	5,9%	4,78%
Ziekteverzuimpercentage landelijk	5,6%		5,5%

Overhead

Als gevolg van de vernieuwing van het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) is in de meerjarenbegroting 2017-2020, en dus ook vanaf de jaarrekening 2017, voor het eerst een overzicht Overhead opgenomen. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken. Het nieuwe BBV schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Met dit overzicht wordt de omvang en samenstelling van de overhead van de gemeente Oosterhout inzichtelijk gemaakt. Hiermee wordt de raad inzicht geboden in de omvang en aard van de totale apparaatslasten van de gemeente Oosterhout.

Overhead kosten bestaan uit kosten die gemaakt worden om de gehele organisatie te laten functioneren. In het algemeen worden hieronder verstaan de kosten die gemaakt worden voor ondersteunende activiteiten die niet direct toe te rekenen zijn aan producten. Uiteraard leveren deze activiteiten wel een bijdrage aan alle producten.

Het begrip overhead

Het BBV schrijft voor dat de definitie van overhead uit Vensters voor bedrijfsvoering moet worden gebruikt. Deze definitie luidt: overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Overhead bestaat uit:

- Leidinggevenden primair proces (projectleiding valt hier buiten);
- Financiën, toezicht en controle gericht op de (eigen) gemeentelijke organisatie;
- Personeel en Organisatie;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Communicatie (interne en externe communicatie, uitgezonderd klantcommunicatie);
- Juridische zaken;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting;
- DIV;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Managementondersteuning primair proces.

De overheadkosten zijn met ingang van 2017 hoger dan in voorgaande jaren. Dit wordt veroorzaakt door een ruimere definitie van overhead en doordat de kosten van afdelingsmanagement en de afdelingskosten niet meer over de producten verdeeld mogen worden. Deze kosten worden met ingang van 2017 direct zichtbaar in de overheadkosten.

Voor de toerekening van overhead (waar toegestaan) wordt dezelfde systematiek gehanteerd als voorgaande jaren. De overheadkosten worden verdeeld op basis van een percentage. Dit percentage wordt berekend op door de overheadkosten te delen door de totale personele kosten (apparaatskosten + inhuur derden).

In de onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de verschillende kosten die tot de overhead gerekend worden.

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Kostensoort	Begroting 2019 na wijz.	Jaarrekening 2019	Resultaat op overhead
Bestuur, Control & Advies	2.312	2.086	-226
Directie en management	1.932	1.494	-438
Automatisering	4.305	4.012	-293
Bestuurs- en managementondersteuning	1.731	1.485	-246
Financiële ondersteuning & uitvoering	984	843	-141
Personeel en organisatie	1.205	1.191	-14
Statistiek	114	136	22
Telefonie	186	163	-23
Afdelingskosten	1.090	2.716	1.626
Staf Ondersteuning	655	393	-262
Accommodatiebeheer	1.676	1.459	-217
DIV	1.862	1.439	-423
Facility Management	976	980	4
Inkoop	275	247	-28
Tractie	11	-	-11
Consolidatie Equalit*	-	-427	-427
Saldo kostenplaatsen	-131	-153	-22
Subtotaal	19.183	18.064	-1.119
Doorberekende concernoverhead GREX	-607	-388	219
Concernoverhead	18.576	17.676	-900

*De begroting van Equalit wordt kostenneutraal in de begroting van de gemeente Oosterhout opgenomen, bij de jaarrekening is het voordelige resultaat van Equalit gestort in de bestemmingsreserve.

Zoals reeds eerder toegelicht is het in de begroting alleen toegestaan om de overhead direct door te rekenen aan de grondexploitaties. Voor een aantal andere producten zal de overhead alleen extracomptabel worden toegerekend om de integrale kostprijs te bepalen.

5.5.2. Informatiebeveiliging & privacy

Informatieveiligheid

Als gemeente hebben we de wettelijke taak om een groot aantal diensten te leveren aan inwoners en bedrijven. Diensten die, waar mogelijk, steeds meer digitaal afgehandeld worden. Juiste, volledige en beschikbare informatie vormt een belangrijke randvoorwaarde van deze dienstverlening. Informatiebeveiliging is essentieel voor de beschikbaarheid en integriteit van deze gegevens en de systemen waarmee het werk wordt uitgevoerd. Naast beschikbaarheid en integriteit speelt ook de vertrouwelijkheid van gegevens een rol. Persoonlijke gegevens van inwoners over werk, inkomen, zorg en welzijn mogen niet zomaar op straat komen te liggen.

Tot eind vorig jaar hanteerde gemeenten de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) als normenkader. Het rijk, de waterschappen en de provincies hanteerden hun eigen respectievelijke normen. Deze normen zijn sinds 1 januari 2020 samen met de BIG gebundeld in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De nieuwe baseline is, sinds 1 januari 2020, het nieuwe normenkader voor alle overheden geworden en dus ook voor de gemeente Oosterhout. De BIO is een doorontwikkeling, ofwel een 'update', van het oude normenkader de BIG. De werkzaamheden die tot vorig jaar voor de BIG zijn verricht zijn grotendeels in lijn met de BIO. In het algemeen geldt dat de BIO meer risico gebaseerd is en meer aandacht aan privacybescherming besteedt dan de BIG.

De BIO vormt de nieuwe kern van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Met ENSIA legt de gemeente zowel een horizontale verantwoording richting de gemeenteraad als een verticale verantwoording richting verschillende departementen af over de informatieveiligheid van de gemeente.

Met ENSIA is de verantwoordingsplicht voor de BRP (Basisregistratie Personen), PUN (Paspoortuitvoeringsregeling), DigiD (Digitale persoonsidentificatie), BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie), BRO (Basisregistratie Ondergrond) en Suwinet (Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen) gebundeld. Dat wil zeggen dat de gemeente in één keer verantwoording aflegt over het gebruik van zeven registratiesystemen. Waar de verantwoording over de BRO in 2018 als proefjaar gold, is de verantwoording over de BRO in 2019 verplicht. De uitkomsten van de verantwoording over 2019 zijn positief gebleken.

Verder heeft de gemeente afgelopen jaar het beleid voor informatieveiligheid en privacybescherming 2019-2021 vastgesteld. In dit beleid zijn informatieveiligheid en privacybescherming integraal opgepakt. Daarnaast is er een jaarplan voor informatiebeveiliging opgesteld. De activiteiten beschreven in het jaarplan zijn gebaseerd op een uitgevoerde gap- en risicoanalyse. Enkele activiteiten uit dit jaarplan zijn inmiddels al opgepakt. Zoals zijn alle applicaties binnen de gemeente geclassificeerd en is er een data classificatiebeleid opgesteld. Ook op het gebied van logische toegangsbeveiliging worden stappen gezet door het opstellen van autorisatiematrices en tevens wordt er gewerkt aan een continuïteitsplan. In 2020 zal de focus liggen op het verder uitvoeren van de activiteiten beschreven in het jaarplan.

Tenslotte sluit gemeente Oosterhout aan bij landelijke initiatieven zoals GGI-veilig. GGI-Veilig is een initiatief van de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en helpt gemeenten hun digitale weerbaarheid te verhogen en hun ICT-infrastructuur veiliger te maken.

Privacy

De voornaamste reden voor aanscherping van privacy recht (AVG) in 2018 is om het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens te voorkomen, of in ieder geval te verkleinen.

De AVG eist dat verwerkersverantwoordelijken, zoals de gemeente Oosterhout in kaart brengen welke persoonsgegevens zij verwerken en verplicht verwerkersverantwoordelijke daar transparant over zijn. De verwerkingen waarbij persoonsgegevens verwerkt worden zijn in beeld gebracht in het verwerkingsregister van de gemeente Oosterhout. Dit register moet bijgehouden worden en op de verwerkingen moet (periodieke) controle op plaats vinden. Op dit moment is het register nog niet (volledig) getoetst op rechtmatigheid. Het toetsen op rechtmatigheid doen we d.m.v. het uitvoeren van DPIA's (Data Protection Impact Assessment). Naast de DPIA zijn er nog meer privacy activiteiten die uitgevoerd moeten worden binnen de teams. Niet alle activiteiten kunnen tegelijk opgepakt worden. In 2019 is bepaald aan de hand van prioritering op basis van risico's van betrokkenen en de organisatie, waar de hoogte prioriteit ligt. Dit is vast gelegd in het jaarplan Privacy 2019-2020. In 2019 is ook het beveiligingsbeleid vastgesteld voor een periode van 3 jaar. Het beveiligingsbeleid bevat de volwassenheid ambitie op het gebied van privacy en informatiebeveiliging. Het jaarplan privacy is de operationele invulling daarvan. Tevens in 2019 weer veel aan bewustwording gedaan. Bewustwording campagnes en opleiding is onmisbaar in een organisatie waar met zoveel gevoelige en bijzondere persoonsgegevens gewerkt wordt. Alleen door bewustwording en training kunnen we de mogelijkheid op fouten en onrechtmatige verwerkingen zo veel mogelijk voorkomen.

In 2019 hebben verschillende inwoners gebruik gemaakt van hun recht tot inzage en het recht tot het wissen van gegevens. Deze processen hebben we hierdoor kunnen verbeteren. Tevens zijn er verschillende meldingen van datalekken geweest. De meeste meldingen hadden geen ernstige nadelige gevolgen voor betrokkenen. Ook het proces van datalekken hebben we het afgelopen jaar kunnen verbeteren, waardoor we sneller kunnen reageren en gevolgen kunnen beperken. Nog niet alle verwerkersovereenkomst zijn ondertekend of daadwerkelijk opgesteld. In 2020 voeren we nogmaals een check uit op de volledigheid van het register van verwerkersoverkomsten, zodat dit in 2020 afgerond kan worden.

In 2019 zijn we gestart met het inrichten van een privacy tool om het mogelijk de privacy producten en activiteiten op een locatie bijeen te brengen. Daarnaast zit er een workflow in deze tool, zodat de privacy organisatie beter met elkaar kan samenwerken. Ook is er een digitale samenwerking mogelijk met de medewerkers van informatiebeveiliging en interne controle.

5.6 Verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Oosterhout participeert in verschillende verbonden partijen. Een verbonden partij is een partij waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en/of waarin zij een financieel belang heeft. Het uitgangspunt hierbij is dat de samenwerking moet resulteren in het opstellen en/of uitvoeren van beleid wat voor een individuele gemeente als de gemeente Oosterhout niet zelfstandig mogelijk is (vanwege financiële overwegingen, het borgen van een kwaliteitsniveau, het ontbreken van specifieke expertise, etc.). Hier staat tegenover dat bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich brengen. Over het algemeen betreft het hier financiële en/of bestuurlijk/politieke risico's.

Kerncijfers

In een samenvattend overzicht staan de bijdragen aan de samenwerkingsverbanden in de vorm van een privaatrechtelijke rechtspersoon en verbonden partijen weergegeven, zodat in één oogopslag inzichtelijk is welke opbrengsten worden verkregen uit de deelnemingen (gemeente als aandeelhouder) en wat de jaarlijkse bijdragen zijn voor taken die door de verbonden partijen worden uitgevoerd (mede) namens de gemeente Oosterhout.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

NAAM	OPENBAAR BELANG	Wijziging belang in begrotingsjaar	EIGEN VERMOGEN		VREEMD VERMOGEN		RESULTAAT 2019
			01-01-19	31-12-2019	01-01-19	31-12-19	
Bank Nederlandse Gemeenten	de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	n.v.t.	4.991 mln	4.887 mln	132.518 mln	144.802 mln	163 mln
NAAM	OPENBAAR BELANG	Wijziging belang in begrotingsjaar	EIGEN VERMOGEN		VREEMD VERMOGEN		RESULTAAT 2018 (*1.000)
			01-01-18	31-12-2018	01-01-18	31-12-18	
Brabantwater NV	Aanvankelijk telde Nederland zo'n 220 drinkwaterbedrijven. In de jaren daarna fuseerden deze tot de huidige tien, waarvan Brabantwater er één is. Brabantwater bestaat in haar huidige vorm sinds 2002 en richt zich op het	n.v.t.	609.107	635.876	292.892	300.543	26.768

	maken van drinkwater.						
--	--------------------------	--	--	--	--	--	--

De BNG heeft op 17 maart 2020 haar jaarcijfers over 2019 gepubliceerd. De bank is een structuurvennootschap. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. Oosterhout bezit in totaal 35.100 aandelen. Het rendement op het eigen vermogen bedraagt 3,6% bij een doelstelling van 3,7%. De nettowinst bedraagt EUR 163 miljoen. De belangrijkste oorzaken van de daling van de nettowinst ten opzichte van 2018 zijn een lager resultaat financiële transacties en hogere voorzieningen voor kredietverliezen. BNG Bank stelt conform het kapitalisatie- en dividendbeleid voor om EUR 71 miljoen uit te keren aan aandeelhouders. Dit is 50% van de nettowinst na aftrek van dividend aan de verschafters van hybride kapitaal. Het dividend bedraagt EUR 1,27 per aandeel. Dit komt neer op een dividendbedrag van € 1,27 (2018: € 2,85) per aandeel. Voor Oosterhout komt dat neer op € 44.577.

De cijfers van Brabant Water over het jaar 2019 zullen pas in juni 2020 bekend gemaakt worden. Bovenstaand overzicht is derhalve gebaseerd op 2018. Het bedrijf heeft een nettowinst over 2018 gerealiseerd van € 26,8 mln. Het eigen vermogen is daardoor tijdens het boekjaar 2018 gestegen van € 609 miljoen naar € 636 miljoen per 31 december 2018.

Het beleid van onze gemeente is erop gericht om tot een dividenduitkering bij Brabant Water te komen.

Gemeenschappelijke regelingen

GEMEENSCHAP- PELIJKE REGLINGEN	BIJDRAGE aan GR opgenomen in de BEGROTING 2019 (inclusief wijziging)		BETAALDE BIJDRAGE aan GR JAARREKENING 2019 (excl. afrekeningen en btw correcties)	
GR Regio West- Brabant	Apparaatskosten € 353.533	Programmakosten € 1.070.569	Apparaatskosten € 353.533	Programmakosten € 1.017.557
<i>Apparaatskosten</i>	€ 353.533	-	€ 353.533	€ -
<i>Kleinschalig Collectief Vervoer</i>	-	€ 943.000	-	€ 905.778
<i>Regiofondsen O&O</i>		€ 35.493		€ 35.493
<i>Sociaal Economische Zaken</i>		€ 24.771	-	€ 24.771
<i>Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen</i>	-	€ 30.009	-	€ 26.246
<i>Mobiliteitscentrum</i>	-	€ 37.296	-	€ 25.269
GR Regionale Ambulance voorziening Brabant Midden West Noord		€ 0		€ 0
GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)		€ 1.947.359		€ 1.831.161
GR Midzuid (voormalige WAVA/GO)		€ 813.329		€ 807.194
GR Veiligheidsregio Midden en West- Brabant		€ 3.083.475		€ 3.083.475

GR Regionaal Bureau Leerplicht	€ 192.719	€ 192.716
GR Omgevingsdienst Midden en West- Brabant	€ 914.473	€ 869.603
GR Nazorg gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	€ 79.349	€ 79.349
Belastingsamen- werking West- Brabant	€ 1.030.956	€ 1.019.000 (excl. BTW)

(Bedragen x € 1.000)

NAAM	OPENBAAR BELANG	Wijziging belang verbond en partij in begro- tingsjaar	EIGEN VERMOGEN		VREEMD VERMOGEN		RESUL- TAAT 2019
			01-01-19	31-12-2019	01-01-19	31-12-19	
Regio West Brabant te Etten-Leur	Bijdrage leveren bij boven- gemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken	n.v.t.	€ 1.236	€ 1.110	€ 5.850	€ 6.332	€ 110
Regionale Ambulance voorziening Brabant Midden West Noord te Tilburg	Het verlenen of doen van ambulancezorg	n.v.t.	€ 14.074	€ 13.670	€ 25.747	€ 25.506	-€370.663
Openbare Gezondheids zorg West- Brabant (GROGZ) te Breda*	Samenwerking op het gebied van openbare en preventieve gezondheidszorg	n.v.t.	€ 5.052*	€ 3.976*	€ 11.082*	€ 11.131*	€ -12*
Werkvoorzie- ningschap Arbeid voor Allen (WAVA!GO) te Oosterhout	Op doelmatige wijze behartigen van gesubsidieerde arbeid en arbeidsintegratie	n.v.t.	€ 1.998	€ 1.655	€ 7.813	€ 7.763	€ 291
Veiligheids- regio Midden - en West Brabant te Tilburg	Vergroten fysieke veiligheid en verbeteren kwaliteit rampenbestrijding / crisisbeheersing	n.v.t.	€ 18.582	€ 19.531	€ 38.926	€ 40.519	€ 2.600
Regionaal Bureau Leerplicht	Handhaven leerplicht	n.v.t.	€ 11	€ - 43	€ 1.303	€ 1.305	-€ 43
Omgevings- dienst Midden en West Brabant	Regionale uitvoering van VTH-taken	n.v.t.	€ 3.568	€ 2.609	€ 8.182	€ 6.489	€ 699

GR Nazorg gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	Betreft de afgeslankte vorm van de GR Milieu Afval regio Breda	n.v.t.	€ 1.219	€ 1.227	€ 25.656	€ 25.888	€7
Belasting-samen-werking West-Brabant (BWB) te Etten-Leur	Kwalitatief goede en bedrijfszekere WOZ-administratie en aanslagoplegging aan burgers en bedrijven	n.v.t.	€ -165	€ -424	€ 3.166	€ 4.550	€ -424

*Het betreft hier de gegevens van de jaarrekening van de GGD 2018, omdat de jaarrekening 2019 nog niet ontvangen is.

De (financiële) ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden rondom de gemeenschappelijke regelingen zijn toegelicht bij de programma's (hoofdstuk 4 Programmaverantwoording).

5.7 Grondbeleid

Algemeen

Grond vormt de basis voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en geeft zeggenschap. Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om het ruimtelijk beleid op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze te realiseren.

Samengevat zijn de doelen van het gemeentelijk grondbeleid de volgende:

- het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik, de zeggenschap van de burgers en de marktwerking op de grondmarkt;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten van gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en de gemeente;
- het genereren van inkomsten ten algemeen nut.

De gemeenteraad heeft bij besluit van 26 maart 2013 de Nota Grondbeleid 2013-2017 vastgesteld. De nota is kaderstellend. Dat wil zeggen, zij geeft de uitgangspunten voor het te voeren grondbeleid weer. Tevens biedt zij structuur bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen. Eind 2018 zal er een nieuwe Nota Grondbeleid ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden. Met de invoering van de nieuwe Omgevingswet in 2021 zal er een nieuwe Nota Grondbeleid aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Belangrijke punten uit de vigerende Nota Grondbeleid zijn:

- ❑ **Maatwerk;** per project of plan zal bekeken worden welke vorm van grondbeleid het meest passend of gewenst is. Voor de reeds lopende projecten blijft de gemeente actief grondbeleid voeren, bij nieuwe projecten wordt in beginsel faciliterend grondbeleid gehanteerd.
- ❑ Bij actief grondbeleid wordt er een verwervingsstrategie vastgesteld. Uitgangspunt is dat de gemeente altijd zal trachten om minnelijke overeenstemming te bereiken met als ultimum remedium een onteigening.
- ❑ De gemeente stelt zich terughoudend op ten aanzien van strategische en anticiperende grondvererving vanwege de grote financiële risico's die de gemeente daarbij kan lopen.
- ❑ Bij faciliterend grondbeleid verhaalt de gemeente haar kosten. Het heeft de voorkeur om een anterieure overeenkomst met de grondeigenaar te sluiten. Indien er geen zicht is op anterieur contracteren stelt de gemeente gelijktijdig met de vaststelling van het bestemmingsplan een exploitatieplan vast.
- ❑ De gemeente continueert het beleid van aanbesteden van een locatie, waarbij door marktpartijen een bod gedaan wordt op de grond en eventueel de aanleg van het openbaar gebied. Hierbij worden kwaliteit en duurzaamheid als sub-gunningscriteria opgenomen waarbij gegund wordt op basis van economisch meest voordelige inschrijving (EMVI).
- ❑ Indien er geen aanbesteding plaatsvindt dan zal de verkoopprijs van gronden welke verkocht worden aan een onderneming door middel van taxatie worden bepaald.
- ❑ In geval van projectbouw hanteert de gemeente het grondquote- systeem voor de koopsector en huursector bij complex(woning)bouw. De gemeente heeft goede ervaringen met dit systeem en blijft dit hanteren.
- ❑ Het college stelt jaarlijks de gronduitgifteprijs vast, uitgangspunt is dat deze prijzen marktconform zijn.
- ❑ In het kader van het budgetrecht stelt de raad zolang er nog geen grondexploitatie is vastgesteld het krediet beschikbaar voor grondaankopen. Het college is bevoegd tot aankopen passend binnen een door de raad vastgestelde grondexploitatie.

Tevens heeft de gemeente bij besluit van 19 september 2017 de Nota Kostenverhaal 2017-2022 vastgesteld. In deze nota wordt een actueel beeld gegeven van het juridisch kader van kostenverhaal en de beleidskeuzes die de gemeente Oosterhout daarin maakt. In de nota wordt onder meer uitgelegd wanneer de gemeente kosten verhaalt en op welke wijze zij dat doet.

Financieel beleid

Reserves

De **Algemene Bedrijfsreserve** (ABR) is de belangrijkste gemeentelijke reserve in relatie tot het grondbeleid. Door het instellen van een aparte reserve voor het grondbedrijf worden de financiële resultaten en risico's van het grondbedrijf gescheiden van de financiële huishouding voor de overige gemeentelijke taken. De ABR vormt een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitaties. Als onderdeel van het risicomanagement wordt een gewenste hoogte voor de ABR bepaald.

Als een gemeentelijke grondexploitatie positief wordt afgesloten, wordt de winst vaak toegevoegd aan de ABR. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening gecreëerd die van de ABR wordt afgeschreven. Bij de opening van de grondexploitatie Zwaaikom is een voorziening ter hoogte van € 3 miljoen gevormd ten laste van de ABR. Deze is eind 2018 met 1 miljoen verhoogd naar 4 miljoen. Ook worden uit de ABR de heffingen voor de vennootschapsbelastingen betaald.

Voor de komende jaren is, door vaststelling van de nota reserves en voorzieningen 2016-2019 (raadsvergadering januari 2016) de ABR verhoogd naar maximaal € 17,5 miljoen. Er zitten momenteel namelijk nog twee grote projecten binnen het grondbedrijf welke nog in de ontwikkelfase zitten, te weten Everdenberg Oost en Zwaaikom. Hiervoor zijn grondexploitaties geopend en voor het project Zwaaikom is tevens een voorziening getroffen. Zodra deze beide projecten feitelijk volop in uitvoering zijn, (bestemmingsplannen zijn inmiddels onherroepelijk), zal bezien maximale hoogte van de ABR kan worden verlaagd.

Voor zover het saldo van deze reserve uitstijgt boven het maximum zal het meerdere worden afgestort aan de Vrije reserve. Een saldo beneden het minimum is tijdelijk toegestaan. Echter, als het saldo van de reserve grondexploitatie zich gedurende drie jaren beneden dit minimum bevindt, dan dient het saldo vanuit de Vrije reserve van de gemeente aangevuld te worden tot dit minimum. Als het saldo van de reserve grondexploitatie op enig moment minder dan € 6 miljoen bedraagt, dan dient onmiddellijk aanvulling vanuit de Vrije reserve van de gemeente plaats te vinden. De feitelijke hoogte bedroeg per 31-12-2019 € 9,524 miljoen.

Binnen de grondexploitatie is daarnaast een **reserve infrastructurele werken** (voorheen reserve bovenwijkse voorzieningen) opgenomen. Deze reserve is vanaf de jaren 90 gevormd voor de geraamde investeringen voor met name de aanpassingen aan de infrastructuur zoals opgenomen in de structuurvisie Vrachelen.

Deze reserve wordt gevoed door bij iedere positieve grondexploitatie een bedrag van € 10 per m2 uitgeefbare grond in deze reserve te storten. Afwijking hiervan is alleen mogelijk bij een negatieve exploitatie en separate besluitvorming door de Raad. De stand van deze reserve bedroeg per 31-12-2019 € 8,4 miljoen.

Bij het vaststellen van de nota kostenverhaal zijn er twee nieuw te vormen reserves opgenomen die wettelijk verplicht zijn bij sommige methoden van kostenverhaal.

Deze reserves zijn de **reserve bovenwijkse voorzieningen** en de **reserve bijdrage ruimtelijke ontwikkelingen**

In de nota kostenverhaal is opgenomen:

De gemeente heeft 3 methoden om haar kosten te verhalen, via:

- 1. Het sluiten van een anterieure overeenkomst;*
- 2. Het verbinden van een financiële voorwaarde aan een omgevingsvergunning, gebaseerd op een exploitatieplan;*
- 3. Het sluiten van een posterieure overeenkomst, gebaseerd op een exploitatieplan.*

Indien er op basis van een anterieure overeenkomst kosten worden verhaald, kunnen deze inkomsten naar de reguliere reserves worden overgeheveld. Indien methode 2 of 3 wordt toegepast kan het zijn dat er later een verrekening moet plaatsvinden, waardoor de ontvangen inkomsten separaat in beeld dienen te zijn. Om die reden kunnen bovengenoemde nieuwe reserves worden ingesteld. In 2017 is alleen kostenverhaal op basis van anterieure overeenkomsten toegepast en zijn de inkomsten naar de reserve infrastructurele werken en groenfonds gestort.

Rentebeleid

Bij de toerekening van de rente maken we onderscheid in de rente die daadwerkelijk wordt toegerekend (nacalculatorisch) en de rente die voorcalculatorisch bij herijkingen (looptijd van soms 8 tot 10 jaar vooruit) wordt toegepast.

Voor 2019 en verder is binnen de functie grondexploitaties afgesproken dat de voorcalculatorische rekenrente 1% bedraagt voor alle prognoses ongeacht de looptijd 1,0%.

De hoogte van de nacalculatorische rente is gebaseerd op de feitelijke rente van het vreemd vermogen binnen de totale financieringsportefeuille. Deze bedroeg in 2019 0,9%.

Grondexploitaties verloop 2019

Algemeen

Onderstaand is een toelichting gegeven op de grondexploitaties. Om de leesbaarheid te vergroten is hier getracht een totaalbeeld te scheppen, dus zowel inhoudelijk als financieel, waarbij naast een toelichting van de kosten en opbrengsten in 2018 een overzicht is opgenomen van de betreffende reserves en voorzieningen en het verwachte verloop (en mogelijke winstnemingen) van de geopende grondexploitaties.

Daarnaast is zoals gebruikelijk in het bijlagenboek van de jaarrekening een overzicht van de gemaakte kosten en opbrengsten per project opgenomen voor de geopende grondexploitaties. Per 31 december 2019 zijn er in totaal 7 complexen waar een exploitatieberekening voor is opgesteld.

Financieel verloop en toelichting 2019

De totale boekwaarde van de gronden in exploitatie (BIE) bedroeg op 31 december 2019 € 15,362 miljoen. Dit is een daling van € 4,2 miljoen ten opzichte van 31 december 2018, en procentueel een daling van circa 21,5%. De totale investering in grondexploitaties uitgedrukt in bedrag per inwoner bedraagt circa € 280.

Onderstaand wordt de afname samenvattend toegelicht en vervolgens per post een korte toelichting:

Saldo voorraad (de boekwaarde) per 1 jan 2019		19.580
Verwerving grond		590
Bouw- en woonrijp maken		2.743
Planontwikkelingskosten (inclusief promotie en acquisitiekosten)		712
Kapitaallasten		176
Administratiekosten		181
Beheer terreinen		24
Mutatie saldo op basis van structurele kosten		24.006
Winstneming		825
Mutatie reserve infrastructurele werken		98
Storting ontvangsten naar reserve Groenfonds		71
Derhalve in totaal kosten/vermeerderingen		25.000
Verkopen		9.391
Ontvangen huren en inschrijfgelden		59
Overige inkomsten (met name exploitatiebijdragen en rentevergoedingen)		188
Saldo voorraad (de boekwaarde) per 31 december 2019		15.362

Verwerving en sloopkosten grond

De totale kosten voor verwerving van circa € 590.000 bestaan grotendeels uit de aankoop van het laatst benodigd perceel in de Contreie, en de bijkomende kosten hierbij. Ook is er binnen het project Zwaaiikom een post verwervingskosten na terug levering van de gronden aan de ontwikkelaar.

Bouw- en woonrijp maken (BWRM)

In 2019 hebben de kosten van bouwrijp maken geheel betrekking op de herinrichting of afronding van het openbaar gebied binnen 5 projecten:

- In de Contreie is in 2019 het bouwrijp maken van Zuidwestlocatie, voor zover mogelijk, afgerond. De woonwerkkavels zijn voor zover nodig bouwrijp gemaakt. Daarnaast is het woonrijp maken op de Slot- en Sluislocatie en in de Kreek afgerond. Gestart is met het woonrijp maken van de Noordwest locatie. In totaal bedroegen de kosten BWRM inclusief voorbereiding en toezicht circa € 1.168.000.
- In het Santrijngebied is gewerkt aan het inrichten van het Santrijnpark. Ook is een deel van de openbare verlichting aangepast. Voor de locatie waar de parkappartementen komen is er grondwerk uitgevoerd. Ook zijn er gemaakte kosten aan riolering verrekend met de grondexploitatie. De totale kosten bedroegen circa € 213.000.
- De kosten in Slotjes Midden zijn voor het merendeel kosten voor de herinrichting van de Dr. Janssenslaan. Dit is afgerond en heeft in totaal dit jaar circa € 350.000 gekost. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor het woonrijp maken van de Thorbeckestraat voor in totaal € 20.000. Op het Loevepark is het woonrijp maken voor deze fase afgerond, kosten circa € 12.000. de openbare verlichting geplaatst en de groen inrichting voor zover mogelijk geplaatst. Ook zijn voor deze werkzaamheden ambtelijke kosten voor voorbereiding en toezicht opgenomen.

- Het project Zwaaiikom is ook opgestart. De Zwaaiikom zelf (water) is uitgebaggerd voor in totaal € 285.000, de meerpalen zijn aangepast zoals contractueel overeengekomen (circa € 140.000) De werkzaamheden aan het deelproject De Laverie zijn gestart en gelijktijdig is de Wilhelminakanaal Oost bouwrijp gemaakt (€ 318.000).
- Bij het bedrijventerrein Heihoef zijn na verkoop van diverse percelen de inritten aangelegd en de laatste kosten voor de inrichting van het openbaar gebied afgerond. Deze kosten bedroegen inclusief ambtelijk toezicht € 32.000.

In totaal is in 2019 aan bouw- en woonrijp maken ruim € 2,743 miljoen uitgegeven.

Planontwikkelingskosten

De totaal benodigde plankosten in 2019 (€ 707.000) zijn voor 27% aan het project de Contreie toe te schrijven (€ 188.000), en voor 41% aan het project Zwaaiikom (€ 292.000). In de totale kosten zitten de interne apparaatskosten voor de planontwikkeling voor in totaal € 400.000. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor extern personeel van circa € 65.000.

Ten behoeve van uitgifte zijn er bodemonderzoeken verricht voor de Zuidwestlocatie (€ 27.000) en binnen het project Zwaaiikom (€ 16.000). Ook binnen de andere projecten zijn er onderzoeken uitgevoerd. Deze kosten bedroegen in totaal circa € 61.000. Voor archeologisch onderzoek aan de Vrachelsestraat en Herweg is € 38.000 aan kosten gemaakt. Voor de inzet van het kwaliteitsteam binnen de Contreie bedroegen de kosten € 10.000. De overige kosten betroffen voor een deel adviezen van derden o.a. met betrekking tot stedenbouwkundige invullen van deelgebieden etc. (€ 116.000). Deze kosten zijn voor het overgrote deel toe te schrijven aan de projecten Zwaaiikom (€ 61.000) en Everdenberg Oost (€ 42.000).

Overige lasten (incl. financieringskosten)

De aan de projecten toegerekende financieringskosten zijn 0,9%. Dit is een verhoging ten opzichte van eerdere jaren.

De huidige rentetoevoegingen zijn berekend over de boekwaarde per 1 januari 2019 van de onderscheiden complexen. De totale rente over deze boekwaarden bedroeg in 2019 circa € 176.000.

De administratie- en beheerskosten zijn, voor zover mogelijk, direct aan de betreffende complexen toegerekend. De indirecte kosten zijn volgens een verdeelsleutel toegerekend. In totaal zijn de overige lasten circa € 181.000. Dit is circa € 10.000 hoger dan in 2018. Deze kosten zijn over alle complexen verdeeld, maar vooral De Contreie (€ 90.000), en Everdenberg Oost (€ 13.500), Heihoef (€ 24.500) en Zwaaiikom (€ 35.000) zijn belast. Dit is gebaseerd op een verdeelsom per complex waarbij de aan- en verkopen van de afgelopen 3 boekjaren de verdeling grotendeels bepalen. Op de overige projecten zijn deze kosten per project lager dan € 10.000. De beheerskosten voor panden en terreinen (totaal € 24.000) zijn gemaakt voor de onbebouwde gronden en panden binnen het project de Contreie, inclusief de hiervoor in rekening gebrachte onroerend zaak belasting. Hier staan weer inkomsten van huren tegenover alsmede rente- en optievergoedingen van totaal € 59.000.

Uitgiften

De totale grondverkoop hebben in 2019 ruim € 9,3 miljoen opgeleverd. Deze zijn als volgt te splitsen:

▪ Verkoop grond aan projectontwikkelaars in de Contreie	€ 1,96 miljoen
▪ Verkoop grond aan projectontwikkelaars in Santrijngebied	€ 1,14 miljoen
▪ Verkoop grond aan projectontwikkelaars in Zwaaiikom	€ 1,62 miljoen
▪ Verkoop kavels binnen project de Contreie	€ 3,19 miljoen
▪ Verkoop kavels Heihoef	€ 580.000
▪ Verkoop kavel Beneluxweg	€ 900.000

Overige inkomsten

De totale overige inkomsten bedragen circa € 188.000. Dit zijn een deel van de inkomsten van een anterieure overeenkomst binnen het project Zwaaiikom (€ 73.000) en een ontvangen subsidie voor explosieven-onderzoek (€ 68.000). De andere inkomsten zijn bijdragen voor het groenfonds ten gevolge van de verkoop van grond binnen de projecten de Contreie, Santrijn, Heihoef en Beneluxweg.

Winstneming

Conform het door de Commissie BBV sinds 2017 verplichte POC-principe (percentage of completion methode) is bepaald of winst moet worden genomen. Dit bleek voor de projecten Heihoef en Beneluxweg het geval. Ten gevolge van deze methode diende de eerder genomen winst voor het project de Contreie te worden verminderd.

Bedragen * € 1.000	
Grondexploitatie	Winstneming
Heihoef	550.000
Beneluxweg Zuig	300.000
De Contreie	-25.000
TOTAAL	825.000

In het bijlagenboek is per project een financiële toelichting over het boekjaar 2019 opgenomen.

Reserves en voorzieningen

Voor een algemene toelichting op de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar het financieel beleid van deze paragraaf grondbeleid, waarin de beleidsaspecten zijn opgenomen. Hier wordt voornamelijk ingegaan op het feitelijk verloop van deze reserves en voorzieningen met betrekking tot de grondexploitaties.

Reserve infrastructurele werken

In 2019 zijn er vanuit diverse stedelijke ontwikkelingen stortingen in deze reserve gedaan:

Bedragen * € 1.000	
Grondexploitatie/ruimtelijke ontwikkelingen	Storting reserve infrastructurele werken
Ontvangsten via anterieure overeenkomsten	16
Ontvangsten vanuit grondverkoop	98
TOTAAL	114

In 2019 zijn de volgende posten ten laste van deze reserve gebracht:

Bedragen * € 1.000	
Grondexploitatie/ruimtelijke ontwikkelingen	Onttrekking reserve infrastructurele werken
Aanpassing VRI Bredaseweg	10
Dekking kosten N282 Dorst	18
TOTAAL	28

Voor de volledigheid is hieronder een overzicht van toekomstige verwachte uitgaven van deze reserve opgenomen, waarbij de geraamde investeringen hieruit voornamelijk voor aan te leggen/aan te passen infrastructuur vanuit de structuurvisie Vrachelen zijn.

Bedragen * € 1.000

Stand op 31 december 2019	8.403
Aanpassing infra particuliere ontwikkelingen (Statendam)	145
Ontsluiting N282 Dorst West	534
Aanpassing rotonde Weststadweg/Technologieweg	2.780
Aanpassing kruispunten t.g.v. Zwaaiikom	800
Reconstructie en aansluiting Kruising N629	1.463
Aansluiting Weststadweg op A59	1.800
Uitvoering deel mobiliteitsplan	400
Totaal begrote kosten	7.922
Vrij beschikbaar	481

Algemene bedrijfsreserve (ABR)

Ter uitvoering van het beleid zoals hiervoor beschreven is de stand op 31 december 2019 € 9,52 miljoen.

Bedragen * € 1.000

Verloop ABR	Storting/onttrekking
Stand 31 december 2018	15.699
Storting door winstneming in 2019	825
Overboeking t.b.v. (ver)nieuwbouw Stadhuis	-7.000
TOTAAL	9.524

Groenfonds

Ook het groenfonds wordt deels gevoed door de ontvangsten van verkopen van grond binnen diverse projecten.

Bedragen * € 1.000

Groenfonds	Storting/onttrekking
Stand 31 december 2018	539
Storting vanuit grondexploitatie in 2019	71
Storting vanuit anterieure overeenkomsten 2019	8
TOTAAL	618

Weerstandsvermogen

Bedragen * € 1.000

Specificatie reserves grondexploitatie	31 dec 2018	31 dec 2018
Algemene bedrijfsreserve	15.699	9.524
Reserve Infrastructurele Werken	8.318	8.403
Totaal	24.967	17.927

Het weerstandsvermogen bestaat uit het verschil tussen de aanwezige weerstandscapaciteit (reserves & voorzieningen) en de vereiste weerstandscapaciteit (dekking verliezen & risico's). Op 31 december 2019 bedroeg de hoogte van de aanwezige weerstandscapaciteit:

Bedragen * € 1.000

Aanwezige weerstandscapaciteit	Bedragen 31-12-2018
Algemene bedrijfsreserve	9.524
Voorziening voor project Zwaaiikom	4.000
Reserve infrastructurele werken*	481
TOTAAL	14.005

* Dit is exclusief de bestaande claims op de reserve bovenwijkse voorzieningen en derhalve hetgeen per 2020 vrij beschikbaar is.

De vereiste weerstandscapaciteit kan snel worden bepaald aan de hand van de IFLO-norm (IFLO: Inspectie Financiën Lagere Overheden).

De IFLO-norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarden van de complexen in exploitatie en de nog te maken kosten.

De norm bestaat dus uit twee elementen

- 10% van de boekwaarden van de exploitaties.
- 10% van de nog te maken kosten in deze exploitaties.

De IFLO-norm is een eenvoudige en snelle manier om het risico te berekenen maar geeft dan ook slechts een indicatieve en minimale schatting. Ten eerste levert de methode geen maatwerk ten opzichte van de risico's die worden gelopen. Ten tweede houdt de IFLO-norm onvoldoende rekening met jaarlijkse fluctuaties in de twee gebruikte grootheden, de uitkomst is dus slechts een momentopname. Ten derde worden de risico's van aankomende exploitaties nog niet meegenomen. Toepassing van deze norm betekent voor onze gemeente per 31 december 2019

1) 10% van de boekwaarde ad. € 15,36 miljoen is € 1,53 miljoen.

2) 10% van de nog te maken kosten in deze exploitaties circa € 2,38 miljoen.

Derhalve bedraagt het benodigde weerstandsvermogen voor de grondexploitaties totaal circa € 3,91 miljoen.

Geconcludeerd kan worden dat het op deze manier bepaalde weerstandsvermogen (aanwezig versus vereiste weerstandscapaciteit inclusief getroffen voorziening) 3,58 bedraagt. Indien de gevormde voorziening niet meegewogen wordt, dan bedraagt het weerstandsvermogen 2,55.

Bij een weerstandsvermogen hoger dan 1, dus bij meer aanwezig weerstandscapaciteit dan vereist, is sprake van een gezonde financiële situatie. Bij de eerstvolgende MPG zal ook een berekening via de risicokaart worden gemaakt.

Risico's binnen grondexploitaties

Binnen de grondexploitaties zijn De Contreie, Santrijn, Everdenberg-Oost en Zwaaiikom momenteel de grote projecten binnen onze gemeente. Voor de overige projecten is het risico beperkt te noemen. Zij zijn beperkt van omvang en hebben momenteel nauwelijks tot geen boekwaarden. Sinds er vanaf maart 2020 sprake is van het Coronavirus zijn met name de risico's op afzet vergroot. Dit geldt voor de projecten De Contreie in beperkte mate en voor Everdenberg Oost in grote mate. Hier hebben circa 65 bedrijven belangstelling getoond om zich te vestigen in Everdenberg Oost. Dit varieert van kleine bedrijven tot grote bedrijven. De kans is groot dat nu de belangstelling zal dalen. Wanneer dit zo is, dan zal het langer duren voordat alle kavels uitgegeven zullen worden en heeft dit direct financiële gevolgen. In de grondexploitatie is ruimte voor uitloop, maar dat gaat ten koste van de opbrengst. In het project Zwaaiikom, waar het merendeel van de gronden van projectontwikkelaars zijn, is het risico ook beperkt.

Voor een toelichting op de risico's per project wordt verwezen naar de paragraaf 5.2 weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overzicht nog te verwachten kosten en opbrengsten per complex

Bedragen * € 1.000

Complex	laatste actualisatie	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen baten	Verwacht resultaat	Toelichting onderbouwing
Santrijn	Maart 20	1.674	3.830	-1	Grondexploitatie in juni 2012 vastgesteld; een groot deel van de kosten en opbrengsten moeten nog worden gerealiseerd
Slotjes Midden	Maart 20	4.001	3.006	15	Gelden vanuit vrije reserve ingezet om deel kosten in openbaar gebied te dekken
Zwaaikom	Maart 20	4.357	2.919	3.913	Grondexploitatie in mei 2017 geopend, werkzaamheden gestart. Voorziening gevormd
De Contreie	Maart 20	3.446	8.384	-108	Betreft nu nog kosten van woonrijp maken, alsmede de uitgifte van de laatste percelen
Beneluxweg-Zuid	Maart 20	235	0	-183	Nog een uit te geven kavel. Kosten en opbrengsten geheel afhankelijk van moment van deze uitgifte
Everdenberg Oost	Maart 20	10.131	20.570	-3.139	Eind 2015 in exploitatie genomen. Bouw- en woonrijp maken in voorbereiding

Verwachte exploitatieresultaten per project

Uit bovenstaande tabel blijkt ook de te verwachte exploitatieresultaten per complex op basis van de huidige inzichten, verkoopprognoses van gronden en verwachte kostenramingen. Hierin zitten natuurlijk aanzienlijke risico's in, zoals risico's wanneer de resultaten later in de toekomst worden gerealiseerd.

Daarnaast dient te worden gerealiseerd dat per 1-1-2016 de vennootschapsbelasting voor gemeenten van toepassing is met name voor de grondexploitaties, hetgeen betekent dat over de fiscale winsten (die door de regelgeving kunnen afwijken van bovenstaand resultaat) een belasting van 25% moet worden afgedragen. Dit heeft gevolgen voor het financiële eindresultaat op de projecten. Bovenstaande resultaten dienen dan ook te worden gelezen als resultaat voor belastingen.

Kengetal grondexploitatie

In de begroting en het jaarverslag dienen een aantal kengetallen opgenomen te worden. Deze kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Eén van deze kengetallen heeft betrekking op de grondexploitatie. De berekening hiervan is onderstaand opgenomen.

	Kengetal grondexploitatie (in%)	JR 2017	JR 2018	JR 2019	Begr 2020
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	28.833	19.580	15.362	13.000
C	Totale baten (excl. mutaties reserves)	154.849	155.033	157.423	159.534
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	18,6%	12,6%	9,8%	8,1%

5.8 Subsidies

In 2019 zijn 117 structurele en 121 incidentele subsidies verstrekt. De spelregels voor de subsidieverlening zijn vastgelegd in de algemene subsidieverordening Oosterhout 2018 en in de beleidsregels voor subsidieverstreking 2019.

Algemene subsidieverordening Oosterhout 2018

De algemene subsidieverordening Oosterhout 2018 (ASV) is in december 2017 door de gemeenteraad vastgesteld en biedt daarmee het kader waarbinnen de subsidieverlening van de gemeente Oosterhout dient plaats te vinden. In de ASV is bepaald voor wie de te verstrekken subsidie bestemd is (bevolking van Oosterhout), hoe de subsidie aangevraagd kan worden (termijnen, voorwaarden) en welke informatie de subsidieaanvrager moet geven om in aanmerking te komen voor subsidieverstreking.

De verordening gaat dus over het proces van subsidieverlening en over verantwoordelijkheden en niet over inhoudelijke criteria voor subsidieverlening. Deze criteria staan in de beleidsregels voor subsidieverstreking die door het college worden vastgesteld, met in achtneming van de door de raad gestelde kaders zoals opgenomen in:

- De algemene subsidieverordening
- De begroting (met de daarin opgenomen subsidieplafonds)
- Het gemeentelijk beleid zoals verwoord in de diverse beleidsnota's (sport, cultuur, WMO, etc)

Beleidsregels voor subsidieverstreking 2019

In de ASV staat opgenomen dat het college nadere regels kan stellen ten aanzien van de subsidieverleningen. Deze nadere regels staan opgenomen in het document Beleidsregels voor subsidieverstreking 2019. De beleidsregels worden jaarlijks opnieuw door het college vastgesteld. In de beleidsregels staan per subsidievorm en per beleidsveld de nadere regels opgenomen, zoals o.a. de doelstellingen, de doelgroep, het subsidieplafond en de rekenregels.

Subsidieverlening 2019

Subsidievorm	Beleidsregel	Subsidieplafond	Subsidietoekenning
Waarderingsubsidie			
	3.1.1.1 Scoutingverenigingen	€10.000,00	€ 9.425,00
	3.3.1.1 Culturele verenigingen	€ 44.500,00	€ 35.480,00
	3.4.1.1 Bewonersgroepen + BPO	€ 20.000,00	€ 28.150,00
	3.4.1.2 Ouderenbonden	€ 9.500,00	€ 7.142,00
	3.4.1.3 Zorgverenigingen	€ 4.000,00	€ 3.210,00
	3.4.1.4 Veteranenverenigingen	€ 1.000,00	€ 725,00
	3.4.1.5 Slachtofferhulp	€ 12.000,00	€ 12.000,00
	3.7.1.1 Verkeersregelaars	€ 1.750,00	€ 1.750,00
	3.7.1.2 Buurtbusverenigingen	€ 8.534,00	€ 3.668,00
		€ 111.284,00	€ 101.550,00
Exploitatiesubsidie			
	3.1.3.1 Niet aanspreekbare zij-instromers	€ 70.000,00	€ 70.000,00
	3.2.1.1 Sportverenigingen	€ 83.558,00	€ 77.082,01
	3.2.1.2 Sportgala	€ 5.095,00	€ 10.095,00
	3.3.2.1 Jeugd circus	€ 12.500,00	€ 12.500,00
	3.3.2.2 Musea	€ 119.370,50	€ 119.370,50
	3.3.2.3 Lokaal (cultureel) erfgoed	€ 8.000,00	€ 8.000,00
	3.3.2.4 Volksfeesten en evenementen	€ 85.000,00	€ 85.000,00
	3.3.2.5 Broedplaats voor (amateur) podiumkunst	€ 132.500,00	€ 132.500,00
	3.4.2.1 EHBO	€ 8.000,00	€ 8.000,00

	3.4.2.2 Behartiging collectieve belangen van mensen met een beperking	€ 12.000,00	€ 0,00
	3.4.2.3 Dorpshuizen	€ 112.621,00	€ 100.884,00
	3.5.1.1 Goederenbank	€ 5.000,00	€ 5.000,00
	3.6.1.1. Stimulering duurzame energie	€ 5.000,00	€ 5.000,00
	3.7.2.1 Verkeersveiligheid en -educatie	€ 25.000,00	€ 0,00
		€ 683.644,50	€ 556.349,50

Kindgebondensubsidie			
	3.1.2.1 Peuteropvang Voorschoolse educatie (VVE)	€ 825.000,00	€ 836.000,00
		€ 825.000,00	€ 836.000,00

Doelsubsidie			
	3.3.3.1 Bibliotheek (incl.UITpunt en VVV)	€1.479.810,00	€ 1.479.810,00
	3.3.3.2 Centrum voor de kunsten	€ 570.930,00	€ 570.930,00
	3.3.3.3 Theater	€ 1.645.184,00	€ 1.645.184,00
	3.4.3.1 Maatschappelijke Ondersteuning	n.n.t.b.	€ 2.687.608,00
	3.5.2.1 Leergeld	€225.000,00	€ 222.750,00
	3.6.2.1 Milieueducatie en Kinderboerderij	€ 59.478,00	€ 59.478,00
		€ 3.950.267,00	€ 6.665.760,00
Totaal structurele subsidie		€ 5.570.195,50	€ 8.159.659,50

Subsidievorm	Beleidsregel	Subsidieplafond	Subsidietoekenning
---------------------	---------------------	------------------------	---------------------------

Activiteitensubsidie : Tendersysteem			
	4.1.1 Programmering van de stad	€ 91.337,00	€ 89.163,86
		€ 91.337,00	€ 89.163,86

Activiteitensubsidie : 'Wie het eerst komt, die het eerst maalt'			
	4.2.1. Podiumkunsten	€ 30.000,00	€ 30.000,00
	4.2.2 Stimuleringsregeling Vrijtijdseconomie / Toeristisch Fonds	n.n.t.b.	€ 207.440,00
	4.2.3 Lokaal sociaal beleid	€ 27.500,00	€ 24.097,50
	4.2.4 Dementievriendelijke samenleving	€ 10.000,00	€ 2.238,50,00
		€ 67.500,00	€ 261.537,50

Zapbudget			
	4.3.1 Buurtzapbudget	€ 10.000,00	€ 9.923,75
	4.3.2 Jong zapbudget	€ 5.000,00	€ 5.165,00
	4.3.3 Buitenspeeldag	€ 12.500,00	€ 13.000,00
		€ 27.500,00	€ 28.088,75

Impulssubsidie			
	4.4 Impulssubsidie	€ 0,00	€ 24.500,00
		€ 0,00	€ 17.500,00

Totaal incidentele subsidie		€ 186.337,00	€ 396.290,11
------------------------------------	--	---------------------	---------------------

In deze subsidieparagraaf wordt alleen gerapporteerd over subsidies die worden verstrekt in het kader van de beleidsregels voor subsidieverstrekking.

5.9 EMU-saldo

De landen van de Europese Unie hebben afgesproken dat de totale overheid (inclusief gemeenten en andere lagere overheden) in landen jaarlijks een tekort mag hebben van maximaal 3% van het bruto nationaal product. Dit is het EMU-saldo.

Het EMU-saldo is dus het saldo van de gehele overheid in een land. Gemeenten tellen hierin dus ook mee. Om dit te benadrukken is in het Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen dat in de jaarrekening en begroting inzicht moet worden gegeven in het EMU-saldo. De onderstaande tabel geeft aan op welke wijze vanuit het exploitatieresultaat het EMU-saldo wordt berekend.

Bedragen * € 1.000

EMU-saldo		JR 2018	Begr na wijz 2019	JR 2019	Begr 2020	Begr 2021	Begr 2022	Begr 2023
	Exploitatieresultaat na mutaties in reserves	258	0	-3.473	-1.583	-185	1.140	465
-	Reserves (- betekent storting, + betekent onttrekking)	3.834	5.353	3.176	2.766	2.723	2.693	2.464
	Exploitatieresultaat voor mutaties in reserves	4.092	5.353	-297	1.228	2.538	3.833	2.929
-	Onttrekkingen aan voorziening	900	0	1.636	174	144	106	106
+	Toevoegingen aan voorzieningen	765	0	3.147	0	0	0	0
+	Afschrijving op activa	13.941	10.083	11.251	13.032	13.017	13.079	11.765
-	Investeringsplafond	21.302	9.171	11.653	7.872	10.352	18.626	8.389
-	Investeringsplafond via reserves	3.158	2.421	2.764	3.330	14.613	1.391	0
+	Bijdragen Rijk, provincie, EU t.b.v. investeringen	197	258	38	0	0	0	0
+	Opbrengsten uit desinvesteringen in activa	0	0	0	0	0	0	0
-	Boekwinst op desinvesteringen in activa	0	0	0	0	0	0	0
-	Aankoop gronden, bouw- en woonrijp maken e.d.	2.069	9.317	4.045	4.341	3.965	1.995	775
+	Opbrengsten uit verkopen	11.320	15.569	9.391	14.785	3.405	5.493	4.498
-	Boekwinst op grondverkoop	280	1.200	825	667	668	676	662
-	Betalingen GREX ten laste van voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
-	Betalingen GREX direct ten laste van reserves	0	0	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	2.606	9.154	2.606	12.661	-10.782	-389	9.260

Hieruit volgt voor de jaarrekening 2019 een EMU-overschot van € 2.606.000. Dit overschot is minder hoog dan begroot, maar nog steeds een overschot. Het overschot is kleiner geworden doordat de opbrengsten uit grondverkoop (die de EMU-ruimte vergroten) lager zijn dan gepland. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de PAS/PFAS problemen die in de 2^e helft van 2019 gespeeld hebben. Daarnaast is er ten opzichte van de begroting sprake van een vertraging in de afname van grond bij de projecten Santrijn en Everdenberg Oost.

Hoe dit te interpreteren wordt vastgelegd in de Wet Hof.

Wet HOF (Houdbare OverheidsFinanciën)

Op grond van de in Europa gemaakte afspraken is in economisch slechte tijden een EMU- tekort toegestaan (de overheidsschuld mag groeien), maar in economisch goede tijden moet de overheidsschuld afnemen, en daarvoor is een EMU-overschot nodig. Rijk en decentrale overheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor beheersing van het Nederlandse EMU-tekort. Decentrale overheden hebben een procentueel even grote rol als de centrale overheid om het begrotingstekort terug te dringen. De uitkomst ervan beïnvloedt met name de ruimte die gemeenten hebben om investeringen te doen.

Aan het begin van elke nieuwe kabinetsperiode wordt het maximum van het nationale begrotingstekort bepaald. Was deze de vorige kabinetsperiode nog 0,5% van het BBP (Bruto Binnenlands Product), is deze in het nieuwe regeerakkoord naar beneden bijgesteld naar 0,4% van het BBP voor de periode 2019-2022. Afgesproken is dat het ministerie jaarlijks in de septembercirculaire de individuele referentiewaarde per gemeente publiceert.

Voor de gemeente Oosterhout is dit in 2019 bepaald op € 6.381.000. Deze waarde komt tot stand door het aandeel tekort gemeenten (bepaald op bijna € 2,249 miljard) te verdelen over gemeenten op basis van de individuele begrotingstotalen (€ 59,644 miljard).

Dit is overigens geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat onze gemeente heeft in het tekort. De Wet HOF bepaald overigens ook dat het aandeel dat een gemeente heeft in een gemeenschappelijke regeling, ook aan de gemeente wordt toegerekend. Het EMU-saldo van onze gemeenschappelijke regelingen, maken dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de gemeente.

5.10 Klachtenafhandeling

Door het indienen van een klacht geeft een inwoner een signaal af. Klachten maken veelal zichtbaar dat er (terecht of onterecht) gevoelens van onvrede zijn over bepaalde gedragingen van de medewerkers van de gemeente. Klagen is dan ook een vorm van communiceren. Soms is sprake van de spreekwoordelijke druppel die de emmer doet overlopen, soms zijn er misverstanden en onduidelijkheden die op eenvoudige wijze kunnen worden opgehelderd. Door deze signalen kan de gemeente Oosterhout zich in de toekomst op verschillende gebieden verder verbeteren en ontwikkelingen. De digitalisering, waaronder de website www.oosterhout.nl, is een voorbeeld van een ontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening die aansluit bij de behoefte van de klanten, inwoners en bedrijven.

Dit jaarverslag wordt opgesteld door de klachtencoördinator, beleidsadviseur en de Commissie Ombudsman. Door het gezamenlijk opstellen van het jaarverslag door de gemeentelijke organisatie en de Commissie Ombudsman, wordt inzicht gegeven in de totale klachtenafdoening van het afgelopen jaar.

Klacht of geen klacht?

Hieronder wordt kort uitgelegd wanneer een klacht onder de verordening klachtenregeling 2012 (zie website gemeente Oosterhout) valt. Niet iedere uiting van onvrede van een inwoner, bedrijf of instantie aan het adres van de gemeente is een klacht in de zin van de Klachtenregeling.

Het moet gaan om een *gedraging, dat wil zeggen een handeling, mondeling of schriftelijk of juist de afwezigheid daarvan, al of niet ondanks toezegging van een handeling*. Nadrukkelijk wordt hieronder niet verstaan een bezwaar of beroep tegen een inhoudelijk besluit. In dit jaarverslag wordt dan ook over klachten gerapporteerd die strikt aan deze eis voldoen. Dit impliceert dat niet alle ingediende klachten in dit jaarverslag inzichtelijk worden gemaakt.

Soms gaan ingediende klachten over organisaties waarmee de gemeente een relatie heeft, maar waarvoor geen verantwoordelijkheid wordt gedragen. Dergelijke klachten worden dan doorgestuurd en de indiener van de klacht wordt daarover geïnformeerd.

De klachtencoördinator draagt zorg voor de algemene coördinatie van de algehele gemeentelijke klachtenprocedure. De klachtenaccounts van de afdelingen vormen het aanspreekpunt voor de klachtencoördinator. Er wordt gestreefd naar een uniforme werkwijze voor het oplossen van een klacht, echter waar nodig wordt van deze standaard methodiek afgeweken. Niet elke klacht is hetzelfde en bij de afwikkeling van klachten zal altijd rekening worden gehouden met de betreffende specifieke situatie.

Commissie Ombudsman

Gedurende het verslagjaar 2019 was de Commissie Ombudsman als volgt samengesteld:

- mevrouw D.G. Smiers, voorzitter;
- de heer M.A.A.M. Simons, lid;
- de heer M. Poppelaars, lid

De Commissie Ombudsman vormt de tweede lijnvoorziening voor klachtrecht. Bij de vaststelling van de verordening is destijds niet voor gekozen om aansluiting te zoeken bij de Nationale Ombudsman.

Mediation

Mediation of conflictbemiddeling is een proces waarin partijen die met elkaar een conflict hebben met behulp van een onafhankelijke derde (de mediator) door onderhandelen proberen zelf een oplossing voor dat conflict te vinden. Het is een vorm van buitengerechtelijke geschiloplossing, gericht op het overbruggen van tegenstellingen tussen partijen en op een door beide partijen gewenste oplossing van het conflict.

Resultaten 2019

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de klachtenafdoening over 2019 weergegeven. Hierbij wordt telkens de vergelijking getrokken met eerdere jaren. Hierdoor ontstaat inzicht in de ontwikkeling van het aantal klachten en de afhandeling hiervan.

Overzicht Klachten

In 2019 zijn in totaal 51 klachten binnen gekomen. In bijna alle gevallen zijn deze klachten via bemiddeling (44 van de 51) in de eerste fase van de klachtafhandeling naar tevredenheid van de klager afgehandeld. Bij zeven klachten is de volledige eerste- en tweedelijnsprocedure doorlopen.

	2019	2018	2017	2016	2015
Totaal aantal klachten	51	41	32	37	46
Bemiddeling	44	39	31	32	44
Volledige procedure	7	2	1	3	1
Gegrond	1	0	0	1	1
Ongegrond	6	2	1	2	-
Niet-ontvankelijk	-	-	-	-	-
Mediation Commissie Ombudsman	-	-	-	-	-
Openstaand	0	0	2	2	0

Tabel Aantal klachten

De belangrijkste oorzaken voor het indienen van een klacht over de gemeentelijke organisatie zijn:

- 1) De klant voelt zich onheus bejegend;
- 2) De klant wacht te lang op afhandeling/antwoord, zonder dat hij er een verklaring voor krijgt;
- 3) De klant heeft het idee dat hij niet de juiste informatie heeft gekregen.

Jaarverslag Commissie Ombudsman Oosterhout

Overzicht verzoeken Commissie Ombudsman

Hieronder volgt het onafhankelijke verslag van de Commissie Ombudsman van de bevindingen inzake het klachtrecht over 2019 voor de gemeente Oosterhout. Dit verslag is een verantwoording aan de gemeenteraad van de werkzaamheden.

Algemeen

De taak van de Commissie Ombudsman is om een aan haar voorgelegde klacht over het gedrag van ambtenaren en bestuurders te onderzoeken en hierover een oordeel te geven. Dit doet zij als beroepsinstantie, dus nadat de organisatie eerst zelf in de gelegenheid is geweest om de klacht naar tevredenheid van de klager af te doen.

De commissie onderzoekt of de ambtenaar of de bestuurder zich in de voorgelegde kwestie behoorlijk gedragen heeft. Door het onderzoek te doen en een eindoordeel te geven over de bejegening, probeert de commissie een goede verstandhouding tussen de burger en de overheid te bewerkstelligen of zo nodig te herstellen.

Naast het herstel van de verstandhouding wil de commissie met de uitgesproken oordelen en de aanbevelingen daarin, een bijdrage leveren aan een verbetering van de dienstverlening. De commissie heeft gemerkt dat deze doelstelling vaak ook het achterliggende streven van een burger is. Immers, daar waar gewerkt wordt, kunnen ‘fouten’ worden gemaakt. Veelal is daar ook begrip voor vanuit de burger. Maar, een klacht zonder aandacht voor verbetering, is een gemiste kans. Een klacht is dan ook geen kritiek, maar een uitnodiging aan de organisatie om de blik van ‘buiten naar binnen’ te richten: hoe komt de organisatie over als dienstverlener? En: kan dat misschien verbeterd of geoptimaliseerd worden? Belangrijk is dus wat de gemeente met de leerpunten en aanbevelingen uit de klachtbehandeling doet: wordt de dienstverlening hier op aangepast of geoptimaliseerd?

De commissie benadert de klacht derhalve vanuit een kwalitatief perspectief. Een al te feitelijke benadering van de klacht zou een té beperkte blik geven. Als er weinig klachten leiden tot een verzoek aan de commissie om in beroep een onderzoek te doen, wil dat namelijk niet zeggen dat de organisatie het daarom goed doet. Dit kán samen hangen met een goede, informele en adequate behandeling van klachten door de organisatie zelf. Maar ook de afhankelijke positie van burgers ten opzichte van de gemeente kan hier debet aan zijn. Anderzijds wil een toename van het aantal verzoeken in beroep niet automatisch betekenen dat een organisatie ‘het niet goed doet’. Dit kán samenhangen met een gebrek aan vertrouwen van burgers, maar ook met toegenomen mondigheid.

Voor de commissie is elke uiting van ongenoegen een klacht en daarmee gaat de commissie uit van een ruim klachtbegrip, waarbij vanuit de beleving van de burger wordt gekeken. Dit is ook het uitgangspunt van de wetgever, zoals omschreven in de Memorie van Toelichting bij artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit uitgangspunt voorkomt dat de burger wordt belast met vragen wie, waar van is. De burger wil namelijk met zijn klacht een signaal afgeven. Door dit signaal onnodig in een hokje te stoppen van ‘klacht’, ‘bezwaar’ of ‘verzoek om informatie’ kan de organisatie er van weerhouden worden om een lerende organisatie te zijn.

Aan de andere kant heeft ook de commissie te maken met het wettelijk kader van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht waarin de bevoegdheden van de ombudsfunctie omschreven zijn. In sommige gevallen past het niet om een klacht in beroep te onderzoeken. Bijvoorbeeld in het geval andere procedures open staan, zoals bezwaar of beroep. Het klachtrecht mag niet gebruikt worden om andere (rechterlijke) procedures te omzeilen.

Burger en overheid in 2030

In 2019 heeft de Commissie Ombudsman met andere ombudsfuncties in Nederland op initiatief van de Nationale Ombudsman meegedacht en gediscussieerd over de verwachtingen die een burger heeft van de overheid en vice versa: wat verwacht de overheid van de burger met een doorkijk naar 2030?

Hoe deze relatie zich in de toekomst ontwikkelt is op diverse momenten in 2019 en in verschillende samenstellingen besproken. Afsluitend is op 31 oktober 2019 een congres georganiseerd waar diverse gastsprekers waren waaronder premier Rutte. Het bleek een waardevolle kijk naar de toekomst naast de dagdagelijkse klachtbehandeling waarmee onze commissie bezig is.

De belangrijkste conclusie wat burgers willen is dat zij een overheid willen die *eerlijk is, begripvol communiceert en handelt met de menselijke maat*. Daarnaast willen burgers van de overheid dat zij *snel reageren* en hen met *kennis van zaken* op weg helpt. Belangrijk verbeterpunt voor de overheid

in de toekomst is het *versimpelen* omdat de burgers soms nodeloos met moeilijke wetgeving, procedures en ook woordkeuze worden geconfronteerd. De overheid kan daarbij werken aan *één loket* zodat voorkomen wordt dat de burger een van-het-kastje-naar-de-muur-gevoel heeft. De overheid verwacht van de burger dat zij zaken zelf ‘achter de eigen voordeur’ moeten kunnen regelen, maar niet iedereen kan dat. Daarnaast worden veel overheidstaken inmiddels uitgevoerd door particuliere organisaties, wat verwarring op kan leveren als iemand hulp nodig heeft en daarbij belemmeringen ervaart. Ook blijft het *goed luisteren* een nadrukkelijk aandachtsgebied voor de overheid, zo vindt de burger.

Op landelijk niveau hebben we allemaal kunnen zien wat het doet met mensen als het schort aan de hiervoor benoemde normen in het overheidshandelen. De gaswinning in Groningen heeft al lange tijd grote gevolgen voor de bewoners, maar de overheid heeft te lang verstek laten gaan.

Ook in de recente kwestie met de Belastingdienst blijkt dat het vertrouwen van de burger in de overheid ernstig geschonden kan worden als de dienstverlening of de besluitvorming niet open of op een adequate wijze plaatsvindt.

Ook op gemeentelijk niveau komt de Commissie Ombudsman deze voorbeelden tegen. Het gesprek aangaan over wat het met die burger doet en hoe er een adequate oplossing geboden kan worden in de – soms – inmiddels langdurige en vervelende situatie, is een groot goed en maatwerk. Hiervoor is tijd nodig om het gesprek daadwerkelijk aan te gaan én een ambtenaar of bestuurder die goed luistert. Naar aanleiding hiervan kan de overheid haar dienstverlening of procedures optimaliseren; daar gaat het ombudswerk over en daar zet de Commissie Ombudsman zich graag voor in.

Klachtrecht binnen de gemeente Oosterhout

In deze alinea volgt een weergave van het aantal ontvangen klachten, als ook van de inhoudelijke afhandeling ervan.

In 2019 zijn 7 verzoeken bij de Commissie Ombudsman binnen gekomen. Deze verzoeken betreffen het totaal van de klachten die bij de commissie aanhangig zijn gemaakt en waartoe de commissie in eerste instantie bekijkt of ze wel ontvankelijk zijn. Immers, als de gemeente Oosterhout een klacht nog niet in behandeling heeft gehad, dient de commissie verzoeker eerst terug te verwijzen naar de gemeente, het zogenoemde ‘kenbaarheidsvereiste’ van artikel 9:20 van de Algemene wet bestuursrecht.

4 Verzoekers kon de commissie na informatie-inwinning direct doorverwijzen naar het juiste proces. Ten aanzien van 2 verzoeken heeft de commissie een onderzoek uitgevoerd en afgerond, waarover hieronder nadere informatie volgt. Eén onderzoek is nog niet afgerond. Hierover volgt in het jaarverslag over 2020 verslaglegging.

1. Klacht over processen bij gemeente waardoor zoon gedupeerd wordt

Verzoekster beklagde zich bij de commissie over de handelwijze van diverse medewerkers van de gemeentelijke afdelingen. Zij stelde dat als gevolg van het handelen van onder andere ambtenaren van de gemeente haar zoon gedupeerd werd en daardoor al lange tijd niet naar school ging. Zij had hierover grote zorgen en het bezorgde haar veel stress. De commissie heeft diverse gesprekken gehad met zowel verzoekster als met gemeentelijke medewerkers van leerplicht en het sociaal wijkteam. Er bleek een grote betrokkenheid bij de situatie te zijn bij de individuele medewerkers, maar een samenhang op de aanpak leek te ontbreken. Eén van de ‘bottle necks’ bleek de verscherpte privacy-wetgeving te zijn: ambtenaren waren beducht voor het delen van informatie, omdat zij daarmee de privacy van betrokkene zouden (kunnen) schenden. Door de interventie vanuit de commissie werd een regiehouder bij de gemeente voor deze situatie aangewezen, die voor de juiste samenhang zou zorgen opdat de zoon van verzoekster weer op korte termijn naar school zou kunnen gaan. Hiermee rondde de commissie haar onderzoek af.

2. Klacht over schending van privacy

Verzoekster beklaagde zich bij de commissie over de rol van een voormalig klantmanager omdat deze persoonlijke informatie over haar zou hebben gedeeld met familie waarmee verzoekster werkte. Voor verzoekster was het een zeer indringende ervaring toen zij geconfronteerd werd door het familielid dat deze “intieme informatie” had van haar. Het emotioneerde verzoekster enorm. Verzoekster had de kwestie graag met de beklagde zelf willen afhandelen, maar dat lukte niet, waarna zij officieel haar beklag deed bij de gemeente. In de klachtafhandeling bleek dat er tegenstrijdige verklaringen waren over datgene wat gebeurd zou kunnen zijn. Verzoekster zag beklagde als ‘informant’, maar beklagde herkende zich geenszins in deze aanname en was op haar beurt zeer geëmotioneerd door deze stellingname.

Hoewel niet aangetoond kon worden welke stelling juist was, kwam de gemeente tot een ongegrondverklaring. De Commissie Ombudsman heeft daarop de gemeente aangegeven dat een ongegrondverklaring niet mogelijk is als er tegengestelde verklaringen zijn, zonder dat bewijs aan te voeren is voor de ene of de andere stelling. De gemeente had moeten concluderen dat er geen oordeel afgegeven kon worden, omdat verzoekster nu het gevoel kreeg dat zij niet geloofd werd. Daarnaast bleek de commissie dat verzoekster en beklagde niet in een gezamenlijk gesprek hadden kunnen uitspreken wat het voor hen persoonlijk betekende betrokken te zijn geraakt in deze situatie. Een gemis omdat de klachtbehandeling hierdoor niet kan voorzien in een herstel van de betrekkingen. De commissie heeft dit gesprek alsnog gearrangeerd, waarna het aan beide betrokkenen was om de kwestie achter zich te laten.

Organisaties waarvoor de Commissie Ombudsman klachten behandelt

De Commissie Ombudsman heeft in 2019 naast de gemeente Oosterhout ook werkzaamheden verricht ten aanzien van het klachtrecht voor de gemeenten Breda, Dongen, Etten-Leur, Moerdijk, Roosendaal en Rucphen en de Belastingssamenwerking West-Brabant, het Werkplein Hart van West-Brabant, CJG Breda de Stichting Sociale Wijkteams Oosterhout en de Regionale Samenwerking West-Brabant.

Dit maakt het werk voor de commissieleden zeer boeiend. De ervaring met klachten en bemiddeling bij de diverse organisaties – groot én klein, in de stad of een dorpsgemeenschap – geeft de mogelijkheid om de opgedane expertise nog meer uit te nutten en in te zetten voor de burgers van alle organisaties waarvoor de commissie de klachtbehandeling in beroep vorm geeft.

5.11 Interbestuurlijk toezicht

In de Wet Revitalisering generiek Toezicht is opgenomen dat het in eerste instantie niet aan de toezichthouder, maar aan vertegenwoordigende organen als de gemeenteraad is om in het kader van de horizontale verantwoording toezicht te houden op de uitvoering van taken (vooral medebewindstaken) door de colleges. Het toezicht dat het Rijk en de provincies op de gemeenten houden kan dan soberder worden ingericht en meer op afstand en op risico's gericht plaatsvinden.

In 2016 heeft de gemeenteraad tijdens een informatieavond gesproken over de rol opvatting van de gemeenteraad bij Interbestuurlijk toezicht. Als onderdeel hiervan is afgesproken dat het interbestuurlijk toezicht een prominenter rol krijgt in de P&C-cyclus van de gemeente. Daartoe zullen in het jaarverslag van de gemeente de belangrijkste uitkomsten van het IBT worden toegelicht en tevens zal er met ingang 2017 jaarlijks één van de toezichtsgebieden nader worden uitgediept tijdens een informatieavond.

Naast de informatie in deze paragraaf kan ook gebruikt gemaakt worden van Waarstaatjegemeente.nl. Deze site bevat prestatie-indicatoren voor de horizontale verantwoording. Deze indicatoren geven informatie over de prestaties van gemeenten bij de uitvoering van hun wettelijke medebewindstaken.

Provinciaal toezicht

Ten aanzien van het toezicht van de provincie ligt het accent op de toezichtsgebieden Archief- en informatiebeheer, Financiën, Huisvesting vergunninghouders, Monumentenzorg, Omgevingsrecht en Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro). Binnen deze toezichtsgebieden besteedt de provincie jaarlijks aandacht aan verschillende thema's.

Resultaten interbestuurlijk toezicht 2019

De bovenstaande zes toezichtgebieden worden beoordeeld op een driepuntsschaal. Om de resultaten goed te kunnen interpreteren is bij ieder toezichtsgebied een korte toelichting gegeven van de gepresenteerde resultaten. Samengevat is het beeld als volgt:

Domein	Resultaat 2018	Resultaat 2019
Archief- en informatiebeheer	Voldoet	Voldoet
Financieel toezicht	Voldoet	Voldoet deels*
Huisvesting vergunninghouders	Voldoet**	Voldoet deels, doch verschoonbaar**
Monumentenzorg	Niet gemeten	Voldoet
Omgevingsrecht	Voldoet	Voldoet
Ruimtelijke ordening	Voldoet	Voldoet

* Betreft oordeel over de begroting 2019.

** Per peildatum 1 februari 2020.

Archief- en informatiebeheer

Waar moet de gemeente aan voldoen?

Voor het jaarlijks toezicht op het archief- en informatiebeheer sluit de provincie aan bij de aanbeveling van de VNG, dat het college de raad jaarlijks informeert over archiefzorg en – beheer via Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's). Hierbij geeft de provincie de volgende vijf van de tien KPI-thema's prioriteit:

KPI-nr	Omschrijving
1	Lokale regelingen
3	Ordering, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden
4	Digitale archiefbescheiden in het bijzonder
6	Overbrenging van archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats
7	Archiefbewaarplaatsen, archiefruimten en e-depots

Voor het systematisch toezicht baseert de provincie zich op de interne rapportage van het college aan de raad. Daarbij gaan ze er van uit dat:

1. Het college jaarlijks verslag uitbrengt aan de raad over de uitvoering van de Archiefwet in het voorgaande jaar.
2. Het college de raad tegelijk met het verslag op de hoogte brengt van de verbeteringen die naar aanleiding van het verslag zijn of worden opgestart.
3. De provincie afschriften ontvangt van het verslag en de verbetervoorstellen die naar de raad zijn gestuurd.

Naast dit kwalitatief oordeel, houdt de provincie ook bij of de lokale overheden de verslagen tijdig toegestuurd hebben.

Wat is de stand van zaken bij de gemeente Oosterhout?

De provincie baseert zich vooral op de kwaliteit van het proces van verslaglegging. Dit oordeel kan daardoor afwijken van de bevindingen en het oordeel dat de archivaris in zijn verslag aan u schrijft. Deze zijn vooral op de inhoud gericht.

Het verslag archief- en informatiebeheer is voor 15 juli naar de toezichthouder verstuurd en de gemeente bood het verslag, begeleid door een raadsinformatienota, aan de raad aan op 14 augustus. Het verslag beschrijft de vijf thema's waar de provincie haar beoordeling op baseert. In het bijbehorende 'verbeterplan 2019' is aangegeven wat de voortgang is van de vorig jaar gedefinieerde verbeterpunten en reageert de gemeente op nieuwe constatering die de archivaris in haar tussenrapportage maakt. Wij beoordelen uw gemeenten daarom als 'voldoet'.

Financieel toezicht

Waaraan moet de gemeente voldoen?

Bij het financieel toezicht is sprake van specifiek toezicht. Hierdoor wijkt de wijze waarop de provincie dit toezicht uitoefent enigszins af van de andere vijf toezichtgebieden.

Bij het financieel toezicht worden de volgende drie categorieën onderscheiden: Voldoet, Voldoet met kanttekeningen en Voldoet niet. Voldoet en Voldoet met kanttekeningen leiden tot repressief toezicht, terwijl voldoet niet preventief toezicht tot gevolg heeft.

1. De begroting is structureel en reëel in evenwicht en
2. Uit meerjarenraming is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd en
3. Er is voor zover bekend geen sprake van bestuurlijke relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden.

Wat is de stand van zaken bij de gemeente Oosterhout?

De begroting 2017 is aan een uitgebreid onderzoek onderworpen; dit uitgebreide onderzoek verricht de provincie minimaal eens per 4 jaar. De begroting 2019 is daarom slechts beperkt onderzocht. De uitkomsten van deze beperkte controle vormden geen aanleiding om de begroting uitgebreider te controleren. We presenteerden in 2019 een begroting die in het eerste jaar (2019) niet reëel en structureel in evenwicht was. Het was echter voor de provincie voldoende aannemelijk dat dit evenwicht in de meerjarenschijven wel tot stand zal worden gebracht. Dit wordt met name bereikt door het realiseren van de taakstellingen op gebied van Jeugd en WMO. Voor onze gemeente is daarom voor het begrotingsjaar 2019 het normaal geldend repressief toezicht van kracht.

Op basis van de criteria in ons beleidskader IBT 2016-2019 beoordeelt de provincie onze begroting 2019 als 'voldoet met kanttekeningen'. De gemeente Oosterhout heeft daarom in 2019 de kleur 'oranje' op de kaart gekregen.

Huisvesting vergunninghouders

Waaraan moet de gemeente voldoen?

Wij hebben een wettelijke taak, op basis van de Huisvestingswet, om vergunninghouders te huisvesten. De rijksoverheid legt ons elk half jaar een taakstelling op voor het aantal te huisvesten vergunninghouders. Het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) heeft de verantwoordelijkheid om deze taakstelling uit te voeren in samenwerking met de gemeenten. Een vergunninghouder moet binnen 14 weken na aanmelding een passende woning aangeboden krijgen, met daaraan gekoppeld een traject om uitkering, onderwijs en inburgering te organiseren. Wij voeren als gemeente de regie op dit traject. Huisvesting gebeurt voornamelijk door de woningcorporaties, begeleiding van de individuele vergunninghouders gebeurt in onze gemeente.

Wat is de stand van zaken bij de gemeente Oosterhout?

Op grond van de realisatiecijfers van het COA en de provincie heeft de gemeente Oosterhout per 1 januari 2020 niet, maar per 1 februari 2020 alsnog haar taakstelling over 2019 tijdig gerealiseerd en zijn er geen achterstanden meer uit vorige perioden.

Monumentenzorg

Waaraan moet de gemeente voldoen?

Een van de wettelijke eisen is dat gemeenten een commissie instellen die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument. Van deze commissie mogen burgemeester of wethouders geen lid zijn en enkele leden moeten deskundig zijn op het gebied van monumentenzorg. De provincie monitort of de Brabantse gemeenten een dergelijke commissie hebben ingesteld en ze ook altijd consulteert.

Wat is de stand van zaken bij de gemeente Oosterhout?

In het uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht 2019 is een themaonderzoek aangekondigd met als doel 'beter zicht op de kwaliteit en de effectiviteit van de adviezen die de monumentencommissies maken', een realitycheck naar de taakuitvoering. Hiervoor zijn de onderstaande onderzoeksvragen opgesteld:

- Hoe komen de adviezen van Brabantse gemeentelijke monumentencommissies tot stand binnen hun eigen gemeentelijke context (werkwijze)?
- Hoe gaan de colleges van B&W om met de adviezen van de commissies (opvolging/afwijzing, motivering, overwegingen)?
- In hoeverre en hoe zijn de monumentencommissies zich aan het voorbereiden op de nieuwe Omgevingswet (best practices) en is daarmee de monumentenzorg voldoende geborgd?

Omgevingsrecht

Waaraan moet de gemeente voldoen?

De hoofddoelstelling van de wetgeving op het terrein van het omgevingsrecht is een veilige en gezonde leefomgeving te bewerkstelligen. En deze op een duurzame en doelmatige wijze te behouden, beheren, gebruiken en ontwikkelen. De lokale overheden spelen daarbij een belangrijke rol door een adequate uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). Als de overheden deze VTH-taken niet goed uitvoeren, kan dat grote invloed hebben op de veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.

Op grond van de Wabo dient iedere gemeente te beschikken over de volgende documenten:

- a) Een actueel beleidsplan VTH, gebaseerd op een adequate probleemanalyse, met inzicht in prioriteitenstelling die aansluit op de gestelde doelen, inzicht in de methodiek om de gestelde beleidsdoelen te bereiken, inzicht in de benodigde en beschikbare financiële en personele capaciteit voor het bereiken van de doelen en het uitvoeren van de activiteiten.
- b) Jaarlijks uiterlijk 1 februari: een uitvoeringsprogramma VTH, met daarin de voorgenomen activiteiten waarbij inzichtelijk rekening wordt gehouden met gestelde doelen en prioriteiten uit het beleidsplan en de verbeterpunten uit het voorgaande evaluatieverslag.
- c) Jaarlijks uiterlijk 1 mei: een evaluatieverslag VTH, waarin inzichtelijk rekening wordt gehouden met de uitgevoerde activiteiten uit uitvoeringsprogramma, het bereiken van de gestelde beleidsdoelen en - indien van toepassing - aangevuld met verbeterpunten voor het volgende jaar.

Wat is de stand van zaken bij de gemeente Oosterhout?

Op basis van de Beleidscriteria IBT heeft de provincie geoordeeld dat de gemeente Oosterhout **voldoet** op het punt omgevingsrecht.

De provincie stelt vast dat onze gemeente behoort tot de categorie die alle handavingsdocumenten in 2019 tijdig vaststelde. Samen met het overgrote deel van andere gemeenten behoort Oosterhout tot de categorie koplopers in Brabant op het gebied van het bestuurlijk tijdig vaststellen van de wettelijke handavingsdocumenten.

Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro)

Waaraan moet de gemeente voldoen?

De volgende 4 thema's worden door de provincie beoordeeld:

1. Verplichtingen uit de Wro:

- a. hebben van gebiedsdekkende structuurvisies;
- b. hebben van gebiedsdekkende bestemmingsplannen of beheersverordeningen;
- c. hebben van actuele bestemmingsplannen en beheersverordeningen;
- d. jaarlijks bekendmaken, hoe in het ruimtelijk spoor wordt gehandhaafd;

2. Instructieregels voor gebiedsbescherming uit de Verordening ruimte:

Zijn deze instructieregels, m.n. met betrekking tot de bescherming van natuur- en landschapswaarden, cultuurhistorische waarden en waterbergingsgebieden, in een bestemmingsplan opgenomen.

3. Regels voor zorgvuldige veehouderij uit de Verordening ruimte:

De regels in de Verordening ruimte voor de ontwikkeling van veehouderijen dienen binnen een termijn van 2 jaar in gemeentelijke bestemmingsplannen te zijn verwerkt.

4. Uitvoering handhaving en toezicht in relatie tot de Verordening ruimte:

Het betreft hier toezicht en handhaving, specifiek gericht op kwaliteitsverbetering landschap en de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij.

Wat is de stand van zaken bij de gemeente Oosterhout?

Oosterhout **voldoet** aan de gestelde eisen op het terrein van de Wet ruimtelijke ordening.

Jaarrekening (financieel)

166

6.1 Inleiding

166

**6.2 Grondslagen voor waardering en
resultaatbepaling**

170

6.3 Overzicht van baten en lasten

201

6.4 Investerings

205

6.5 Balans

207

6.6 Toelichting op de balans

224

6.7 (Begrotings)rechtmatigheid en SiSa

234

6.8 Publicatie Wet Normering Topinkomens

236

6.9 Gebeurtenissen na balansdatum

237

6.10 Controleverklaring

6. Jaarrekening (Financieel)

6.1. Inleiding

In hoofdstuk 6 worden de cijfers over het jaar 2019, zowel de exploitatie als de balans, op gemeentebreed niveau toegelicht.

De jaarrekening 2019 geeft samengevat het volgende beeld:

Bedragen * € 1.000 - = voordeel			
Exploitatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Lasten	159.125	161.712	157.127
Baten	155.033	156.359	157.424
Totaal saldo van baten en lasten	4.092	5.353	-297
Storting in reserves	11.905	10.513	10.590
Onttrekking aan reserves	15.739	15.866	13.766
Resultaat	258	0	-3.473

6.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Voorschriften

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de volgende wettelijke en andere voorschriften in acht genomen:

- De gemeentewet;
- Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- De door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordeningen ex artikel 212, 213, en 213a;
- Het op 21 januari 2020 door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol en normenkader rechtmatigheid voor de accountantscontrole 2019;
- Overige (financiële) afspraken, zoals de vastgestelde Planning & Controlcyclus, de nota reserves en voorzieningen, de nota investeringen en afschrijvingsbeleid en de nota inkoop en aanbesteding.

Financieel verslag

Het financieel verslag bevat de balans, de exploitatierekening en de toelichting daarop. De voorgeschreven overzichten zijn afzonderlijk opgenomen in de bijlagen.

Coronacrisis

In het voorjaar 2020 zijn we geconfronteerd met het COVID-19 (Corona) virus. Hoewel de continuïteit van de gemeente Oosterhout hierdoor niet in gevaar zal komen, zal deze crisis op vele manieren impact gaan hebben op onze gemeente. Dit zal een negatief effect hebben op de schuldquote, de solvabiliteit en het weerstandsvermogen van de gemeente. Voor meer informatie verwijzen wij u naar paragraaf 6.9. Gebeurtenissen na balansdatum.

Grondslagen voor waardering

Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa, de voorzieningen en de schulden opgenomen tegen nominale waarde.

- Onderscheid activa met economisch en maatschappelijk nut.

In de jaarrekening wordt conform de voorschriften onderscheid gemaakt tussen activa met een economisch nut en activa met een maatschappelijk nut. Activa met een economisch nut zijn activa die gelden genereren of waar een aspect van verhandelbaarheid in zit. Deze activa moeten worden geactiveerd. Bij de activa met economisch nut wordt onderscheidt gemaakt in activa waarvoor een heffing wordt geheven. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op deze investeringen en resultaatafhankelijk afschrijven is definitief verboden.

Vanwege een BBV-wijziging moeten Investerings met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur worden afgeschreven. De vrije keuze om investeringen met een maatschappelijk nut wel of niet te activeren is komen te vervallen. Hiermee wordt een betere vergelijkbaarheid van de kosten tussen gemeenten beoogd. Het nieuwe beleid is van toepassing op de investeringen vanaf 2017. Voor de bestaande activa (gerealiseerde investeringen tot en met 2016) blijft het oude activabeleid van kracht.

- Algemene waardering

De immateriële- en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen, subsidies, bijdragen en onttrekkingen aan de reserves. De afschrijvingen zijn gebaseerd op economische levensduur volgens de lineaire methode. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

- Immateriële vaste activa

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar, of indien korter maximaal de gebruiksduur van de bijbehorende activa, afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen, die worden verstrekt aan derden ten behoeve van een investering vallen met ingang van 1 januari 2016 ook onder de immateriële vaste activa.

- Vaste activa

Bij de waardering van de vaste activa wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De nog niet in bouwexploitatie genomen gronden (NIEGG), zijn per 1 januari 2016 niet langer verantwoord onder de grondexploitaties, maar onder de materiële vaste activa, gronden en terreinen. Uiterlijk 31-12-2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dat zal uiterlijk 31-12-2019 een afwaardering worden verwerkt.

- Financiële vaste activa

Deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen. De leningen u/g en de overige vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, waarbij rekening is gehouden met vermoedelijke oninbaarheid. Bijdragen, die worden verstrekt aan derden ten behoeve van een investering vallen met ingang van 1 januari 2016 niet langer onder de financiële vaste activa, maar onder de immateriële vaste activa.

- Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen historische uitgaafprijs.

- Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

- Grondexploitatie

De in bouwexploitatie genomen gronden zijn opgenomen tegen historische kostprijs, vermeerderd met de investeringen en verminderd met de opbrengsten wegens grondverkoop, bijdragen en subsidies. In de specificaties van de grondexploitatie zijn de opbrengsten opgenomen tegen de te verwachten uitgifteprijzen, terwijl de nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de exploitatieoverzichten c.q. tussencalculaties. Winst wordt binnen een grondexploitatie genomen conform de voorgeschreven berekening van de POC-methode.

Verliezen worden genomen als uit de financiële verkenning of grondexploitatie blijkt dat er een negatief resultaat te verwachten is. Dit kan zijn op moment van aankoop van perceel of moment van openen c.q. actualisatie van grondexploitatie.

- **Vorderingen**

De vorderingen worden in de jaarrekening gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

- **Eigen vermogen**

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het nog te bestemmen resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

- **Voorzieningen**

In het BBV worden vier mogelijkheden aangereikt waarvoor voorzieningen gecreëerd kunnen worden:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is in te schatten.;
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.;
4. De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Een uitzondering hierop zijn de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Conform Artikel 49 BBV worden deze sinds 2008 onder de overlopende passiva opgenomen. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Aan voorzieningen wordt geen rente toegevoegd. In het verslagjaar zijn geen onderhoudsegalisatievoorzieningen aanwezig.

- **Borg- en Garantstellingen**

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Grondslagen van resultaatbepaling

In de jaarrekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden conform begroting, dan wel besluitvorming door de Raad, rechtstreeks op de reserves gemuteerd. Bij de presentatie van het rekeningsaldo zijn wel alle mutaties afzonderlijk gepresenteerd in het kader van de verslaggevingsvoorschriften.

Baten en lasten

De baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben, ongeacht het moment waarop de gelden worden ontvangen c.q. betaald.

Eigen bijdrage via CAK

Door het CAK worden in verband met privacy bepalingen géén gegevens op persoonsniveau verstrekt aan gemeenten waardoor het slechts beperkt mogelijk is om de juistheid en volledigheid vast te stellen van de door het CAK vastgestelde eigen bijdrage ad € 481.614

(2018: € 631.299) van zorgontvangers en de tijdigheid van doorbetaling ervan aan gemeenten.

Algemene uitkering

De gemeente Oosterhout heeft bij de berekening van de algemene uitkering 2019 zoals die is verwerkt in de jaarrekening 2019, conform de stellige uitspraak van de commissie BBV, aansluiting gezocht bij de september-circulaire.

Afschrijvingen

De investeringen worden lineair afgeschreven waarbij voor de rente de rekenrente is gehanteerd. Ten aanzien van de rentetoerekening zijn meerdere uitzonderingen gemaakt.

In de nota investeringen en afschrijvingsbeleid is vastgesteld dat in het algemeen wordt gestart met het afschrijven van activa in het jaar **na** de gereed melding.

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur of nuttigheidsduur en opgenomen in de nota investerings- en afschrijvingsbeleid.

Dividendopbrengsten

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Resultaatbestemming

Het voordelig rekeningresultaat van de rekening van baten en lasten is afzonderlijk in de balans onder het eigen vermogen verantwoord. Bij vaststelling van de jaarrekening zal de gemeenteraad een nadere bestemming geven aan het rekeningsaldo. In de loop van 2020 wordt het rekeningresultaat van 2019 bestemd.

Om transparant te laten zien hoe reserves worden gevormd of worden benut, lopen alle mutaties in de reserves via een apart product. Hierdoor is er op één product inzicht in alle mutaties.

Een aantal reserves zijn door de gemeenteraad als 'gesloten circuits' aangemerkt. Dit betekent dat het aanwezige saldo op die producten binnen de jaarrekening rechtstreeks in de reserve wordt gemuteerd. Deze vallen in principe dus buiten de resultaatbestemming. Het betreft:

- Bestemmingsreserve SSC Equalit;
- Bestemmingsreserve doorontwikkeling;
- Bestemmingsreserve parkeerbonds;
- Bestemmingsreserve Groenfonds (alleen stortingen);
- Bestemmingsreserve toeristisch fonds;
- Reserve investeringsprojecten.

6.3 Overzicht van baten en lasten

Onderstaand is een overzicht gegeven van de totale lasten en baten voor de rekening 2019, in vergelijking primitieve begroting 2019 en de bijgestelde begroting 2019.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Programma		Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Vershil
Verbindend bestuur	Lasten	5.289	5.296	5.533	237
	Baten	979	979	1.228	-249
	Saldo	4.310	4.317	4.305	-12
Sociaal domein	Lasten	70.691	73.402	73.464	62
	Baten	18.016	19.395	20.629	-1.234
	Saldo	52.675	54.007	52.835	-1.172
Werkgelegenheid en economie	Lasten	947	1.069	1.199	130
	Baten	119	220	214	6
	Saldo	828	849	985	136
De levendige gemeente	Lasten	14.571	14.705	14.889	184
	Baten	3.288	3.288	4.139	-851
	Saldo	11.283	11.417	10.750	-667
Ruimte en ontwikkeling	Lasten	43.074	43.118	38.936	-4.182
	Baten	23.249	23.249	18.063	5.186
	Saldo	19.825	19.869	20.873	1.004
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	2.700	2.700	2.963	263
	Baten	105.498	106.722	109.943	-3.221
	Saldo	-102.798	-104.022	-106.980	-2.958
Overhead	Lasten	21.181	21.082	20.885	-197
	Baten	2.506	2.506	3.207	-701
	Saldo	18.675	18.576	17.678	-898
Onvoorzien	Lasten	175	175	0	-175
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	175	175	0	-175
Heffing VPB	Lasten	165	165	-743	-908
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	165	165	-743	-908
Totaal saldo van baten en lasten	Lasten	158.793	161.712	157.127	-4.585
	Baten	153.655	156.359	157.424	-1.065
	Saldo	5.138	5.353	-297	-5.650
Stortingen in reserves	Lasten	10.471	10.513	10.590	77
Onttrekkingen uit reserves	Baten	15.609	15.866	13.766	2.100
Saldo mutatie reserves	Saldo	-5.138	-5.353	-3.176	2.177
Resultaat	Lasten	169.264	172.225	167.717	-4.508
	Baten	169.264	172.225	171.190	1.035
	Saldo	0	0	-3.473	-3.473

Voor een overzicht van de begrotingswijzigingen 2019 wordt verwezen naar de bijlage 6.

Voor de staat van incidentele baten en lasten wordt verwezen naar paragraaf 6.7.

6.3.1 Analyse op hoofdlijnen

In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht gegeven van het resultaat.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie	belangrijke afwijkingen		
	jaarrekening 2019	voor-/ nadeel	2e rapportage
Verbindend bestuur	-12	V	-53 V
Sociaal domein	-1.172	V	203 N
Werkgelegenheid en economie	136	N	-25 V
De levendige gemeente	-667	V	-75 V
Ruimte en ontwikkeling	1.004	N	472 N
Algemene dekkingsmiddelen	-2.958	V	-2.132 V
Overhead	-898	V	-128 V
Vennootschapsbelasting	-908	V	-
Onvoorzien	-175	V	-175 V
Personele kosten*			-661 V
Kapitaallasten*			-1.300 V
Begrotingssado (na wijziging)	-		-
Subtotaal	-5.650	V	-3.874 V
Reserves	2.177	N	-
Totaal resultaat exploitatie	-3.473	V	-3.874 V

*Bij de jaarrekening zijn de resultaten van de personele kosten en de kapitaallasten opgenomen binnen de resultaten van de programma's.

Bovenstaand geven de afwijkingen per programma en de onderdelen algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien weer.

Bij de 2^e concernrapportage 2019 was een voordeel geprognostiseerd van € 3.874.000.

Dit voordeel was gebaseerd op kosten en baten van derden en kapitaallasten, exclusief apparaatskosten. Het verschil ten opzichte van de jaarrekening wordt op grote hoofdlijnen verklaard door de onderstaande posten (in volgorde van programma):

- College € 167.000 nadeliger:
Bij de 2^e concernrapportage was nog geen rekening gehouden met de extra benodigde storting in het APPA-fonds (€ 167.000). Met het opstellen van de jaarrekening 2019 is het pensioenfonds (hoeveel geld de gemeente in kas moet hebben om alle pensioenen (voormalige) wethouders uit te keren) gewaardeerd met een geldende rekenrente van 0,29% per 31 december 2019. In het boekjaar 2018 is gerekend met een rekenrente van 1,577%. De rekenrente is het rentepercentage dat gehanteerd wordt om het verwachte toekomstige rendement op het vermogen te bepalen. Gezien de daling van de rekenrente ten opzichte van voorgaand jaar is het te verwachten rendement lager. Om het pensioenfonds op peil te houden was een extra storting van € 167.000 noodzakelijk.
- Inkomen € 950.000 voordeliger:
Het BUIG-budget dat we van het Rijk ontvangen voor de dekking van de kosten van uitkeringsverstrekking en structurele loonkostensubsidie is € 350.000 hoger dan was begroot. Bij de 2^e corap was nog uitgegaan van een verhoging van € 200.000. De totale kosten van uitkeringsverstrekking zijn ruim € 1,8 miljoen lager dan begroot. Bij de 2^e corap was uitgegaan van € 1 miljoen voordeel. Het verschil met 2^e corap vindt zijn verklaring in twee onderdelen. In de eerste plaats een voorzichtige raming, in de tweede plaats was op basis van landelijke prognoses uitgegaan van een stabilisatie van aantal uitkeringen. In de laatste vier maanden van 2019 zien we echter een daling van ruim 4%.

- Jeugd € 376.000 nadeliger
Dit nadeel is grotendeels het gevolg van de vorming in de jaarrekening 2019 van een voorziening voor het te verwachten verlies van de gemeente Oosterhout in Jutz (€ 1,2 miljoen). Verder is er vanuit het gemeentefonds € 406.000 aan extra budget beschikbaar gekomen voor prijscompensatie jeugd en Voogdij/18+.
- Sport € 108.000 voordeliger:
De voorlopige bijdrage die vanuit het Rijk ontvangen is via de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) is hoger uitgevallen dan in de 2^e concernrapportage voorzichtigheidshalve was berekend.
- Afvalinzameling € 886.000 nadeliger:
Bij de 2^e concernrapportage was een nadeel voorzien van € 367.000. Hierin was nog niet meegenomen de naheffing van Attero, betreffende de suppletievergoedingen met betrekking tot de periode 2015 – januari 2017, voor een bedrag van € 663.000. Verder zijn er extra kosten geweest voor aanschaf van materialen (€ 70.000), lagere vergoeding van verwerking van papier (€ 30.000 nadeliger) en zijn de kosten voor het afvoeren van klein chemisch afval gestegen, hetgeen nog niet was voorzien (€ 45.000 nadelig).
- Vennootschapsbelasting (VPB) € 908.000 voordeliger:
Bij de 2^e concernrapportage was de definitieve afrekening over de jaren 2016 en 2017 nog niet bekend. Dit heeft geresulteerd in een teruggave van ruim € 1,1 miljoen. Daarnaast is een voorlopige aanslag 2019 opgelegd van ruim € 381.000. De voorlopige aanslagen Vpb zijn in 2016 en 2017 betaald uit de Algemene Bedrijfsreserve (ABR) van het grondbedrijf. Middels een voorstel saldobestemming zal voorgesteld worden om de terugontvangen Vpb weer ten gunste van de ABR te brengen.
- Personele kosten € 727.000 nadeliger:
Het verschil ten opzichte van de 2^e concernrapportage is grotendeels veroorzaakt door meer benodigde inhuur van tijdelijk personeel (€ 190.000), hogere algemene afdelingskosten zoals opleidingen en adviezen van derden (€ 273.000) en er is voor € 223.000 minder aan uren doorbelast aan investeringen omdat ruim € 2,2 miljoen aan investeringsgelden zijn doorgeschoven naar 2020. Voor de toelichting op de personele kosten wordt verder verwezen naar paragraaf 6.3.3. Personele lasten.
- Kapitaallasten (€ 181.000 voordeliger):
Bij de 2^e concernrapportage was een voordeel verwacht van € 2.100.000 (inclusief bespaarde rente), dit is bij de jaarrekening € 169.000 lager uitgekomen. De kapitaallasten worden berekend op basis van het verloop van de werkelijke kosten van de investeringen. Voor de toelichting op de kapitaallasten wordt verder verwezen naar de paragraaf 6.3.2. Kapitaallasten.

TOELICHTINGEN OP DE RESULTATEN

Onderstaand worden per programma per product de financiële resultaten weergegeven met daarbij een toelichting op de belangrijkste afwijkingen per product.

De verschillen in de personele kosten en de kapitaallasten worden ook als totaal in de paragrafen 6.3.2 en 6.3.3 toegelicht.

Programma 1: Verbindend bestuur

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaallasten	Totaal 2019	Voor /nadeel	I / S
Relatie burger en bestuur	411	-295	127	5	248	N	I 222 / S 26
<i>Gemeenteraad</i>	2	-	8	-	10	N	I
<i>College</i>	409	-295	119	5	238	N	I 212 / S 26
Regionale samenwerking	-28	-	-20	-	-48	V	I
<i>Regionale samenwerking</i>	-28	-	-20	-	-48	V	I
Dienstverlening	-158	46	-62	-38	-212	V	I
<i>Dienstverlening</i>	-158	46	-62	-38	-212	V	.
TOTAAL	225	-249	45	-33	-12	V	I-38 / S 26

Relatie burger en bestuur

College:

De overschrijding op de post College is grotendeels ontstaan door de extra benodigde storting in het APPA-fonds (€ 167.000 nadelig). Met het opstellen van de jaarrekening 2019 is het pensioenfonds (hoeveel geld de gemeente in kas moet hebben om alle pensioenen (voormalige) wethouders uit te keren) gewaardeerd met een geldende rekenrente van 0,29% per 31 december 2019. In het boekjaar 2018 is gerekend met een rekenrente van 1,577%. De rekenrente is het rentepercentage dat gehanteerd wordt om het verwachte toekomstige rendement op het vermogen te bepalen. Gezien de daling van de rekenrente ten opzichte van voorgaand jaar is het te verwachten rendement lager. Om het pensioenfonds op peil te houden was een extra storting van € 167.000 noodzakelijk.

Verder is er voor afgerond € 177.000 betaald aan wachtgeld voor gewezen bestuurders. Dit bedrag is onttrokken uit de voorziening wachtgeldregeling politieke ambtsdragers (€ 177.000 voordelig).

Tevens zijn de kosten voor externe representatie hoger dan was voorzien (€ 13.000 nadelig) en ook hogere overige kosten, zoals abonnementen, onderzoeken en adviezen van derden en verhuiskosten (€ 26.000 nadelig).

Daarnaast zijn de salariskosten hoger dan begroot (€ 26.000 nadelig, structureel). De raming hiervan is sinds 2017 niet aangepast op de werkelijke salariskosten.

Regionale samenwerking

Door een BTW correctie is een voordeel van € 20.000 ontstaan op de kosten van de RWB. Tevens is er een voordeel op de apparaatskosten door lagere bezetting op de functie Adviseur Regio & Bestuur lager is dan de begrote formatie.

Dienstverlening

De werkzaamheden voor het actualiseren van de WOZ gebruiksoppervlakten zijn in 2019 uitgevoerd door de ambtelijke medewerkers in combinatie met het actualiseren van de basisregistratie waardoor we voldoen aan de wettelijke doelstelling. Met het opstellen van de begroting 2019 was het nog niet duidelijk of we hiervoor de expertise hadden en is daarom een incidenteel budget voor advies opgenomen. Van dat budget resteert € 35.000 door werkzaamheden van eigen personeel. De kosten voor het digitaliseren van de oude hardcopy bouwdoSSIers zijn opgevangen binnen de budgetten van facility (€ 15.000 voordelig). De applicatie voor de basisregistratie van kabels en leidingen is pas in oktober 2019 in gebruik genomen in plaats van aan het begin van het jaar, hetgeen resulteert in een voordeel van € 5.000.

Verder is in de begroting 2019 rekening gehouden met 150 aanvragen voor beheer en denegratievergoedingen. In 2019 zijn 200 aanvragen verwerkt (€ 9.000 voordelig).

Voor de reisdocumenten was 2019 het eerste jaar dat zichtbaar is dat de reisdocumenten langer geldig zijn. Hierdoor was de inschatting dat er een grote terugval zou zijn van het aantal aanvragen reisdocumenten. De terugval is minder dan verwacht. Dit heeft verschillende oorzaken; het aantal inwoners is gegroeid, we zien steeds meer dat kinderen een eigen reisdocument hebben en in het aantal vermissingen zien we een stijgende lijn. Hierdoor dus lagere kosten en minder baten als gevolg van het deel wat rijk wordt ontvangen en weer afgedragen (€ 51.000 voordelig).

De onderschrijding van de apparaatskosten is grotendeels het gevolg van vacatureruimte bij Burgerzaken en het KCC (€ 84.000 voordelig).

Daarnaast zijn er ten behoeve van de kabels en leidingen GEO meer uren besteed aan de verlegregeling vanwege een stijging in het aantal aanvragen ten opzichte van voorgaande jaren en het daaraan aantal gekoppelde uren toezicht (€ 37.000 nadelig).

De uitvoering van het project Modernisering dienstverlening burgerzaken is doorgeschoven naar 2020 waardoor er minder kapitaallasten zijn geboekt (€ 38.000 voordelig).

Programma 2 Sociaal domein

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaal - lasten	Totaal 2016	Voor /na-deel	I / S
Beheerskosten sociaal domein	121	-	4	-	125	N	I
<i>Beheerskosten sociaal domein</i>	<i>121</i>	<i>-</i>	<i>4</i>	<i>-</i>	<i>125</i>	<i>N</i>	<i>I</i>
Maatschappelijke zorg	1.995	-33	-379	-32	1.551	N	I 680 /S 871
<i>Maatschappelijke samenleving</i>	<i>-35</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-35</i>	<i>V</i>	<i>S</i>
<i>Volksgezondheid</i>	<i>-119</i>	<i>-10</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-129</i>	<i>V</i>	<i>I-29/ S-100.</i>
<i>Transitie AWBZ</i>	<i>1.219</i>	<i>-27</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>1.192</i>	<i>N</i>	<i>I</i>
<i>Individuele voorzieningen WMO</i>	<i>1.052</i>	<i>20</i>	<i>-394</i>	<i>-</i>	<i>678</i>	<i>N</i>	<i>I -328/ S 1.006</i>
<i>Algemene voorzieningen WMO</i>	<i>-122</i>	<i>-16</i>	<i>15</i>	<i>-32</i>	<i>-155</i>	<i>V</i>	<i>I</i>
Sociaal beleid	-1.691	-923	-135	-	-2.749	V	I
<i>Inkomen</i>	<i>-1.424</i>	<i>-890</i>	<i>56</i>	<i>-</i>	<i>-2.258</i>	<i>V</i>	<i>I</i>
<i>Werk</i>	<i>-195</i>	<i>-22</i>	<i>-160</i>	<i>-</i>	<i>-377</i>	<i>V</i>	<i>I</i>
<i>Sociale regelingen</i>	<i>-72</i>	<i>-11</i>	<i>-31</i>	<i>-</i>	<i>-114</i>	<i>V</i>	<i>I</i>
Jeugdzorg	-87	-67	413	-3	256	N	I
<i>Transitie Jeugd</i>	<i>-87</i>	<i>-67</i>	<i>413</i>	<i>3</i>	<i>256</i>	<i>N</i>	<i>I</i>
Veiligheid	-77	-211	-50	-17	-355	V	I
<i>Veiligheid</i>	<i>-77</i>	<i>-211</i>	<i>-50</i>	<i>-17</i>	<i>-355</i>	<i>V</i>	<i>I</i>
TOTAAL	261	-1.234	-147	-52	-1.172	V	I -2.043 /S 871

Beheerskosten sociaal domein

Er zijn voor € 124.000 kosten gemaakt voor de inhuur van personeel ten behoeve van het Sociaal Domein. De dekking hiervoor is opgenomen binnen de vacatureruimte in het PBS.

Maatschappelijke zorg

Maatschappelijke samenleving:

In september 2018 zijn de beleidsregels 2019 voor peuteropvang en voorschoolse educatie apart vastgesteld door het college. Hierin is opgenomen dat de subsidie voor de voorscholen vanaf 2019 kan vrijvallen, omdat de financiering loopt via onderwijsachterstanden. Dit structurele voordeel is niet opgenomen in de begroting 2020.

Volksgezondheid:

Bij de 1^e concernrapportage 2019 is de begroting opgehoogd met een bedrag van €100.000 voor de bijdrage aan de GGD in verband met extra ontvangen gelden vanuit het gemeentefonds voor het rijksvaccinatieprogramma. Bij de actualisatie van

begroting 2019 was dit bedrag echter al opgenomen. Het betreft een structureel voordeel.

Verder heeft er een verrekening plaats gevonden van de doorschuif btw vanuit de gemeenschappelijke regeling GGD West-Brabant van € 16.000 (In totaal €125.846 voordelig).

In 2019 hebben we uitvoering gegeven aan een motie rookvrij in het kader van het gezondheidsbeleid. Alle materialen om speelvoorzieningen en schoolpleinen rookvrij te maken zijn in 2019 besteld en betaald. De plaatsing moet echter nog gebeuren in 2020.

We hebben ook voor 2019 een bijdrage ontvangen van € 10.000 vanuit de Regionale Ambulance Voorziening voor de uitbreiding van het AED-netwerk. Deze bijdrage is gebruikt om de extra uitgaven voor de AED's te dekken.

Transitie AWBZ:

In 2018 hebben we een blijvende toename van het aantal cliënten voor begeleiding gesignaleerd. En zeker aan het einde van het jaar bleek het tekort op het beschikbaar budget groot. In de begroting 2019 is ook de opdracht "WMO budgetneutraal" taakstellend verwerkt. Het jaar 2019 staat stond in het teken van kostenbeheersing vanwege de stijgende tekorten binnen de WMO. De Verordening voor maatschappelijke ondersteuning voor 2019 is uitgewerkt in het Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning 2019. Hierin is de beheersmaatregel 'strakkere sturing op het afwegingskader voor toegang 'uit fase I van Wmo Budgetneutraal uitgewerkt. Door deze beheersmaatregel zien we dat het aantal cliënten en voorzieningen stabiliseert/licht daalt. Begin 2019 waren er 669 cliënten met 870 voorzieningen, per 1 januari 2020 721 cliënten met 862 voorzieningen. Verwacht wordt dat de bijbehorende kosten in 2020 wel meer gelijk gaan lopen.

Individuele voorzieningen WMO:

- Beleidsontwikkeling WMO (€ 359.000 voordelig):

Met name als gevolg van een benchmark WMO zijn kosten gemaakt waarin de begroting geen rekening is gehouden (€ 17.000 nadelig)

De onderschrijding op de uren is het gevolg van het feit dat er het hele jaar vacatureruimte is geweest waar voor een groot deel tijdelijke inhuur op plaats heeft gevonden (€ 388.000 voordelig).

- Huishoudelijke verzorging (€ 841.000 nadelig structureel):

De aanzuigende werking van het abonnementstarief op de hulp bij het huishouden zet door. Het aantal voorzieningen hulp bij het huishouden is inmiddels gestegen van 1.200 begin 2019 naar ruim 1.600 op 1 januari 2020 (€ 670.000 nadelig). De eigen bijdragen, € 17,50 per vier weken per cliënt, worden geïnd door het CAK. In 2019 werden er geen eenduidige bedragen door het CAK naar de gemeente gestort waardoor het moeilijk is in te schatten wat het totaal aan eigen bijdrage is. In 2019 was dit € 482.000. Dit is € 170.000 lager dan begroot. De gemeenten hebben hier geen inzicht in.

- Rolstoelvoorzieningen (€ 103.000 nadelig structureel):

De laatste jaren stijgt het aantal aanvragen voor een rolstoel licht, hetgeen past bij een ouder wordende bevolking. De stijging in kosten stijgt echter sterker. Dit komt onder meer door enkele aangepaste rolstoelen (bijv. sportrolstoelen) vaak verstrekt worden via een persoonsgebonden budget.

- Woonvoorzieningen (€ 62.000 nadelig):

Het nadeel wordt deels verklaard door de declaraties voor woningaanpassingen van Thuisvester die nog steeds een stijgende lijn laten zien. De afspraken hierover zullen aangescherpt worden. Daarnaast zijn de kosten voor woonvoorzieningen gestegen omdat mensen langer thuis blijven wonen, ondanks hun toenemende kwetsbaarheid.

Algemene voorzieningen WMO:

- Onderhoud gebouwen WMO (€ 37.000 voordelig):

De raad heeft in zijn vergadering van november 2019 met het vaststellen van de begroting 2020 besloten om de pilot dagbesteding Floraliapark voort te zetten. Het beheer is in 2019 doorbelast aan de stichting. Deze baten en lasten zijn niet in de begroting 2019 verwerkt (€ 9.000 baten voordelig en € 6.000 lasten nadelig). Het budget is in 2020 wel aangepast. Het onderhoudsbudget voor de activiteitencentra is licht overschreden (€ 5.000 nadelig). Verder zijn vijf huurcontracten van de activiteitencentra geïndexeerd (€ 7.000 baten voordelig).

Het voordeel op de kapitaallasten van € 32.000 is ontstaan door lagere kapitaallasten voor de pilot Buurtkamer omdat in 2018 het grootste gedeelte al was verwerkt wat toen tot een overschrijding leidde.

- Samenkracht en burgerparticipatie WMO (€ 20.000 voordelig)

Er zijn minder aanvragen geweest voor subsidies in 2019 waardoor het budget niet volledig is benut (€ 24.000 voordeliger). In kader van de beheersmaatregelen WMO zijn er minder uitgaven voor cursussen geweest (€ 34.000 voordelig).

Er was geld gereserveerd voor subsidie dementievriendelijke samenleving. Hiervan is bijna geen gebruik gemaakt (€ 8.000 voordelig). Vanaf 2020 zijn de beheersmaatregelen WMO structureel ingeboekt. Echter lopen contracten soms eerder af en is de bezuiniging eerder gerealiseerd.

Voor de inzet van de externe ondersteuning wijkgericht werken zijn extra kosten gemaakt van € 33.000 waarvoor dekking is opgenomen binnen het PBS.

De apparaatskosten (€ 15.000) betreffen de kosten die gemaakt zijn voor de inzet van de projectleider BeweegSaam en interne doorberekeningen vanuit het restaurant ten behoeve van WMO.

- Advies en ondersteuning WMO (€ 90.000 voordelig):

In het kader van beheersmaatregelen WMO zijn aanvullende contractvoorwaarden gemaakt, waardoor er minder uitgaven waren voor cliëntondersteuning (€ 90.000 voordelig). De beheersmaatregelen zijn vanaf 2020 in de begroting doorgevoerd.

Sociaal beleid

Inkomen

- Inkomensregelingen (€ 1.601.000 voordelig):

In de begroting was uitgegaan van een voordeel van € 400.000. Het totale voordeel is uitgekomen op € 2,3 miljoen. Dit voordeel kan als volgt worden verklaard:

Het BUIG-budget dat we van het Rijk ontvangen voor de dekking van de kosten van uitkeringsverstrekking en structurele loonkostensubsidie is hoger dan was begroot (€ 350.000 voordelig). De totale kosten van uitkeringsverstrekking zijn ruim € 1,8 miljoen lager dan begroot. Als naar de totale ontwikkeling van het uitkeringsbestand wordt gekeken in het jaar 2019 dan is de daling in Oosterhout groter dan het landelijk gemiddelde. Landelijk was de daling ongeveer 5% en in Oosterhout ruim 10%. Per uitkeringsregeling kan het verschil met de begroting als volgt verklaard worden.

Bijstand (Participatiewet)

Bij de begroting was uitgegaan van een gemiddeld aantal uitkeringen van 850 en een gemiddelde prijs van € 15.400. Zowel voor wat betreft het volume als de prijs was er sprake van een voordeel. De gemiddelde prijs per uitkering lag ongeveer € 840 lager en het uitkeringsvolume was ongeveer 65 lager.

IOAW
Ook voor de IOAW geldt dat er zowel sprake was van een lager uitkeringsvolume als van een lagere gemiddelde prijs. In de begroting was rekening gehouden met een gemiddeld aantal uitkeringen van 65, maar dit is uitgekomen op 56. De gemiddelde prijs per uitkering lag ongeveer € 650 lager dan begroot. De kosten van de structurele loonkostensubsidie zijn ruim € 2 ton lager dan begroot. De gemiddelde hoogte van de loonkostensubsidie is lager dan geraamd, omdat de loonwaarde van de personen hoger is dan waarvan is uitgegaan. Tenslotte was er bij de begroting van uitgegaan dat we de doelstelling van beschut werk zouden behalen (25 plaatsen ultimo 2019) dit aantal is echter niet gerealiseerd.

Door verschuiving van inkomensvoorzieningen naar inkomensregelingen zijn de apparaatskosten hoger dan begroot (€ 749.000 nadelig).

- Inkomensvoorzieningen (€ 667.000 voordelig):

De individuele inkomenstoelage is een jaarlijkse toeslag voor inwoners die 3 jaar of langdurig een inkomen tot iets boven de geldende bijstandsnorm hebben gehad. Er zijn meer aanvragen geweest dan waarmee in de begroting rekening is gehouden (€ 50.000 nadelig).

Door verschuiving van inkomensvoorzieningen naar inkomensregelingen zijn de apparaatskosten lager dan begroot (€ 730.000 voordelig).

Werk

In 2019 is een incidentele teruggave van WAVV/MidZuid over het jaar 2018 ontvangen voor een bedrag van € 300.000. Ten aanzien van de begeleiding van statushouders zijn de kosten hoger dan de vaste vergoeding per statushouder die we van het Rijk ontvangen (€ 72.000 nadelig).

Het voordeel op de apparaatskosten is met name het gevolg van vacatureruimte.

Sociale regelingen

- Bijzondere bijstand (€ 29.000 nadelig):

Het budget voor de bijzondere bijstand was voor de begroting 2018 incidenteel geactualiseerd met € 200.000, dit was nodig als gevolg van meer gebruik en hogere kosten voor bewindvoering. In 2019 is de begroting weer naar beneden bijgesteld naar € 507.000. De kosten van bijzondere bijstand voor bewindvoering blijven echter onverminderd hoog. Er is wel sprake van voorgenomen wetgeving om gemeenten hier meer grip op te laten krijgen, maar nog onbekend of en wanneer deze wetwijziging ingevoerd wordt. De totale kosten van bijzondere bijstand is uitkomen op een overschrijding ten opzichte van de begroting van € 170.000. Hiertegenover staat dat er nog een post is opgenomen in de begroting voor bijzondere bijstand hulp bij het huishouden van € 136.000. Deze voorziening is inmiddels komen te vervallen.

- Inburgering (participatie) (€ 66.000 nadelig):

De overschrijding is grotendeels veroorzaakt door inhuur van extern personeel ten behoeve van maatschappelijke begeleiding. Deze kosten worden gedekt uit het budget Participatie (€ 82.000 nadelig).

- Kwijtschelding (€ 46.000 voordelig)

De kosten voor kwijtschelding in 2019 zijn met name lager voor de afvalstoffenheffing (€ 20.000 voordelig) en voor de rioolheffing (€ 29.000 voordelig).

- Minimabeleid (€ 103.000 nadelig)

Collectieve Zorgverzekering

Voor de Collectieve Zorgverzekering minima is een bedrag van € 245.000 opgenomen in de begroting. De overschrijding van het budget is te verklaren door de stijging van het aantal verzekerden (€ 137.000 nadelig). De begroting voor 2020 is hierop aangepast. Eind 2019 is een inkomenscontrole onder de verzekerden uitgevoerd. Uit deze controle kwam naar voren dat tientallen verzekerden inmiddels meer verdienen dan de maximaal gestelde inkomensnorm. De uitwerking van deze controle zal invloed hebben op het aantal verzekerden voor 2020.

Klijnsmagelden:

De gemeente ontvangt vanuit het ministerie SZW een bedrag van € 250.000 voor de bestrijding van armoede onder kinderen. De helft van deze Klijnsmagelden is beschikbaar gesteld aan Stichting Leergeld West-Brabant Oost, € 15.000 is besteed aan de Zomerkaravaan en € 75.000 is aan het Winterpakket. Verder zijn de Klijnsmagelden 2019 ingezet voor verschillende projecten zoals een bijdrage aan de dag van de Armoede van Surplus, naschoolse activiteiten, zwembadkaarten en bibliotheekabonnementen voor minima. Ook is er een subsidie van € 15.000 aan de Goederenbank De Baronie verstrekt. De Klijnsmagelden zijn hierdoor volledig benut, daarom zal de Zomerkaravaan 2020 gedekt worden uit de reserves van voorgaande jaren.

- Schuldhulpverlening (€ 243.000 voordelig):

Het voordeel op de begroting is te verklaren doordat er minder inwoners een beroep hebben gedaan op de gemeentelijke schuldhulpverlening. Daarnaast heeft het kabinet boven op het bestaande budget extra middelen beschikbaar gesteld voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede. Met deze middelen wil het ministerie van SZW een impuls geven aan de verbetering van toegang tot en

effectiviteit van de gemeentelijke schuldhelpverlening en versterking van de lokale regiefunctie van het (kind)gericht armoedebelid.

Jeugdzorg

Transitie jeugd

Het negatieve resultaat 2019 van € 256.000 kan bijna volledig toegeschreven worden aan de eenmalige kosten ten behoeve van Juzt (€ 1.209.000 nadelig) en nakomende kosten over de periode 2015-2017 (€ 289.000 nadelig). Als we deze kosten buiten beschouwing laten zien we juist een heel positief resultaat in 2019 (€ 958.000 voordelig). Hierbij is zelfs al rekening gehouden met de in de begroting 2019 opgenomen taakstelling van € 1 mln. Het resultaat 2019 kan op onderdelen als volgt worden verklaard:

- Pijler 3: zorg en ondersteuning (€ 27.000 nadelig):
In augustus 2019 is het nieuwe contract met de vervoerder ten behoeve van het leerlingenvervoer ingegaan. De aanbesteding heeft, ondanks een stijging in het aantal leerlingen dat wordt vervoerd, een positief financieel resultaat tot gevolg gehad (€ 27.000 voordelig). Het gaat om een incidenteel resultaat. We zien zowel landelijk als lokaal een stijging in het aantal leerlingen dat is aangewezen op het speciaal onderwijs. Dit is ook de groep die gebruik maakt van het leerlingenvervoer.
- Kosten algemeen jeugdzorg (€ 877.000 nadelig)
De overschrijding op de kosten derden wordt enerzijds veroorzaakt door de vorming van een voorziening voor Juzt (€ 1.209.000 nadelig). In de jaarrekening 2019 is een voorziening gevormd voor het te verwachten verlies van de gemeente Oosterhout in Juzt. Eind 2019 is een nieuwe businesscase voor Juzt opgesteld die voorzag in een verwacht totaalverlies van € 5,3 miljoen. De afspraak in de regio is dat iedere gemeente bijdraagt naar rato van de zorg die is afgenomen bij Juzt. Het aandeel Oosterhout hierin bedraagt bijna 23%. Voor dit aandeel (23% van € 5,3 miljoen = € 1,2 miljoen) is een voorziening gevormd. Hiermee hebben we in de jaarrekening dus al rekening gehouden met een verlies van Juzt van € 1,2 miljoen en komt dit niet meer ten laste van het jaar 2020 of verder.
Daarnaast is sprake van een overschrijding vanwege de nieuwe afspraken rondom de Dienstverleningsovereenkomst en de daarmee samenhangende regionale beheersmaatregelen (€ 82.000 nadelig). Vanuit het gemeentefonds is een extra bedrag ontvangen voor de indexering van de kosten voor jeugdzorg van € 330.000. Dit bedrag is in de begroting niet verdeeld over de afzonderlijke onderdelen van de jeugdzorg waar de werkelijke kosten zijn gemaakt.
Voor het onderwijsachterstandenbeleid was de raming van de uitgaven gebaseerd op de ontvangen beschikking in 2018 voor de rijksbijdrage. In 2019 lagen de werkelijke uitgaven lager dan deze raming. Het saldo van de werkelijk ontvangen bijdrage en de uitgaven mag nog worden besteed in de komende jaren (€ 558.425 voordelig). Voor dit bedrag is een balanspost gemaakt (€ 516.000 nadelig). Voor wat betreft de inkomsten zijn in 2019 de middelen op een nieuwe manier verdeeld over de gemeenten. Deze verdeling is gebaseerd op een indicator van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor het kalenderjaar 2019 is in 2018 een voorlopige beschikking ontvangen. De definitieve beschikking die we in 2019 ontvingen viel voor gemeente Oosterhout lager uit vanwege enkele technische aanpassingen die het CBS heeft uitgevoerd in de indicator (€ 42.000 nadelig).
Door vacatures zijn minder uren naar jeugdzorg toegeschreven (€ 103.000 voordelig).
- Kosten toeleiding jeugd (€ 53.000 voordelig):
De kosten voor Spoedeisende zorg (SEZ) zijn niet meer hier geboekt, maar opgenomen bij de kosten voor Jeugdbescherming.
- Regionale niet vrij toegankelijke jeugd (€ 289.000 voordelig):
Dit onderdeel bevat ongeveer 80% van de totale kosten Jeugdzorg en wordt in regionaal verband WBO (Regio West-Brant Oost) ingekocht. Deze kosten worden voor een groot deel bepaald door de vraag naar Jeugdzorg. In 2019 zien we een stijging van het aantal jongeren met geïndiceerde Jeugdzorg in Oosterhout. Toch zien we ten opzichte van 2018 een forse daling in de kosten van in totaal 11% (€ 1,47 miljoen). Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten bij:
* Verblijfszorg;

- * Ambulante specialistische jeugdhulp (o.a. als gevolg van de inzet van de Praktijkondersteuner Jeugd, de inzet van een Informatiestandaard Jeugdwet medewerker voor de beoordeling van de verzoeken om toewijzing en de aanscherping van de tarieven);
- * JeugdzorgPlus (onder andere als gevolg van de sluiting van Lievenshove). Hier staat tegenover een stijging in de kosten bij:
 - * Pleegzorg;
 - * Landelijke functies;
 - * Crisishulp.
- Vrij toegankelijke jeugdzorg (€ 68.000 voordelig):
 Er is € 108.000 vanuit het transformatiefonds ontvangen t.b.v. de inzet van de POH Jeugd, die niet in de begroting was opgenomen.
 In de begroting 2019 was ruimte gecreëerd om nog meer de beweging naar de voorkant te gaan maken (transformatie). In 2019 zijn hiertoe ook nieuwe stappen gezet zoals de inzet van jeugdmaatschappelijk werk op de scholen. Dit heeft alleen nog niet geleid tot de volledige uitnutting van de begrote middelen.
- Lokale niet vrij toegankelijke jeugdzorg (€ 183.000 voordelig):
 Onder de lokale niet vrij toegankelijke jeugdzorg vallen de volgende 3 onderdelen, waarop in 2019 de volgende resultaten zijn behaald::
 - Sociaal medische indicatie kinderopvang (€ 8.000 nadelig);
 - Jeugdzorg vervoer (€ 51.000 voordelig) omdat er minder vraag was naar vervoer;
 - Persoonsgebonden budget (€ 141.000 voordelig) als gevolg van lagere tarieven en minder verstrekte Pgb's.

Concluderend kunnen we stellen dat de ingezette beleidslijn van ambulantisering en zoveel mogelijk opgroeien in een gezinsachtige situatie zijn effect begint te krijgen. Door de verschillende beheersmaatregelen is een rem gekomen op de stijgende kosten voor ambulante specialistische Jeugdhulp en zien we een forse verschuiving van verblijfszorg naar ambulante zorg, pleegzorg en landelijke functies.

Veiligheid

Veiligheid.

- Integrale veiligheid ((€ 19.000 voordelig)
 Bij de 1^e concernrapportages is middels een begrotingswijziging 1 fte integrale veiligheid omgezet naar extra werkbudget voor integrale veiligheid. Een deel hiervan zou middels het collegebesluit ingezet worden voor het afsluiten Weststad I en II tijdens nachtelijk uren (€ 50.000). Dit is niet uitgevoerd. Het nadeel op de apparaatskosten is het gevolg van meer productieve uren dan de norm per persoon waarbij in de begroting rekening is gehouden (€ 34.000 nadelig).
- Veiligheidsregio (€ 88.000 voordelig) :
 Naar aanleiding van het positief jaarrekeningresultaat 2018 zijn er aan de deelnemers extra middelen uitgekeerd. Voor Oosterhout betekent dit een voordeel van € 31.000, bestaande uit een bedrag van € 1.000 als gevolg van vrijval reserves en € 30.000 resultaatbestemming.
 In 2016 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de realisatie van een nieuwe brandweerpost in Den Hout. Daarbij is tevens besloten bij ingebruikname van de nieuwe post, de bestaande post te verkopen. De overdracht was begin 2019. Na aftrek van de lasten resteert een incidenteel voordeel van € 44.000.
- Verlenen vergunningen en controle naleving (€ 222.000 voordelig)
 In 2019 zijn er voor meer projecten precario opgelegd voor gebruik gemeentegrond voor containers. Dit is onder andere het geval voor Slotjes midden, Santrijn maar ook in het kader van energetische projecten van Thuisvester (€ 137.000 voordelig). Als gevolg van vacatureruimte zijn de apparaatskosten lager (€ 86.000 voordelig).

Programma 3 Werkgelegenheid en economie

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaal - lasten	Totaal 2019	Voor /na-deel	I / S
De bruisende binnenstad	10	12	-4	-	18	N	I
<i>Middenstand</i>	10	12	-4	-	18	N	I
Toerisme & recreatie	20	-2	-3	-	15	N	I
<i>Toerisme en recreatie</i>	20	-2	-3	-	15	N	I
Ruimte om te ondernemen	76	-4	28	3	103	N	I
<i>Ondernemen</i>	76	-4	28	-	100	N	I
<i>Nutsvoorzieningen</i>	-	-	-	3	3	N	I
TOTAAL	106	6	21	3	136	N	I

De bruisende binnenstad

De baten van de BIZ Binnenstad blijven achter op de begroting (€ 20.000 nadelig). Het verschil is ontstaan doordat de BWB feitelijk minder panden heeft aangeslagen dan theoretisch bepaald was. De reden hiervoor is de leegstand op peildatum. Om die reden is in 2019 de doorbetaling aan de Stichting al verminderd. Ook in 2020 zal deze uitbetaling verlaagd worden, omdat contractueel vastgelegd is dat er niet meer uitbetaald wordt dan er aan BIZ inkomsten ontvangen wordt, gezien over de gehele BIZ periode van 3 jaar. Hierdoor kan het zijn dat in 2020 een overschot ontstaat. Immers de totale kosten en baten dienen over deze periode gelijk te zijn. Dit is niet in de begroting verwerkt, maar zal in overleg met de BWB zo nodig worden aangepast voor 2020.

Toerisme en recreatie

Er is in 2019 in totaal € 20.000 aan bijdrage Zuiderwaterlinie bijgedragen welke niet in de begroting opgenomen was. Door het college is besloten deze bijdrage vanuit het toeristisch fonds te dekken.

Ruimte om te ondernemen

Ondernemen

Vanwege onderbezetting op de Economische Zaken is er extern personeel ingehuurd. De kosten hiervan bedragen € 73.500 en worden gedekt uit het PBS budget.

Verder is er extra inzet geweest voor met name de middenstand en horeca. Er is vanaf 2019 een medewerker als accountmanager hiervoor aangesteld, hetgeen leidt tot extra urenverantwoording.

Programma 4 De levendige gemeente

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaal - lasten	Totaal 2019	Voor /na-deel	I / S
Onderwijs en jeugd	-8	-21	11	-127	-145	V	I
<i>Onderwijs</i>	-11	-21	-9	-127	-168	V	I
<i>Jeugd</i>	3	-	20	-	23	N	I
Cultuur en evenementen	-179	-9	-32	-55	-275	V	I
<i>Bibliotheek</i>	28	-33	-6	-	-11	V	I
<i>Theater De Bussel</i>	-106	49	-	-	-57	V	I
<i>Cultuur onderwijs</i>	-53	-6	-	-	-59	V	I
<i>Overige podia</i>	12	-27	-30	-50	-95	V	I
<i>Musea en archieven</i>	-26	-22	15	-	-33	V	I
<i>Evenementen</i>	-34	30	-11	-5	-20	V	I

Sport	742	-821	-110	-58	-247	V	I
<i>Stimulering</i>	33	-88	36	-	-19	V	I
<i>Sportparken</i>	66	20	-6	-54	26	N	I
<i>Sporthallen en gymzalen</i>	54	-537	-39	-1	-523	V	I
<i>Zwembad</i>	589	-216	-101	-3	269	N	I
TOTAAL	555	-851	-131	-240	-667	V	I

Onderwijs en jeugd

Onderwijs:

De leerplicht wordt verzorgd door de gemeenschappelijke regeling Regionaal bureau leerplicht (RBL), waarvan de gemeente Breda de centrumgemeente is.

Extra uitgaven voor de verwerking van de doorschuif -btw van 2018 en 2019. Omdat de boeking in het jaar waarop deze betrekking heeft wordt gedaan en de factuur pas in het daaropvolgende jaar komt ontstaan er afwijkingen (€ 24.000 nadelig). Voor de voortzetting van het project van de NEET-jongeren (Not in Education, Employment or Training) waren voor 2019 middelen gereserveerd. In overleg met het Regionaal bureau leerplicht is dit project uitgevoerd als pilot project voor de regio en zijn de kosten daarvan uit de begroting van het RBL betaald. Ook voor de inzet van de lokale partners in Oosterhout is geen extra bijdrage gevraagd, omdat deze pilot binnen de begroting van de RBL opgevangen kon worden (€ 40.000 voordelig).

De bijdrage vanuit de centrumgemeente is € 16.000 hoger dan de raming die in de begroting is opgenomen. De werkelijke bijdrage is pas later in het jaar bekend. Dit bedrag mag ingezet worden om de uitgaven te dekken.

De kapitaallasten van het Mgr. Frenckencollege zijn lager dan de raming in verband met een latere start van de bouw (€ 56.000 voordelig) en de tijdelijke huur van de Griegstraat loopt langer door tot 2020 (€ 42.000 voordelig)

Jeugd:

Er zijn extra uren toegeschreven aan programma Jong in verband met tijdelijke uitbreiding van beschikbare uren (€ 19.000 nadelig).

Cultuur en evenementen

Bibliotheek

De energielasten en kosten voor belastingen ad € 29.000 zijn doorbelast aan de huurder. Hierdoor is een gelijk nadeel in lasten en baten ontstaan.

Verder zijn er minder uren naar beleid bibliotheek toegeschreven In verband met een andere prioritering ten gunste van WMO en jeugdzorg (€ 6.000 voordelig).

Theater De Bussel

De energielasten zijn lager dan geraamd (€ 44.000 lasten voordeliger) waardoor de doorbelasting van de energielasten aan theater de Bussel lager is dan verwacht, en dus nadelig voor Oosterhout (€ 44.000 baten nadelig).

Bij de oplevering van het gebouw De Bussel is een meerjaren-onderhoudsplan opgesteld. Op basis hiervan is het onderhoudsbudget opgenomen in de begroting. De werkelijke onderhoudskosten zijn lager dan de raming in de begroting (€ 77.000 voordelig). Dit is met name veroorzaakt door minder klachtenonderhoud.

Verder is er eenmalig een extra subsidie van € 5.000 uitgekeerd aan het Sportgala ten laste van het budget van Theater de Bussel conform de motie bij de vaststelling van de begroting 2019.

Cultuur onderwijs

Het project renovatie Pannehoef is on-hold gezet. Er is alleen onderhoud uitgevoerd betreffende de wettelijke verplichtingen en werkzaamheden die de veiligheid betreffen. Het vervangen van de luchtbehandelings- en centrale regelkast is uitgesteld (voordeel € 40.000). Door minder noodzakelijk klachtenonderhoud aan de kunstobjecten en muziekkiosk is het voordeel € 13.000.

Overige podia

Door minder en lagere aanvragen vanuit culturele verenigingen is er € 9.000 minder aan waarderingssubsidies verleend.

De inkomsten vanuit Kunstloc van € 27.000 zijn niet begroot en zijn gedeeltelijk ingezet voor de extra kosten voor onderzoek naar een broedplaats voor (amateur)podiumkunsten bij Galvanitas en verleende impulssubsidies voor 75 jaar vrijheid (€ 21.000 nadelig)

In verband met een andere prioritering van de personele inzet ten gunste van WMO en jeugdzorg zijn er minder uren naar cultuur toegeschreven (€ 30.000 voordelig).

Eind 2017 is vanwege een tegenvallende aanbesteding besloten om de geplande ingrijpende renovatie werkzaamheden in Pannehoef uit te stellen. Dit heeft tot gevolg dat de noodzakelijke bouwkundige- en installatie technische vernieuwingen tot op heden niet hebben plaats gevonden (lagere kapitaallasten € 50.000).

Musea en archieven

Voor de muziekschelp (€ 9.000), de monumenten (€ 9.000) en het speelgoedmuseum (€ 7.000) is het niet noodzakelijk geweest om het budget voor klachtenonderhoud aan te spreken. Dit was voorgaande jaren wel het geval. Van de stichting Nationaal Restauratiefonds is aan rijksmiddelen ontvangen als bijdrage in de restauratie van de toren St. Jansbasiliek (€ 15.000) en de molen De Hoop (€ 4.000). Deze middelen worden over een periode van 10 jaren ontvangen en de budgettering wordt in 2020 aangepast.

Sport

Regeling specifieke uitkering stimulering (SPUK)

In verband met de wijziging van de verrekening van de btw door de uitbreiding van het sportbesluit per 1-1-2019 is de btw nu kostenverhogend. In de begroting 2019 was daar nog geen rekening mee gehouden.

In de uitgaven is de btw-component van de werkelijke boekingen € 342.718.

Hiervoor hebben we via de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) een voorlopige bijdrage ontvangen van € 454.000. Deze kosten en inkomsten zijn verder toegelicht bij onderstaande onderdelen van de sport.

In de loop van 2021 is duidelijk wat het werkelijke subsidiebedrag wordt.

In de begroting 2020 zijn de bedragen opgehoogd met de btw component.

Sportstimulering

- Sport algemeen (€ 51.000 nadelig):

Er zijn minder subsidies aangevraagd door sportverenigingen en de bijdrage aan het sportloket is betaald binnen de Brede Buurt (€ 11.000 voordeliger).

In verband met uitvoering van een aantal sportkredieten zijn er meer uren naar sport toegeschreven (€ 62.000 nadelig).

- Sportstimulering (€ 70.000 voordelig):

Onder sportstimulering worden alle kosten geboekt van de Brede Buurt. De kosten die gemaakt worden voor derden (personeel en materialen) in het kader van sport worden later doorgerekend (€ 73.000 lasten nadelig en baten voordelig). Bij de 1e concernrapportage 2019 is er extra budget (€ 46.000) beschikbaar gekomen voor combifunctionarissen vanuit het gemeentefonds. Aangezien dit pas lopende het jaar beschikbaar is gekomen zijn deze niet volledig besteed (€ 30.000 voordelig). Verder zijn er meer inkomsten gegenereerd door inzet van personeel van Moove bij het basisonderwijs en bij zorginstellingen (€ 15.000 voordelig).

In verband met ziekte en vacatures is er een andere prioritering van de ureninzet geweest en zijn er minder uren naar sportstimulering toegeschreven. (€ 25.000 voordelig).

Sportparken

In totaliteit zijn de kosten derden overschreden met € 66.000 waarvan € 39.000 btw is gedeclareerd bij het Rijk in het kader van de "Regeling specifieke uitkering stimulering". Per saldo een bedrag van € 27.000 nadelig te verklaren.

De afgelopen jaren is het eerstejaarsonderhoud meegenomen in de kredieten van de buitensportaccommodaties. Nu de renovaties zijn afgerond vallen deze onderhoudslasten onder het

exploitatiebudget. In de begroting 2020 zijn de budgetten aangepast naar de meerjarenonderhoudsplanung. Voor 2019 was het onderhoudsbudget nog niet aangepast en de overschrijding is grotendeels veroorzaakt door beschadiging aan de atletiekbaan Scorpio (€ 7.000), elektrische installaties OVV (€ 24.000) en meerwerk SCO (€ 13.000).

Verder zijn er extra kosten gemaakt voor de vervanging van de dug-outs bij TSC in het kader van de veiligheid (€ 6.000), de bestrijding van de eikenprocessierups (€ 8.000, de pomp van Neerlandia en de kosten voor het vestigen van recht van opstal (€ 9.000 nadelig). Tegen de aanslagen van de ozb en waterschapslasten zijn bezwaren ingediend. De definitieve bedragen zijn pas in 2020 bekend. De verwachting is dat deze aanslagen naar beneden worden bijgesteld (€ 14.000 nadelig). Bij het groenonderhoud van de sportparken is er gekozen voor een andere manier van doorrekening van de tractiekosten waarbij alleen de werkelijke kosten doorgerekend zijn (€ 40.000 voordelig).

In verband met het ingroeimodel buitensportaccommodatiebeleid zijn er minder huurinkomsten geweest (€ 20.000 nadelig). In de begroting 2020 is dit bedrag aangepast.

De kapitaallasten zijn lager door minder uitgaven op het krediet sportpark de Contreie (€26.000 voordelig). In de begroting is een onderdeel van de doorbelaste tractie, de kapitaallasten. Door een andere manier van doorrekening van de tractie naar de sportparken zijn er geen kapitaallasten meer geboekt (€ 28.000 voordelig) Totaal €54.000 voordeel)

Sporthallen en gymzalen

In totaliteit zijn de kosten derden overschreden met € 18.000. Van de werkelijke uitgaven is € 119.000 gedeclareerd bij het Rijk in het kader van de "Regeling specifieke uitkering stimulerings". Per saldo een voordeel te verklaren van € 101.000

Het onderhoud van de gymzalen en sporthal Oosterheide is planmatig uitgevoerd rekening houdende met de ontwikkelingen genoemd in de toekomstvisie Oosterhout 2030. In 2019 is minimaal beroep gedaan op het budget klachtenonderhoud (€ 75.000 voordelig).

De inhuur van personeel derden is lager geweest omdat een eigen medewerker van het sportbedrijf daar is gaan werken (€ 23.000 voordelig). Dit bedrag is als dekking gebruikt voor de extra uren die ingezet zijn op het zwembad. In de begroting 2020 is dit al opgenomen.

De huurinkomsten zijn € 63.000 hoger in het kader van vraag en aanbod, waarvan extra inkomsten wegens bruto netto verhuur tarieven (€ 35.000 voormalig btw en € 28.000 extra verhuur).

Verder hebben we vanuit de Regeling specifieke uitkering sport (SPUK) voor de compensatie van de btw op de totale uitgaven van sport een bedrag van € 601.500 ontvangen, waarvan € 147.500 voor de investeringen (€ 454.000 voordelig).

In 2019 is een pilot uitgevoerd voor de exploitatie horeca van de sporthallen. Er zijn kosten gemaakt voor inhuur personeel en inkoop (€ 36.000 nadelig). Door de verkoop van dranken en food zijn er niet geraamde inkomsten (€ 20.000 voordelig).

Per saldo zijn de kosten van deze pilot € 16.000.

Zwembad:

Totaal zijn bruto kosten overschreden met € 582.000. Van de werkelijke uitgaven is €185.000 gedeclareerd bij het Rijk in het kader van de "Regeling specifieke uitkering stimulerings". Per saldo een tekort te verklaren van € 397.000.

Tegen de aanslagen van de ozb en waterschapslasten zijn bezwaren ingediend. De definitieve bedragen zijn pas in 2020 bekend. De verwachting is dat deze aanslagen naar beneden worden bijgesteld (€ 20.000 nadelig). Door de hertaxatie zijn er hogere kosten voor brand-storm/glasverzekering van € 14.000.

Vanaf 2019 zijn er onderhoudscontracten afgesloten voor de tractiemiddelen op de Warande (€ 23.000 nadelig). Om te kunnen blijven voldoen aan de Wet Hygiëne Veiligheid Bad- en zweminrichtingen zijn de schoonmaakkosten hoger dan waarmee in eerste instantie rekening is gehouden (€ 27.000 nadelig). In de begroting 2020 is het bedrag voor schoonmaak opgehoogd. In verband met de bestrijding van de processierups zijn incidenteel extra kosten gemaakt van € 15.000.

De extra uitgaven voor inhuur personeel bedragen € 303.000. Hierin is de extra uitbetaling opgenomen in verband met de cao van € 20.000. Voor deze extra uitgaven is er een gedeeltelijke dekking vanuit het PBS voor € 72.000 in verband met langdurige zieken en zwangerschap. Verder ook dekking uit de inzet van technisch personeel voor werkzaamheden Sportfondsen (€ 29.000). Doordat een vaste medewerker

werkzaamheden uitvoert op binnensport is daar minder inzet geweest door personeel derden die wel opgevangen moest worden bij het zwembad (€ 23.000). In totaal dekking van € 124.000. Tenslotte is er extra inhuur nodig geweest voor het aanbieden van meer activiteiten dan opgenomen in het Strategisch marketingplan 2015-2019 (€ 159.000 nadelig). Deze extra kosten voor personeel worden gecompenseerd doordat hierdoor extra inkomsten zijn gegenereerd.

Het exploitatiebudget voor onderhoud van recreatieoord de Warande is gebaseerd op prijzen van 2014. Het onderhoud is uitbesteed aan een externe partij. De prijzen zijn geïndexeerd die hoger zijn dan de inflatie die we hanteren in onze begroting. Daarnaast zijn werkzaamheden uitgevoerd die buiten dit contract vallen zoals vervangen douchepanelen en straatwerkzaamheden (€ 14.000 nadeel)

Ondanks de matige zomer en problemen met de eikenprocessierups zijn er meer inkomsten gegenereerd op de overige producten door optimaal gebruik te maken van de capaciteit van de Warande (€180.000 voordelig). Er zijn extra inkomsten in verband met de uitvoering van technische werkzaamheden voor Sportfondsen Nederland Beheer (SFN). SFN is ingehuurd door Vaessen voor het onderhoud van het zwembad. Een deel van deze werkzaamheden wordt nu uitgevoerd door onze eigen technische dienst en zijn doorberekend aan SFN. Er zijn ook kosten voor de inzet van zwempersoneel doorberekend (€ 29.000 voordelig incidenteel). Dit bedrag wordt gebruikt als dekking voor de inhuur van tijdelijke personeel. De apparaatskosten zijn lager, omdat door langdurige ziekten, zwangerschap en inzet op een sporthal minder uren zijn toegeschreven naar het zwembad. Hiervoor is extra extern personeel ingezet.

Programma 5 Ruimte & ontwikkeling

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaallasten	Totaal 2019	Voor/na-deel	I / S
Openbare ruimte	1.152	-582	-87	-196	287	N	I134/S153
<i>Wegen</i>	823	-451	-37	-160	175	N	I145/S30
<i>Openbaar groen</i>	221	-131	-7	-36	47	N	I-76/S123
<i>Buurt- en wijkbeheer</i>	108	-	-43	-	65	N	I
Verkeer & mobiliteit	76	-106	-56	-38	-124	V	I-44/S-80
<i>Verkeer</i>	167	-10	-17	-23	117	N	I
<i>Openbaar vervoer</i>	-12	-7	1	-	-18	V	I
<i>Parkeren</i>	-79	-89	-40	-15	-223	V	I-143/S-80
Natuur, milieu en afval	1.652	-947	331	-98	938	N	I
<i>Milieu</i>	268	-680	223	-14	-203	V	I
<i>Afvalverwijdering</i>	1.218	61	64	17	1.360	N	I
<i>Water en riolering</i>	166	-328	44	-101	-219	V	I
Ruimtelijke ordening & wonen	-11.498	6.820	4.608	-22	-97	V	I
<i>Ruimtelijke ordening</i>	974	-166	-100	11	719	N	I
<i>Huisvesting</i>	56	311	-188	-	179	N	I
<i>Grondexploitatie</i>	-12.528	6.675	4.891	-33	-995	V	I
TOTAAL	-8.618	5.185	4.791	-354	1.004	N	I 931/S73

Openbare ruimte

Wegen:

- Openbare verlichting (€ 21.000 voordelig)

Ten opzichte van de afgelopen drie jaren zijn de schademeldingen gedaald. Deze daling leidt tot een voordeel in de kosten van € 28.000, maar ook een nadeel in de baten van € 28.000. Door toepassing van steeds meer LED verlichting en het plaatsen van slimme meters is het voordeel in het energieverbruik € 80.000. In 2020 wordt nader uitgewerkt om deze overvloedige middelen in te zetten voor verduurzamingsopgaven. Gezien het actuele duurzaamheidsvraagstuk en het positieve saldo is het vervangen van de conventionele lampen naar LED verlichting versneld ten opzichte van het onderhoudsplan met als doel lagere stroomverbruik, lagere onderhoudskosten en lagere CO2 uitstoot (€ 39.000 nadelig).

- Beleid en beheer wegen (€ 8.000 nadelig):

De aanleg van de rotonde op de Bredaseweg maakt onderdeel uit van het project Wilhelminahaven. Deze rotonde is noodzakelijk om het gebied te kunnen ontsluiten op de Bredaseweg. In het kader van de ontwikkeling van het plan Wilhelminahaven hebben we met de ontwikkelaar afgesproken dat zij de kosten voor de aanleg van de rotonde voor hun rekening nemen. De aanleg van de rotonde is in opdracht van de gemeente uitgevoerd, de werkzaamheden zijn in 2019 afgerond. De kosten zijn aan de ontwikkelaar doorberekend, waardoor kosten en opbrengsten (€ 459.000) tegen elkaar wegvallen.

- Onderhoud wegen (€ 210.000 nadelig):

Gedurende het jaar 2019 is personeel ingehuurd, deels ter invulling (tijdelijk) van vacatureruimte en deels als extra capaciteit om de vertraging in projecten te beperken. De kosten hiervan bedragen € 290.000 en worden gedekt uit het PBS.

De gemeente heeft in 2019 voor € 32.000 aan onderhoudslasten wegen doorbelast aan derden (€ 32.000 lasten nadelig, baten voordelig).

De werkzaamheden betreffende asfaltreparaties op de Bredaseweg hebben het budget groot onderhoud wegen overschreden met € 43.000. Voor aanvang van de werkzaamheden Bredaseweg is een afweging gemaakt tussen het repareren van kleine repartievakken en het totaal overlagen van een groter wegvak. Zowel bij de aansluiting met de nieuwe rotonde op de Bredaseweg als het wegvak tussen Ridderstraat en Trommelen zijn in geheel voorzien van een nieuwe asfaltlaag.

Bij het klein onderhoud van wegen zijn de werkzaamheden geprioriteerd om het minimale onderhoudsniveau te garanderen. Deze prioritering is eenmalig mogelijk om geen onderhoudsachterstand te creëren (€ 74.000 voordelig). Daarnaast hebben we te maken gehad met hogere waterschapheffing (€ 30.000 nadelig structureel) en hogere uitgaven aan herstelwerkzaamheden van diverse wegen en aanleg van bloembakken en tuintjes in de binnenstad (€ 18.000 nadelig).

Het nadeel op het onderdeel onkruidbestrijding bedraagt € 110.000. Het budget van € 212.000 is niet langer toereikend om de buitenruimte aan beeldkwaliteit B te laten voldoen. Dit ten gevolge van de marktwerking en hogere onkruiddruk. Het eigenlijke tekort is aanzienlijk hoger. Dit wordt deels gecompenseerd door inzet van eigen personeel en veegmachine wat een besparing oplevert op de kosten derden van € 86.000. In de begroting 2020 is het budget structureel opgehoogd.

De kosten derden op het budget machinale straatreiniging zijn € 28.000 lager dan begroot. Door inzet van de eigen veegmachine worden inhuurkosten bespaard en kan werk met werk gemaakt worden. Door de lagere uitgaven is echter ook de doorbelasting naar Afval en Riool hierdoor lager (€ 23.000 nadelig).

Door vacatureruimte en ziekteverzuim is er een voordeel op de apparaatskosten (€ 42.000 voordelig).

Door het niet afronden van een zestal grote JOR-projecten in het jaar 2019 is het voordeel in de kapitaallasten € 171.000. Het gaat om de volgende JOR-projecten:

Reconstructie rotonde Bromtol (heroverweging van het ontwerp), Bergsebaan (wijziging van het ontwerp en herstelwerkzaamheden), reconstructie aansluiting N629 op A27 (tweede fase moet nog starten vanwege beroepsprocedure bij de Raad van State), Slotjesveld inrichting parkgebied (meerwerk, ontwerp wijzigingen en herstelwerk) en reconstructie Leijzenhoek (groenonderhoud tot begin 2020).

Openbaar groen

- Beleid en beheer openbaar groen (€ 94.000 nadelig):

De overschrijding wordt grotendeels verklaard doordat ter ondersteuning van de groenopgaven en gedeeltelijke invulling van vacatureruimte een beroep gedaan is op inhuur van tijdelijk extern personeel. De dekking van deze lasten € 119.000 vindt binnen het PBS-budget plaats.

- Onderhoud openbaar groen (€ 42.000 voordelig):

Rijkswaterstaat heeft fysieke maatregelen getroffen (tunnels en hekwerk) om de ecologische verbinding van de oost- en westzijde van de A27 in stand te houden. Er is een eenmalig bedrag uitgekeerd aan de gemeente Oosterhout ten behoeve van de afkoop van het onderhoud voor onbepaalde tijd (€ 95.000 voordelig). Het nadeel op de lasten is met name te verklaren door niet geraamde kosten waterschapheffing (€ 30.000 nadelig structureel), een nadeel in verband met de verwijdering van de eikenprocessierups (€ 93.000 nadelig structureel), hetgeen deels afhankelijk is van het seizoen. Daarnaast zijn er ook meer dode bomen verwijderd vanwege de droogte en als gevolg van stormschade (€ 12.000 nadelig). Tevens is er een voordeel op het budget gras en bermen (€ 50.000 voordelig) doordat het budget voor bermherstel niet is uitgegeven vanwege de PFAS problematiek. Grondtransport en bemonstering zijn namelijk een groot onderdeel van deze herstelopdracht.

Buurt- en wijkbeheer

Voor het wijkgericht werken en de ondersteuning in verband met vacatures zijn er kosten gemaakt voor externe ondersteuning. In het PBS is hiervoor dekking aanwezig. (€ 84.000 nadelig). Door de subsidie voor overkoepelende ondersteuning van buurtpreventie en het hoger aantal aanvragen is er een overschrijding van € 13.500

Verder zijn er extra kosten gemaakt voor de aanschaf van speelmateriaal en ten behoeve van de informatieavond wijkgestuurd werken (€ 10.000).

Door vacatures zijn er minder uren voor de buurtcoördinatoren doorberekend (€ 104.000 voordelig).

Gedeeltelijk is dit ingevuld door externe inhuur). Doordat de handhavers meer "in de wijk" zijn gaan werken zijn er uren naar wijkbeheer toegeschreven die niet geraamd waren (€ 60.000 nadelig).

Verkeer en mobiliteit

Verkeer

Vanwege de hoeveelheid werkzaamheden bij de verkeersdeskundigen is extern personeel ingehuurd (€ 121.000 nadelig). Deze kosten worden gedekt uit het PBS budget. In 2019 is het aantal onderzoeken en inspecties van verkeersregelininstallaties (VRI's) hoger dan voorgaande jaren. Om deze extra kosten te dekken is minder besteed aan beleidstaken (€ 59.000 voordelig). In oktober 2019 is het evaluatieonderzoek naar de nieuwe verkeersregeling bij de Bredaseweg/Ridderstraat en Bredaseweg/Van Liedekerkestraat uitgevoerd. Dit onderzoek is gedaan naar aanleiding van een toezegging van de verantwoordelijk wethouder dat de nieuwe regeling na enige tijd geëvalueerd zou worden (€ 8.000 nadelig).

Begin 2019 is opdracht verleend om alle verkeersregelininstallaties na te lopen, met name op het functioneren van de lussen. Deze opdracht is uitgezet naar aanleiding van diverse klachten over het functioneren van de verschillende VRI's. De defecte lussen zijn vervolgens allemaal aangepakt (€ 15.000 nadelig).

Voor het onderhoud aan VRI's is in 2019 een nieuw contract opgesteld. Dit contract is gebaseerd op een 24 uur beschikbaarheid en de storingen worden verrekend op basis van daadwerkelijke uren en kosten materiaal. De storingen in 2019 aan VRI's waren hoger dan de voorgaande jaren (€ 30.000 nadelig). Met name de VRI's Pasteurlaan/Bovensteweg en A27/Europaweg/Vijf Eikenweg kende veel storing. De VRI Pasteurlaan/Bovensteweg heeft veel schade opgelopen door blikseminslag.

Binnen de post verkeersveiligheid is het onderzoek naar vervanging van het oude palenplan (centrumafsluiting) betaald. Het onderzoek naar mogelijk camerahandhaving vergde specifieke kennis op dit gebied. Deze kennis is ingehuurd (€ 12.000 nadelig). Het krediet voor de vervanging van het palenplan wordt in 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad.

De verwijderde fietsoversteek bij de Wilhelminakanaal Zuid/Patersef bij de onderhoudswerkzaamheden aan Wilhelminakanaal Zuid in 2017, is in 2019 weer hersteld. De voorziening is weer teruggebracht na dringende verzoeken van bewoners en toezegging van het college (€ 7.000 nadelig).

De apparaatskosten zijn lager doordat met name er minder uren besteed zijn aanmeldingen inzake verkeersmiddelen (€ 15.000 voordelig).

Openbaar vervoer

Net zoals in 2018 zijn in 2019 de busroutes niet aangepast vanwege een ongewijzigde dienstregeling. Dit heeft niet geleid tot noodzakelijke aanpassingen aan bushaltes en nieuwe bushaltes. Daarmee werd wel rekening gehouden in de begroting (€ 12.000 voordelig).

Parkeren

De beheerkosten van de bewaakte fietsenstallingen vallen hoger uit door de uitbreiding van de openingstijden (€ 16.000 nadelig). De openingstijden zijn in 2019 aangepast als gevolg van langere openingstijden horeca op vrijdagnacht en zaterdagochtend en de detailhandel op zaterdagmiddag (tot 18.00 uur). Daarnaast veroorzaakten enkele evenementen zoals Black Friday en de extra koopzondagen langere openstelling van de stallingen voor het winkelende publiek.

In het najaar 2019 is centrumbreed een parkeeronderzoek uitgevoerd door een extern bureau. Dit ten behoeve van de evaluatie van parkeerregulering. Deze resultaten zijn onder andere ook gebruikt voor de ruimtelijke ontwikkeling Arendsplein/ bankenlocatie en de nieuwbouw van het gemeentehuis (€ 14.000 nadeel).

De financiële effecten van de aanbesteding van het beheer van de parkeergarage in 2018 konden nog niet worden doorberekend in het budget van 2019 (€ 80.000 voordelig structureel). Door minder benodigd klachtenonderhoud is een voordeel ontstaan van € 30.000.

De begrote parkeerinkomsten zijn naar aanleiding van de verlaging van het parkeertarief naar € 1,50 per uur gebaseerd op het aantal werkelijke parkeerduur 2017. Dat heeft geleid tot een verlaging van de raming van de inkomsten ad € 300.000. De werkelijke inkomsten zijn hoger dan begroot door meer inkomsten uit straatparkeren (€ 76.000 voordelig) en inkomsten uit de parkeergarage (€ 15.000 voordelig). Dit positief voordeel wordt minder door een saldonadeel in handhaving en parkeervergunningen van € 3.000.

Het voordeel op apparaatskosten is ontstaan doordat er meer uitvoering is gegeven aan gastheerschap in plaats van uitdelen van boetes (€ 22.000 voordelig) en minder benodigde uren voor onderhoud van de parkeerautomaten (15.000 voordelig).

Parkeerfonds

In de begroting 2019 was rekening gehouden met een onttrekking uit het parkeerfonds van € 160.500. Werkelijk is in 2019 € 40.600 gestort in het parkeerfonds. De stand van het parkeerfonds bedraagt per 31 december 2019 € 1.583.100.

Natuur, milieu en afval

Milieu:

- Bodembeheer (€ 23.000 nadelig):

Vanwege de specifieke werkzaamheden en de hoeveelheid is er extern personeel ingehuurd voor circa € 28.000. Deze kosten worden gedekt uit het PBS budget. Daarnaast zijn er kosten geboekt die vervolgens intern doorberekend zijn, die leiden tot een verhoging van de kosten met € 19.000 én op een verhoging van de inkomsten met hetzelfde bedrag.

- Geluid (€ 3.000 nadelig):

Vanuit het ministerie ontvangt de gemeente gelden voor het treffen van maatregelen om de geluidsoverlast van het spoor te beperken. Deze bijdragen worden op voorhand uitbetaald. Uitvoering vindt meestal een of meerdere jaren later plaats. Indien dit het geval is worden de ontvangen gelden als vooruit ontvangen post op de balans opgenomen en leiden in de exploitatie niet tot een afwijking. Ook dit jaar hebben we bedragen van circa € 633.000 ontvangen, en deze zijn na aftrek van alle kosten hieronder vallend als vooruit ontvangsten naar de balans boekt (€ 244.000 nadelig apparaatskosten). In 2019 is een gedeelte van de ontvangen subsidies benut voor het plaatsen van geluidsschermen (€ 55.000) alsmede raildempers (€ 278.000) die door ProRail in Dorst zijn geplaatst. Deze kosten (€ 333.000 nadelig) zijn door ontvangen subsidies gedekt. Daarnaast zijn er voorzieningen aan woningen getroffen om de geluidsoverlast te beperken (€ 56.000 nadelig). Ook hier zijn ontvangen subsidies voor benut, voor totaal € 389.000. Gezien het feit

dat kosten gedekt worden door subsidies en de resterende opbrengsten als balanspost worden opgenomen, heeft dit geen effect voor de exploitatie

- Leefomgevingsbeleid (€ 43.000 voordelig):

Het duurzaamheidsbeleid met daarbij de uitvoeringsagenda “routekaart naar een duurzaam Oosterhout 2019-2022” is nog niet vastgesteld, waardoor de uitvoering nog niet in zijn geheel is opgestart (€ 35.000 voordelig), Zo zijn de onderzoeken naar zonneweide en windmolens opgeschort totdat er duidelijkheid is over ons duurzaamheidsbeleid. Om die reden worden er in 2019 minder kosten gemaakt dan eerder in de routekaart is opgenomen.

- Milieubeleid en beheer (€ 179.000 voordelig):

In 2019 is een teruggave over 2018 en 2019 van de Omgevingsdienst Midden-en West Brabant ontvangen (€ 110.000 voordelig). Hiernaast zijn er diverse dwangsommen opgelegd voor overtredingen (€ 23.000 voordelig).

Afval:

Binnen afvalinzameling is een nadeel geconstateerd van € 1.321.000 ten opzichte van de begroting. Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende posten:

- Inhuur derden (€ 40.000 nadelig): de stijging van de inhuurkosten wordt veroorzaakt door wekelijkse (in plaats van 2-wekelijkse) inzameling van GFT afval. Daarnaast is er een stijging van het inhuurtarief door een ongunstig aanbestedingsresultaat.
- Overige kosten derden (€ 103.000 nadelig): er zijn extra kosten voor adviezen derden ten behoeve van het onderzoek naar optimalisatie afval vanuit het Bestuursakkoord. Daarnaast zijn er meerkosten door aanschaf van materialen zoals extra PMD zakken, containers en een Smartbox / Sim kaart GPRS.
- Restafval (€ 60.000 nadelig): De afvalbelasting voor restafval is gestegen van € 13,11 naar € 31,39 per ton. In de begroting 2020 is hiermee rekening gehouden.
- Vanwege een naheffing van Attero is een bedrag van € 663.000 opgenomen voor de gemeente Oosterhout in 2019. Tussen de gewesten en gemeenten en Attero is een geschil ontstaan toen vanuit de gewesten en gemeenten een lager tonnage huishoudelijk afval geleverd is dan contractueel overeengekomen. Daarom zouden de gewesten en gemeenten een suppletievergoeding verschuldigd zijn aan Attero. In het vonnis zijn de gemeenten veroordeeld tot betaling van de suppletievergoedingen met betrekking tot de periode 2015 – januari 2017. Er is een vernietigingsprocedure gestart, echter deze heeft geen opschortende werking voor de betaling van de naheffing.
- GFT-afval (€ 40.000 nadelig): een nadeel van de kosten voor GFT door een onvoorziene doorbelasting van de op- en overslagkosten en de transportkosten per ton. In de begroting zijn alleen de storkosten opgenomen. Deze kosten voor op- en overslag en transport worden door de gemeente Breda doorberekend.
- Grof huisvuil (€ 66.000 nadelig): de hogere kosten zijn ontstaan door een hoger tonnage aangeleverd bij de milieustraat. Daarnaast is het totale verwerkingstarief gestegen van € 43,75 naar € 104,19 per ton door een onvoorziene doorbelasting van de op- en overslagkosten en de transportkosten per ton. In de begroting zijn alleen de storkosten opgenomen. Deze kosten worden door de gemeente Breda doorberekend.
- Papier (€ 30.000 nadelig): door het aanleveren van papier bij een stortlocatie in Kaatsheuvel is een nadeel ontstaan in de storkosten. Hier tegenover staat een besparing op eigen uren en tractie.
- Tevens zijn er op de milieustraat hogere kosten voor afvoeren van KCA (klein chemisch afval) en matrassen. Met name het tarief voor de verwerking van matrassen is gestegen (€ 45.000 nadelig).
- Papier: door een lagere vergoeding voor papier (van € 125 naar € 86 per ton) zijn de inkomsten € 150.000 lager. De vergoeding van papier is afhankelijk van marktwerking. Het tarief wordt eens per half jaar vastgesteld voor het komende half jaar.
- Voor de afvalstromen metaal (€ 16.000 voordelig) en glas (€ 20.000 voordelig) zijn de inkomsten hoger dan begroot vanwege een hoger tonnage dat is aangeleverd op de milieustraat in 2019.
- Het nadeel op de apparaatskosten wordt veroorzaakt door meer inzet van medewerkers voor de GFT inzameling die in de zomermaanden van 2-wekelijks naar wekelijks is opgeschroefd (€ 58.000 nadelig).

De afvalverwijdering betreft een 'gesloten circuit'. Dit betekent dat het werkelijk gerealiseerd nadeel van zowel de kosten van de inzameling als van de afvalstoffenheffing aan het eind van 2019 is onttrokken aan de egalisatievoorziening reiniging (zie paragraaf 5.1 Lokale heffingen). Aangezien de voorziening niet toereikend was is er een extra storting in de voorziening benodigd geweest van € 1.459.000. Deze storting is verantwoord bij het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen, Algemene baten en lasten.

Naast de inzamelingen zijn er extra kosten geweest voor een Nedvang controle waarbij Oosterhout in de steekproef zat en hogere kosten voor de GR Nazorg gesloten stortplaatsen en de hogere Gewestelijke bijdrage (€ 19.000 nadelig).

Verder is er meer inzet van eigen personeel geweest voor ongediertebestrijding (€ 12.000 nadelig). Tevens zijn de kosten derden hoger doordat er meer is betaald vanwege een herziening van het onderhoudscontract met het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (€ 7.000 nadelig).

Water en riolering:

- Beleid en beheer riolering (€ 129.000 voordelig):
Door de toegenomen werkzaamheden voor met name klimaatadaptatie, advisering bij nieuwbouwontwikkelingen, initiatieven en bouwvergunningen is in 2019 niet voldoende capaciteit geweest voor het opstellen van basisrioleringsplannen (€ 20.000 voordelig) en andere onderzoeken en advisering voor het opstellen van beleid voor het nieuwe water- en rioleringsplan (€ 20.000 voordelig). De geplande kosten voor het samenwerkingsverband op het gebied van riolering zijn gedekt door de onvoorziene subsidie van het Rijk (€ 20.000 voordelig). Het capaciteitsgebrek had niet alleen gevolgen voor de beleidstaken, maar ook voor de beheerstaken. Zo zijn minder mutaties verwerkt in het beheerssysteem GBI (€ 20.000 voordelig) en geen werkzaamheden uitgevoerd voor monitoring / telemetrie (€ 43.000 voordelig).
- Huisaansluitingen (€ 35.000 nadelig):
Door de rioolaansluitingen op de gerealiseerde woningbouwproject Contreie (Zuid-Westlocatie) zijn de opbrengsten € 33.000 meer dan de raming. Daartegenover staan de meerdere lasten ad € 33.000 voor de aansluiting. Door de grotere vraag naar aansluitingen zijn er ook meer uren ambtelijke inzet hieraan besteed (€ 35.000 nadelig).
- Onderhoud riolering (€ 63.000 voordelig) :
De jaarprogramma's van de rioolrenovaties zijn vertraagd in afronding. Het gecombineerde jaarprogramma 2017 en 2018 is in 2019 afgerond. Het langlopende rioleringsproject de Oostelijke Persleiding is in 2019 afgerond. Deze vertragingen leiden tot een voordeel van € 71.000 ten opzichte van de geraamde kapitaallasten.
- Reiniging riolering (€ 29.000 voordelig):
Voor het GREX-project Zwaaihoek zijn baggerwerkzaamheden uitgevoerd. De lasten (€ 257.000) zijn doorberekend (€ 260.000 voordelig)

De riolering betreft een 'gesloten circuit'. Dit betekent dat het werkelijk gerealiseerd voordeel van zowel de kosten van de inzameling als van de rioolheffing aan het eind van 2019 is gestort in de egalisatievoorziening riolering (zie paragraaf 5.1 Lokale heffingen).

Ruimtelijke ordening & wonen

Ruimtelijke ordening:

- Beheer gronden en gebouwen (€ 100.000 nadelig):
De meerkosten van in totaal € 504.000 zijn door de volgende incidentele kosten ontstaan:
De kosten die zijn doorberekend bedragen circa € 75.000. Deze kosten betreffen voor het merendeel het woonrijp maken van het woongebied Warandepoort, waarvoor de gemeente opdracht geeft maar die de ontwikkelaar vervolgens betaald, zie ook inkomsten. De kosten ter uitvoering van het project verkoop groenstroken, waaronder inhuur van bureau en feitelijke kosten aan de gronden, zoals onderzoeken, verleggen kabels bedragen € 140.000. Ook zijn er kosten gemaakt voor de inhuur van derden (€ 183.000 nadelig), deze kosten zijn gedekt door PBS.

Er zijn in 2019 veel kosten gemaakt als voorbereiding op de verkoop van de gronden (bijv. Dukaatstraat en Gentiaanstraat) en het beheer van gronden voor in totaal € 26.000 welke niet voorzien waren. Hier staan opbrengsten van gronden tegenover.

Ook de voorbereidingen voor verkoop van de gronden voor de uitbreiding van de begraafplaats aan de Veerseweg is in volle gang. De kosten die hier gemaakt moesten worden, met name archeologie, bedroegen in 2019 € 81.000. Deze gronden worden waarschijnlijk in 2020 geleverd.

De voordelen van de baten van in totaal € 414.000 zijn door de volgende incidentele baten ontstaan: De hiervoor genoemde kosten derden zijn doorberekend, hetgeen tot € 75.000 inkomsten leidt. Door actualisatie van de huren zijn de ontvangsten gestegen tot een bedrag van € 205.000, hetgeen € 14.000 meer baten oplevert dan begroot. Echter, doordat ook de verkoop van stroken grond door blijft lopen is te verwachten dat dit geen structureel voordeel is. Het project verkoop van stroken grond heeft in totaal aan inkomsten € 202.000 opgeleverd. Voor enkele toekomstige verkopen is een waarborgsom ontvangen (Zandoogje € 90.000 en Gentiaanstraat € 11.000) in totaal € 110.000 voordelig. De resterende € 12.000 is ontvangen door verkoop van diverse kleine stroken grond niet onder snippergroen vallend (zoals aan de Dukaatstaat).

- Structuur- en bestemmingsplannen (€ 666.000 nadelig):

Vanwege de hoeveelheid werkzaamheden voor ruimtelijke projecten is er extern personeel ingehuurd (€ 293.000 nadelig). Deze kosten worden gedekt uit het PBS budget. Door ziekte en deze inhuur zijn er minder interne uren op dit product geboekt, waardoor de apparaatskosten € 58.000 lager zijn. Daarnaast is de gemeente door een gerechtelijke uitspraak in september 2019 veroordeeld tot het toekennen van planschade inclusief wettelijke rente hierover. Dit is totaal een bedrag van ruim € 135.000 waarvan € 30.000 rente (kapitaallasten). Een ontvangen bedrag voor explosievenonderzoek (€ 33.000) is aan de ontwikkelaar uitbetaald. Er zijn kosten aan derden doorberekend voor afgerond € 6.000. Tenslotte is door diverse gewenste ruimtelijke studies zoals gebiedsvisie Arkendonk een tekort op het budget ontstaan van € 13.000.

De baten zijn gerealiseerd door ontvangsten voor kostenverhaal, met name door anterieure overeenkomsten voor in totaal € 40.000. Ook is de hiervoor genoemde subsidie voor explosievenonderzoek € 33.000 hier opgenomen. Als laatste post is in totaal afgerond € 6.000 aan kosten doorberekend, die dus ook als ontvangsten zijn geboekt. De begrote inkomsten voor anterieure overeenkomsten zijn erg afhankelijk van de feitelijke doorgang van particuliere initiatieven. Indien een initiatief geen doorgang vindt, of indien er - omdat er gemeentelijke eigendommen bij betrokken zijn - een grondexploitatie voor geopend wordt, leidt dit niet tot een inkomst in de exploitatie. Er is uiteindelijk een nadeel voor dit onderdeel ontstaan van € 210.000.

Huisvesting:

De inkomsten uit de omgevingsvergunningen zijn lager dan begroot (€ 319.000 nadelig). Voor de inkomsten uit afgifte van omgevingsvergunningen was er in 2019 € 1,2 miljoen begroot. Hierin zitten een aantal woningbouwprojecten waarvan bij het opstellen van de begroting ingeschat werd dat in 2019 de omgevingsvergunning zou worden afgegeven. Als gevolg van de regeling "Programma Aanpak Stikstof" (PAS) zijn de vergunningen van een aantal grote projecten niet in 2019 afgegeven. Het gaat om Slotjesveld (brandweerkazerne), Slotjes midden en Wilhelminahaven. Hiernaast is in de zaak Oostquartier de gemeente betrokken in een cassatieprocedure bij de Hoge Raad. Voor het voeren van verweer bij de Hoge Raad moest een (cassatie-)advocaat worden ingeschakeld (€ 46.000 nadelig). Het inschakelen van deze advocaat en de betaling daarvan geschiedt via onze huisadvocaat (AKD). Indien en voor zover de gemeente (ook) bij de Hoge Raad in het gelijk wordt gesteld, zal de gemeente het bedrag waar de wederpartij alsdan in wordt veroordeeld (proceskosten) op hem verhalen. Dat is tot nu toe in elke instantie (rechtbank en gerechtshof) gedaan en de wederpartij heeft deze bedragen ook voldaan. Het arrest van de Hoge Raad staat gepland in juli 2020.

Als gevolg van vacatureruimte zijn de apparaatskosten lager (€ 203.000 voordelig). Dit is met name ingevuld door tijdelijke krachten.

Grondexploitatie:

De apparaatskosten, kapitaallasten en kosten en baten derden wordt via onttrekkingen en stortingen in de reserve infrastructurele werken en de algemene bedrijfsreserve neutraal in de gemeentelijke exploitatie

opgenomen.

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaallasten	Totaal 2019	Voor /nadeel	I / S
Dekkingsmiddelen	1.943	-3.220	-	-1.681	-2.958	V	I
<i>Beleggingen</i>	-	582	-	-1.297	-715	V	I
<i>Belastingen</i>	24	-241	-	-	-217	V	I
<i>Gemeentelijke heffingen</i>	483	-1.668	-	-	-1.185	V	I
<i>Algemene uitkering</i>	-	-1.863	-	-	-1.863	V	I
<i>Algemene baten en lasten</i>	1.436	-30	-	-384	1.022	N	I
TOTAAL	1.943	-3.220	-	-1.681	-2.958	V	I

Dekkingsmiddelen

Beleggingen

Met de komst van het BBV mogen mutaties in de reserve niet meer direct in de exploitatie worden verwerkt. Dit betekent ook dat de rente die bijgeschreven wordt op de reserve investeringsprojecten vanuit het resultaat voor bestemming reserves gestort moet worden. Het voordelig saldo op de bespaarde rente van € 715.000 geldt dan ook als dekking voor de rente bijschrijving van € 587.000. Door een hogere positie van het eigenvermogen is de bespaarde rente hoger dan geraamd, uiteindelijk resulteert een rente voordeel van € 127.000.

Belastingen

Bij het opstellen van de begroting is nog sprake van een inschatting van de WOZ-waarden, voor 2019 bleek de waarde voor woningen hoger en niet-woning lager dan aangenomen. Hierdoor ontstaat in 2019 een voordeel op bij de woningen van € 282.000 en een nadeel bij de niet-woningen € 67.000. Door het project transitie van de belastingsamenwerking West-Brabant vallen de kosten per saldo € 19.000 hoger uitgevallen dan begroot. Het aantal honden neemt nog steeds toe waardoor er meer hondenbelasting in rekening werd gebracht dan aanvankelijk geraamd (€ 17.000 voordelig)..

Door het groter aantal overnachtingen is er meer toeristenbelasting ontvangen (€ 8.000 voordelig). Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 5.1 Lokale heffingen.

Gemeentelijke heffingen

- Afvalstoffenheffing (€ 1.526.000 voordelig):

De inkomsten uit de heffingen waren hoger dan geraamd, dit werd vooral veroorzaakt door het aantal keer dat de GFT containers werden aangeboden (€ 93.000 voordelig). Voor de jaren voor 2019 werd minder opgelegd dan aanvankelijk verwacht bij de jaarrekening 2018 (€ 25.000 nadelig). De afvalstoffenheffing betreft een gesloten systeem, waardoor een onttrekking vanuit de voorziening reiniging nodig was (€ 1.459.000 voordelig).

- Rioolheffing (€ 431.000 nadelig)

De opbrengsten uit de rioolheffing was hoger als gevolg van meer aansluitingen, minder leegstand en meer geloosde kubieke meters afvalwater (€ 139.000). Voor de sluitende verwerking van de rioolheffing wordt het positieve saldo op de heffing gestort in de egalisatie-voorziening rioolheffing, dit levert een nadeel op (€ 479.000).

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 5.1 Lokale heffingen.

Algemene uitkering

In de tweede concernrapportage is een netto voordeel op het gemeentefonds gemeld van € 1.112.000 ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door de extra gelden die de gemeente heeft ontvangen voor de taken op het gebied van de Jeugdzorg en mutaties in de accressen. Ten opzichte van de tweede concernrapportage zijn er mutaties vanuit de september- en decembercirculaire 2019, welke pas in de jaarrekening verwerkt konden worden, dit betreft accressen en een aantal taakmutaties. Dat is voor 2019 ten opzichte van de tweede concernrapportage € 230.000 hoger. Verder zijn er verrekeningen over de jaren 2016 t/m 2018 ontvangen die bij het opstellen van de voorgaande jaarrekeningen te voorzichtig waren ingeschat (€ 310.000 voordelig). Tevens is de stelpost van € 295.000 vervallen daar de verwachting is dat het Rijk niet minder heeft uitgegeven over 2019 dan verwacht. Tegenover deze meevallers staat nog een administratieve correctie van ruim € 110.000 negatief inzake de bommenregeling. Het totaal effect ten opzichte van de tweede concernrapportage bedraagt, inclusief het saldo van kleinere mutaties ongeveer € 750.000 positief.

Algemene baten en lasten

Centraal in de begroting is een stelpost kapitaallasten opgenomen voor de nieuwe investeringen. De kapitaallasten zelf worden echter geboekt op de producten waar de investering hoort, waardoor deze stelpost vrijvalt hier (€ 384.000 voordelig).

De overige baten en lasten laten een nadeel zien van € 1.023.000. De grootste posten worden hier toegelicht:

De stand van de voorziening Reiniging was niet toereikend om het nadeel van de afvalinzameling te kunnen opvangen. Hierdoor was er een extra storting in deze voorziening benodigd (€ 1.459.000 nadelig).

Balansposten die in een eerder jaar zijn opgenomen en die vrijvallen komen niet ten gunste van het budget maar worden verantwoord als algemene baten en lasten. Dit betreft vrijval OZB 2016 (€ 23.000 voordelig), afrekening jeugdzorg (€ 21.000) en PGB (€ 44.000 voordelig).

Omdat we in 2018 boven het drempelbedrag van werkkostenregeling zijn uitgekomen hebben we een naheffing loonbelasting ontvangen. Omdat deze niet is toe te delen aan een specifiek product of afdeling is dit onder alg lasten en baten geboekt (€ 35.000 nadelig).

Om de voorziening dubieuze debiteuren op de juiste hoogte te brengen was een dotatie benodigd (€ 36.000 nadelig).

En verder heeft er een correctie op de BCT- aangifte 2018 plaatsgevonden (€ 30.000 voordelig).

Overhead

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaal - lasten	Totaal 2019	Voor / na-deel	I / S
Gemeentelijke organisatie	1.273	-673	-1.094	-601	-1.095	V	I-1.264 / S169
<i>Sturing</i>	-79	-136	-449	-	-664	V	I
<i>Ondersteuning</i>	1.680	-264	-472	-274	670	N	I632 / S38
<i>Interne dienstverlening</i>	-328	-119	-173	-54	-674	V	I-805 / S131
<i>Consolidatie Equalit</i>	-	-154	-	-273	-427	V	I
Administratieve doorbelastingen	-	-28	225	-	197	N	I
<i>Administratieve doorbelastingen</i>	-	-28	225	-	197	N	I
TOTAAL	1.273	-701	-869	-601	-898	V	I-1.067 / S169

Gemeentelijke organisatie

Sturing

- Bestuur, control en advies (€ 226.000 voordelig):
De kosten voor de contributie VNG/VBG zijn lager uitgevallen (€ 53.000 voordelig). Op de post beleidscoördinatie is minder uitgegeven aan citymarketing omdat de werkzaamheden nog doorlopen naar 2020 (€ 14.000 voordelig). Op de stelpost beleidscoördinatie is in 2019 vrijwel geen beroep gedaan (€ 14.000 voordelig).
De inkomsten hebben betrekking op een niet geraamde vergoeding voor detachering van medewerkers Interne Controle bij andere gemeenten (€ 95.000 voordelig, deze inkomsten zijn wel meegenomen in de begroting 2020) en een niet geraamde vergoeding voor ziektekosten van een werknemer (€ 10.000 voordelig).
- Directie en management (€ 438.000 voordelig):
Door openstaande vacatures bij het management zijn de apparaatskosten lager dan begroot (€ 413.000 voordelig).

Ondersteuning

- Automatisering (€ 293.000 voordelig, waarvan € 38.000 nadelig structureel):
Het budget Systeembeheer heeft een tekort van € 52.000. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten dan verwacht voor een aantal applicaties (zoals BCT Corsa, Centric Suites Sociaal Domein en Cognos, vanwege gestegen prijzen (€ 38.000 nadelig structureel). Tevens zijn gemaakte applicatiekosten voor het Sociaal wijkteam doorbelast, maar de inkomsten zijn geboekt op het budget Aandeel Oosterhout in Equalit (€ 12.000 nadelig).
Het budget Aandeel gemeente Oosterhout in Equalit sluit af met een overschot van € 83.000. Er is een eenmalige verkregen korting van Equalit voor het Verbindend Fundament (€ 50.000 voordelig) en een voordeel van € 30.000 op de kosten voor Gegevensmanagement vanwege een lagere doorbelasting door Equalit. Daarnaast een nadeel van € 133.000 door niet geraamde kosten gemaakt ten behoeve van het Sociaal Wijkteam. De kosten van het Sociaal Wijkteam vallen weg tegen de baten uit de doorbelasting hiervan.
De ICT investeringen zijn later uitgevoerd dan geraamd, omdat projecten van de afdelingen niet of later zijn gestart. Hierdoor is er een voordeel van € 274.000 op de kapitaallasten.
- Bestuurs- en managementondersteuning (€ 245.000 voordelig) :
Er is een voordeel op de lasten vanwege lagere uitgaven op het budget Communicatie aan abonnementen (€ 14.000 voordelig) en doordat het extra budget voor het e-participatie platform niet volledig is benut. Er vindt nog overleg plaats over de invulling van de aanschaf van een programma waar burgers ideeën kunnen plaatsen of welke aanpassingen benodigd zijn voor de website. De Griffier komt met een initiatiefvoorstel (€ 18.000 voordelig). De baten zijn hoger dan verwacht door niet geraamde inkomsten voor detachering van een communicatie adviseur aan Equalit (€ 44.000 voordelig). Deze inkomsten zijn een onderdeel van het PBS. Tevens zijn er niet geraamde inkomsten voor zwangerschapsverlof (€ 6.000 voordelig). De apparaatskosten zijn € 160.000 lager door een minder salariskosten voor het Secretariaat (€ 20.000 voordelig) en Juridische zaken (€ 140.000 voordelig). Dit komt door (tijdelijke) vacatureruimte.
- Financiële ondersteuning en uitvoering (€ 141.000 voordelig):
De dividenduitkering was hoger dan begroot (€ 20.000 voordelig). Tevens zijn er vergoedingen voor werkzaamheden voor andere gemeente (beheer Cognos) ontvangen (€ 30.000 voordelig). Door openstaande vacatureruimte (€ 24.000 voordelig), interne verschuiving van uitvoering BTW-taken (€ 30.000) en door de taken van de administratie voor gebouwen te verantwoorden onder accommodatiebeheer, die geraamd waren onder dit budget (€ 43.000) zijn de apparaatskosten lager (totaal € 97.000 voordelig).
- Afdelingskosten (€ 1.625.000 nadelig):
Het resultaat op de afdelingskosten is onderdeel van de personele lasten binnen het PBS. De toelichting hierop staat in paragraaf 6.3.3. Personele lasten.
- Stafondersteuning (€ 261.000 voordelig):
Het resultaat op de afdelingskosten is onderdeel van de personele lasten binnen het PBS. De toelichting hierop staat in paragraaf 6.3.3. Personele lasten.

Interne dienstverlening

- Accommodatiebeheer (€ 217.000 voordelig):

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 maart 2019 besloten om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor nader onderzoek om te komen tot een definitief ontwerp voor het nieuw te bouwen gemeentehuis op het Slotjesveld. Dit heeft geleid dat alleen het noodzakelijke onderhoud is uitgevoerd aan het gemeentehuis (€ 159.000 voordelig).

In 2019 is weer een voordeel op energiekosten ontstaan door de zachte winterperiode (€ 27.000 voordelig). Het klachtenonderhoud voor de panden Zandheuvel 49 (€ 27.500 voordelig) en voormalige bibliotheek Gentiaanstraat is in 2019 niet volledig benut (€ 9.000 voordelig). Door de sloop van de voormalige bieb kan het budget in de begroting 2020 naar beneden worden bijgesteld.

Het nadeel op de apparaatskosten is ontstaan doordat de taken van de administratie voor gebouwen waren verantwoord onder de post Financiële ondersteuning en uitvoering (€ 43.000 nadelig) en door het minder doorbelasten van uren bedrijfsvoering naar de projecten, omdat er minder uitgaven zijn geweest aan de kredieten dan geraamd (apparaatskosten € 52.000 nadelig en baten derden € 26.000 voordelig). Het restantkrediet voor noodzakelijk onderhoud stadhuis is in 2019 niet aangesproken waardoor het krediet wordt overgeheveld naar 2020. Het niet afsluiten van dit krediet leidt tot een voordeel van € 43.000 op de kapitaallasten.

- DIV ((€ 423.000 voordelig):

In het laatste kwartaal van 2019 is minder gebruik gemaakt van de algemene reprokosten. De repro-opdrachten zijn in 2019 voornamelijk doorbelast naar de projecten (voorbeelden hiervan zijn de folders, flyers en banners), dat heeft geleid tot een voordeel van € 40.000. De digitalisering heeft ook in 2019 geleid tot een voordeel van € 10.000. Het reprobudget is daarom met ingang van 2020 verlaagd met € 30.000.

De kosten van functioneel beheer Cognos zijn doorberekend aan de deelnemende gemeenten (€ 33.000 voordelig). In 2019 is een medewerker gedetacheerd aan een naburige gemeente (€ 7.000 voordelig) en zijn uitkeringen in het kader van Wet arbeid en zorg ontvangen (€ 33.000 voordelig). Dit is een onderdeel van het PBS.

Lopende het jaar 2019 was sprake van 5,5 fte vacatureruimte op interne dienstverlening (€ 300.000 voordelig). Dit is opgevangen met inhuur van extern personeel hetgeen is verantwoord in het PBS en het exploitatiebudget PIM en regionaal archief. Daarnaast is inhuur ten laste van incidentele kredieten gebracht. De inhuur was noodzakelijk voor de uitfasering van Corsa en de uitrol van het zaakgericht werken.

- Tractie (€ 11.000 voordelig, waarvan € 131.000 nadelig structureel):

Het budget van de tractie is in 2019 met ca. € 157.000 overschreden.

De kosten van de tractiemiddelen zijn doorberekend naar de producten waarvoor de tractiemiddelen worden ingezet.

In de afgelopen jaren is de vloot ter ondersteuning van het beheer van de openbare ruimte en afvalinzameling gegroeid. Dit brengt hogere kosten met zich mee. Ook de vloot ten behoeve van de gladheidsbestrijding is vanaf maart 2019 in een reparatie en onderhoudscontract (RO) opgenomen. Het RO is na aanbesteding ook duurder geworden. Dit zit hem in marktwerking, in lineaire kosten en in een hoger service niveau. Lineaire kosten houden in dat gedurende de gehele afschrijvingsperiode hetzelfde bedrag wordt betaald. Hierdoor worden extreme pieken in het onderhoud voorkomen. Het onderhoudsbudget is sinds 2010 niet meer verhoogd. Er is nu een structureel tekort van € 131.000. De overschrijding in 2019 wordt als volgt verklaard.

Op de baten is een voordeel te melden vanwege de opbrengsten uit inruil van oude voertuigen van € 50.000.

De overschrijding op de lasten is met name te verklaren door onderstaande:

- Het reparatie en onderhoudscontract is hoger door uitbreiding van materieel, bovendien zijn na nieuwe aanbesteding de prijzen gestegen onder andere door indexering en afspraken over beter serviceniveau. Daarnaast is bandenslijtage ook opgenomen in het contract. Deze kosten zijn nu gelijkmatiger verdeelt over de jaren in plaats van eens in de zoveel jaren een enorme piek in de kosten (€ 66.000 nadelig structureel);

- er waren extra kosten in 2019 vanwege een inhaalslag voor het onderhoud van de containers op de milieustraat en de containers van vrachtwagens (€ 30.000 nadelig);
- het onderhoudscontract is uitgebreid van 2 naar 4 vrachtwagens vanwege uitbreiding van het aantal voertuigen (€ 25.000 nadelig structureel);
- het onderhoud van de weegsystemen op de nieuwe vuilniswagens is toegevoegd aan het onderhoudscontract (€ 8.000 nadelig structureel);
- voor de tractiemiddelen gladheidsbestrijding was voorheen geen onderhoudscontract en de kosten werden ten lasten van gladheidsbestrijding geboekt (€ 20.000 nadelig structureel);
- de doorbelaste kosten voor het onderhoud van materieel Sportbedrijf zijn niet verrekend via kosten derden (€ 20.000 nadelig);
- de winterbeurt van de grasmaaiers, die uitgevoerd is in december 2018, is in 2019 pas gefactureerd (€ 15.000 nadelig);
- de maandelijkse onderhoudskosten van de bestelbussen zijn gestegen in het nieuwe contract, omdat sommige hiervan aardig op leeftijd zijn. Van deze bussen zijn er eind november 2019 vier vervangen (€ 6.600 nadelig);
- door de verhoging van de frequentie van GFT inzameling van 2 wekelijks naar wekelijks zijn de kosten van brandstof gestegen (€ 5.000 nadelig structureel).

Consolidatie Equalit

Het resultaat van Equalit is gestort in de bestemmingsreserve (€ 427.000

voordelig). De begroting van Equalit wordt kostenneutraal in de begroting van de gemeente Oosterhout opgenomen.

Het voordelige verschil ten opzichte van de begroting komt tot stand door enerzijds hogere opbrengsten (€1.622.000 voordelig) en anderzijds ook hogere kosten (€ 1.195.000 nadelig). De hogere opbrengsten kunnen grotendeels worden verklaard door niet begrote opbrengsten die voortkomen uit de aansluiting van de nieuwe deelnemer Gemeente Goirle, een toename van het aantal accounts en hogere opbrengsten uit klantenhardware, het Verbindend Fundament Equalit (VFE) en functioneel beheer als gevolg van meer en nieuwe afname door deelnemers.

De hogere kosten zijn te verklaren door een toename van verplichtingen (licenties, onderhoudscontracten e.d.) die mede verband houden met de aansluiting van Gemeente Goirle en overige groei van het aantal accounts. Binnen de categorie overige exploitatiekosten vallen met name de kosten voor diverse aankopen en externe advisering hoger uit. Tenslotte zijn afschrijvingskosten hoger dan begroot als gevolg van desinvesteringen en afschrijvingen op investeringen die eind 2018, na het opstellen van de begroting voor 2019, hebben plaatsgevonden. Hier tegenover staat dat de personeelskosten (incl. inhuur derden en opleidingskosten) lager zijn dan begroot. Dit voordeel komt tot stand door het niet of later dan begroot invullen van vacatures en doordat gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de begroting in de realisatie gunstiger zijn uitgevallen.

Administratieve doorbelastingen

De overhead moet worden doorbelast aan de grondexploitatie, dit gebeurt op basis van een opslag op de apparaatskosten (eigen uren en inhuur personeel van derden). In 2019 werden veel minder uren besteed aan de grondexploitaties, waardoor er minder doorbelast kon worden, dit levert een nadeel op van € 219.000.

Onvoorzien

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaallasten	Totaal 2019	Voor /nadeel	I / S
Onvoorzien	-175	-	-	-	-175	V	I
TOTAAL	-175	-	-	-	-175	V	I

In 2019 zijn er geen middelen beschikbaar gesteld uit de post onvoorzien. In de begroting 2020 is deze post verlaagd met € 75.000 naar € 100.000.

Vennootschapsbelasting

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaallasten	Totaal 2019	Voor-/nadeel	I / S
Vennootschapsbelasting	-908	-	-	-	-908	V	I
TOTAAL	-908	-	-	-	-908	V	I

In de begroting was voor de vennootschapsbelasting (Vpb) een bedrag van € 165.000 als voorlopige aanslag 2019 (te betalen) opgenomen. In 2019 heeft de definitieve afrekening van de Vpb van de jaren 2016 en 2017 plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een teruggave van ruim € 1,1 miljoen. Daarnaast is een voorlopige aanslag 2019 opgelegd van ruim € 381.000.

De voorlopige aanslagen Vpb zijn in 2016 en 2017 betaald uit de Algemene Bedrijfsreserve (ABR) van het grondbedrijf. Middels een voorstel saldobestemming zal voorgesteld worden om de terugontvangen Vpb weer ten gunste van de ABR te brengen.

Reserves

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Omschrijving	Kosten derden	Baten derden	Apparaatskosten	Kapitaallasten	Totaal 2019	Voor-/nadeel	I / S
Reserves	77	2.100	-	-	2.177	N	I
TOTAAL	77	2.100	-	-	2.177	N	I

Per saldo is er € 2,2 miljoen minder onttrokken aan de reserves dan was begroot. Enerzijds is er sprake van € 77.000 hogere storting en anderzijds een lagere onttrekking van € 2.100.000. Voor een verdere toelichting hierop wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

6.3.2. Kapitaallasten

De kapitaallasten hebben betrekking op de lasten (afschrijving en rente) die voortkomen uit investeringen. Per saldo zijn de kapitaallasten € 2,3 miljoen voordeliger dan in de begroting 2019 is opgenomen. Dit voordeel bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Item	Voor-/ nadeel	2019
Lagere rentekosten	Voordeel	-801
Hogere kapitaallasten	Voordeel	-1.658
Lagere dekking vanuit reserve investeringsprojecten	Nadeel	178
Effect op rekeningresultaat	Voordeel	2.281

De totale kapitaallasten zijn € 1.658.000 lager dan begroot. De voor- en nadelen op de gesloten systemen (parkeren, riolering, afvalinzameling, Equalit en grondexploitatie) worden geëgaliseerd via het parkeerfonds, de voorzieningen voor riolering en afvalinzameling (100% kostendekkendheid) respectievelijk via waardering van gronden voor de grondexploitatie.

Lagere rentekosten

Per 31 december 2018 lag het eigen vermogen € 9,6 miljoen hoger dan verwacht, dit levert een voordeel van € 0,1 miljoen aan bespaarde rente op.

Door de lagere marktrente komt de gemiddelde renteomslag uit op 1,28%, waar in de begroting gerekend is met een omslagrente van 1,30%.

Hogere kapitaallasten

In onderstaande tabel worden de werkelijke kapitaallasten vergeleken met de begrote kapitaallasten.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Item	Begroot	Werkelijk	Verschil
Totale kapitaallasten	15.391	13.733	-1.658
Dekking: inzet reserves	-2.942	-2.764	178
Nadeel kapitaallasten	12.449	10.969	-1.480

Voor circa € 1,8 miljoen zijn de kapitaallasten op de activa van Equalit in 2019 opgenomen in onze exploitatie. De lagere kapitaallasten (0,3 miljoen) blijven binnen de gesloten exploitatie van Equalit, dat wil zeggen ze zijn gedekt door de opbrengsten van Equalit.

6.3.3. Personele lasten

Volgens het PBS (Personeelskosten Budgettering Systeem) krijgt elke afdeling een budget op basis van de vastgestelde formatie, waarbij het budget wordt berekend aan de hand van het vastgestelde functieniveau (schaal) en een periodieke verhoging van het maximum van de schaal minus één periodiek.

De volgende tabel geeft een overzicht van de begrote formatie versus de werkelijke bezetting per 31 december 2019.

	Formatie begroting	Wijziging	Formatie begroting (na wijziging)	Werkelijke bezetting	Vacature- ruimte
Totaal	405,5	-0,6	404,9	356,7	48,2

Via de selectieve vacaturestop is ook nadrukkelijk gestuurd op de hoogte van de werkelijke bezetting. Onderstaande tabel geeft inzicht in het verloop van deze bezetting.

Per einde	Bezetting in fte's (excl. Equalit)
December 2013	371,3
December 2014	352,1
December 2015	352,7
December 2016	352,3
December 2017	351,1
December 2018	354,6
December 2019	356,7

Resultaat personeelskosten

Binnen de personele kosten is sprake van voordeel van € 1.354.000. Rekening houdend met de kosten van tijdelijk personeel die verantwoord zijn binnen de exploitatie maar waarvan de dekking binnen het PBS plaatsvindt, bedraagt het nadeel op de personele kosten € 66.000.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de begrote personele budgetten afgezet tegen de werkelijke kosten in 2019.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Item	Begroting	Werkelijk	Verschil
Personele kosten	28.064	25.052	-3.012
Tijdelijk personeel	348	1.560	1.212
Algemene afdelingskosten	541	1.184	643
Specifieke afdelingskosten	201	29	-172
Totale kosten	29.154	27.825	-1.329
Inkomsten	-256	-504	-248
Doorbelasting investeringen	-675	-452	223
Saldo	28.223	26.869	-1.354
Tijdelijke krachten ten laste van PBS geboekt in exploitatie	-	1.420	1.420
Saldo	28.223	28.289	66

De lonen en salarissen laten een onderschrijding van € 3.012.000 zien. Deze is voor het overgrote deel ontstaan door openstaande vacatures gedurende 2019.

Het tekort op het tijdelijk personeel bedraagt in totaal € 2.632.000. Een gedeelte van deze kosten (€ 1.420.000) is in de exploitatie verantwoord omdat het voor de BTW noodzakelijk is. Indien we dit niet doen is de BTW niet terug te vorderen. De analyse van de kosten van de tijdelijke krachten binnen de exploitatie is opgenomen bij de analyse van de programma's (zie paragraaf 6.3.1). De inhuur van tijdelijke krachten betreft voornamelijk vervanging van openstaande vacatures, inhuur voor projecten en vervanging bij detachering en ziekteverzuim.

De overschrijding van algemene en specifieke afdelingskosten is het gevolg van met name de kosten voor opleidingen, adviezen van derden en de kosten voor de doorontwikkeling.

De extra inkomsten zijn voornamelijk het gevolg van inkomsten uit de detachering van eigen personeel, de dekking van personele kosten uit kredieten en exploitatie, de dienstverleningsovereenkomst met Equalit en UWV gelden.

Verder is er voor € 223.000 minder aan uren doorbelast aan investeringen omdat ruim € 2,2 miljoen aan investeringsgelden zijn doorgeschoven naar 2020.

Wet Normering Topinkomens

De Wet Normering Topinkomens (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van (top)functionarissen in de publieke en semipublieke sector. Dit maximum is voor 2019 vastgesteld op € 194.000 (inclusief belaste onkostenvergoeding en werkgeversbijdrage pensioenvoorziening).

Van iedere topfunctionaris en iedere gewezen topfunctionaris (art. 4.1 lid 1 jo 2 WNT) wordt in de toelichting van de jaarrekening vermeld:

- a. de naam;
- b. de beloning;
- c. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen;
- d. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn;
- e. de functie of functies;
- f. de duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar.

Onder bezoldiging van een topfunctionaris wordt verstaan:

1. de vaste en variabele beloningen;
2. de belaste vaste en variabele onkostenvergoedingen; en
3. de beloningen betaalbaar op termijn (het werkgeversaandeel).

Het totaal van de bezoldiging mag niet meer bedragen dan het bezoldigingsmaximum naar rato van de duur van het dienstverband in het jaar en de parttime factor. Tot de bezoldiging behoren niet de uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband. Deze zijn in de WNT apart genormeerd.

De gemeente Oosterhout kent in 2019 twee topfunctionarissen, te weten de gemeentesecretaris en de griffier (zie paragraaf 6.9 Publicatie Wet Normering Topinkomens).

6.3.4 Gesloten systemen

Binnen onze gemeentelijke exploitatie is een aantal producten waarvan de lasten gedekt worden uit tarieven en/of opbrengsten. Dit houdt in dat het meer of minder doorbelasten naar deze producten een positief en/of negatief effect op deze exploitatie heeft. Deze producten en het effect op de begroting 2019 zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

Doorberekende kosten	Bedragen * € 1.000		Resultaat
	Begroting 2019	Rekening 2019	
Baten afvalstoffenheffing	5.368	6.897	-1.529
Baten rioolheffing	5.599	5.259	340
Grondexploitatie	1.634	1.646	-12
Saldo parkeren	284	-41	325
Equalit	2.100	1.827	273
Totaal	14.985	15.588	-603

Constateringen

Op basis van dit overzicht kan geconcludeerd worden dat het effect van de gesloten systemen € 603.000 positief is. Dat wil zeggen dat er per saldo meer kosten worden doorberekend naar bovenstaande producten, wat een positief effect heeft op de exploitatie.

6.3.5. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Voor het beoordelen van de sluitendheid van de begroting is het ook van belang te kijken naar de inzet van de reserves. Bij de bepaling van het structurele evenwicht (structurele lasten worden gedekt door structurele baten) kan met de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves rekening worden gehouden. Volgens het BBV worden toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.

Bedragen*€ 1.000				
Toevoeging aan de reserves per programma	Raming 2019 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2019	Waarvan structureel
Verbindend bestuur	0	0	0	0
Sociaal domein	0	0	170	0
Werkgelegenheid en economie	160	0	0	0
De levendige gemeente	391	0	115	0
Ruimte & ontwikkeling	9.248	0	8.924	0
Middelen	714	672	1.381	587
Totaal	10.513	672	10.590	587

Toelichting:

De structurele toevoeging betreft de rentebijschrijving op de reserves.

Bedragen * € 1.000

Ottrekking aan de reserves per programma	Raming 2019 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2019	Waarvan structureel
Verbindend bestuur	180	173	12	5
Sociaal domein	2.928	536	2.813	515
Werkgelegenheid en economie	185	4	21	0
De levendige gemeente	2.202	1.710	1.961	1.744
Ruimte & ontwikkeling	10.122	504	8.286	378
Middelen	249	207	513	314
Totaal	15.866	3.134	13.606	2.956

Toelichting:

De structurele onttrekkingen betreft de onttrekking aan de reserve investeringsprojecten op de diverse programma's en de onttrekking aan de reserve NHG op programma 5. Beiden worden als structureel beschouwd omdat er even hoge lasten tegenover staan.

Voor verdere toelichting van de reserves wordt verwezen naar paragraaf 6.7 Toelichting op de balans.

Structurele exploitatieruimte

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en het jaarverslag staan een aantal financiële kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente. Eén van deze kengetallen betreft de structurele exploitatieruimte van de gemeente. De berekening hiervan is onderstaand opgenomen.

	Indicator	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019	Begroting 2020
A	Structurele lasten	153.615	158.285	154.637	162.082
B	Structurele baten	149.273	153.344	150.016	159.534
C	Structurele toevoegingen aan reserves	618	672	587	583
D	Structurele onttrekkingen aan reserves	3.351	3.406	2.956	3.071
E	Totale baten	155.031	153.654	157.424	159.534
	Structurele exploitatieruimte $((B-A)+(D-C))/(E) \times 100\%$	-1,0%	-1,4%	-1,4%	0,0%

Deze percentages geven aan welke structurele ruimte er is om eigen lasten van de gemeente te dragen. Op basis van bovenstaande percentages kan de conclusie getrokken worden dat de gemeente Oosterhout bij de jaarrekening 2019 onvoldoende middelen heeft om de structurele lasten te dragen en dat er dus sprake is van een niet sluitende financiële situatie. Dit tekort wordt vooral veroorzaakt door de opgetreden tekorten voor WMO, welke deels een structureel karakter hebben

6.4 Investerings

6.4.1. Voortgang investeringen 2019

Structureel investeringsvolume

In het bestuursakkoord 2018-2022 is afgesproken dat het structurele investeringsvolume in principe is gemaximaliseerd op € 5,2 miljoen, exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering

(deze worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief), het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) en de tractiemiddelen. Het investeringsniveau is tevens exclusief specifieke investeringen ten laste van reserves.

Ten behoeve van de verduurzaming van de gemeentelijke accommodaties is bij het opstellen van de begroting 2019 besloten om het investeringsplafond voor Accommodatiebeheer structureel te verhogen met € 30.000 naar € 300.000.

Het reguliere structurele investeringsvolume bedraagt hierdoor in totaal € 5.262.000 vanaf 2019.

Voor de specificatie van de investeringen ten laste van de vrije reserve wordt verwezen naar paragraaf 3.5 Vrije reserve.

Afwegingscriteria

Naast de investeringen welke voortvloeien uit het coalitieakkoord zijn bij de afweging van de investeringen de volgende criteria toegepast:

- noodzakelijke vervangingsinvesteringen;
- noodzakelijke instandhouding van voorzieningen;
- investeringen voortkomend uit een beheersprogramma;
- directe impact op burgers qua service & resultaat;
- investeringen die qua uitvoering doorlopen, maar waarvoor reeds eerdere kredieten beschikbaar zijn gesteld.

Totaal investeringskredieten

In de onderstaande tabel wordt een totaaloverzicht betreffende de kredieten gepresenteerd.

Hieruit blijkt dat er gedurende het jaar 2019 afgerond € 18,2 miljoen beschikbaar was voor de uitvoering van kredieten. Voor een bedrag van € 11 miljoen zijn er werkelijke lasten en baten geboekt op deze kredieten. De afgesloten kredieten per ultimo 2019 tonen per saldo een positief resultaat van afgerond € 272.000 ten opzichte van aangevraagde budgetten. Hierna resteert voor een totaalbedrag van afgerond € 6,9 miljoen aan restant kredieten als beginstand per 1 januari 2020.

Omschrijving	Bedrag
Restant kredieten per 1 januari 2019	€ 12.204.031
Gevoteerde kredieten 2019	€ 5.984.413
Totaal beschikbaar in 2019	€ 18.188.444
Werkelijke uitgaven en inkomsten in 2019	€ 10.971.413
Per saldo resultaat op afgesloten kredieten 2019	€ 272.245
Restant kredieten per 31 december 2019	€ 6.944.786
<i>Verwachte baten en lasten</i>	€ 6.902.456

Het bedrag verwachte en lasten en baten is gebaseerd op de baten en lasten tot het einde van de projecten. Voor een aantal projecten worden er in 2020 aanvullende middelen aangevraagd.

Het totale overzicht van de restant kredieten is te vinden in bijlage 4 Investerings 2019: restant kredieten.

Belangrijkste posten resultaat afgesloten kredieten

Op de in 2019 afgesloten kredieten werd een voordelig resultaat geboekt van afgerond € 272.000. Met name het project Aanleg oostelijke persleiding is voordelig afgesloten (€ 151.000). Dit is met name veroorzaakt doordat gekozen is voor het verleggen van de leiding waardoor de posten als toepassen bronbemaling, grond ontgraven en terug aanbrengen, bestrating opbreken en terug aanbrengen zijn komen te vervallen. Verder was grondverbetering en het opbreken van alle betonbanden niet nodig. Tevens is maar ten dele gebruik gemaakt van het ter beschikking stellen van werknemers/materieel en stelposten.

Voor het totale overzicht van de afgesloten kredieten wordt verwezen naar bijlage 3 Overzicht investeringen.

6.4.2. Voortgang investeringsplan 2019

In de onderstaande tabel zijn per beleidsterrein de totalen aangegeven met betrekking tot de uitvoeringsplanning 2019.

Beleidssterrein	Totaal cfm primitieve begroting 2019	Doorge- schoven vanuit 2018	Totaal begroting	Beschik- baar gesteld in 2019	Restant	Doorge- schoven naar 2020
Openbare ruimte	4.281.600	-	4.281.600	2.362.187	1.919.413	1.790.000
Sport	799.000	-	799.000	536.919	262.081	262.081
Informatisering	245.000	-	245.000	245.000	-	-
Accommodatiebeheer	300.000	-	300.000	80.000	220.000	200.000
Incidentele investerings	570.000	100.000	670.000	670.000	-	-
Sub-totaal	6.195.600	100.000	6.295.600	3.894.106	2.401.494	2.252.081
Afvalverwijdering	109.500	-	109.500	97.835	11.665	-
Riolering	1.527.000	-	1.527.000	1.197.900	329.100	-
Tractiemiddelen	425.000	-	425.000	305.485	119.515	-
IHP	163.895	-	163.895	-	163.895	-
Activering personele kosten	750.000	-	750.000	489.087	260.913	-
Totaal	9.170.995	100.000	9.270.995	5.984.413	3.286.582	2.252.081

Toelichting voortgang investeringsplan 2019

In 2019 bedroeg het totale investeringsvolume afgerond € 9,3 miljoen. Dit volume is exclusief de investeringen die ten laste van de reserves (met name vrije reserve) worden gedaan.

Dit volume is inclusief de overheveling van 2018 naar 2019 van de middelen voor de Bruisende binnenstad voor het bedrag van € 100.000 waarmee de raad akkoord is gegaan in 2018.

Hieronder worden per beleidsterrein de opmerkelijke zaken met betrekking tot de voortgang genoemd:

Openbare ruimte

In 2019 zijn de volgende in het oog springende kredieten beschikbaar gesteld:

- Renovatie tunnelbak Bovensteweg;
- Reconstructie openbare ruimte rondom het Mgr. Frenckencollege;
- Programma wegen buitengebied;
- Programma openbare verlichting;
- Bewonersinitiatieven werkbudget en buitenruimteprojecten;
- Reconstructie Voltastraat;
- Renovatie en reconstructie Vrachelsestraat;
- Verbeteren park Waterbeemd;
- Herinrichten Santrijgebied;
- Programma bermen;
- Programma reconstructies groen;
- Speeltoestellen.

Een aantal grote projecten die in de uitvoeringsplanning 2019 waren opgenomen zijn niet (geheel) aangevraagd. Het betreft:

- Het project reconstructie Heuvel is vertraagd doordat de overleggen met de Heuvelkring om te komen tot een voorlopig ontwerp meer tijd vergden dan geraamd.

De uitvoering staat gepland in 2020. De raad is akkoord gegaan met de overheveling van € 600.000 naar de uitvoeringsplanning 2020

- Ook het project reconstructie wegprofiel Blauwspaarstraat was niet haalbaar in 2019.: De raad is akkoord gegaan met de overheveling van € 90.000 naar de uitvoeringsplanning 2020.
- Voor de reconstructie van de Burg. Holtropaan is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Bij het opstellen van het JOR 2019 bleek dat er meer projecten en opgaven waren dan financiën en capaciteit en dat prioritering nauwelijks mogelijk was, omdat er ook veel capaciteit nodig is voor de langlopende ruimtelijke projecten. In het voorjaar van 2019 heeft het college besloten om de projecten te verdelen over de jaren 2019/2020. Dit project was er één van. Het definitieve ontwerp wordt in 2020 uitgewerkt, waarna er voor de uitvoering middelen worden aangevraagd. Hiervoor zijn middelen opgenomen in de uitvoeringsplanning 2020.
- Ook het project Weststad II verbetermaatregelen is vanwege de verdeling van de JOR projecten over 2019/2020 doorgeschoven. Hiervoor zijn middelen opgenomen in de uitvoeringsplanning 2020.
- Het project herontwikkeling Vrachelsestraat-Molenakker zal opgenomen worden in de planning van 2021 omdat door externe factoren de woningbouwontwikkeling is vertraagd.
- Het voorbereidingskrediet voor de inrichtingsvisie Van Oldenneellaan is niet aangevraagd vanwege capaciteitsproblemen en andere prioritering.

Verder heeft de raad besloten om van de niet benutte middelen van de uitvoeringsplanning 2019 van het beleidsterrein openbare ruimte € 1,1 miljoen door te schuiven naar 2020 e.v. ten behoeve van het project Rotonde Bromtol.

Sport

In 2018 is het projectplan “vernieuwen kleedaccommodaties buitensport” vastgesteld. Tevens is hierbij ingestemd met het geactualiseerde investeringsplan Sport in 2018 en 2019. Hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden binnen de geraamde investeringen in 2018 en 2019. In de primitieve raming van de sportinvesteringen 2019 is deze verschuiving opgenomen.

In 2019 is de raad akkoord gegaan met de geactualiseerde uitvoeringsplanning Sport 2019. De aangevraagde investeringen betreffen het vernieuwen van de kleedaccommodatie Neerlandia en het vervangen van de dug-outs bij softbalvereniging De Twins. Het resterende investeringsbedrag (€ 262.081) is conform raadsbesluit overgeheveld naar de uitvoeringsplanning 2020/2021.

Informatisering

De gelden voor de investeringen voor het ICT-programma 2019 zijn beschikbaar gesteld.

Accommodatiebeheer

Voor het onderdeel accommodatiebeheer zijn gelden aangevraagd voor de gedeeltelijke vervanging van de vloerbedekking van het stadhuis en de vervanging van de HR-ketel bij het Baronicollege.

De geraamde investeringen voor wijkcentrum De Bunthoef en Oostquartier zijn opgenomen in de totaalopdracht van de schilderwerken voor alle activiteitencentra. Gezien de ambitie in de Toekomstvisie 2030 zijn de geraamde investeringen voor de Oosterheidehal niet meer aangevraagd. En verder is de vernieuwing van de dakbedekking op de gemeentewerf in 2018 uitgevoerd.

In totaliteit is hierdoor € 220.000 van de beschikbare investeringsruimte 2019 niet aangevraagd. De raad heeft besloten van deze resterende middelen € 200.000 over te hevelen naar de uitvoeringsplanning 2020 voor het verdere verduurzamen van de gemeentelijke vastgoedobjecten.

Incidentele (bijzondere) investeringen

In 2019 zijn de volgende investeringen beschikbaar gesteld:

- Investerings in de binnenstad;
- Walstroom voor schepen;
- Snelfietsroute Breda-Tilburg;
- Verkenning en inventarisatie snelfietsroute Oosterhout-Dongen-Tilburg (F629);
- Migratie van Corsa en Green Valley.

Afvalverwijdering

De geplande investering voor aanschaf van containers op de milieustraat is aangevraagd.

De cyclische vervanging van de ondergrondse containers was niet benodigd. De hiervoor opgenomen middelen zijn deels ingezet voor de aanschaf van bladkorven en voor de montage van hydraulische kleppen op twee containers.

Riolering

In 2019 zijn de volgende in het oog springende investeringen aangevraagd:

- Programma rioolrenovaties;
- Programma pompen, gemalen en meetinstallaties;
- Programma rioolrelining;
- Programma kleine rioolvervangingen;
- Rioolvervanging Bosstraat;
- Rioolverbetering Oosterbeemd;
- Aanpassen stelsel afvalwaterriolen;
- Opheffen wateroverlast Domeinweg;
- Santrijgebied afkoppelen.

Een aantal grote projecten die in de uitvoeringsplanning 2019 waren opgenomen zijn niet (geheel) aangevraagd. Het betreft:

- Het project rioolvervanging Wilhelminakanaal Noord hangt samen met de werkzaamheden voor Everdenberg-Oost en de snelfietsroute. Door deze koppeling worden de werkzaamheden opgenomen in het JOR 2021..
- Het project afkoppelkansen hemelwater is door de verdeling van de JOR projecten over 2019/2020, zoals genoemd bij het beleidsterrein openbare ruimte, doorgeschoven naar 2020..
- Het project aanpassing waterhuishouding De Bromtol is onderdeel van de € 1,1 miljoen die doorgeschoven is naar 2020 door raad.
- Het project aanpassen waterhuishouding Broekstraat heeft verband met de aansluiting van de Baarschotsestraat op de N282. In 2020 wordt de bestemmingsplanprocedure hiervoor doorlopen. Met de daadwerkelijk uitvoering van de aansluiting zal in het eerste kwartaal van 2021 begonnen worden.
- Zoals al aangegeven bij het beleidsterrein openbare ruimte is het project Burgemeester Holtropaan doorgeschoven naar 2020.

Tractiemiddelen

De geplande vervanging van de laadschop was gezien de zeer goede technische staat niet benodigd. De niet aangevraagde middelen hiervan zijn deels ingezet voor de aanschaf van twee perscontainers en vijf aanhangers inclusief blokken.

Verder zijn er gelden beschikbaar gesteld voor een 100% elektrische bakwagen. Deze aanschaf was duurder dan in de uitvoeringsplanning was opgenomen omdat in het kader van duurzaamheid gekozen is voor een elektrische in plaats van een diesel variant.

Ook zijn voor de geraamde vervanging van twee bestelbussen gelden beschikbaar gesteld.

De gelden voor de vervanging van een maaimachine zijn niet aangevraagd in 2019 omdat de aanbesteding in het najaar is opgestart. De middelen worden aangevraagd in 2020, hiervoor is ruimte gevonden in de uitvoeringsplanning 2020 door het verschuiven in de planning van een aantal te vervangen tractiemiddelen.

IHP

In 2016 is door de gemeenteraad het IHP 2016-2019 vastgesteld. In 2019 zijn geen gelden beschikbaar gesteld. Van de opgenomen stelpost binnen het IHP 2016-2019 resteert eind 2019 € 163.895.

6.5 Balans

Balans per
(bedragen)

ACTIVA	31 december 2019	31 december 2018
VASTE ACTIVA	214.407	212.434
Immateriële vaste activa	3.068	2.785
Kosten onderzoek en ontwikkeling	2.344	1.970
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	724	815
Materiële vaste activa	192.843	191.448
Investerings met economisch nut	113.330	111.711
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	52.833	52.952
Investerings met maatschappelijk nut	26.680	26.785
Financiële vaste activa	18.496	18.201
Kapitaalverstrekkingen, deelnemingen	335	335
Verstrekte langlopende geldleningen	15.050	15.429
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	20	20
Overige langlopende geldleningen	3.091	2.417
VLOTTENDE ACTIVA	36.469	43.126
Voorraden	11.372	15.586
Gereed product en handelsgoederen	10	6
Bouwgronden, in exploitatie genomen	11.362	15.580
Uitzettingen	12.426	11.660
Debiteuren publiekrechtelijke lichamen	168	271
Debiteuren privaatrechtelijk	5.093	3.359
Rekening-courantverhoudingen	2.161	1.017
Banksaldi	5.000	7.000
Overige vorderingen	4	13
Liquide middelen	403	4.665
Kas- bank- en giroaldi	382	4.661
Kruisposten	21	4
Overlopende activa	12.268	11.215
Vooruitbetaalde kosten Rijk	12	3
Vooruitbetaalde bedragen overige	1.668	1.353
Nog te ontvangen bedragen overige	3.681	3.316
Nog te ontvangen bedragen van het rijk	6.860	6.393
Nog te ontvangen bedragen overige overheid	47	150
TOTAAL ACTIVA	250.876	255.560
Verliescompensatie Vpb buiten de balans		2.204.870

december 2019

x € 1.000)

PASSIVA	31 december 2019	31 december 2018
VASTE PASSIVA	226.154	220.708
Eigen vermogen	146.936	146.640
Algemene reserves met als onderverdeling:	73.060	63.921
<i>Algemene reserve</i>	5.283	5.283
<i>Financieringsreserve</i>	36.000	36.000
<i>Vrije reserve</i>	31.777	22.638
Reserves grondexploitatie met onderverdeling:	17.927	24.017
<i>Algemene bedrijfsreserve</i>	9.524	15.699
<i>Reserve infrastructurele werken</i>	8.403	8.318
Overige bestemmingsreserves	52.476	58.960
Gerealiseerd resultaat	3.473	-258
Voorzieningen	3.174	1.662
Voorzieningen (eigen middelen)	2.107	1.075
Voorzieningen (middelen derden)	1.067	587
Vaste schulden	76.044	72.406
Onderhandse geldleningen	76.044	72.406
VLOTTENDE PASSIVA	24.722	34.852
Vlottende schulden	15.969	21.904
Crediteuren	10.910	11.856
Kasgeldlening o/g	5.000	10.000
Overige kortlopende schulden	59	48
Overlopende passiva	8.753	12.948
Vooruit ontvangen bedragen van het rijk	1.576	911
Vooruit ontvangen bedragen overige overheid	0	0
Vooruit ontvangen bedragen overig	407	251
Nog te betalen bedragen rijk	266	164
Nog te betalen bedragen overige overheid	357	5.560
Overige overlopende passiva	6.147	6.062
TOTAAL PASSIVA	250.876	255.560
<i>Gewaarborgde geldleningen buiten de balans</i>	<i>380.284</i>	<i>397.003</i>

6.6 Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn kapitaaluitgaven waar geen bezittingen tegenover staan. Er wordt onderscheid gemaakt in kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen inclusief disagio, kosten voor onderzoek en ontwikkeling en bijdrage van activa in eigendom van derden. De immateriële vaste activa worden in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen * € 1.000

Immateriële vaste activa	2018	2019
Kosten onderzoek en ontwikkeling	1.970	2.344
Bijdrage activa van derden	815	724
Totaal	2.785	3.068

Verloopoverzicht van de immateriële vaste activa	Kosten onderzoek ontwikkeling
Boekwaarde 01-01-2019	1.970
+ Investeringsen	557
- Afschrijvingen	43
- Afschrijvingen ten laste van reserves	107
- Bijdrage van derden	33
Boekwaarde 31 december 2019	2.344

Verloopoverzicht van de immateriële vaste activa	Bijdrage activa derden
Boekwaarde 01-01-2019	815
+ Investeringsen	0
- Afschrijvingen	78
- Afschrijvingen ten laste van reserves	13
- Bijdrage van derden	0
Boekwaarde 31 december 2019	724

Toelichting immateriële vaste activa:

Kosten onderzoek en ontwikkeling

De investeringen voor onderzoek en ontwikkeling voor 2019 bedragen € 557.000.

Belangrijke investeringen zijn:

- Jeugdzorg –taskforce € 171.000
- Mgr. Frenckencollege advieskosten € 84.000
- Omgevingsvisie Oosterhout € 71.000
- Voorbereiding nieuwbouw stadhuis Oosterhout € 64.000
- Plan Ontwikkelingskosten locatie Lievenshove € 60.000

Materiële vaste activa

Bedragen * € 1.000

Boekwaarde investeringen in de openbare ruimte	31 december 2018	31 december 2019
Investerings met economisch nut	111.711	113.330
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	52.952	52.833
Investerings met maatschappelijk nut	26.785	26.680
Totaal investeringen	191.448	192.843

Overzicht onderverdeling van de investeringen met economisch nut

Bedragen * € 1.000

Boekwaarde investeringen openbare ruimte met economisch nut	31 december 2018	31 december 2019
Gronden en terreinen	16.947	15.920
Bedrijfsgebouwen	71.339	74.855
Grond- weg en waterbouw	9.662	8.983
Grond- weg en waterbouw mbt investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	51.092	50.781
Vervoersmiddelen	652	712
Vervoersmiddelen, waarvoor ter bestrijding van de kosten heffing kan worden geheven	541	671
Machines, apparaten en installaties	10.998	10.520
Machines, apparaten en installaties, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	471	541
Overige materiële vaste activa	2.113	2.340
Overige materiële vaste activa, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	848	840
Totaal	164.663	166.163

Overzicht van het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut

Bedragen * € 1.000

Investerings met economisch nut	Boek-waarde 1-1-2019	Investe-ringen	Des-Investe-ringen	Afschri-j-vingen	Afschrij-ving ten laste van reserves	Bij-drage van derden	Boek-waarde 31 december 2019
		<i>Toename</i>	<i>Afname</i>	<i>Afname</i>	<i>Afname</i>	<i>Afname</i>	
Gronden/ terreinen	16.947	0	1.027	0	0	0	15.920
Bedrijfsgebouwen	71.339	6.668	0	1.875	1.062	215	74.855
Grond- weg- en waterbouw	9.662	56	0	301	434	0	8.983
Grond- weg- en waterbouw, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	51.092	1.198	0	1.509	0	0	50.781

Vervoersmiddelen	652	228	0	168	0	0	712
Vervoersmiddelen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	541	241	0	111	0	0	671
Machines/apparaten/installaties	10.998	2.105	0	2.339	222	22	10.520
Machines/apparaten/installaties, waarvoor ter bestrijding vd kosten een heffing kan worden geheven	471	145	0	75	0	0	541
Overige materiële vaste activa	2.113	465	0	136	93	9	2.340
Overige materiële vaste activa, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	848	117	0	125	0	0	840
Totaal	164.663	11.223	1.027	6.639	1.811	246	166.163

Toelichting onderverdeling investeringen openbare ruimte met economisch nut:

Gronden en terreinen

Aan de provincie Noord Brabant is grond Ter Horst verkocht en aan Stichting Amarant is grond Sint Antoniusstraat (voorheen Heidehof) verkocht. De boekwaarde is hierdoor afgenomen.

De waarde van de erfpachtgronden (€ 2.098.000) behoren ook tot de materiële vaste activa en zijn tevens zichtbaar onder gronden en terreinen met economisch nut. Er is sprake van een voortdurende erfpacht.

Bedrijfsgebouwen

Er is in 2019 voor € 6.668.000 geïnvesteerd in (bedrijfs)gebouwen.

De belangrijkste investeringen zijn onder andere:

- Mgr. Frenckencollege renovatie en nieuwbouw	€ 4.777.000
- OBS Duizendpoot –permanente uitbreiding	€ 463.000
- RKBS De Achthoek –tijdelijke units	€ 124.000
- gebouw Sportpak de Contreie	€ 140.000
- Neerlandia kleedaccommodatie	€ 677.000
- SCO renovatie kleedruimte	€ 122.000
- Basiliek Sint Jan –restauratie	€ 179.000

Er is een bedrag aan inkomsten van € 215.000.

Het betreft hier onder andere een doorberekening aan het Mgr. Frenckencollege voor de renovatie, vervanging en nieuwbouw van € 78.000 en bijdrage SPUK 2019 (Specifieke uitkering Stimulering Sport) inzake Neerlandia kleedaccommodatie voor een bedrag van € 107.000. Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren, kunnen gemeenten sinds die datum gebruikmaken van de *Regeling specifieke uitkering stimulering sport*.

Grond-, weg en waterbouw

Het totaal aan investeringen in deze activasoort bedraagt € 1.254.000. Dit zijn vooral investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (€1.198.000, zoals rioolwerkzaamheden.

De belangrijkste investeringen hiervoor zijn onder andere:

- Aanleg Oostelijke persleiding	€ 378.000
- Jaarplan openbare ruimte (JOR2017-JOR2018-JOR2019)	
rioolrenovaties en –vervanging –verbetering en -relining	€ 768.000

Vervoersmiddelen

Er is voor € 469.000 geïnvesteerd, waaronder ook investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (€ 241.000).

Het betreft vervanging van een kraan- haak-armwag en, elektrische bakwagen en de aanschaf van vier bestelbussen met open laadbak en kraan.

Machines, apparaten en installaties

Het totaal aan investeringen in deze categorie bedraagt € 2.250.000, waarvan € 145.000 investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten heffing kan worden geheven.

De belangrijkste investeringen zijn:

- SSC/Equalit	€ 1.696.000
- Vervangen leiding werk recreatie oord de Warande	€ 103.000
- Jaarplan Openbare ruimte Pompen gemalen en meetinstallaties	€ 114.000

Overige materiële vaste activa

Het totaal aan investeringen in deze categorie bedraagt € 582.000, waarvan € 117.000 een investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Belangrijke investeringen zijn onder andere:

- IHP2016-2019 tijdelijke huur Griegstraat	€ 111.000
- Speeltoestellen	€ 176.000
- Afvalbakken bladkorven en aanschaf vijf containers	€ 116.000

Overzicht onderverdeling van de investeringen met maatschappelijk nut

Bedragen * € 1.000

Boekwaarde investeringen met maatschappelijk nut	31 december 2018	31 december 2019
Gronden en terreinen	250	250
Grond-, weg en waterbouw	21.618	21.976
Machines, apparaten en installaties	4.633	4.406
Overige materiële vaste activa	284	48
Totaal	26.785	26.680

Overzicht van het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut

Bedragen * € 1.000

Investerings- maatschap- pelijk nut	Boek- waarde 31 december 2018	Inves- terin- gen	Des- inves- terin- gen	Afschrij- vingen	Afschrij- ving ten laste van reserve	Bijdra- gen van derden	Boek- waarde 31 december 2019
		Toename	Afname	Afname	Afname	Afname	
Gronden en terreinen	250	0	0	0	0	0	250
Grond- weg en waterbouw	21.618	2.507		1.647	19	483	21.976
Machines apparaten Installaties	4.633	201	0	428	0	0	4.406
Overige materiële vaste activa	284	229	0	13	452	0	48
Totaal	26.785	2.937	0	2.088	471	483	26.680

Toelichting onderverdeling investeringen openbare ruimte met maatschappelijk nut:

Grond-, weg en waterbouw

Er is in 2019 voor € 2.937.000 geïnvesteerd in grond- weg- en waterbouw.

Belangrijke investeringen zijn onder andere voor:

-	Jaarplan Openbare Ruimte (JOR)2017 Bergsebaan onderhoud wegen	€
	514.000	
-	JOR18 Vrachelsestraat reconstructie	€ 259.000
-	JOR19 Programma wegen buitengebied	€ 190.000
-	JOR19 Bovensteweg renovatie tunnelbak	€ 590.000
-	Reconstructie rotonde Bromtol	€ 116.000
-	Noodontsluiting Weststad 2-3	€ 119.000
-	JOR18 Programma reconstructie groen	€ 110.000

De bijdragen van derden bedraagt € 483.000.

Het betreft hier onder andere subsidie van provincie Noord Brabant voor:

-	Fietspad Dorst	€ 350.000
-	Reconstructie rotonde Bromtol	€ 100.000

Machines, apparaten en installaties

De belangrijkste investering in 2019 is voor openbare verlichting en verkeersregelinstallaties uit de JOR projecten 2017/2018/2019 en bedraagt € 201.000.

Overige materiële vaste activa

De volgende twee investeringen zijn hier verantwoord in 2019:

-	Pilot dagbesteding De Buurtkamer	€ 64.000
-	Pilot dagbesteding Floraliapark	€ 165.000

Daartegenover staat een dekking uit de reserve sociaal Domein van in totaal samen € 227.000.

Tevens is er € 225.000 afgeschreven voor innovatie van de jeugdzorg ten laste van reserve investeringsprojecten.

Financiële vaste activa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële vaste activa. Dit zijn de activa die een financiële waarde of bezit vertegenwoordigen. In de balans wordt de financiële vaste activa onderscheiden in kapitaalverstrekkingen en leningen met een looptijd langer dan 1 jaar.

Bedragen * € 1.000

Financiële vaste activa	31 december 2018	31 december 2019
Kapitaalverstrekkingen, deelnemingen	335	335
Verstrekte langlopende geldleningen aan woningcorporatie Thuisvester	15.406	15.044
Verstrekte langlopende geldleningen aan sportverenigingen	23	6
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	20	20
Overige langlopende geldleningen	2.417	3.091
Totaal	18.201	18.496

Toelichting onderverdeling financiële vaste activa:

Kapitaalverstrekkingen, deelnemingen

De kapitaalverstrekkingen door de gemeente bestaan uit onderstaande deelnemingen:

Bedragen * € 1.000

Onderverdeling van de kapitaalverstrekkingen, deelnemingen	Boekwaarde 31 december 2018	Boekwaarde 31 december 2019
Aandelenkapitaal REWIN	9	9
Aandelenkapitaal i.v.m. fusie Brabant water	238	238
Aandelenkapitaal BNG	88	88
Totaal	335	335

Verstrekte langlopende geldleningen

De verstrekte langlopende geldleningen kunnen worden onderverdeeld in:

Bedragen * € 1.000

Verstrekte langlopende geldleningen	Boekwaarde 31 december 2018	Verstrekte leningen	Aflossingen	Boekwaarde 31 december 2019
Woningbouwcorporaties	15.406	0	362	15.044
1/3 regelingen	23	0	17	6
Totaal	15.429	0	379	15.050

De gemeente verstrekt langlopende leningen in het kader van de 1/3-regeling renteloze leningen aan sportverenigingen en bij schuldhelpverlening.

Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar

De uitzettingen met een looptijd > 1 jaar kunnen worden onderverdeeld in:

Bedragen * € 1.000

Onderverdeling van de uitzettingen	Boekwaarde 31 december 2018	Aflossingen	Boekwaarde 31 december 2019
Effecten / legaten	20	0	20
Totaal	20	0	20

Overige langlopende geldleningen

Bedragen * € 1.000

Onderverdeling van de overige langlopende leningen	Boekwaarde 31 december 2018	Boekwaarde 31 december 2019
Startersleningen (deel gemeente Oosterhout)	2.032	2.898
Depot HNG	385	193
Totaal	2.417	3.091

Vlottende activa

- Vorraden**

In de voorraden zijn de voorraden van gereed product en handelsgoederen en de voorraden van de grondexploitatie opgenomen.

Bedragen * € 1.000

Vorraden	31-12-2018	31-12-2019
Gereed product en handelsgoederen	6	10
Grondexploitatie	19.580	15.362
Vorraden	19.586	15.372
Voorzieningen voorraden grondexploitatie	4.000	4.000
Totaal Voorraden	15.586	11.372

Toelichting onderverdeling voorraden:

Gereed product en handelsgoederen

Deze bestaan uit de voorraden eigen verklaringen.

Grondexploitatie

De grondexploitaties van de bouwgronden worden in onderstaand overzicht nader toegelicht.

Verloopoverzicht van de in exploitatie genomen bouwgronden

Bedragen * € 1.000

Onderverdeling bouwgronden		Boekwaarde 31-12-2018	Investering	Des-investering	Winst-uitname	Boekwaarde 31-12-2019
Nr.	Industrieterreinen		Toename	Afname	Afname	
63	Industrieterrein Everdenberg-Oost	7.075	225	0	0	7.300
66	Bedrijventerrein Beneluxweg Zuid	105	86	909	300	-418
72	Gronden Heihoef	-85	101	566	550	0
	Subtotaal	7.095	412	1.475	850	6.882
Nr.	woningbouwplannen		Toename	Afname	Afname	
1	Plan Santrijng gebied	3.040	274	1.159	0	2.155
33	Gronden Slotjes-Midden	-1.595	615	0	0	-980
79	Plan Zwaai kom	3.055	1.180	1.760	0	2.475
92	Plan Vrachelen 4 ^e /5 ^e fase-Contreie	7.985	2.113	5.243	-25	4.830
	Subtotaal	12.485	4.182	8.162	-25	8.480
	Totaal	19.580	4.594	9.637	825	15.362

In het kader van risicomanagement worden door middel van het uitvoeren van actualisaties van de grondexploitaties en het opstellen van verschillende scenario's (daling grondprijzen, stijging van rente en kosten en een langere uitgifteperiode) de bestaande risico's zoveel mogelijk in kaart gebracht, zodat hierop tijdig kan worden geanticipeerd.

De boekwaarde voor de in exploitatie genomen bouwgronden is met ruim € 4,2 miljoen afgenomen. De afname is voornamelijk veroorzaakt door de verkoop van gronden binnen de Contreie. Daarnaast zijn de laatste kavel van projecten Heihoef en Beneluxweg verkocht en zijn binnen het project Zwaai kom de werkzaamheden ook goed gestart.

Door aangescherpte voorschriften van de commissie BBV dient jaarlijks voor ieder project op basis van het POC-principe (percentage of completion) bepaald te worden of winstneming verantwoord is, en dan moet deze winst ook feitelijk zo genomen worden. Dit heeft er toe geleid dat dit jaar winst is gerealiseerd op project Heihoef en bedrijventerrein Beneluxweg Zuid. Daarnaast diende de eerder genomen winst van het project de Contreie te worden gecorrigeerd. Deze winst is ten gunste resp. laste van de algemene bedrijfsreserve (ABR) geboekt.

Voor een cijfermatige onderbouwing van de mutaties binnen de grondexploitaties en de reserves/voorzieningen wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Voorziening Grondexploitatie

Bedragen * € 1.000

	Saldo 31-12-2018	toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2019
Risico-voorziening Zwaai kom	4.000	0	0	4.000

Er is, gelijktijdig met het openen van de grondexploitatie van project Zwaai kom in 2017 een voorziening van € 3 miljoen gevormd ten behoeve van de verwachte eindwaarde. Deze is in 2018 met 1 miljoen verhoogd, tot totaal € 4 miljoen.

• Uitzettingen met een looptijd van < 1 jaar

Specificatie van de vorderingen en de uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar.

Bedragen * € 1.000

Soort vordering	Saldo 31 december 2018	Saldo 31 december 2019
Vorderingen op openbare lichamen	271	168
Debiteuren privaatrechtelijke lichamen	3.359	5.093
Rekening-courantverhoudingen	1.017	2.161
Banksaldi (schatkistbankieren)	7.000	5.000
Overige vorderingen	13	4
Totaal vorderingen	11.660	12.426

Toelichting op de voorzieningen oninbaarheid:

Voor de privaatrechtelijke vorderingen is een voorziening ingesteld. Oninbare posten worden ten laste van deze voorziening geboekt. Voor debiteuren sociale zaken is in het kader van de Wet Werk en Bijstand (WWB) een afzonderlijke voorziening gevormd voor de vorderingen die naar verwachting niet zullen worden geïnd. Met betrekking tot de belastingdebiteuren is er een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Voor een bedrag van

€ 124.000. Oninbare posten worden ten laste van de totale opbrengst gemuteerd

Rekening-courantverhoudingen

Onder de verstrekte langlopende geldleningen zijn ook opgenomen de vorderingen op particulieren voor verstrekte startersleningen voor woningbouw. De gemeente verstrekt hiervoor bijdragen uit het stimuleringsfonds volkshuisvesting. Het onderdeel tegoed rekening-courant hieromtrent (€ 2.161.000) staat onder vorderingen op de balans.

Verliescompensatie Vpb

Gemeenten zijn met ingang van 1 januari 2016 verplicht om Vennootschapsbelasting te betalen als zij een fiscale onderneming hebben en fiscaal gezien winst maken. Conform het BBV dient de gemeente indien er recht is op verliescompensatie, deze aan de actiefzijde van de balans, buiten de balanstelling op te nemen. Binnen het grondbedrijf is over de jaren 2016 tot en met 2018 sprake van een negatief fiscaal resultaat voor het grondbedrijf van per saldo ruim € 2,2 miljoen, welke recht geeft op een verliescompensatie voor komende jaren.

Passiva

Vaste passiva c.q. financieringsmiddelen

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen "eigen vermogen" bestaat uit de reserves en het exploitatiesaldo.

Bedragen * € 1.000

Specificatie eigen vermogen	31 december 2018	31 december 2019
Algemene reserve	63.921	73.060
Reserve grondexploitatie	24.017	17.927
Bestemmingsreserves	58.960	52.476
Totaal Reserves	146.898	143.463
Exploitatiesaldo	-258	3.473
Totaal eigen vermogen	146.640	146.936

Het verloop van de reserves wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Verloop reserves		Algemene reserves	Reserves Grondexploitatie	Bestemmings-Reserves	Totaal
Saldo 31 december 2018		63.921	24.017	58.960	146.898
+	Gerealiseerd resultaat 2018	2.932	0	-3.190	-258
+	Rentebijschrijving	0	0	587	587
+	Toevoeging	7.000	938	2.064	10.002
-/-	Onttrekking	793	7.028	5.945	13.766
Saldo 31 december 2019		73.060	17.927	52.476	143.463

Rentebijbeschrijvingen

De rentebijbeschrijving op de reserve investeringsprojecten bedraagt 1,30% omdat ten laste van deze reserve kapitaallasten worden gedekt die eveneens tegen 1,30% zijn berekend.

In 2019 is € 587.000 aan rente bijgeschreven.

Toelichting onderverdeling algemene reserves:

Bedragen * € 1.000

Specificatie algemene reserves	31 december 2018	31 december 2019
Algemene reserve	5.283	5.283
Financieringsreserve	36.000	36.000
Vrije reserve	22.638	31.777
Totaal	63.921	73.060

Algemene reserve

De algemene reserve heeft een bufferfunctie en kan worden ingezet bij financiële tegenvallers, voor het tijdelijk opvangen van eventuele rekeningtekorten.

Financieringsreserve

De financieringsreserve heeft een inkomensfunctie. De reserve is per saldo ongewijzigd gebleven.

Vrije reserve

De vrije reserve heeft een bestedingsfunctie en wordt voornamelijk ingezet voor omvangrijke investeringen. De periode van uitvoering is afhankelijk van bestuurlijke prioritering.

De vrije reserve is in 2019 per saldo vermeerderd met € 9.139.000.

Het verloop van de vrije reserve wordt in een aparte paragraaf nader toegelicht.

Toelichting onderverdeling reserves grondexploitatie:

Bedragen * € 1.000

Specificatie reserves grondexploitatie	31 december 2018	31 december 2019
Algemene bedrijfsreserve	15.699	9.524
Reserve infrastructurele werken	8.318	8.403
Totaal	24.017	17.927

Algemene bedrijfsreserve

De algemene bedrijfsreserve voor de grondexploitatie is vooral bedoeld voor het opvangen van conjunctuurwisseling, waardoor stagnatie in de omzet kan ontstaan. Aanspraken op deze reserve geschieden als sprake is van een verwacht verlies. Daarnaast worden planschadeclaims uit reeds afgesloten grondexploitaties ten laste van deze reserve gebracht.

Er heeft een storting plaatsgevonden inzake tussentijdse winstnemingen projecten Contreie, Heihoef en Beneluxweg (€ 825.000) en een onttrekking inzake overheveling naar vrije reserve inzake labeling ten behoeve van nieuwbouw stadhuis (€ 7.000.000) conform BI.0180400.

Reserve infrastructurele werken

Deze reserve is bestemd voor de nog uit te voeren werkzaamheden aan de infrastructuur waarvoor ten laste van de diverse grondexploitaties al een bijdrage is geleverd.

Per m2 opbrengst grond wordt € 10 in deze reserve gestort.

Er zijn stortingen gedaan vanuit aangegane anterieure overeenkomsten van in totaal € 114.000.

De onttrekkingen van in totaal € 28.000 ten gunste van de reserve investeringsprojecten zijn ter dekking van de kapitaallasten van investeringen verkeersregelininstallatie Bredaseweg, reconstructie aansluiting N629 op A27 en voorbereidingskrediet N282 rijksweg Dorst.

Toelichting onderverdeling bestemmingsreserves:

Bedragen * € 1.000

Specificatie bestemmingsreserves	31 december 2018	31 december 2019
Reserve investeringsprojecten	45.125	43.795
Reserve Sociaal Domein	6.179	600
Reserve SSC/ICT samenwerking	4.393	4.820
Reserve NHG	385	193
Reserve parkeerbonds	1.543	1.583
Reserve Groenfonds	539	618
Reserve doorontwikkeling	42	0
Reserve regio taxi	49	49
Reserve toerisme fonds	426	434
Reserve ontwikkelreserve bedrijfsvoering	279	384
Totaal	58.960	52.476

De bestemmingsreserves zijn in 2019 per saldo met € 6.484.000 afgenomen.

De belangrijkste mutaties worden hieronder toegelicht.

Reserve investeringsprojecten

De reserve investeringsprojecten heeft tot doel de dekking van de kapitaallasten van investeringen met een economisch nut. Deze investeringen worden ten laste van reserves gebracht.

Voor de (toekomstige) kapitaallasten in verband met investeringsuitgaven worden gelden aan de reserve toegevoegd. In 2019 is € 847.000 toegevoegd aan deze reserve vanuit andere reserves (vanuit de vrije reserve € 650.000; reserve infrastructurele werken € 28.000; bestemmingsreserve sociaal domein € 169.000).

Tevens is € 587.000 rente toegevoegd aan deze reserve

Er is € 2.764.000 onttrokken en ten gunste van de exploitatie gekomen ter dekking van kapitaallasten diverse investeringen.

Per saldo is deze reserve met €1.330.000 afgenomen.

In de afzonderlijke programma's worden de investeringen toegelicht onder "specificatie mutatie reserves".

Reserve sociaal domein

Dit betreft een risicoreserve om eventuele financiële risico's rondom de invoering van de drie transities in het sociaal domein op te kunnen vangen.

In 2019 is € 3.253.000 onttrokken conform bestemming van het rekeningresultaat 2018 om de reserve te verlagen. De vrije ruimte binnen deze reserve is geheel ingezet ter dekking van het negatieve rekeningresultaat van het sociaal domein in 2018.

De overige onttrekkingen ter dekking van kosten exploitatie:

- Digi-taalhuis (conform bestemming rekeningresultaat 2016)	€ 30.000
- Innovatie dagbesteding Floralia (BI.0170356)	€ 162.000
- Dagbesteding buurthuis (conform bestemming rekeningresultaat 2016)	€ 64.000
- Regisseurs kwetsbare mensen (BI.0180400)	€ 125.000
- Verlenging pilots Automaatje en inloop De Pastorie tot en met december 2019	€ 42.000
- Negatieve begrotingsresultaat (gecorrigeerd met claim regisseur integrale Aanpak (BI.0180053)	€ 1.734.000

Er is € 169.000 overgeheveld naar de reserve investeringsprojecten ter dekking van de kapitaallasten van de investering Taskforce jeugdzorg.

Reserve SSC/ICT-samenwerking

Deze reserve is voor ICT-samenwerking gemeenten binnen het Shared Service Center (SSC).

Voor deze activiteiten ontvangt de gemeente Oosterhout inkomsten van andere gemeenten, waarin schommelingen tussen de te verwachten kosten en de werkelijke kosten optreden.

Het bestemmingsresultaat van het SSC wordt jaarlijks toegevoegd/onttrokken aan deze reserve.

In 2019 is de reserve vermeerderd met € 427.000, zijnde het positief resultaat van Equalit over 2019.

Reserve NHG

Deze reserve is gevormd uit het rekeningresultaat 2014.

Tot en met de jaarrekening 2013 is jaarlijks de ontvangen verkooptermijn als bate in de exploitatie verwerkt alsook meerjarig als bate ingerekend. De transactie is echter gesloten en volledig gerealiseerd in 1995 en had destijds in 1995 ineens voor het volledige bedrag van de verkoopprijs als bate moeten worden verantwoord met hiertegenover de langlopende vordering onder de financiële vaste activa. In jaarrekening 2014 is dit hersteld door de resterende termijnen ad

€ 1.155.000 alsnog ineens als bate te verantwoorden met hiertegenover een langlopende vordering voor hetzelfde bedrag (zie financiële vaste activa).

Tevens is deze reserve gevormd ter hoogte van dat bedrag. Ieder jaar zal deze reserve dus met € 193.000 afnemen (laatste termijn in 2020) evenals de langlopende vordering. Stand per 31-12-2019 is € 193.000.

Reserve parkeervonds

Doelstelling van deze reserve is het opvangen van fluctuaties in inkomsten en uitgaven op het gebied van gereguleerd parkeren (inclusief kosten van handhaving). Dit maakt het mogelijk een financiële buffer op te bouwen, noodzakelijk om het exploitatietekort ten gevolge van ingebruikname van toekomstige, gebouwde parkeervoorzieningen te dekken.

De mutaties in het fonds zijn gelijk aan het exploitatiesaldo van het product parkeren, waarvan geëlimineerd de kapitaallasten die worden gedekt uit de bestemmingsreserve investeringsprojecten. Er is aan deze reserve € 500.000 toegevoegd vanuit de exploitatie. Er is € 460.000 onttrokken uit de reserve.

Reserve groenfonds

Het groenfonds moet erin voorzien dat, een deel van de middelen die beschikbaar komen bij stedelijke ontwikkelingen, aangewend kunnen worden voor projecten die gericht zijn op een kwaliteitsverbetering in het buitengebied. Dit voor zowel gemeentelijke als private gronden.

Er zijn stortingen vanuit verkopen binnen grondexploitaties vanuit anterieure overeenkomsten vergelijkbaar met 2018.

De toevoeging aan de reserve is in totaal € 79.000. Er zijn in 2019 geen onttrekkingen.

Reserve doorontwikkeling

Deze reserve is gevormd om een impuls te geven aan de doorontwikkeling van de organisatie.

De onttrekking volgt de uitgaven. Bij vaststelling van Nota reserves en voorzieningen 2020-2023 (ZN.193322) is besloten deze reserve op te heffen en het restantbedrag te storten in de ontwikkelreserve bedrijfsvoering.

Reserve toerismefonds

De doelstellingen van het toeristisch fonds zijn: stimulering van het aantal toeristen en recreanten; stimulering van een verlenging van de verblijfsduur; zowel voor de dag- als verblijfstoeristen; het vergroten van de bestedingen van de bezoekers.

Middels raadsnota BI.0160471 (2e concernrapportage 2016) ingesteld.

Deze is gelabeld als gesloten systeem, wat inhoudt dat het college gedurende het boekjaar in deze reserve mag muteren. Dit mede gebaseerd op de raadsnota over het toeristisch fonds.

Ontwikkelreserve bedrijfsvoering

Deze reserve is gevormd conform bestemming van resultaat 2016.

De laatste jaren zijn, vanuit bedrijfsvoering overwegingen, steeds nieuwe projecten opgestart, zoals bijvoorbeeld Zaakgericht werken, Gegevensmanagement, Business Intelligenge, Privacy beheer van gegevens en Autorisatiebeheer. Onze organisatie moet inspelen op en voldoen aan landelijke regelgeving. Voor een project wordt vaak nog wel geld vrijgemaakt, voor implementatie ligt dat anders. Deze reserve is bedoeld voor het oplossen van knelpunten als gevolg van bedrijfsbrede bedrijfsvoeringsontwikkelingen en wordt gevoed vanuit eventueel positief resultaat van PBS gemeentebreed. In 2019 is er € 63.000 toegevoegd aan deze reserve, zijnde het positieve resultaat op het PBS over het jaar 2018 (conform resultaatbestemming 2018). Tevens heeft er een storting plaatsgevonden vanuit de reserve doorontwikkeling van € 42.000.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn passiefposten op de balans ter dekking van voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen. De egalisatierekeningen zijn voorzieningen voor de egalisering van aan derden doorberekende tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolrecht. Uitgangspunt is dat de tarieven 100% kostendekkend zijn. Ook kunnen deze egalisatierekeningen worden aangewend voor de matiging van de tarieven.

Gegevens over de voorzieningen zijn in de staat van reserves en voorzieningen in het boek bijlagen opgenomen.

Het verloop van de voorzieningen in 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen * € 1.000

Voorzieningen	31 december 2018	Toevoeging	Vrijval	Onttrekking	31 december 2019
Voorzieningen eigen middelen	1.075	1.209		177	2.107
Voorzieningen middelen derden	587	1.939		1.459	1.067
Totaal	1.662	3.148		1.636	3.174

Toelichting onderverdeling voorzieningen eigen middelen:

Bedragen * € 1.000

Voorzieningen eigen middelen	31 december 2018	Toevoeging	Vrijval	Onttrekking	31 december 2019
Voorziening wachtgeldregeling politieke ambtsdragers	990		0	177	813
Voorziening BTW eten en drinken	85		0	0	85
Voorziening Jutz	0	1.209	0	0	1.209
Totaal	1.075	1.209	0	177	2.107

Voorziening wachtgeldregeling politieke ambtsdragers

Conform besluit behorende bij de 2e concernrapportage 2018 is deze voorziening gevormd (Bl. 0180374).

Op basis van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA) en het Besluit sollicitatieplicht APPA voor gewezen politieke ambtsdragers is de gemeente verplicht wachtgeld en re-integratiekosten te betalen. De verwachting is dat wachtgeld betaald moeten worden tot de wettelijke termijn van de wachtgeldverplichting. De kosten voor deze maximale voorziening vanaf 2019 bedragen in totaliteit € 990.000. Hiervoor is in 2018 een voorziening gevormd. Een dergelijke

voorziening dient conform de BBV in één keer gevormd te worden voor de gehele periode waarop naar verwachting gebruik gemaakt wordt van de wachtgeldregeling.

Er heeft een onttrekking plaatsgevonden in 2019 van € 177.000.

Voorziening BTW eten en drinken

Deze voorziening is gevormd in verband met een mogelijke naheffing vanuit de belastingdienst in kader van het waarschijnlijk onterecht verrekenen van BTW op eten en drinken over de periode 2013-2018.

Voorziening Jutz

Conform artikel 44, lid 1 van het BBV is het toegestaan om voorzieningen te vormen voor verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten. Daarom is er deze voorziening van € 1.209.000 gevormd voor de afwikkeling van Jutz.

Toelichting onderverdeling voorzieningen middelen derden:

Bedragen * € 1.000

Voorzieningen middelen derden	Saldo 31 december 2018	Toevoeging	Vrijval	Onttrekking	Saldo 31 december 2019
Egalisatie rekening reiniging	50	1.460	0	1.459	51
Egalisatierekening riolering	537	479	0	0	1.016
Totaal	587	1.939	0	1.459	1.067

Vaste schulden

Toelichting vaste schulden:

Het betreft hier vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar.

Onderhandse geldleningen

Hieronder wordt het verloop van de onderhandse leningen weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Onderhandse geldleningen	
Saldo onderhandse leningen per 31 december 2018	72.406
Nieuwe opgenomen geldleningen	25.000
Reguliere aflossingen	-21.362
Saldo onderhandse leningen per 31 december 2019	76.044
Aflossingsverplichtingen onderhandse leningen	
2020-2023	33.480
2024-2027	23.539
Na 2027	19.025
Totaal	76.044

De onderhandse geldleningen zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Geldleningen aangegaan met N.V. Bank Nederlandse Gemeente (saldo per 31-12-2019 € 51.000.000).
- Geldleningen aangegaan met N.V. Bank Nederlandse Gemeente voor Thuisvester (saldo per 31-12-2019 € 15.044.000).
- Geldleningen aangegaan met Provincie Drenthe en Provincie Gelderland (saldo per 31-12-2019 € 10.000.000). De geldlening aangegaan met Provincie Limburg is in 2019 geheel afgelost.

De totale rentelast voor 2019 met betrekking tot onderhandse leningen is € 1.082.000.

Vlottende passiva

Vlottende schulden

De onderverdeling van de kortlopende schulden (< 1 jaar) is als volgt:

Bedragen * € 1.000

Kortlopende schulden	31 december 2018	31 december 2019
Crediteuren	12.089	11.143
Crediteuren gws4all	-233	-233
Kasgeld o/g	10.000	5.000
Overige	48	59
Totaal	21.904	15.969

Toelichting onderverdeling kortlopende schulden:

De opgenomen kasgeldlening is voor een periode van 1 maand tegen 0%.

Waarborgen en garanties

De gewaarborgde geldleningen worden als volgt gespecificeerd:

Bedragen * € 1.000

	Garantiebedrag 31 december 2018	Garantiebedrag 31 december 2019
<i>Borgstellingen: (risico 100% bij gemeente)</i>		
Leningen t.b.v. zorg (oorspr. bedrag € 7.363)	3.026	2.692
Leningen t.b.v. sport (oorspr. bedrag € 1.593)	536	654
Leningen t.b.v. thuisvester (oorspr. bedrag € 3.581)	2.881	2.813
Leningen t.b.v. welzijn (oorspr. bedrag € 696)	253	206
Leningen t.b.v. lijkbezorging (oorspr. bedrag € 400)	203	183
Leningen t.b.v. particulieren (div)	2.585	1.870
Totaal	9.484	8.418
<i>Borgstellingen: (risico 50% bij gemeente)</i>		
Achtervangfunctie geldlening woningbouwverenigingen (oorspr. bedrag € 445.767)	387.519	371.866
Totaal	387.519	371.866
Totaal borgstellingen	397.003	380.284

Naast borgstellingen vervult de gemeente een achtervangfunctie voor geldleningen aan woningbouwcorporaties. Het risico voor de gemeente bedraagt 50 %. Het risico van de andere 50 % ligt bij het Rijk.

Het bedrag van € 371.866.000 heeft betrekking op leningen aan woningbouwverenigingen die door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw zijn geborgd en waarvoor gemeente Oosterhout een achtervangfunctie heeft.

Voor leningen die vanaf 2012 door het Waarborgfonds Eigen woningen worden geborgd ligt het risico van de achtervangfunctie voor 100 % bij het Rijk.

Gedetailleerde informatie is beschikbaar in de staat van gewaarborgde geldleningen.

Schatkistbankieren

Vanuit de Wet FIDO zijn wij als overheid verplicht om overtollige kasgelden te storten in 's Rijks schatkist. Dit geldt voor alle gelden boven de voor onze gemeente geldende limiet. De limiet bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal (€ 160.000.000) en komt daarmee op € 1.200.000

Het saldo bij de schatkist per 31-12-2019 € 5.000.000

Saldi van aanwezig kasgeld per einde kwartaal was in 2019:

31 maart	€ 1.000.000
30 juni	€ 4.000.000
30 september	€ 5.500.000
31 december	€ 5.000.000

Indien saldo boven drempelbedrag komt wordt dit afgestort naar schatkist.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Een aantal overeenkomsten uit 2019 loopt door naar het jaar 2020. Onderstaand is een overzicht gegeven van een aantal belangrijke meerjarige verplichtingen:

Korte beschrijving aard werkzaamheden	Contractduur (schatting)	Totaalbedrag
Levering en verwerking afval	T/m januari 2022	Bedrag 2019: € 554.000
Levering elektriciteit	2017 t/m 2019 verlengd t/m 2020	Bedrag 2019: € 483.400
Levering gas	2017 t/m 2019 verlengd t/m 2020	Bedrag 2019.: € 206.800
Printers/ Copiers	Mei 2015 t/m Mei 2020	Bedrag 2019: € 63.600
Onderhoud en reparatie gemeentelijk wagenpark	Per 2019 is een nieuw contract afgesloten (periode 1 april 2019 t/m 31 maart 2021).	Bedrag 2019: € 645.249
Onderhoud openbare verlichting masten en steringen	Juni 2018 t/m mei 2022	Bedrag totaal € 3.364.200
Leerlingenvervoer (incl. jeugdzorgvervoer)	Aug 2019 t/m juli 2023 (4 jaar), daarna mogelijkheid tot verlenging respect. 2 en 1 jaar.	Prognose bedrag 2020: € 790.000
Onderhoud verkeersregelininstallaties	Met ingang van januari 2019 voor onbepaalde tijd	Bedrag per jaar € 7.100
Schoonmaakkosten	April 2012 t/m april 2020	Bedrag 2019: € 161.100
Verwarming Luchtbehandeling (W-installaties)	2017 t/m 2019 verlengd t/m 2020	Bedrag 2019: € 59.200
Levering personeelsdiensten. Het contract bestaat uit 3 percelen: - Externe flex-kandidaten t/m schaal 8; - Payroll-kandidaten (alle salarisschalen);	2019 t/m 2022	Betreft raamovereenkomst.

- Externe flex-kandidaten vanaf schaal 8.		
Beveiliging installaties	2017 t/m 2020	Bedrag 2018: € 25.100
Verrekening energie en onderhoud Vaessen zwembad de Warande	20 jaar	
Meerjarige outputcontracten: * Surplus * Theek 5 * Theater de Bussel	2018-2020 2017-2019 + verlenging met 1 jaar 2016-2019 + verlenging met 1 jaar	Bedragen 2019: € 2.687.607 € 1.479.810 € 1.645.184
Raamovereenkomst Sportservice Noord- Brabant inzet medewerkers MOOVE	Onbepaalde tijd	Bedrag 2019: € 410.800
Verbonden partijen: - Regio West Brabant - Belastingssamenwerking West Brabant - Veiligheidsregio - MidZuid (voormalige WAVA) - Nazorg Gesloten Stortplaatsen - Openbare Gezondheidszorg West- Brabant - Regionaal Bureau Leerplicht - Omgevingsdienst Midden en West Brabant	Bijdrage voor 2020 op basis van de begrotingen 2020 van de verbonden partijen	Bijdrage 2020: € 1.402.060 € 1.042.584 € 3.138.172 € 857.071 € 79.349 € 1.890.132 € 190.550 € 930.984

6.7 (Begrotings) Rechtmatigheid en SiSa

In het kader van de controle op rechtmatigheid van de accountant is het noodzakelijk om jaarlijks het normenkader te actualiseren in overeenstemming met de landelijke kadernota. Het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader 2018 dient als uitgangspunt voor de uit te voeren accountantscontrole. Het normenkader is geactualiseerd op basis van de regelgeving.

Begrotingsrechtmatigheid

A. Algemeen

Bij de begroting is het college door de raad gemandateerd om deze binnen de afgesproken financiële kaders uit te voeren. Bij het mandaat hoort dat het college binnen een programma over- en onderschrijdingen mag realiseren zolang het saldo van een programma dat door de raad is vastgesteld, niet wordt overschreden.

Volgens de kadernota rechtmatigheid moet het college bij de jaarrekening inzicht geven in de begrotingsoverschrijdingen aan de lastenkant, waarbij oorzaken en achtergronden worden toegelicht. Bij de jaarrekening krijgt de raad dit overzicht voorgelegd om overschrijdingen alsnog te autoriseren.

Door de tussentijdse rapportages en de toelichting bij de jaarrekening wordt de raad geïnformeerd over overschrijdingen. Afwijkingen gemeld in de tussentijdse rapportages leiden dan wel niet tot formele begrotingswijzigingen, maar worden door vaststelling van de rapportages wel rechtmatig. In Oosterhout is bewust gekozen om geen tussentijdse begrotingswijzigingen te maken van de concernrapportages om het beeld zo zuiver mogelijk te houden.

B. Begrotingsrechtmatigheid per programma

In de onderstaande tabel worden de totale begrote en de werkelijk lasten van de exploitatie weergegeven.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel				
Exploitatie Totale lasten	Begroting Lasten 2019 na wijzigingen	Rekening Lasten 2019	Vershil in lasten	V/N
1. Verbindend bestuur	5.296	5.533	237	N
2. Sociaal domein	73.402	73.464	62	N
3. Werkgelegenheid en economie	1.069	1.199	130	N
4. De levendige gemeente	14.705	14.889	185	N
5. Ruimte en ontwikkeling	43.118	38.936	-4.182	V
Algemene dekkingsmiddelen	2.700	2.963	263	N
Overhead	21.082	20.885	-197	V
Heffing VPB	165	-743	-908	V
Onvoorzien	175	0	-175	V
Reserves	10.513	10.590	77	N
Totale lasten	172.225	167.717	-4.508	V

Voor de begrotingsrechtmatigheid komen alleen de lastenoverschrijdingen van de beïnvloedbare kosten derden (met een ondergrens van €50.000) aan de orde. Deze ondergrens wordt gehanteerd om de analyse op hoofddlijnen te kunnen uitvoeren. Een overschrijding op de lastenkant wil niets zeggen over het tekort op het programma als geheel, want er wordt geen rekening gehouden met de extra inkomsten. Voor een gedetailleerd overzicht van onder- en overschrijdingen verwijzen we u naar de paragraaf programmarekening.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Exploitatie Beïnvloedbare lasten	Begroting Lasten 2019 na wijzigingen	Rekening Lasten 2019	Vershil in lasten	V/N
1. Verbindend bestuur	1.405	1.630	225	N
2. Sociaal domein	68.029	68.290	261	N
3. Werkgelegenheid en economie	688	794	106	N
4. De levendige gemeente	8.645	9.200	555	N
5. Ruimte en ontwikkeling	27.998	19.380	-8.618	V
Algemene dekkingsmiddelen	1.019	2.962	1.943	N
Overhead	7.974	9.247	1.273	N
Heffing VPB	165	-743	-908	V
Onvoorzien	175	-	-175	V
Reserves	10.513	10.590	77	N
Totale beïnvloedbare lasten exploitatie	126.611	121.350	-5.261	V

Uit bovenstaand overzicht blijkt een lastenoverschrijding voor de programma's Verbindend bestuur, Sociaal domein, Werkgelegenheid en economie, De levendige gemeente en de onderdelen Algemene dekkingsmiddelen, Overhead en Reserves. De aard van de overschrijding op deze programma's zullen hieronder worden toegelicht (per product indien de overschrijding van de beïnvloedbare kosten derden > € 100.000).

Programma 1 Verbindend bestuur

Bedragen *€ 1.000

Product	Lasten (begr na wijz)	Lasten werkelijk	Over- schrij- ding	Recht matig	Toelichting
College	84	493	409	R	Voor de gewezen politieke ambts- dragers is wachtgeld betaald die voor hetzelfde bedrag zijn onttrokken uit de voorziening (€ 177.000). Om het pensioenfonds APPA op peil te houden was een extra storting van € 167.000 noodzakelijk.

Programma 2 Sociaal domein

Bedragen *€ 1.000

Product	Lasten (begr na wijz)	Lasten werkelijk	Over- schrij- ding	Recht matig	Toelichting
Beheerskosten sociaal domein	50	171	121	R	Er zijn voor € 124.000 kosten gemaakt voor de inhuur van personeel ten behoeve van het Sociaal Domein. De dekking hiervoor is opgenomen binnen het PBS.
Transitie AWBZ	5.635	6.854	1.219	R	De overschrijding is hoofdzakelijk veroorzaakt door de hogere kosten voor begeleiding. Dit betreft een open eind regeling.
<i>Individuele voorzieningen WMO:</i>	6.090	7.017	927	R	Het aantal voorzieningen was groter dan was voorzien in de begroting. Dit betreft een open eind regeling. Bij de 2 ^e concernrapportage was een tekort gemeld van € 573.000. Hogere kosten door stijging van het aantal aanvragen en meer aangepaste rolstoelen. Dit betreft
- Huishoudelijke verzorging	4.247	4.920	673	R	
- Rolstoel- voorzieningen	500	603	103	R	

- Vervoers- Voorzieningen	1.343	1.494	150	R	een open eind regeling. Bij de 2 ^e concernrapportage was een tekort van € 75.000 gemeld. Hogere kosten voor vervoersvoorzieningen, waarvoor eenzelfde bedrag aan bijdrage is ontvangen.
------------------------------	-------	-------	-----	---	---

Programma 3 Werkgelegenheid en economie

Bedragen *€ 1.000

Product	Lasten (begr na wijz)	Lasten werkelijk	Over- schrij- ding	Recht matig	Toelichting
Beleid economie	40	101	61	R	De overschrijding is hoofdzakelijk het gevolg van inhuur van personeel voor Economische zaken (€ 73.000). Deze kosten worden gedekt uit het PBS.

Programma 4 De levendige gemeente

Bedragen * €1.000

Product	Lasten (begr na wijz)	Lasten werkelijk	Over- schrij- ding	Recht matig	Toelichting
Zwembad	812	1.401	589	R	Per 1-1-2019 is de BTW voor sport kostenverhogend (€ 185.000). Hiervoor is een bijdrage via de SPUK ontvangen die verantwoord is bij het product Sporthallen en gymzalen. Er is extra inhuur van personeel derden nodig geweest voor vervanging bij ziekte, verlof, rooster en voor extra activiteiten (€ 303.000). Verder zijn de kosten voor schoonmaak, zob, verzekeringen en waterschapslasten hoger (€ 61.000). Tegenover deze kosten zijn meer inkomsten uit extra activiteiten en een goed zomerseizoen (€ 209.000) en dekking vanuit het PBS (€ 72.000).

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen * €1.000

Product	Lasten (begr na wijz)	Lasten werkelijk	Over- schrij- ding	Recht matig	Toelichting
Gemeentelijke heffingen	214	698	483	R	Het positieve resultaat op de post riolering is gestort in de egalisatievoorziening riolering (€ 479.000). Dit betreft een gesloten systeem.
Algemene baten en lasten	-	1.436	1.436	R	Door het tekort op de post afvalverwijdering en een te lage voorziening hiervoor is er € 1.459.000 aanvullend gestort in de voorziening Reiniging. Dit betreft een gesloten systeem.

C. Begrotingsrechtmatigheid investeringen

Naast de begrotingsrechtmatigheid op de programma's besteden wij in deze paragraaf ook aandacht aan de beoordeling van investeringen bij de jaarrekening. In paragraaf 6.4 zijn de investeringen en de uitvoering van het investeringsplan 2019 toegelicht.

In de 2^e concernrapportage 2019 is ook gerapporteerd over de investeringskredieten. Bij het samenstellen van de jaarstukken 2019 ontstaat het volgende beeld:

Omschrijving	Bedrag
Restant kredieten per 1 januari 2019	12.204.031
Gevoteerde kredieten 2019	5.984.413
Totaal beschikbaar in 2019	18.188.444
Werkelijke uitgaven en inkomsten in 2019	10.971.413
Restant kredieten per 31 december 2019	7.217.031
<i>Per saldo resultaat op afgesloten kredieten 2019</i>	<i>€ 272.245</i>
<i>Verwachte baten en lasten</i>	<i>€ 6.902.456</i>

In de bovenstaande tabel wordt een totaaloverzicht betreffende de kredieten gepresenteerd. Hieruit blijkt dat er gedurende het jaar 2019 afgerond € 18,2 miljoen beschikbaar was voor de uitvoering van kredieten, voor een bedrag van € 11 miljoen zijn er werkelijke lasten en baten geboekt op deze kredieten. Hierna resteert voor een totaalbedrag van € 7,2 miljoen aan restant kredieten per 31 december 2019.

Voor de begrotingsrechtmatigheid is het belangrijk om per beleidsterrein te onderbouwen of en zo ja waarom er overschrijdingen zijn geweest.

Bedragen x € 1.000, - = nadeel

Beleidssterreinen	Restant kredieten per 1/12/2019	Gevoteerd in 2019	Totale begroting 2019	Uitgaven/inkomsten 2019	Restant krediet per 31/12/2019
Openbare ruimte	3.653	2.572	6.225	2.137	4.088
Sport	185	585	770	754	16
Afvalverwijdering	24	106	130	118	12
Riolering	1.534	1.304	2.838	1.338	1.500
Informatisering	103	267	370	111	259
Accommodatiebeheer	610	87	697	289	408
IHP	5.204	-	5.204	5.493	-289
Incidenteel (bijzondere investeringen)	519	730	1.249	253	996
Tractiemiddelen	372	333	705	478	227
Totaal	12.204	5.984	18.188	10.971	7.217

Het totaal van de restant kredieten per 31 december 2019 laat een onderschrijding zien van € 7,2 miljoen. Hieruit blijkt dat binnen het beleidsterreinen IHP een overschrijding is ontstaan.

Bij het project Mgr. Frenckencollege is een te ontvangen bijdrage geraamd voor een bedrag van € 1.000.000. Deze bijdrage zal in 2020 worden ontvangen na einde van de werkzaamheden.

Incidentele voor- en nadelen

Om een goed beeld te geven van het structurele karakter van het rekeningresultaat, is onderstaand een analyse gemaakt van de incidentele voor- en nadelen. Hierbij zijn alleen de grotere incidentele posten (in principe > € 100.000) betrokken om op hoofdlijnen een goed beeld te geven. Door het rekeningresultaat te corrigeren voor incidentele voor- en nadelen ontstaat een zogenaamd resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering.

Door deze met name eenmalige voordelen ontstaat een té positief beeld van de jaarrekening. Het totale resultaat over 2019 bedraagt € 3.473.000 voordelig. Incidentele voordelen waren er voor een bedrag van afgerond € 11,2 miljoen en incidentele nadelen voor een bedrag van afgerond € 6,5 miljoen. Wanneer deze posten worden onttrokken uit het rekeningresultaat ontstaat er een nadelig resultaat uit reguliere bedrijfsvoering van € 1.219.000.

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Totaal rekeningresultaat 2019		
Incidentele voordelen	-11.144	V
Incidentele nadelen	6.526	N
Overige 'kleinere' voor- en nadelen	-74	V
Rekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	1.219	N

De volgende incidentele voordelen ten opzichte van de begroting zijn opgenomen in het totale rekeningresultaat:

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Belangrijke incidentele financiële voordelen	Bedrag
Dienstverlening	-212
Individuele voorzieningen WMO	-328
Algemene voorzieningen WMO	-155
Inkomen	-2.258
Werk	-377
Sociale regelingen	-114
Veiligheid	-355
Onderwijs	-168
Sporthallen en gymzalen	-523
Milieu	-203
Water en riolering	-219
Beleggingen	-715
Belastingen	-217
Gemeentelijke heffingen	-1.185
Algemene uitkering	-1.863
Sturing	-664
Interne dienstverlening	-805
Onvoorzien	-175
Vennootschapsbelasting	-908
Totaal grote incidentele voordelen	-11.144

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Belangrijke incidentele financiële nadelen	Bedrag
College	212
Beheerskosten sociaal domein	125
Transitie AWBZ	1.192
Transitie Jeugd	256
Ondernemen	100
Zwembad	269
Wegen	145
Verkeer	117
Afvalverwijdering	1.360
Ruimtelijke ordening	719
Huisvesting	179
Algemene baten en lasten	1.023
Ondersteuning	632
Administratieve doorbelastingen	197
Totaal grote incidentele nadelen	6.526

Daarnaast is er sprake van overige incidentele 'kleinere' voor- en nadelen (< € 100.000) die in totaal € 74.000 voordelig zijn.

Als structurele (deel) posten in deze jaarrekening worden aangemerkt:

Bedragen * € 1.000 - = voordeel

Structurele voor- en nadelen	Bedrag
College	26
Maatschappelijke samenleving	-35
Volksgezondheid	-100
Individuele voorzieningen WMO	1.006
Wegen	30
Openbaar groen	123
Ondersteuning (automatisering)	38
Interne dienstverlening (tractie)	131
Totaal structurele posten	1.219

Overzichten SiSa

Het verantwoordingsoverzicht van SiSa is in de navolgende bladzijden opgenomen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020							
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 12
		1 BSV2011057737 voorbereiding scherm	€ 59.786	€ 4.470	€ 0	€ 0	Nee
		2 IenMBSK-2016/107291 uitvoering gevelmaatregel	€ 55.961	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		3 IenMBSK-2017/296194 uitvoering scherm	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		4 IenWBSK-2019/143369 VBT raildempers	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
		5 IenWBSK-2019/143383 UK raildempers	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW Rijk	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ Rijk	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkløze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkløze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
		€ 11.888.402	€ 470.074	€ 853.678	€ 979	€ 45.926	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
		€ 298.586	€ 11.485	€ 0	€ 489.688	€ 80.595	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
		€ 122.220	€ 119.166	€ 12.946	€ 72.406	€ 26.537	€ 0
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
		€ 0	€ 0	Ja			
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Verrekening (jaar T) (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportsimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten					
		Aard controle R; Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
		1 € 601.490	1.1	€ 926.323	€ 926.323		

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020													
2 3 4 5 6 7			Kopie projectnaam / nummer	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld				
										1.2	€ 87.316	€ 87.316	
										1.3	€ 339.362	€ 339.362	
										2.1	€ 26.322		€ 26.322
										2.2	€ 998.456		€ 998.456
										2.3	€ 941.630		€ 941.630
										3	€ 108.004		€ 108.004
1 2 3 4 5 6 7				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11						
									1.1	926323	154,00%	€ 2.825.923	
									2.1.2	87316	14,52%		
									3.1.3	339362	56,42%		
									4.2.1	26322	4,38%		
									5.2.2	998456	166,00%		
									6.2.3	941630	156,53%		
7	3	108004	17,96%										

6.8 Publicatie Wet Normering Topinkomens

De Wet Normering Topinkomens (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van (top)functionarissen in de publieke en semipublieke sector. Dit maximum is voor 2019 vastgesteld op € 194.000 (inclusief belaste onkostenvergoeding en werkgeversbijdrage pensioenvoorziening).

1. bezoldiging van een topfunctionaris

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	P.J. de Ridder	E.C.A. Kaarsemaker
Functiegegevens⁵	Secretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2019	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0
Dienstbetrekking? ⁸	Ja	Ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	127.596	111.931
Beloningen betaalbaar op termijn	19.704	18.492
<i>Subtotaal</i>	<i>147.300</i>	<i>130.423</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	147.300	130.423
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018¹⁴		
bedragen x € 1	P.J. de Ridder	E.C.A. Kaarsemaker
Functiegegevens⁵	Secretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0
Dienstbetrekking? ⁸	Ja	Ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.019	110.750
Beloningen betaalbaar op termijn	18.054	16.349
<i>Subtotaal</i>	<i>147.073</i>	<i>127.099</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	189.000	189.000
Bezoldiging	147.073	127.099

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing

3. Bezoldiging niet-topfunctionarissen

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6.9. Gebeurtenissen na balansdatum

Artikel 29 van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor dat inzichten van belang voor de financiële positie, dienen te worden verwerkt in de programmarekening, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december, maar voor het vaststellen van de jaarstukken.

Coronacrisis

In het voorjaar 2020 zijn we geconfronteerd met het COVID-19 (Corona) virus. Het Rijk heeft vanaf dat moment steeds verdergaande beperkende maatregelen doorgevoerd om de gezondheid van de burgers te beschermen. Deze maatregelen hebben grote gevolgen voor de economie. Er blijft momenteel ook onzekerheid bestaan over hoe lang deze maatregelen gaan duren. Om deze reden is het op balansdatum niet aan te geven wat hiervan de invloed op de financiële positie van de gemeente zal zijn.

Hoewel de coronacrisis geen financiële gevolgen heeft voor de jaarrekening 2019, zijn deze gevolgen er wel voor vele beleidsterreinen van onze begroting 2020 en voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend en proberen hier scenario's op te ontwikkelen.

Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Zoals gezegd zal deze crisis op vele manieren impact gaan hebben op onze gemeente. In de paragraaf 5.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing hebben we een risico opgenomen met een uitgebreidere toelichting. Dit risico zal een negatief effect hebben op de schuldquote, de solvabiliteit en het weerstandsvermogen van de gemeente. In de 1^e corap 2020 en de begroting 2021 zal hierover een actueler beeld worden gegeven.

6.10 Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de accountant wordt niet in het boekwerk opgenomen, maar los bijgevoegd.

Bijlagen

239	Kerngegevens
241	Personele sterkte en -lasten
242	Overzicht investeringen
244	Investeringen 2019: restant kredieten
248	Overzicht reserves en voorzieningen
249	Overzicht begrotingswijzigingen 2019
253	Taakvelden
255	Kaderstellende beleidsnota's
259	Staat van gewaarborgde geldleningen
263	Afkortingenlijst

Bijlage 1 Kerngegevens

De cijfers over 2017 en 2018 zijn gebaseerd op de definitieve cijfers van o.a. het CBS (en kunnen derhalve afwijken van eerder gepresenteerde kerngegevens). De cijfers over (31 december) 2019 betreffen voorlopige cijfers welke pas in de loop van 2020 definitief worden vastgesteld.

Fysieke structuur	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Oppervlakte in hectares	7.309	7.309	7.309
- waarvan stedelijk gebied ²	32%	33%	33%
- waarvan agrarisch gebied	46%	46%	46%
- waarvan bos- en open natuurgebied	19%	19%	19%
- waarvan binnenwater	3%	2%	2%
Woonobjecten:			
- woningen	24.665	25.115	25.158
- woonwagens / woonboten	26	26	26
- recreatiewoningen	729	729	729
- bijzondere woongebouwen	19	19	19
Gemiddelde woningbezetting ³	2,21	2,21	2.22
Omgevingsadressendichtheid ⁴	1.538	1.545	1.544

Sociale structuur	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Aantal inwoners	55.147	55.616	55.990
- waarvan 0 t/m 19 jaar	11.789	11.799	11.752
- waarvan 20 t/m 64 jaar	31.323	31.528	31.667
- waarvan 65 jaar en ouder	12.035	12.289	12.571
Aantal uitkeringsgerechtigden:			
- Participatie Wet (Pw) tot pensioenleeftijd	874	818	734
- Aanvullende sociale voorzieningen (IOAW/ IOAZ)	66	59	57
- Werkloosheidswet (WW)	1.232	960	818
- Arbeidsongeschiktheid (WAO/WIA/Wajong/WAZ)	2.225	2.308	2.300
-			
Minderheden (allochtonen)	10.974	11.274	11.455
- waarvan aantal niet westerse migratieachtergrond ⁵	5.918	6.120	6.175

² Betreft bebouwd terrein en terrein bestemd voor verkeer en recreatie conform CBS-definitie.

³ Het gemiddelde aantal personen per woning (exclusief tehuisbevolking).

⁴ Het gemiddeld aantal adressen per vierkante kilometer dat een adres heeft binnen een straal van één kilometer. Dit zegt iets over de stedelijkheid van de gemeente. Op basis hiervan is Oosterhout ingedeeld bij de matig stedelijke gemeenten.

⁵ Personen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn zelf (eerste generatie), of waarvan tenminste één van de ouders (tweede generatie), is geboren in Turkije, Marokko, Afrika, Latijns-Amerika of Azië (m.u.v. Japan en Indonesië / vml. Nederlands Indië).

Sociale structuur	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Aantal leerlingen onderwijs	8.170	8.052	7.928
- waarvan op het basisonderwijs	4.180	4.184	4.225
- waarvan op het voortgezet onderwijs	3.556	3.453	3.239
- waarvan op het speciaal onderwijs	434	415	464
Klantenpotentieel ⁶			
- lokaal	55.060	56.490	56.500
- regionaal	45.730	46.000	46.010

Financiële structuur (vetgedrukte bedragen zijn * € 1.000)	Rekening 2018	Rekening 2019
Gewone uitgaven	159.125	157.127
<i>Per inwoner</i>	2.865	2.806
Opbrengst onroerende zaakbelasting	11.832	11.871
<i>Per inwoner</i>	213	212
Riolering en afvalstoffenheffing	9.624	11.176
<i>Per inwoner</i>	173	200
Algemene uitkering gemeentefonds	76.709	82.824
<i>Per inwoner</i>	1.381	1.479
Reserves (incl. resultaat) per einde	146.897	146.937
<i>Per inwoner</i>	2.645	2.624
Langlopende schulden per einde	72.406	76.044
<i>Per inwoner</i>	1.304	1.358

⁶ Klantenpotentieel: het aantal potentiële klanten van de woonkernen in de gemeente. Het aantal potentiële lokale klanten van een woonkern is het aantal klanten dat die kern aantrekt uit alle kernen binnen een straal van 20 kilometer. Voor het regionaal klantenpotentieel geldt een straal van 60 kilometer. Hoe groter de kern, hoe meer potentiële klanten deze trekt.

Bijlage 2 Personeelsterkte en – lasten 2019

Bedragen * € 1.000

Afdeling	Aantal Formatieplaatsen	Salarissen en sociale lasten
Bedrijfsvoering	90,2	5.459
Directie / management	10,0	812
Informatie Service Centrum	99,3	5.426
Bestuur, control en advies	25,5	2.017
Stadsontwikkeling	78,7	5.403
Samenleving en stadsbeheer	97,2	5.587
Raadsgriffie	4,0	348
Totaal	404,9	25.052

Bijlage 3 Overzicht afgesloten investeringen

De volgende kredieten worden per 31 december 2019 afgesloten, aangezien de projecten gereed zijn, dan wel niet meer tot uitvoering komen.

Omschrijving project	Gevoteerd bedrag	Beschikbaar 2019	Werkelijk 2019	Resultaat
Vervangen kraan haakarmwagen	261.787	236.826	233.081	3.745
ICT modernisering GBA	206.625	12.118	12.692	-574
Herinrichting Corsa voor zaakgericht weken	97.875	2.809	1.073	1.736
Doorontwikkeling gemeentelijke website 2017	22.226	10.403	18.531	-8.128
Doorontwikkeling gemeentelijke website 2018	22.108	18.229	2.957	15.272
Vervanging gasketel Ridderstraat 34	0	27.225	35.443	-8.218
Nieuwbouw brandweerkazerne Den Hout	670.842	-16.886	9.817	-26.703
- Inkomsten	0	39.482	-8.291	47.773
- Dekking vrije reserve	-670.842	-22.596	-1.526	-21.070
Aanpassingen van de klimaatinstallatie in de brandweerkazerne aan de Vaartweg 2	45.321	21.347	29.479	-8.132
VRI aanpassingen kruispunt Bredaseweg	20.000	10.443	9.558	885
- Dekking uit reserve Infrastructurele werken	-20.000	-10.443	-9.558	-885
Snelfietsroute Oosterhout-Dongen-Tilburg F629	0	32.670	40.103	-7.433
- Inkomsten	0	0	-21.158	21.157
Realisatie uitbreiding ruimte buschauffeurs Leijzenhoek	50.000	23.791	24.000	-209
IHP 1e inrichting OLP de Achthoek Den Hout	18.500	18.500	0	18.500
IHP tijdelijke uitbreiding units de Achthoek Den Hout	106.765	106.765	123.981	-17.216
Concentratie zwembaden Warande	7.975.338	5.890	0	5.890
- Inkomsten	0	2.958	0	2.958
Renovatie kleedruimte SCO	276.350	120.580	122.014	-1.434
- Inkomsten	0	0	-1.890	1.890
- Dekking vrije reserve	0	-10.000	-10.000	0
Renovatie kunstgrasveld Neerlandia	420.052	4.026	2.850	1.176
Beregeningspomp Neerlandia	18.870	17.500	22.978	-5.478
- Inkomsten	0	0	-3.988	3.988
- Dekking vrije reserve	-4.500	-3.130	-3.130	0
Vervangen dug-outs Twins	0	51.095	53.929	-2.834
- Inkomsten	0	0	-8.635	8.635
Sportpark de Contreie gebouw	2.187.514	96.095	0	96.095
- Inkomsten	0	2.095	0	2.095
- Dekking vrije reserve	-2.175.223	-85.900	0	-85.900
Renovatie riolering MHC de Warande	61.050	3.198	2.791	407
Vervangen leidingwerk recreatieoord De Warande	0	102.850	102.850	0
- Inkomsten	0	0	-17.850	17.850
- Dekking vrije reserve	0	-67.850	-67.850	0
Onderhoud Heilig Hart Façade	33.162	30.000	34.304	-4.304
Pilot dagbesteding Floralia	325.500	162.750	165.090	-2.340

Omschrijving project	Gevoteerd bedrag	Beschikbaar 2019	Werkelijk 2019	Resultaat
- Dekking bestemmingsreserve Sociaal Domein	-325.500	-162.750	-162.750	0
Pilot dagbesteding De Buurtkamer	255.000	63.750	63.750	0
- Dekking bestemmingsreserve Sociaal Domein	-255.000	-63.750	-63.750	0
Afvalbakken	33.162	23.670	29.845	-6.175
Aanschaf Bladkorven 2019	0	35.937	35.548	389
Aanschaf 5 containers milieustraat	0	50.502	50.502	0
Verduurzamen particulier woningbezit	65.000	56.316	7.150	49.166
- Dekking vrije reserve	-65.000	-56.316	-7.150	-49.166
Inrichtingsplan Hoogstraat, Heilige Driehoek	30.000	9.002	5.202	3.800
- Dekking vrije reserve	-30.000	-9.002	-5.202	-3.800
Bijdrage rioolgelden aan GREX Santrijn	0	49.005	49.005	0
JOR18: Blazoenhof rioolvervangning	55.270	8.861	6.740	2.121
JOR 2016 Ockenburg integraal onderhoud en reconstructie	355.813	9.801	9.705	96
- Inkomsten	-28.500	0	0	0
JOR 2017 Programma rioolrenovaties	442.750	163.804	173.713	-9.909
JOR 2019 Zwaaiikom deelplan Laverie	0	54.777	54.777	0
JOR 2018 Patersef reconstructie	224.664	36.747	59.343	-22.596
- Inkomsten	0	27.520	0	27.520
JOR 2018 Programma openbare verlichting	107.998	20.368	8.112	12.256
JOR 2017 Pompen, gemalen en meetinstallaties	168.918	115.263	113.651	1.612
Aanleg Oostelijke persleiding	4.764.902	518.009	378.397	139.612
- Inkomsten	0	11.756	0	11.756
Groenendijk renovatie buitengebied	322.278	71.063	70.511	552
JOR 2017/2018: Leijsenhoek reconstructie wegprofiel	339.107	6.002	1.068	4.934
- Inkomsten	0	707	0	707
Geleidelijnen centrumgebied	86.126	31	0	31
JOR 2019 Bovensteweg renovatie tunnelbak	138.175	605.031	576.758	28.273
JOR 2018: Programma rioolvervangningen	120.489	6.609	7.582	-973
JOR 2019 Bosstraat rioolvervangning	0	80.031	69.811	10.220
JOR 2019 Oosterbeemd rioolverbetering	0	87.120	64.109	23.011
Slotjesveld inrichting parkgebied	562.159	67.045	67.550	-505
- Inkomsten	-37.500	119	0	119
Totaal	17.279.631	2.829.868	2.557.622	272.245

Bijlage 4 Investerings 2019: restantkredieten

Dit overzicht betreft de kredieten die in 2019 of eerder gevoteerd zijn en die nog niet afgesloten kunnen worden per 31 december 2019.

Omschrijving project	Gevoteerd bedrag	Beschikbaar 2019	Werkelijk 2019	Restant
Modernisering dienstverlening burgerzaken	111.130	100.000	0	100.000
Beleidsnota Verbindend Bestuur "Van meedenken tot meedoen"	50.000	24.970	0	24.970
- Dekking uit vrije reserve	-50.000	-24.970	0	-24.970
Noodzakelijk onderhoud Stadhuis	2.290.000	151.572	3.043	148.529
- Dekking uit vrije reserve	-1.870.000	0	0	0
ICT investeringsprogramma 2017	272.269	90.920	76.637	14.283
Doorontwikkeling elektronische . Dienstverlening	500.000	158.169	93.412	64.757
- Dekking uit vrije reserve	-500.000	-158.169	-93.412	-64.757
Project zaakgericht werken	100.017	90.000	8.731	81.269
Migratie Corsa uitvoeren	83.348	154.014	54.310	99.704
Vier bestelbussen met open laadbak+ kraan	149.229	282.015	227.663	54.352
Digitale duurzaamheid gemeente Oosterhout	99.486	90.000	34.390	55.610
Vorbereidingskrediet nieuwbouw stadhuis Oosterhout	0	2.000.000	63.721	1.936.279
- Dekking uit vrije reserve	0	-2.000.000	-63.721	-1.936.279
Elektrische bakwagen	0	93.110	7.610	85.500
2 perscontainers Milieustraat	0	52.490	4.290	48.200
Vijf aanhangers inclusief bokken	0	40.059	5.184	34.875
Vervanging vloerbedekking stadhuis begane grond	0	59.895	6.318	53.577
Werkbudget gegevensmanagement	0	60.000	0	60.000
- Dekking uit vrije reserve	0	-60.000	0	-60.000
ICT Investeringsprogramma 2019-2020	0	266.805	21.805	245.000
Reconstructie aansluiting N629 op A27	1.463.000	1.463.000	380	1.462.620
- Dekking uit reserve Infrastructurele werken	-1.463.000	-1.463.000	-380	-1.462.620
Actualisatie mobiliteitsplan	100.000	21.227	21.484	-257
- Dekking uit vrije reserve	-100.000	-21.227	-21.227	0
Snelfietsroute Breda-Tilburg	0	217.800	17.800	200.000
Kwaliteitsverbetering binnenstad Schapendries	0	217.800	17.800	200.000
IHP permanente uitbreiding deelproject de Duizendpoot IHP 2016-2019	926.031	926.031	463.016	463.015
IHP 2016-2019 tijdelijk huur Griegstraat	125.000	21.640	111.065	-89.425
IHP 2016-2019 Tijdelijk huur uitbreiding De Muldersteeg (huur)	18.474	18.474	12.772	5.702
IHP 2016-2019 Mgr. Frencken College renovatie/vervanging nieuwbouw	12.562.941	5.031.346	4.776.711	254.635
- Installatiekosten	2.182.959	0	0	0
- Inrichtingskosten	354.964	0	0	0
- Advieskosten	1.640.674	81.740	83.814	-2.074
- Inkomsten	-1.000.000	-1.000.000	-77.881	-922.119
- Dekking uit vrije reserve	-6.701.500	0	0	0

Omschrijving project	Gevoteerd bedrag	Beschikbaar 2019	Werkelijk 2019	Restant
Kleedaccommodatie Neerlandia	11.054	530.860	676.846	-145.986
- Inkomsten	0	0	-116.565	116.565
Technisch installaties gymzalen Dorst, Strijen en Markkant	28.740	9.129	0	9.129
Tijdelijke Units OVV'67	0	90.000	50.601	39.399
- Inkomsten	0	0	-6.120	6.120
- Dekking uit vrije reserve	0	-90.000	-44.481	-45.519
Vernieuwen overeenkomsten sportverenigingen	0	45.000	0	45.000
- Dekking uit vrije reserve	0	-45.000	0	-45.000
Renovatie Productiehuis Pannehoef	958.542	838.227	0	838.227
- Dekking uit vrije reserve	-545.467	-485.152	0	-485.152
Renovatie toiletten en luchtbehandeling Productiehuis Pannehoef	0	60.000	0	60.000
Restauratie Basilek Sint Jan	210.540	199.541	179.057	20.484
- Inkomsten	-100.000	-100.000	0	-100.000
Noodzakelijke aanpassingen evenementenkasten	52.000	22.339	4.155	18.184
- Dekking uit reserve Investeringsprojecten	-52.000	0	0	0
Kwaliteitsverbetering landschap ivm N629	300.000	300.000	0	300.000
- Dekking uit bestemmingsreserve Groenfonds	-300.000	-300.000	0	-300.000
Herplanten bomen stadspark	30.000	30.000	0	30.000
- Dekking uit vrije reserve	-30.000	-30.000	0	-30.000
Buurthuis de Klip Dorst buitenruimte en straatwerk	16.581	15.000	0	15.000
Taskforce Jeugdzorg	600.000	583.948	170.896	413.052
- Dekking uit bestemmingsreserve Sociaal Domein	-600.000	-583.948	-170.896	-413.052
Hydraulische kleppen 2 containers	0	20.103	1.643	18.460
Geluidsscherm Boswachterij Dorst	0	165.000	0	165.000
- Dekking uit vrije reserve	0	-165.000	0	-165.000
Plaatsen van walstroomkasten	0	163.350	51.650	111.700
Omgevingsvisie Oosterhout	100.000	100.000	71.184	28.816
- Dekking uit vrije reserve	-100.000	-100.000	-71.184	-28.816
Vorbereidingskrediet toekomstvisie Arendshof	0	75.000	29.443	45.557
- Dekking uit vrije reserve	0	-75.000	-29.443	-45.557
Studie woningbouwlocaties Den Hout en Oosteind	0	100.000	3.359	96.641
- Dekking uit vrije reserve	0	-100.000	-3.359	-96.641
JOR 2019 Santrijngebied herinrichting bomencompensatie	0	163.350	13.350	150.000
2019 Santrijngebied (her)inrichten	0	58.806	48.806	10.000
JOR 2016 Programma 30 km zones	314.100	-11.332	11.375	-22.707
- Inkomsten	0	50.050	0	50.050
JOR 2018: Hoogstraat groot onderhoud wegen	18.792	17.000	0	17.000
Reconstructie rotonde bromtol en aanvullende verkeersmaatregelen tbv ontsluiting Weststad en Den Hout riolering	50.000	50.000	0	50.000
Verkeersstudie rotonde bromtol	20.000	0	0	0
- Dekking uit vrije reserve	-20.000	0	0	0

Omschrijving project	Gevoteerd bedrag	Beschikbaar 2019	Werkelijk 2019	Restant
Reconstructie rotonde bromtol en aanvullende verkeersmaatregelen tbv ontsluiting Weststad en Den Hout	4.200.000	3.745.668	115.795	3.629.873
- Inkomsten	0	7.000	-100.289	107.289
- Dekking uit vrije reserve	-1.420.000	-972.668	-15.506	-957.162
- Dekking uit reserve Infrastructurele werken	-2.780.000	-2.780.000	0	-2.780.000
JOR 2018 Speeltoestellen	171.337	117.789	112.837	4.952
2019 Speeltoestellen	0	174.241	62.715	111.526
JOR 2019 Programma rioolrenovaties	0	294.030	221.530	72.500
JOR 2017 Bergsebaan openbare verlichting	5.001	0	0	0
JOR 2017 Bergsebaan	787.903	680.649	544.482	136.167
- Inkomsten	-20.000	-20.000	-32.213	12.213
JOR 2019 Voltastraat reconstructie	0	103.455	10.848	92.607
Project fietspad Dorst	1.828.000	387.938	51.674	336.264
- Inkomsten	-578.000	-428.000	-350.000	-78.000
- Dekking uit vrije reserve	-150.000	0	0	0
- Dekking uit reserve Infrastructurele werken	-1.100.000	0	0	0
JOR 2019 Programma openbare verlichting	0	197.871	115.132	82.739
JOR gelden N629 fase 1	0	326.700	26.700	300.000
Weststad I en II onderhouds- en verbeteringsmaatregelen wegen	188.350	73.038	26.413	46.625
- Dekking uit vrije reserve	-172.000	-56.689	-26.413	-30.276
Weststad I en II vrachtwagen parkeren	270.000	144.166	52.135	92.031
- Dekking uit vrije reserve	-270.000	-144.166	-52.135	-92.031
Rioolaanleg en vervanging JOR 2015 (Weststad I en II)	54.500	4.050	1.465	2.585
JOR 2018 Pompen, gemalen en meetinstallaties	156.967	142.000	13.286	128.714
JOR 2019 Programma pompen, gemalen en meetinstallatie	0	165.528	13.528	152.000
JOR 2019 Programma rioolrelining	0	301.653	24.653	277.000
JOR 2016 Voorbereidingskrediet N282 Rijksweg Dorst	140.000	57.204	18.396	38.808
- Dekking uit reserve Infrastructurele werken	-140.000	-57.204	-18.396	-38.808
JOR 2019 Programma kleine rioolvervangingen	0	133.947	10.947	123.000
JOR18: Programma OV kerkdorpen buitengebied	96.723	36.139	17.511	18.628
JOR 2017: Aanschaf beheercentrale verkeersregelinstallaties	150.026	129.750	0	129.750
JOR 2019: Programma Bermen (W)	0	54.450	5.378	49.072
JOR 2019: Programma wegen buitengebied	0	241.758	190.258	51.500
JOR 2019: Slotlaan nieuwbouw Frencken-College(wegen)	0	549.475	25.618	523.857
- Dekking uit vrije reserve	0	-250.000	-25.618	-224.382
JOR 2019: Slotlaan Slotlaan nieuwbouw Frencken College(riolering)	0	81.675	6.675	75.000

Omschrijving project	Gevoteerd bedrag	Beschikbaar 2019	Werkelijk 2019	Restant
JOR 2017 Bovensteweg, renovatie deklaag	460.078	46.722	10.731	35.991
- Inkomsten	0	25.820	0	25.820
JOR 2018 Vondellaan reconstructie Hoofdrijbaan	135.964	123.000	72.082	50.918
JOR 2018 Vrachelsestraat reconstructie (W)	658.837	696.170	338.127	358.043
- Inkomsten	-68.000	-68.000	0	-68.000
JOR 2017 Herinrichting Dahliastraat	412.648	21.173	0	21.173
- Inkomsten	-100.000	5.000	0	5.000
JOR 2018 Vlierlaan renovatie groenvoorzieningen en rioolvervanging	63.008	57.000	3.362	53.638
JOR 2018: Gerbrandylaan integraal groot OH	384.016	23.708	10.606	13.102
JOR 2019: Waterbeemd verbeteren park	0	134.223	4.023	130.200
JOR 2018: Waterbeemd	116.067	30.606	3.951	26.655
JOR 2018: Burgemeester Holtropaan reconstructie	1.603.935	1.451.000	17.728	1.433.272
JOR 2019: Burgemeester Holtropaan en Slotlaan (W)	0	39.749	5.249	34.500
JOR18 Ohmstraat reconstructie	210.910	212.580	4.718	207.862
JOR 2018: Natuurkundigenbuurt reconstructie	55.270	105.000	1.737	103.263
JOR 2018: Programma reconstructie groen 2018	131.672	120.900	109.822	11.078
- Dekking uit vrije reserve	-18.700	-18.700	-18.700	0
2019 Programma reconstructie groen	0	59.895	6.680	53.215
JOR 2019 Beemdenbuurt omvormen speelplek	0	31.581	2.581	29.000
2019 Ganzendonk verbeteren speelplaats	0	69.696	5.696	64.000
Noodontsluiting Weststad 2-3	0	310.000	118.627	191.373
- Dekking uit vrije reserve	0	-310.000	-118.627	-191.373
2019 Bewonersinitiatieven project Zuid	0	68.607	29.071	39.536
JOR 2019 Domeinweg wateroverlast fietspad RIO	0	55.539	4.539	51.000
JOR 2019 Project revitalisering Weststad II	0	38.878	28.732	10.146
Totaal	17.772.416	15.358.576	8.413.793	6.944.783

Bijlage 5 Overzicht reserves & voorzieningen

(Bedragen * € 1.000)

Overzicht reserves en voorzieningen	STAND PER 1-1-2019	Resultaat 2018	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	STAND PER 1-1-2020
Algemene reserves					
<i>algemene reserve (bufferfunctie)</i>	5.283	0	0	0	5.283
<i>financieringsreserve (inkomensfuncties)</i>	36.000	0	0	0	36.000
<i>vrije reserve</i>	22.638	2.932	7.000	793	31.777
Totaal algemene reserves	63.921	2.932	7.000	793	73.060
Reserves grondexploitatie					
<i>algemene bedrijfsreserve</i>	15.699	0	825	7.000	9.524
<i>reserve infrastructurele werken</i>	8.318	0	114	28	8.404
Totaal reserves grondexploitatie	24.017	0	939	7.028	17.928
Overige bestemmingsreserves					
<i>bestemmingsreserve investeringsprojecten (bestedingsfunctie)</i>	45.125	0	1.434	2.764	43.795
<i>bestemmingsreserve SSC</i>	4.393	0	427	0	4.820
<i>bestemmingsreserve Doorontwikkeling</i>	42	0	0	42	0
<i>bestemmingsreserve Parkeerfonds</i>	1.542	0	501	460	1.583
<i>bestemmingsreserve Groenfonds</i>	539	0	79	0	618
<i>bestemmingsreserve Sociaal Domein</i>	6.179	-3.253	0	2.326	600
<i>bestemmingsreserve NHG</i>	385	0	0	192	193
<i>bestemmingsreserve Regiotaxi</i>	49	0	0	0	49
<i>bestemmingsreserve Toerisme fonds</i>	426	0	168	160	434
<i>bestemmingsreserve Ontwikkelreserve Bedrijfsvoering</i>	279	63	42	0	384
Totaal overige bestemmingsreserves	58.959	-3.190	2.651	5.944	52.476
Voorzieningen eigen middelen					
<i>Voorziening wachtgeldregeling politieke ambtsdrager</i>	990	0	0	177	813
<i>Voorziening BTW eten en drinken</i>	85	0	0	0	85
<i>Voorziening Juzt</i>	0	0	1.209	0	1.209
Totaal voorzieningen eigen middelen	1.075	0	1.209	177	2.107
Voorzieningen middelen van derden					
<i>voorziening exploitatie reiniging</i>	50	0	1.459	1.459	50
<i>voorziening exploitatie riolering</i>	537	0	479	0	1.016
<i>voorziening exploitatie riolering NW</i>	0	0			
Totaal voorzieningen middelen van derden	587	0	1.938	1.459	1.066
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	148.559	-258	13.737	15.401	146.637

Bijlage 6 Overzicht begrotingswijzingen 2019

Onderstaand zijn per programma de begrotingswijzigingen toegelicht. Het betreft de wijzigingen die het verschil verklaren tussen de primitieve begroting 2019 (vastgesteld in november 2018) en de huidige actuele begroting.

Programma 1 Verbindend bestuur

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Wijzigingen 2019	Saldo begroting 2019
Relatie burger en bestuur	2.043	7	2.050
Regionale samenwerking	465	-	465
Dienstverlening	1.802	-	1.802
Totaal	4.310	7	4.317
Korte toelichting begrotingswijzigingen: De wijziging bij <u>Relatie burger en bestuur</u> betreft het beschikbaar stellen van € 7.000 middels een raadsbesluit voor het onderzoek naar de effectiviteit van het toezicht van de gemeenteraad vanuit de vrije reserve (Reserves).			

Programma 2 Sociaal domein

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Wijzigingen 2019	Saldo begroting 2019
Beheerskosten sociaal domein	256	22	278
Maatschappelijke zorg	18.956	364	19.320
Sociaal beleid	12.013	369	12.382
Jeugdzorg	16.736	478	17.214
Veiligheid	4.714	99	4.813
Totaal	52.675	1.332	54.007
Korte toelichting begrotingswijzigingen: <u>Beheerskosten sociaal domein:</u> De budgetten van WMO, opgenomen bij Maatschappelijke zorg, zijn administratief herverdeeld gebaseerd op het huidige WMO beleid (€ 22.000). <u>Maatschappelijke zorg</u> Vanuit de algemene uitkering is, middels de 1 ^e en 2 ^e concernrapportage, het budget verhoogd voor het rijksvaccinatieprogramma (€ 100.000), toezicht en handhaving kinder- en gastouderopvang (€ 30.000), loon- en prijsbijstellingen voor WMO (€ 271.000) en Huishoudelijke verzorging (€ 162.000). De post uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten onderdeel WMO zijn verlaagd (€-82.000). Middels collegebesluiten en de 1 ^e concernrapportage is in totaal afgerond € 42.000 beschikbaar gesteld vanuit de reserve Sociaal domein voor de pilots Automaatje en Inloop de Pastorie (Reserves). Verder zijn er twee administratieve overhevelingen doorgevoerd, zijnde het budget speelzaalwerk naar Jeugdzorg (€ -113.000, 1 ^e concernrapportage) en de overheveling van de subsidie ouderenbonden naar de scouting (programma 4) conform de vastgestelde beleidsregels door het college (€ -1.000, 2 ^e concernrapportage). De budgetten WMO zijn op basis van het huidige WMO beleid administratief herverdeeld naar Beheerskosten sociaal beleid en Jeugd (€ - 48.000).			

Ook heeft er een administratieve herverdeling plaatsgevonden van de uren van de afdeling SenS vanuit programma 4 (€ 3.000, 1^e concernrapportage).

Sociaal beleid

Vanuit de algemene uitkering en de integratie-uitkering is, middels de 2^e concernrapportage, het budget verhoogd voor loon- en prijsbijstellingen inkomen en participatie (€ 23.000), Participatie (€ 218.000), maatschappelijke begeleiding (€ 64.000) en verhoging taalniveau statushouders (€ 64.000).

Jeugd

Vanuit de algemene uitkering en de integratie-uitkering is, middels de 1^e en 2^e concernrapportage, het budget verlaagd voor voorschoolse voorzieningen peuters (€ - 28.000), kinder- en jeugdpsychiatrie (€ - 14.000) en uitvoeringskosten SVB PGB- trekkingsrechten gedeelte Jeugd (€ - 36.000) en verhoogd voor Voogdij 18+ (€ 74.000) en loon- en prijsbijstellingen (€ 332.000).

Middels de 1^e concernrapportage is het budget speelzaalwerk vanuit Maatschappelijke zorg administratief overgeheveld naar Jeugd (€ 113.000).

De budgetten van WMO, opgenomen bij Maatschappelijke zorg, zijn administratief herverdeeld gebaseerd op het huidige WMO beleid (€ 26.000).

Ook heeft er een administratieve herverdeling plaatsgevonden van de uren van de afdeling SenS vanuit programma 4 (€ 11.000, 1^e concernrapportage).

Veiligheid

1 Fte integrale veiligheid (PBS) is omgezet naar een werkbudget integrale veiligheid € 99.000 (1^e concernrapportage).

Programma 3 Werkgelegenheid en economie

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Wijzigingen 2019	Saldo begroting 2019
De bruisende binnenstad	102	131	233
Toerisme en recreatie	223	-	223
Ruimte om te ondernemen	503	-110	393
Totaal	828	21	849

Korte toelichting begrotingswijzigingen:

Middels de 2^e concernrapportage 2018 heeft een administratieve overheveling plaatsgevonden van het budget centrummanagement € 110.000 naar De bruisende binnenstad van Ruimte om te ondernemen.

Verder is bij De bruisende binnenstad € 21.000 beschikbaar gesteld voor de kwaliteitsimpuls van de binnenstad vanuit de saldobestemming van het rekeningresultaat 2018 (Reserves).

Programma 4 De levendige gemeente

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Wijzigingen 2019	Saldo begroting 2019
Onderwijs en jeugd	2.869	-15	2.854
Cultuur en evenementen	4.673	107	4.780
Sport	3.741	42	3.783
Totaal	11.283	134	11.417

Korte toelichting begrotingswijzigingen:

Onderwijs & jeugd

De wijzigingen betreffen administratieve overhevelingen zijnde, de herverdeling van de uren van SenS naar Cultuur en evenementen (€ -18.000 1^e concernrapportage), de overheveling van de

subsidie ouderenbonden naar de scouting vanuit programma 2 Maatschappelijke zorg (€ 1.000, 2^e concernrapportage) enerschikking van subsidies vanuit Cultuur en evenementen op basis van de beleidsregels subsidieverstrekking (€ 2.000).

Cultuur en evenementen

Er is € 30.000 beschikbaar gesteld voor het Digi-taalhuis conform de besluitvorming van de saldobestemming van het rekeningresultaat 2016 (Reserves).

Middels een collegebesluit is er € 15.000 beschikbaar gesteld voor de opstartsubsidie Biennale Heilige Driehoek ten laste van de impuls gelden Cultuur vanuit de saldobestemming van het rekeningresultaat 2016 (Reserves).

Verder is er een extra financiële bijdrage van € 46.000 voor de lokale omroep beschikbaar gesteld door de gemeenteraad ten laste van de vrije reserve (Reserves).

Tevens zijn er twee administratieve wijzigingen doorgevoerd, zijnde de herverdeling van de uren SenS vanuit Onderwijs en Jeugd (€ 18.000, 1^e concernrapportage) en herschikken van subsidies op basis van de vastgestelde beleidsregels subsidieverstrekking naar Onderwijs en Jeugd (€ -2.000, 2^e concernrapportage).

Sport

Vanuit de algemene uitkering is het budget met € 46.000 verhoogd voor de brede impuls combifunctionaris (1^e concernrapportage).

Bij de 2^e concernrapportage is besloten de overschrijding van € 10.000 van het project renovatie kleedruimte SCO te dekken uit het restant krediet van sportpark De Contreie (Reserves).

En er heeft een administratieve herverdeling plaatsgevonden van de uren van de afdeling SenS naar programma 2 (€ -14.000, 1^e concernrapportage).

Programma 5 Ruimte en ontwikkeling

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Wijzigingen 2019	Saldo begroting 2019
Openbare ruimte	9.434	19	9.453
Verkeer & mobiliteit	944	-	944
Natuur, milieu & afval	8.566	25	8.591
Ruimtelijke ordening & wonen	881	-	881
Totaal	19.825	44	19.869

Korte toelichting begrotingswijzigingen:

Bij Openbare ruimte is afgerond € 19.000 beschikbaar gesteld uit de vrije reserve voor het project Blazoenhof conform de besluitvorming over de saldobestemming van het rekeningresultaat 2017 (Reserves).

Middels de 2^e concernrapportage 2019 is bij Natuur, milieu en afval € 25.000 beschikbaar gesteld voor de Stichting Milieu Educatie en Kinderboerderij vanuit de vrije reserve (Reserves).

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting, reserves en resultaat

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Wijzigingen 2019	Saldo begroting 2019
Algemene dekkingsmiddelen	-102.797	-1.224	-104.021
Overhead:			
- Gemeentelijke organisatie	19.313	-	19.313
- Administratieve doorbelastingen	-639	-99	-738
Onvoorzien	175	-	175
Vennootschapsbelasting	166	-	166

Totaal saldo van lasten en baten	-83.782	-1.323	-85.1054
Reserves	-5.139	-215	-5.354
Totaal	-88.921	-1.538	-90.459

Korte toelichting begrotingswijzigingen:

Algemene dekkingsmiddelen

Middels de 1^e en 2^e concernrapportage is de post algemene uitkering verlaagd met in totaal € 1.224.000. Het betreft de verlagingen voor het rij ksvaccinatieprogramma (€ -100.000), toezicht en handhaving kinder- en gastouderopvang (€ -30.000), loon- en prijsbijstellingen voor WMO, WMO huishoudelijke verzorging, Participatie en Jeugd (€ -788.000), Participatie (€ -218.000), maatschappelijke begeleiding (€ -64.000), verhoging taalniveau statushouders (€ -64.000), Voogdij 18+ (€ -74.000) en brede impuls combifunctionaris (€ -46.000). En de verhogingen voor de uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten onderdelen WMO en Jeugd (€ 118.000), de voorschoolse voorzieningen peuters (€ 28.000) en kinder- en jeugdpsychiatrie (€ 14.000).

Overhead

Bij de administratieve doorbelastingen is middels de 1^e concernrapportage 2019 1,0 fte integrale veiligheid € 99.000 omgezet naar een werkbudget integrale veiligheid (programma 2).

Reserves

De reserve sociaal domein is verlaagd voor de pilots Automaatje en Inloop De Pastorie (€ 42.000, programma 2) en voor het Digi-taalhuis (€ 30.000, programma 4).

De vrije reserve is verlaagd voor het onderzoek van de gemeenteraad (€ 7.000 programma 1), de kwaliteitsimpuls van de binnenstad (€ 21.000 programma 3), de extra bijdrage voor de lokale omroep (€ 46.000 programma 4), de opstartsubsidie voor de Biennale Heilige Driehoek (€ 15.000 programma 4), het project kleedruimte SCO (€ 10.000 programma 4), de subsidie voor de Stichting Milieu Educatie en Kinderboerderij (€ 25.000 programma 5) en voor het project Blazoenhoef (€ 19.000 programma 5),

Bijlage 7 Taakvelden

Programma / Taakveld	begroting	rekening	resultaat
16P1 Verbindend bestuur	4.317.018	4.304.881	8.621.898
0.1 Bestuur	2.515.581	2.711.228	5.226.809
0.4 Overhead		5.034	5.034
0.2 Burgerzaken	1.784.329	1.579.219	3.363.548
8.3 Wonen en bouwen	17.108	9.400	26.508
16P2 Sociaal domein	54.007.102	52.834.657	106.841.759
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.445.924	3.302.274	6.748.198
7.1 Volksgezondheid	2.230.605	2.077.992	4.308.597
0.64 Belastingen overig	-86.000	-214.230	-300.230
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.291.577	1.230.704	2.522.281
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	524.732	282.028	806.760
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	928.400	864.938	1.793.338
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.575.636	4.246.728	8.822.364
6.2 Wijkteams	3.275.527	3.389.856	6.665.383
6.3 Inkomensregelingen	3.269.689	1.073.593	4.343.282
6.4 Begeleide participatie	18.017.903	19.442.065	37.459.968
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.562.885	1.772.411	3.335.296
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	14.707.934	15.129.128	29.837.062
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	229.372	205.728	435.100
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	32.918	31.442	64.360
16P3 Werkgelegenheid en economie	848.745	984.779	1.833.524
0.5 Treasury	-297	3.097	2.800
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	115.126	125.196	240.322
3.1 Economische ontwikkeling	302.894	383.172	686.066
3.4 Economische promotie	38.300	38.359	76.659
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	144.688	171.656	316.344
5.6 Media	223.145	238.409	461.554
6.4 Begeleide participatie	24.889	24.889	49.778
16P4 De levendige gemeente	11.417.394	10.750.537	22.167.931
3.4 Economische promotie	181.329	161.487	342.816
4.2 Onderwijshuisvesting	2.116.221	1.979.785	4.096.006
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	606.777	575.678	1.182.455
5.1 Sportbeleid en activering	742.240	716.734	1.458.974
5.2 Sportaccommodaties	3.040.479	2.819.201	5.859.680
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.038.576	2.827.175	5.865.751
5.4 Musea	164.530	163.296	327.826
5.5 Cultureel erfgoed	-5.243	-36.804	-42.047
5.6 Media	1.400.998	1.390.014	2.791.012
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	130.228	152.712	282.940
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.259	1.260	2.519
16P5 Ruimte & ontwikkeling	19.868.778	20.872.906	40.741.685
0.1 Bestuur	1.113		1.113
0.5 Treasury	-18.000	-25.126	-43.126
2.1 Verkeer en vervoer	6.964.389	7.278.178	14.242.567
7.2 Riolering	3.879.836	3.661.640	7.541.476
0.64 Belastingen overig	-115.000	-115.677	-230.677
0.63 Parkeerbelasting	-419.400	-415.927	-835.327
1.2 Openbare orde en veiligheid	263.687	242.968	506.655
2.2 Parkeren	-139.092	-362.324	-501.416
2.4 Economische havens en waterwegen	64.087	60.467	124.554
2.5 Openbaar vervoer	108.178	90.502	198.680
5.5 Cultureel erfgoed	90.271	75.457	165.728
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.429.001	3.475.696	6.904.697
7.3 Afval	2.927.370	4.262.161	7.189.532
7.4 Milieubeheer	1.742.439	1.565.531	3.307.970
8.1 Ruimtelijke ordening	1.035.316	1.770.327	2.805.643
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-	-994.471	-994.471
8.3 Wonen en bouwen	54.583	303.504	358.087

Programma / Taakveld	begroting	rekening	resultaat
16P6 Dekkingmiddelen	-104.021.864	-106.979.200	-211.001.064
0.5 Treasury	-1.319.156	-2.034.129	-3.353.285
7.2 Riolering	-5.530.315	-5.188.964	-10.719.279
0.61 OZB woningen	-6.351.245	-6.633.648	-12.984.893
0.64 Belastingen overig	-149.339	-165.548	-314.887
0.62 OZB niet-woningen	-4.511.976	-4.422.588	-8.934.564
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-80.961.247	-82.824.333	-163.785.580
0.8 Overige baten en lasten	383.590	1.406.350	1.789.939
3.4 Economische promotie	-360.000	-368.341	-728.341
7.3 Afval	-5.222.176	-6.747.998	-11.970.175
16P7 Overhead en onvoorzien	18.750.659	17.677.263	36.427.922
0.4 Overhead	18.342.700	17.503.973	35.846.673
0.5 Treasury	-80.029	-100.035	-180.064
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	0	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	443.901	426.023	869.924
0.8 Overige baten en lasten	44.087	-152.699	-108.612
16P9 Resultaat bestemming	-5.187.832	-3.918.618	-9.106.450
0.10 Mutaties reserves	-5.353.341	-3.175.960	-8.529.301
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	165.509	-742.658	-577.149
resultaat	0	-3.472.795	-3.472.794

Bijlage 8 Kaderstellende beleidsnota's

De volgende kaderstellende beleidsnota's zijn van toepassing.

Verbindend bestuur	
<i>Relatie burger en bestuur</i>	
Nota voorzieningen politieke ambtsdragers	September 2010
Nota representatiebeleid gemeente Oosterhout	December 2010
Verordening onderscheidingen gemeente Oosterhout 2012	December 2011
Beleidsnota Verbindend bestuur "Van meedenken tot meedoen"	Juli 2016
Toekomstvisie Oosterhout 2030	Oktober 2018
<i>Dienstverlening</i>	
Zelfevaluatie BRP (basisregistratie personen)	Voor 1 oktober: ja
Zelfevaluatie paspoortwet	Voor 1 oktober: ja
Reglement Basisregistratie personen	Januari 2018
Reglement Burgerlijke stand	Februari 2020

Sociaal domein	
<i>Wet maatschappelijke ondersteuning</i>	
Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2018	December 2017
Beleidsregels voor subsidieverstreking gemeente Oosterhout 2020	Juli 2019
Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning 2019	Februari 2019
Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oosterhout 2019	December 2019
Ontwikkelagenda maatschappelijke ondersteuning	Mei 2017
Werkagenda maatschappelijke ondersteuning	November 2017
Gezamenlijke visie en uitgangspunten Wmo begeleiding, Beschermde Wonen en Maatschappelijke Opvang	December 2017
<i>Gezondheidszorg</i>	
Wet publieke Gezondheid	Oktober 2008
Lokale gezondheidsnota 2019 – 2022 "Verbinden en verankeren"	Augustus 2019
Landelijke nota Gezondheidsbeleid 2016-2019	December 2015
Preventie- en handavingsplan alcohol 2019-2022	Augustus 2019
<i>Re-integratie</i>	
Visienota Participatiewet	Januari 2014
Beleidsnota Participatiewet 2015	December 2014
Re-integratieverordening Participatiewet 2015	Maart 2017
Verordening tegenprestatie Sociale Zekerheid	December 2014
Notitie toekomstige positie WAVA binnen participatiewet	Juli 2015
Uitvoering Participatiewet en toekomst Wava	December 2016
Re-integratie en activering Participatiewet 2019	April 2019
<i>Minimabeleid</i>	
Minimabeleid 2016 en verder	April 2016
Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet 2015	December 2014
Beleidsplan schuldhulpverlening 2017-2020	Februari 2017
Beleidsnota Ondersteuning kinderen uit gezinnen met beperkte financiële middelen	Februari 2018
<i>Inkomensregelingen / sociale zekerheid</i>	
Visienota Participatiewet	Januari 2014
Beleidsnota Participatiewet 2015	December 2014
Afstemmingsverordening Sociale Zekerheid 2015	Maart 2017
Verordening individuele studietoelage Participatiewet 2015	Maart 2017

Verordening handhaving sociale zekerheid	December 2014
Jeugdzorg	
Beleidsplan Jeugd(hulp) 2015-2018	November 2014
Verlenging beleidsplan jeugd(hulp)	November 2018
Verordening Jeugdhulp gemeente Oosterhout 2019	Juli 2019
Uitvoeringsbesluit Jeugdhulp gemeente Oosterhout 2019	Juli 2019
Verstevigen verbinding jeugdzorg en onderwijs	Mei 2016
Verordening Sociale Adviesraad Oosterhout	Mei 2017
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie gemeente Oosterhout	December 2016
Beleidsprioritering Jeugdzorg 2017	December 2016
Leerlingenvervoer	
Verordening leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2014	Juni 2014
Beleidsregels voor het leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2014	Mei 2014
Pilot leerlingenvervoer leerlingen in het VSO	April 2016
Integrale veiligheid	
Visie Integrale Veiligheid 2019 en verder	Maart 2019
Uitvoeringsprogramma Integrale veiligheid 2019-2020	Juni 2019
Regionaal beleidsplan Zeeland-West-Brabant (2019-2022)	December 2018
Vergunningverlening, toezicht en handhaving/ openbare ruimte	
Verordening op de warenmarkten voor de gemeente Oosterhout 2019	Januari 2019
Nadere regels voor de warenmarkten in de gemeente Oosterhout	December 2018
Beleid en beleidsregels standplaatsen in Oosterhout	Juli 2015
Beleidsplan Fysieke leefomgeving 2019-2022	December 2018
Vergunningverlening, toezicht en handhaving	
Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving Fysieke Leefomgeving 2020	Januari 2020
Terugblik vergunningverlening, toezicht en handhaving Fysieke Leefomgeving 2018	Januari 2020
Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) taken is op uiterlijk 1 februari aan de gemeenteraad aangeboden en beschikbaar voor de Gedeputeerde Staten	ja
Terrassenbeleid Gemeente Oosterhout	April 2019
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant waaronder regionale brandweer	
Beleidsplan 2019-2023 Veiligheidsregio MWB	Juli 2019
Regionaal Crisisplan 2018-2022	Juli 2018

Werkgelegenheid & economie	
Ondernemen	
Agenda economie 2016-2019 Oosterhout	2016
Detailhandelsvisie	2017
Visie op de boodschappenstructuur	2016
Binnenstadvisie	2017

De levendige gemeente	
Jeugdwelzijn en –zorg	
Actieprogramma Jong 2011-2014	
Onderwijshuisvesting	
Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Oosterhout 2015	December 2014
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015	December 2014

Onderwijs(achterstanden)beleid	
Onderwijsbeleid in de periode 2011-2015	Juli 2016
Subsidiering voorscholen en NAZ 2016 en 2017	2016
Gemeenschappelijke Regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant	Juli 2019
Verstevigen verbinding jeugdzorg en onderwijs	Mei 2016
Harmonisatie voorscholen en kinderopvang	December 2017
Beleidsregels peuteropvang en voorschoolse educatie 2019	Oktober 2018
Cultuur	
Cultuurnota "Droom, durf en beleef"	Juli 2016
Nota "Museumbeleid Gemeente Oosterhout"	2009
Nota Evenementenbeleid "Evenementen maken de stad"	2012
Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2018	December 2017
Beleidsregels voor subsidieverstreking gemeente Oosterhout 2019	Juli 2018
Sport	
Nota Sporten en Bewegen: "Samen werken aan sporten en bewegen"	Oktober 2013
Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2018	December 2017
Beleidsregels voor subsidieverstreking gemeente Oosterhout 2019	Juli 2018

Ruimte & ontwikkeling	
Buurt- & wijkbeheer	
Evaluatie buurtbeheer	Juli 2011
Beleid en beheer openbaar groen	
Monumentale bomenbeleid	2000
Richtlijn bomencompensatie	2009
Honden uitloopplaatsen beleid	2007
Groenstructuurplan	2002
Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte	2008
Rapport PRIO-buurt	2011
Meerjarenperspectief Openbare Ruimte 2016-2026	2015
Nota Buiten Spelen	2016
Beleid en beheer Wegen	
Mobiliteitsplan	Zie bij verkeer
Kwaliteitsvisie openbare ruimte	Zie bij openbaar groen
Rapport PRIO-buurt	Zie bij openbaar groen
Beheer en onderhoud openbare verlichting	
Uitvoerings- en beheersplan openbare verlichting 2017-2021	2017
Bestrijding van gladheid	
Gladheidsbestrijdingsplan	2019
Openbaar vervoer	
Raadsbesluit inzake hoogwaardig-openbaarvervoerverbinding (HOV) met Breda	2008
Beleid verkeer	
Mobiliteitsplan (visiedeel)	2019
Autoparkeren	
Beleidsnota "Stilstaan in de toekomst"	2009
Tussentijdse evaluatie parkeerbeleid	2013
Raadsbesluit verbetermaatregelen en kostenbesparingen parkeren	2016
Nota parkeernormen 2019	2019

Milieubeleid en - beheer	
Ambitie energietransitie Oosterhout 2030	2019
Bodemkwaliteitskaart	2018
Beleidsvisie externe veiligheid	2017
Geurverordening	2017
Riolering en waterhuishouding	
Water- en rioleringsplan 2017-2021	2016
Financiële meerjarenraming t.b.v. rioolheffing is aanwezig	ja
Grondexploitaties	
Nota grondexploitaties	2012
Monumentenbeleid & archeologie	
Beleidsnota Cultuurhistorie, Monumenten en Archeologie 2008-2018	2009
Erfgoedverordening inclusief erfgoedkaart	2012
Bouwvergunningen	
Beleidsplan Fysieke Leefomgeving 2019-2022	December 2018
Volkshuisvestingsbeleid	
Woonvisie 2016-2021	2016
Welstandsnota 2016	2016
Stedelijke ontwikkeling en Structuur- en bestemmingsplannen	
Structuurvisie	2013
Beheer van gronden en gebouwen	
Nota grondbeleid 2013-2017	2013
Nota Snippergroen 2016-2021	2016
Nota Kostenverhaal 2017-2021	2017

Middelen	
Dekkingsmiddelen	
Nota reserves en voorzieningen 2020 – 2023	November 2019
Treasurystatuut 2020 - 2023	November 2019
Gemeentelijke belastingverordeningen 2020	November 2019
Beleidsnota risicomanagement 2020 - 2023	November 2019
Nota Investerings- en afschrijvingsbeleid 2017	Januari 2017

3.581.370,99	Stichting Thuisvester	BNG4083153	21-10-1994/wijz. lcr 34628	83153	100%	2.880.805	67.527	2.813.278
3.581.371	totaal Stichting Thuisvester							
11.839.226								
176.313.127,77	Particuliere woningbouw	(zie tabblad)	diverse		100%	2.584.378	715.106	1.869.272
						6.899.354	212.500	6.548.461

TOTAAL LENINGEN WAARVOOR DE GEMEENTE BORG STAAT

TOTAAL LENINGEN DIE GEBORGD ZIJN DOOR HET WAARBORGFONDS SOCIALE WONINGBOUW
 WAARVOOR DE GEMEENTE DE ACHTERVANGFUNCTIE VERVULT (zie specificatie)
 oorspr 414.793.381,00

Specificatie leningen geborgd door Waarborgfonds Sociale Woningbouw (gemeente vervult achtervangfunctie):

OLO leningen zijn leningen waarvoor het WSW direct borg staat
 RPF leningen zijn leningen die voortgekomen zijn uit de vrijwaring

Oorspronkelijk bedrag	Geldnemer	geldgever	Leningnr fin inst	Leningnr. WSW	% van de borg	Restantbedrag "1-1-2019	Toename ""2019	Aflossingen ""2019	Restantbedrag "31-12-2019
1.500.000	WSG Geertruidenberg	BNG40.105267	4010526701	42009	OLO	1.500.000	-	1.500.000	-
10.000.000	WSG Geertruidenberg	BNG40104000	40104000	40673	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
1.507.381	WSG Geertruidenberg	BNG40103720	1-8-2008 tm 30-6-2010	40103720 (oud 48372)		1.507.381	-	1.507.381	-
23.816.619	WSG Geertruidenberg	BNG40103720	1-8-2008 tm 30-6-2010	40103720 (oud 48373)		23.816.619	-	23.816.619,00	-
36.824.000	Totaal WSG Geertruidenberg					36.824.000	-	26.824.000	10.000.000
3.812.000	Stichting Thuisvester	Gemeente Oosterhout	75451	24726	RPF	2.896.000		78.000,00	2.818.000
13.997.000	Stichting Thuisvester	Gemeente Oosterhout	40105866	24813	RPF	6.509.000		283.000,00	6.226.000
6.203.000	Stichting Thuisvester	Gemeente Oosterhout	4070556	24814	RPF	6.000.000	-	-	6.000.000
38.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank	20024181	37750	OLO	38.000.000	-	-	38.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank	20024182	37751	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank	20024183	37752	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG	40.101221	37761	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG	40.103962	40631	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000

10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG			40557	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10025954	40625	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
5.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10025951	40626	OLO	5.000.000	-	-	5.000.000
6.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10025952	40628	OLO	6.000.000	-	-	6.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10025953	40629	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
6.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10025955	40630	OLO	6.000.000	-	-	6.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		40.103961	40632	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
7.500.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10026058	40857	OLO	7.500.000	-	-	7.500.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	Rabobank		20020	40895	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
7.000.000	Stichting Thuisvester	Rabobank		20018	40897	OLO	7.000.000	-	-	7.000.000
6.000.000	Stichting Thuisvester	BNG	17-01-'11	FRL341	43177	OLO	6.000.000	-	-	6.000.000
5.000.000	Stichting Thuisvester	BNG	5-12-2014	2-12-2014	46136	OLO	5.000.000	-	-	5.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10027850	44902	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10028113	45404	OLO	11.000.000	-	-	11.000.000
13.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10028350	45827	OLO	13.000.000	-	-	13.000.000
7.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10028464	46046	OLO	7.000.000	-	-	7.000.000
11.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		40.108661	45402	OLO	11.000.000	-	-	11.000.000
12.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10028624	46250	OLO	12.000.000	-	-	12.000.000
12.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		40.109.582	46252	OLO	12.000.000	-	-	12.000.000
5.500.000	Stichting Thuisvester	BNG		29-12-2005 -31-12	37756	OLO	5.500.000	-	-	5.500.000
5.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		29-12-2005 - 29-12	37757	OLO	5.000.000	-	-	5.000.000
4.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		31-8-2007 -01-9-2017	39301	OLO	4.000.000	-	-	4.000.000
5.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		15-11-2016 -15-11	47091	OLO	5.000.000	-	-	5.000.000
6.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		14-10-2016 - 16-10	47092	OLO	6.000.000	-	-	6.000.000
5.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		1-12-2016 - 3-12-2	47135	OLO	5.000.000	-	-	5.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		15-9-2017tm15-9-2017	47605	OLO	10.000.000	-	-	10.000.000
7.500.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		20029867	48374		7.500.000	-	-	7.500.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		07-09-2018 tm 08-12	48196		10.000.000	-	-	10.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		07-09-2018 tm 06-12	48197		10.000.000	-	-	10.000.000
10.000.000	Stichting Thuisvester	BNG		40.111.701	47874		10.000.000	-	-	10.000.000
1.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10023931	48570 (oud: 37)	OLO	450.000	-	50.000	400.000
1.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10023936	48565 (oud: 37)	OLO	600.000	-	33.000	567.000
2.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank		10023994	48568 (oud: 37)	OLO	1.200.000	-	67.000	1.133.000
600.000	Stichting Thuisvester	BNG	tot 2-5-2022	40.108.258	45061 (van SH)	OLO	600.000	-	-	600.000
600.000	Stichting Thuisvester	BNG	tot 2-5-2023	40.108.259	45060 (van SH)	OLO	600.000	-	-	600.000
1.350.000	Stichting Thuisvester	BNG	1-9-2014	1-9-2022	45963 (van SH)	OLO	810.000	-	135.000	675.000
900.000	Stichting Thuisvester	BNG	30-1-2015	30-1-20	46254 (van SH)	OLO	630.000	-	90.000	540.000
1.000.000	Stichting Thuisvester	BNG	31-1-2017	tm31-1- 40.110.899	47215 (van SH)	OLO	900.000	-	100.000	800.000
14.000.000	Stichting Thuisvester	Ned. Watersch. Bank	2-9-2019	tm 2-9-2019	48947	OLO	-	14.000.000	-	14.000.000
1.500.000	Stichting Thuisvester	BNG40.105267	15-4-2010	tm 1-4-2010	48574 (oud: va	OLO	-	1.500.000	-	1.500.000
1.507.381	Stichting Thuisvester	BNG40103720	1-8-2008	tm 30-6-2008	48521 (oud: van WSG 4i		-	1.507.381	-	1.507.381
372.969.381	Totaal Thuisvester Oosterhout						345.695.000	17.007.381	836.000	361.866.381
0	Totaal SHBO						0	0	0	0

5.000.000	Stichting Mooliland	Ned. Watersch. Bank	4-1-2017 t/ 9-1-2012-29299	47259	OLO	5.000.000	0	5.000.000	-
5.000.000	Totaal Stichting Mooliland					5.000.000	-	5.000.000,00	0
414.793.381	Totaal Generaal					387.519.000	17.007.381	32.660.000	371.866.381

Bijlage 10 Afkortingenlijst

Ten behoeve van de leesbaarheid van de jaarrekening is een afkortinglijst toegevoegd.

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen bestuur
ABR	Algemene Bedrijfsreserve
AED	Automatische Externe Defibrillator
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASV	Algemene Subsidie Verordening
AU	Algemene uitkering
AV	Absoluut verzuim
AvA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroten en Verantwoorden
Bbz	Bijzondere bijstand zelfstandigen
BCF	BTW Compensatiefonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BI	Business Intelligence
BIE	Boekwaarden van gronden in exploitatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ	Bedrijven Investerings-Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOELM	Breda, Oosterhout, Etten-Leur en Moerdijk
BRO	Basisregistratie ondergronden
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BRP	Basisregistratie personen
BSO	Buitenschoolse opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
bw	Bescherm wonen
BWB	Belastingsamenwerking West Brabant
BWRM	Bouw- en woonrijp maken
BWS	Besluit Woninggebonden Subsidies
BWT	Bouw- en Woning Toezicht
BZK	Binnenlandse Zaken
CAK	Centraal administratie kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CFV	Centraal Fonds Volkshuisvesting
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CRvB	Centrale Raad van Beroep
DB	Dagelijks bestuur

Afkorting	Betekenis
Digid	Digitale persoonsidentificatie
DPIA	Data Protection Impact Analyses
DRIS	Dynamisch route informatie systeem
DUO	Dienst uitvoering Onderwijs
EMU	Europese Monetaire Unie
EMVI	Economisch meest voordelige inschrijving
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FTE	Full-time equivalent
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GOB	Gastouderbureau
GOP	Geregelde oversteekplaats
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GR OGZ	Gemeenschappelijke Regeling Openbare GezondheidsZorg
GR NGS	Gemeenschappelijke Regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen
HbH	Hulp bij huishouden
HOF	Houdbare Overheidsfinanciën
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
IBOR	Integraal Beheer openbare Ruimte
IBT	Interbestuurlijk toezicht
IFLO	Inspectie Financiën Lagere Overheden
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISV	Investeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JOR	Jaarplan Openbare Ruimte
KCV	Kleinschalig Collectief vervoer
KDV	Kinderdagverblijf
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
KPI	Kritische Prestatie Indicator
LPA	Logistiek Platform Amerstreek
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MEK	Milieu educatief centrum en kinderboerderij
MFC	Mgr. Frencken College
MGP	Meerjarenperspectief Grondexploitaties
MJBP	Meerjarenbeleidsplan
MJPOR	Meerjarenprogramma Openbare Ruimte
MKB	Midden- en kleinbedrijf
mo	Maatschappelijke opvang
MPIV	Meerjarenplan Integrale Veiligheid
MTB	Mountainbike
MWB	Midden West Brabant
NIEGG	Niet in bouwgrondexploitatie genomen gronden
NHG	Nationale Hypotheekgarantie
NZA	Nederlands Zorg Autoriteit
	Oosterhout in Beweging

Afkorting	Betekenis
OiB	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant
OMWB	Outputcontract
OPC	Openbaar vervoer
OV	Onroerendzaakbelasting
OZB	Programma Aanpak Stikstof
PAS	
PBS	Personeelsbudgetteringssysteem
P&C	Planning & Control
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PGB	Persoonsgebonden budget
PIA	Privacy Impact Assessment
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
PMD	Plastic en metalen verpakkingen en drankkartons
PRIO	Prioriteit voor de renovatie van de inrichting van de openbare ruimte
PRIS	Parkeerrouteinformatiesysteem
PSZ	Peuterspeelzaal
PUN	Paspoort Uitvoeringsregeling
RAT	Regionaal Archief Tilburg
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
REWIN	Regionaal werkgelegenheidsinstituut West-Brabant
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMD	Regionale Milieudienst
RPA	Regionaal Platform Arbeidsmarkt
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RV	Relatief verzuim
RWB	Regiobureau West Brabant
RWS	Rijkswaterstaat
SBBO	Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Oosterhout
SDE	Stimulering Duurzame Energie
SER	Sociaal Economische Raad
SES	Sociaal economische status
SHBO	Stichting Bejaarden Huisvesting Oosterhout
SISA	Single Information Single Audit
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SPUK	Specifieke uitkering stimulering sport
SSC	Shared Service Center
SSWO	Stichting Sociale Wijkteams Oosterhout
Suwinet	Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SWT	Sociaal wijkteam
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VANG	Van Afval naar Grondstof
VBS	Vastgoedbeheersysteem
VGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VGO	Voorziening gastouder
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRI	Verkeersregelinstallatie
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VO	Voortgezet onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlater

Afkorting	Betekenis
WA	Wettelijke aansprakelijkheid
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAVA	Werkvoorzieningsschap Arbeid Voor Allen
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB	Wet Openbaar Bestuur
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WRP	Water- en rioleringsplan
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
ZAP-per	Zwerfafvalpakkers

-
- Slotjesveld 1 Oosterhout
 - 14 0162
 - Postbus 10150, 4900 GB
 - oosterhout.nl/contact
 - Oosterhoutfamiliestad
 - @Gem_Oosterhout
 - Gemeente Oosterhout
 - [gemeenteoosterhout](https://www.youtube.com/gemeenteoosterhout)
 - [jonginoosterhout](https://www.instagram.com/jonginoosterhout)

mei 2020

